

nmh

NEMZETI MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
M É D I A T A N Á C S

ORSZÁGGYÜLÉSI
BESZÁMOLÓ

93,5
103,3
2011
107,8

J/6810

BESZÁMOLÓ

a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa
2011. évi tevékenységéről

2012. május

Tartalomjegyzék

ELNÖKI BEVEZETŐ	6
I. A MÉDIATANÁCS MŰKÖDÉSE	10
1. Fontosabb jogszabályváltozások 2011-ben	10
2. Az Mttv.-vel kapcsolatos alkotmánybíróvási határozat	16
3. A működés személyi és tárgyi feltételei	19
3.1. A működés személyi feltételei	19
3.2. A működés tárgyi feltételei	21
3.3. A működés statisztikai adatai	22
4. A Médiatanács Médiatudományi Intézete	22
5. Pénzügyi és gazdasági helyzet	24
5.1. Általános információk	24
5.2. A 2011. évi költségvetés végrehajtása	24
II. A VÉLEMÉNYSZABADSÁG HELYZETE	26
1. Jogvédelem – a véleményszabadság határai	26
1.1. Gyűlöletbeszéd, közösségek méltóságának védelme	28
1.2. Emberi méltóság	32
1.3. Magánélet védelme	34
1.4. A kiskorúak védelme	35
1.5. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete	41
1.6. A hír- és politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata	48
III. A MÉDIASZOLGÁLTATÓK ÉS MŰSORTERJESZTŐK TULAJDONI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA	70
1. Földfelszíni országos médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete (tulajdonosi korlátok enyhítése – szerződésmódosítás, RTL-fúzió)	70
1.1. Földfelszíni országos televíziók	70
1.2. Földfelszíni országos rádiók	73
2. Földfelszíni helyi és körzeti médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete	73
IV. A FÖLDFELSZÍNI TERJESZTÉSŰ RÁDIÓS ÉS AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSI JOGOSULTSÁGOK HELYZETE 2011-BEN	76
1. A 2011. évi rádiós pályázatási tevékenység összefoglalása	76
1.1. A jogelőd ORTT által az Rttv. alapján megindított helyi és körzeti médiaszolgáltatói lehetőségek pályázatásának lezárása	76
1.1.1. Az Rttv. 41. §-a alapján pályázatotott műsorszolgáltatói lehetőségek	77
1.1.2. Az Rttv. 102. § (5) bekezdése alapján pályázatotott médiaszolgáltatói lehetőségek	79

1.2. Helyi és körzeti médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatása az Mttv. alapján.	81
1.3. A Médiatanács 2012. évi pályáztatási tevékenységének előkészítése.	84
2. Az Mttv. 48. § (4) bekezdése szerinti feljogosítás médiaszolgáltatás végzésére.	85
3. A műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakítása az Mttv. alapján.	85
3.1. Az Rttv. szerinti közműsor-szolgáltatók és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók műsorszolgáltatásainak Mttv. szerinti közösségi médiaszolgáltatásként való elismerésére irányuló eljárások lefolytatása.	87
3.2. Az országos kereskedelmi televíziók és rádiók műsorszolgáltatási szerződéseinek hatósági szerződéssé alakítása.	89
3.3. Helyi és körzeti rádiók műsorszolgáltatási szerződéseinek hatósági szerződéssé alakítása.	93
3.4. Helyi televíziók műsorszolgáltatási szerződéseinek ideiglenes hatósági szerződéssé alakítása.	94
4. Hálózatba kapcsolódások, vételkörzet-bővítések, egyéb szerződésmódosítások.	95
5. Díjfelülvizsgálat.	98
6. Pályáztatás alatt álló lejárt helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségekre 60 napos ideiglenes hatósági szerződések kötése.	99
7. Megszűnt médiaszolgáltatások.	99
V. A MÉDIASZOLGÁLTATÁS GAZDASÁGI HELYZETE, PÉNZÜGYI FELTÉTELEINEK ALAKULÁSA.	104
1. A rádiós és audiovizuális hirdetési piac alakulása.	104
2. Helyi és körzeti médiaszolgáltatók helyzete az éves beszámolóik alapján.	107
3. A Médiatanács intézkedései díjtartozások ügyében.	111
4. Díjcsökkentési kérelmek ügyében hozott hatósági döntések.	113
5. Díjfelülvizsgálat.	114
VI. A MÉDIATANÁCS 2011. ÉVI TEVÉKENYSÉGE.	118
1. A Médiatanács döntései 2011-ben.	118
2. Az egyes médiatanácsi határozatokban a jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmények megoszlása.	119
3. Törvényi kvótakötelezettségek teljesítésének ellenőrzése, mentesítési eljárások lefolytatása.	121
3.1. Az Mttv. által bevezetett új szabályok.	121
3.2. Az Mttv. alapján kért mentesítések.	122
3.3. A 2009-re és 2010-re vonatkozó teljesítések éves vizsgálata.	123
3.4. Beszámoló az Európai Bizottság részére.	123
4. Peres ügyek.	124
4.1. A folyamatban lévő ügyek számszerűen és százalékosan.	124

4.2. 2011-ben született ítéletek	125
4.3. Az Rttv. 112. §-a szerinti szankciót tartalmazó határozatok felülvizsgálata tárgyában indult perek	126
4.4. A pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások	127
5. A Médiatanács ajánlásai	130
5.1. Klasszifikációs ajánlás	130
5.2. Hatékony műszaki megoldásra vonatkozó ajánlás kiadása a kiskorúakra káros, illetve súlyosan káros tartalmak elérhetőségének korlátozására	139
5.3. Termékmegjelenítés	141
6. Társzabályozás a médiaigazgatásban	143
7. Közszolgálati Kódex, Közszolgálati Testület	145
8. A társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események kizárólagos közvetítési jogaival kapcsolatos szabályozás	148
9. Szakhatósági állásfoglalások	153
9.1. Szakhatósági állásfoglalás az Axel-Springer és a Ringier összefonódásának engedélyezése tárgyában	153
9.2. Előzetes szakhatósági állásfoglalás az M-RTL és az IKO csoport összefonódásának engedélyezése tárgyában	155
10. A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók azonosítása	159
11. A Médiatanács nemzetközi kapcsolatai	160
VII. A MÉDIATANÁCS 2011. ÉVI TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGE – TÁMOGATÁSI TERÜLET	168
1. A Médiatanács támogatáspolitikája	168
2. Az Alap összes pályázati eljárása (1997–2011)	174
3. A 2011. évben kibocsátott pályázati felhívások	176
VIII. A RÁDIÓS ÉS TELEVÍZIÓS MÉDIATARTALMAK ELEMZÉSE	198
1. A ValóVilág 4. és 5. szériájában, valamint az ÖsszeEsküvők című műsorzámban megjelenő problémás tartalmak kvantitatív vizsgálata a Valóságshow-„barométer” segítségével	198
2. A bűncselekményekkel foglalkozó beszámolók vizsgálata a hírműsorokban, különös tekintettel az Mttv. 38. § (1) bekezdésére	211
3. A fogyatékossgal élők helyzete a magyar médiában	214
3.1. A hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorzámmal kapcsolatos törvényi előírások teljesülése	214
3.2. A fogyatékossgal élők reprezentációja a hír- és magazinműsorokban	226
4. Kiskorúak védelme: a „6-os karika” és a gyermekbarát piktogram	233
5. Termékmegjelenítés	237
6. A magyar zene aránya	250

MELLÉKLET: MÉDIAFOGYASZTÁSI ADATOK (2010–2011)..... 256

ELNÖKI BEVEZETŐ

Tisztelt Országgyűlés!

Tisztelt Olvasó!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának az új médiatörvények alkalmazásának első egy évről szóló beszámolóját tartja kezében. 2011. január 1-jén lépett hatályba a médiaalkotmányként emlegetett, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.), valamint a részletszabályokat tartalmazó, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Mttv.). Mindkét jogszabály új elméleti alapokra helyezte a médiaigazgatást, ezért a Médiatanácsra jogalkalmazóként a 2011-es évben rengeteg feladat várt.

Nyitottság, elkötelezettség, szakmaiság

Mindenekelőtt meg kellett teremteni az Országgyűlés által elfogadott törvények jogalkalmazási gyakorlatát, más szóval értelmezni és élővé kellett tenni a jogot. Ugyanakkor emellett az elmúlt 15 évben a médiaigazgatásban kialakult alapvető elveket is meg kellett őriznünk, a folytonosság biztosítása érdekében. Az új törvények sok új elemet hoztak be a médiajog világába, e rendelkezések kapcsán meg kellett terveznünk – a piaci szereplőkkel közösen –, hogy hogyan lehet alkalmazni a gyakorlatban a leírt rendelkezéseket. Ez a munka aktív közreműködést igényelt nemcsak a Médiatanács tagjaitól és a hivatal munkatársaitól, hanem mindazon piaci szereplőktől, illetve civil szervezetektől, akiknek/amelyeknek az életére kihatnak ezek a szabályok. Ezért a Médiatanács kiemelt figyelmet fordított arra, hogy az alkotó munkába bevonja az érintetteket.

Ennek első példája a törvények életbelépését követő hatodik napon megkezdett, **„Konzultációsorozat a médiatörvényről** – *Minden, amit a médiatörvényről tudni szeretne,*

de sosem merte megkérdezni” című egyeztetési folyamat, amelyen első alkalommal a nyomtatott és az internetes sajtó képviselőivel, majd az elektronikus média képviselőivel konzultáltunk. Ezekon az alkalmakon a média képviselői a Médiatanács tagjaival és a hatóság munkatársaival közvetlenül vitathatták meg az őket érintő rendelkezéseket, és jelezhették a jogszabályok értelmezése vagy alkalmazása körében felmerült nehézségeket.

A januárban megindított konzultációkat hagyománnyá fejlesztve folytattuk a következő hónapokban is, minden egyes jelentős szabályozási aktus kibocsátása előtt. Így például széles körű párbeszédet folytattunk a társszabályozási szerződések megkötése előtt a nyomtatott sajtó, az online média és a reklámszakma képviselőivel, a termék megjelenítés, a kiskorúak védelmét szolgáló hatékony műszaki megoldások és a piktogramok vonatkozásában kiadott médiatanácsi ajánlások elfogadása előtt pedig a műsorterjesztők és a médiaszolgáltatók képviselőivel. Egyes döntéseink előkészítésébe a piaci szereplők mellett a szélesebb nyilvánosságot, a nézőket és a hallgatókat is bevonjuk. Ennek példája, hogy a hat éven aluli kiskorúaknak kifejezetten ajánlott tartalmakat jelölő piktogram három különböző tervezetét a Médiatanács honlapján, illetve blogján bocsátottuk szavazásra, és végül a legtöbb szavazatot kapó grafika került be az ajánlásba.

A törvény a Médiatanács feladataként jelölte meg a közszolgálati médiaszolgáltatás alapvető elveiről és a törvényben meghatározott közszolgálati célok pontosításáról szóló **Közszolgálati Kódex** megalkotását is. A Közszolgálati Kódexet első ízben a Médiatanács fogadja el, a kuratórium egyetértése mellett, azonban később már a civil társadalmi élet képviselőiből álló Közszolgálati Testület módosíthatja, határozhatja meg a tartalmát, illetve ellenőrizheti érvényesülését. A Médiatanács tagjai a Közszolgálati Kódex tárgyában egyeztetéseket folytattak a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia képviselőivel, a fogyatékossgal élők érdekeit képviselő szervezetekkel (az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége [ÉFOÉSZ], Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa [FESZT], Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége [MEOSZ], Hátrányok Dacára Alapítvány), valamint a MOB képviselőivel és a magyar zenészeket tömörítő szervezetekkel (Magyar Könnyűzeneszerzők és Szövegírók Egyesülete [SZERZŐK], MAHASZ, ARTISJUS, Magyar Zenei Tanács, Előadóművészek Jogvédő Irodája, kiadók képviselői). Szintén e sorozat keretében találkozott a Médiatanács a közszolgálati médiában érdekképviseleti tevékenységgel foglalkozó szervezetek képviselőivel, 13 szakszervezet és 4 üzemi tanács összesen 14 megjelent képviselőjével tárgyalt. Ebben a témában is megkérdeztük a nagyközönség véleményét, honlapunkon interaktív kérdőív segítségével tájékozódunk, hogy a hallgatók/nézők milyen műsorokkal találkoznának szívesen a közmédiában, valamint e-mailen is vártuk, illetve kaptunk visszajelzéseket.

Támogatási tevékenységünk hatékonyságának javítása érdekében konzultáltunk filmes szervezetekkel. A velük való júliusi egyeztetések után véglegesítette a Médiatek a film-támogatási koncepcióját, és alakította ki a dokumentumfilmek, ismeretterjesztő filmek, kisljátékfilmek, valamint az animációs filmek műfajába tartozó alkotások támogatásának rendszerét.

A kötelezően ellátandó feladatainkon túl a társadalomért és a kiskorú gyermekekért érzett felelősségvállalásunk késztetett bennünket arra, hogy kezdeményezzük, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság átvegye a korábban egy civil szervezet által működtetett, a törvénybe ütköző internetes tartalmak bejelentését lehetővé tevő magyarországi online „forró drót” üzemeltetését annak érdekében, hogy a hatóságnál felhalmozott szakértelmünk, illetve a társhatóságokkal kialakított kapcsolataink révén fejlesszük tovább a működését.

Piacbarát felügyelet

Az Mttv.-ben foglalt felhatalmazással élve a Médiatek 2011. év során több szakmai érdek-képviselői szervezettel megkötötte azokat a **társszabályozási közigazgatási szerződéseket**, amelyek révén e szervezetek a saját tagságuk felett felügyelhetik az általuk elfogadott Magatartási Kódex, illetve a médiatörvények egyes meghatározott rendelkezéseinek betartását. A Médiatek elsőként június 29-én a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületével, majd július 6-án a Magyar Lapkiadók Egyesületével és az Önszabályozó Reklám Testülettel, végül július 19-én a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesületével kötött közigazgatási szerződést. A szerződésekben megállapodás született arról is, hogy a Médiatek támogatja ezen szervezetek eljárásait azzal, hogy biztosítja számukra az eljárás költségeit.

A Médiatek szintén az Mttv.-ben foglalt rendelkezések alapján a frekvenciás médiaszolgáltatókra **új médiaszolgáltatási díjmodellt** alakított ki, amely révén a médiaszolgáltatási díjak már megfelelnek a törvényben rögzített arányosság követelményének, továbbá nem elhanyagolható hatásként jelentkezett az is, hogy csökkentek a rádiós és televíziós piacra korábban jellemző piaci egyenlőtlenségek. A Médiatek az új díjak kialakításánál figyelembe vette az elmúlt években lezajló gazdasági válság médiapiacra gyakorolt hatását is, ezért a 2010-ben érvényesülő átlagos, a vételkörzet egy lakosára jutó díj nagyságnál 25%-kal kedvezőbb árszinten határozta meg a médiaszolgáltatási díjakat.

A Médiatek 2011-ben is folytatta a 2010 októberében megkezdett munkát a lejáró analóg rádiós **frekvenciák újr pályázatása** területén. 2010 és 2011 folyamán 59 rádiós frekvencia járt le, a Médiatek erre tekintettel 2011-ben 51 pályázati felhívást tett közzé, és ezek közül 8 pályázati eljárás során nyertest is hirdetett. A pályázat alatt lévő frekvenciák korábbi jogosultjaival 184 alkalommal kötött ideiglenes 60 napos szerződést 2011 során.

Kulturális tartalmak támogatása

A Médiatanács 2011-ben is folytatta a közszolgálati tartalmakat és közösségi médiaszolgáltatásokat támogató tevékenységét a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapon keresztül. Az elosztható pályázati keretek és a nyertesként kihirdetett **pályázóknak megítélt összegek 2011-ben jelentősen növekedtek**. Amíg 2010-ben az Alap 6 pályázati felhívást tett közzé, 699 millió forintos keretösszeggel, addig 2011-ben már 12 pályázaton lehetett támogatást igényelni, összesen kétmilliárd forint értékben. A Médiatanács változatlanul kiemelten kezelte a helyi és a közösségi médiaszolgáltatók támogatását, sőt, a korábbi évekhez képest az elosztható támogatási keretösszegeket jelentősen megemelte: a közösségi médiaszolgáltatások támogatására 2011 során a korábbi 379 millió helyett 600 millió forintos támogatási keretet határozott meg. A helyi médiaszolgáltatók állandó műsorai készítésének támogatási keretösszegét szintén jelentősen megemelte a Médiatanács, és az előző évi igények figyelembevételével 690 millió forintot határozott meg, viszatarva ezzel a 2007-es, válság előtti év kereteihez.

A Médiatanács 2011 novemberében – a filmszakmával való féléves egyeztetési folyamat követően – hirdette meg az animációs, ismeretterjesztő és dokumentumfilmek gyártását támogató pályázatait, 340 millió forintos kerettel. További 60 millió forintot különített el a Médiatanács a televíziófilmforgatókönyv-írás, a televíziófilmterv-fejlesztés támogatására és az ún. ad hoc pályázatra, ami az aktuális témák gyors feldolgozását segíti elő. Az új szemléletű pályázati felhívások figyelembe veszik a filmipar megújításáért felelős kormánybiztos koncepcióját is, és az alkotók a korábbiakhoz képest egyszerűbb, ésszerűbb és kiszámíthatóbb rendszer szerint pályázhatnak, folyamatos beadási lehetőséggel.

A fentiek összegzéseként elmondható, hogy a Médiatanács 2011-es éve a merőben új jogszabályi környezet feltérképezésének és élettellel való megtöltésének jegyében telt. 2011. év végére elmondható, hogy a Médiatanács – a piaci szereplőkkel, szakmai és civil szervezetekkel mindvégig szorosan együttműködve – már javarészt kialakította az új törvények jogalkalmazási gyakorlatát, ezáltal kiszámítható, piacbarát környezetet hozott létre a piaci szereplők számára. Ezúton is köszönjük a szolgáltatók és a társadalmi szervezetek részéről mutatott együttműködést és szakmai hozzáállást, amely sok tekintetben megkönnyítette a munkánkat. Bízunk benne, hogy az elmúlt évben általunk elvégzett munka és eredményeink hasonlóképpen elismerésre találnak.

2012. április 18.

Szalai Annamária

elnök

A MÉDIATANÁCS MŰKÖDÉSE

1. Fontosabb jogszabályváltozások 2011-ben

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.), azaz a médiaalkotmány, amely a médiaszabályozás alapvető elveit fogalmazza meg, valamint a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Mttv.), amely a média területét érintő, átfogó szabályozást rögzíti, 2011. január 1-jén lépett hatályba.

Az ágazati törvények rendelkezéseit az Országgyűlés a 2011. év folyamán **négy** alkalommal is módosította. Tekintettel a változások jelentős számára, jelen fejezetben a szabályozást lényegi szempontból érintő módosítások összefoglaló jelleggel szerepelnek.

Az államháztartás stabilitását elősegítő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény és az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXV. törvény kisebb módosításokat eszközölt az Mttv. és az Smtv. rendelkezéseit érintően. Az előbbi módosító törvény rögzítette, hogy nem támogathat médiaszolgáltatást, illetve műsorszámot az állami adóhatóság engedélye nélkül szerencsejáték-szervezői tevékenységet végző vállalkozás, valamint a műsorszámok nem tartalmazhatnak az állami adóhatóság engedélye nélkül nyújtott szerencsejáték-szolgáltatásra vonatkozó termék megjelenítést, a módosítás továbbá az állami adóhatóság engedélye nélkül szervezett szerencsejátékokat is azon kereskedelmi közlemények körébe vonta, melyek médiatartalomban való közzététele tiltott. Az utóbbi törvénymódosítás törölte az Állami Számvevőszéknek a Közzolgálati Közalapítvány, a közzolgálati médiaszolgáltatók, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (továbbiakban: NHIT), a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (továbbiakban: NMHH/hatóság), valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (továbbiakban: Médiatanács) gazdálkodásának ellenőrzésére vonatkozó, az Mttv.-ben előírt kötelezettségeit.

Az Smtv. és az Mttv. módosításáról szóló 2011. évi XIX. törvény kiegészítette a „média-szolgáltatás” és a „sajtótermék” fogalmát ezen tevékenységek gazdasági szolgáltatás jelle-gének meghatározásával, mely módosítás által mind az Smtv.-ben, mind az Mttv.-ben egy-értelművé vált, hogy a médiaszabályozás hatálya azokra a médiaszolgáltatásokra, illetve sajtótermékekre terjed ki, amelyeket gazdasági szolgáltatásként nyújtanak.

A törvénymódosítás ezen túlmenően az Smtv.-ben szereplő, a kiegyensúlyozott tájé-koztatási kötelezettség előírását tartalmazó rendelkezést is érintette, eredményeképpen a megváltozott jogszabályhely egy pontosított bekezdésre szűkült. A korábbi, első beke-zésben szereplő első mondatrész – „a médiatartalom-szolgáltatók összességének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás” – áthelyezésre került a közönség jogairól szóló előírás-ba, továbbá megfogalmazása is megváltozott, s így a médiaalkotmány a jövőben a média-rendszer egészének feladataként írja elő a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről való hiteles, gyors és pontos tájékoztatást.

A törvénymódosítás további következménye, hogy a médiaalkotmány kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségét előíró szabályozása 2011. április 6-tól – azaz a módosítás ha-tálybalépésének napjától – nem terjed ki a lekérhető médiaszolgáltatásokra, így a vonat-kozó kötelezettség ezen időponttól kizárólag a lineáris médiaszolgáltatások esetében kér-hető számon. Az Smtv. a módosítás következtében a kiegyensúlyozottság követelménye kapcsán ezentúl garanciális jelleggel rögzíti azt is, hogy „e kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek meg-felelően állapítja meg”.

Az Smtv.-t érintő jelentős módosításként értékelhető az is, hogy a törvény szövegéből törlésre, kiiktatásra került az a szűkítő, és a gyakorlatban nehezen értelmezhető kitétel, melynek értelmében tilos a médiatartalomban a törvényben felsorolt személyek vagy csoportok „nyílt vagy burkolt megsértése”, így az új szabályozás alapján jogkövetkezmény kizárólag ezen személyek és csoportok kirekesztése, illetve a velük szembeni gyűlöletkeltés esetén alkalmazható.

Az Mttv. a lekérhető médiaszolgáltatások és a sajtótermékek nyilvántartásba vételére von-atkozó rendelkezéseit érintő módosítás hatálybalépését követően előállt rendelkezések szerint a hatóság – a lineáris médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályozással ellentétben – nem tagadhatja meg a lekérhető médiaszolgáltatás, valamint a sajtótermék nyilvántar-tásba vételét. A módosított rendelkezés alapján a hatóságnak csak a nyilvántartásba vétel visszavonására van lehetősége, arra is kizárólag a korábbi megtagadási okoknál szűkebb körben, taxatív meghatározott esetekben. A vonatkozó nyilvántartásba vételi eljárást érintő módosítás továbbá, hogy a nyilvántartásba vétellel összefüggő eljárási jellegű kö-telezettségek megszegése esetén a hatóság a jogsértővel szemben legfeljebb egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.

A törvénymódosítás következtében a hatóságnak jogszabály által megalapozottan lehetősége nyílt az Mttv. 187. § (3) bekezdés c)–d) pontja szerinti bírság kiszabására azon médiaszolgáltatók esetében, amelyek azért telepedtek le más tagállamban, hogy a magyar joghatóság alól kikerüljenek, azonban „kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett szolgáltatásaikban elkövetett jogsértések tekintetében”.

A fentebb ismertetett módosítások 2011. április 6-tól léptek hatályba, e rendelkezéseket a hatóságnak tevékenysége gyakorlása során a folyamatban lévő ügyekben is alkalmaznia kellett.

Az egyes elektronikus hírközlési tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi CVII. törvény (módosító törvény) az Mttv.-t érintő fontosabb módosításai az alábbiakban foglalhatók össze:

A módosító törvény az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.), a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (Dtv.), az Smtv. és az Mttv. módosítását tartalmazza.

Az Mttv.-t érintően 196 pontban eszközölt módosításokat, melyek közül a legfontosabb, az ágazati szabályozás szempontjából kiemelt jelentőségű változtatások a következők:

A törvénymódosítás révén az Mttv. hatálya kiterjed a kiadványokra – azaz a nyomtatott vagy elektronikus formában, lemezen, kazettán, más fizikai hordozón létező, továbbá online és letölthető könyvre – is.

A módosító törvény a sértő tartalmakra való figyelemfelhívásról rendelkező jogszabályhelyet érintően végrehajtott változtatása következtében a jogalkotó egyértelművé tette, hogy a médiaszolgáltatóknak bármely sértő, erőszakos vagy más módon a nyugalom megzavarására alkalmas képi vagy hanghatás bemutatása előtt figyelemfelhívással kell élniük.

A műsorkvótákra vonatkozó előírások kapcsán rögzített változások eredményeképpen egyértelművé vált, hogy a lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a harmincöt százalékos magyar zenei művek kvótája az évi teljes, az öt évnél nem régebbi magyar zenei műsorszámok kvótái pedig az éves átlagos műsoridőre vonatkoznak, ezáltal pontosítva a médiaszolgáltatók számára a teljesítési kötelezettség számításának alapját.

A törvénymódosítás a hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámokra vonatkozó szabályozást további előírással bővítette, a megfelelő és teljes körű tájékoztatás biztosítása érdekében. Ennek értelmében a jövőben a médiaszolgáltatásban a feliratozott műsorszámok előtt jelezni kell, hogy azok ebben a formában a médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó teletextuszolgáltatáson is elérhetők.

A módosító törvény a lineáris médiaszolgáltatásra vonatkozó tulajdonosi összeférhetlenségi szabályok pontosítását is rögzítette annak érdekében, hogy adekvát legyen a lineáris médiaszolgáltatások megújítására vonatkozó feltételrendszer. E módosítás útján

egyértelművé váltak a frekvenciapályázatokon való részvétel feltételei, melyek szerint a jövőben az a vállalkozás sem vehet részt pályázóként, amelynek lejárt tartozása van a Médiatekkel szemben, továbbá alakilag érvénytelen a pályázati ajánlat akkor is, ha az nem tartalmazza a törvény által előírt kötelező tartalmi elemeket.

A törvénymódosítás érintette a lineáris közösségi médiaszolgáltatásban a közszolgálati célokat szolgáló műsorszámokra és a magyar zenei műsorszámokra vonatkozó kétharmados, illetve ötvenszázalékos kvótát is abban a tekintetben, hogy azoknak a továbbiakban nem az általában vett, hanem a heti műsoridő vonatkozásában kell érvényesülniük.

A törvénymódosítás nyomán módosultak a Közszolgálati Testület elnökét és annak tagjait érintő összeférhetlenségi szabályok, minek nyomán az ezen tisztséget betöltőkre a jövőben ugyanazon összeférhetlenségi előírások vonatkoznak, amelyek az NMHH vezetőire (elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára és főigazgató-helyettesére).

A módosító törvény a közszolgálati médiaszolgáltatóra vonatkozó általános szabályok körében is változtatásokat eszközölt, kibővítve azokat. Rögzítésre került például, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató nem fizet médiaszolgáltatási díjat, ellenben legalább egy rádiós és egy audiovizuális lineáris közszolgálati médiaszolgáltatást köteles nyújtani az ország lakosságának túlnyomó többsége számára, mindezek mellett pedig lehetőség van helyi és körzeti médiaszolgáltatások nyújtására is. A törvénymódosítás nyomán a Médiatek az egyes közszolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekről a továbbiakban a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (továbbiakban: Alap) vezérigazgatójával való konzultációt követően dönt. A megváltozott rendelkezések értelmében a Médiatek – a törvényben előírt szempontokat figyelembe véve – évente felülvizsgálhatja a közszolgálati médiaszolgáltatások rendszerét, és határozhat arról, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók számára fenntartja-e addigi médiaszolgáltatásaikat, avagy megváltoztatja azok rendszerét. A közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozásáról és gazdálkodásáról szóló szabályok körében végrehajtott módosítások alapján a közszolgálati médiaszolgáltató a vállalkozási tevékenységének folytatásához való jogot átengedheti az Alap részére, amely az ebből eredő bevételeit csak közszolgálati médiaszolgáltatók céljainak elérésére használhatja fel. A módosító törvényben rögzítettek szerint a hatóság elnöke gondoskodik az Alap – amely „vagyonkezelő és pénzalap”, egyben gazdálkodó szervezetnek is minősül – vezetőinek és felügyelőbizottságának kinevezéséről, visszahívásáról és díjazásáról.

A törvénymódosítás az NHIT véleményezési jogkörét érintően is változásokat tartalmazott: az NHIT a rádiófrekvencia-tartomány polgári és nem polgári célú megosztásának módosítását, valamint az érintett miniszterek között – a frekvenciagazdálkodás körében – felmerült vitás kérdéseket a továbbiakban nem jogosult véleményezni a kormány számára. Az NHIT elnökének jogköre azonban bővült: tanácskozási joggal részt vesz a kormány üléseit megelőző állami vezetői értekezleten, továbbá meghívásra a kormány ülésén.

A megváltozott rendelkezések értelmében az NHIT-t a törvényben foglalt tevékenységét érintő témakörök vonatkozásában önálló javaslattelevi és kezdeményezési jog illeti meg, továbbá a kormány vagy a miniszterelnök felkérésére bizonyos területeket érintően vizsgálatot folytathat, melynek kapcsán kialakított, megfogalmazott véleményét megküldi a miniszterelnöknek.

A módosított törvényben rögzítettek szerint kisebb mértékben változtak a hatóság és a Médiatevés gazdálkodásáról szóló rendelkezések is: a jövőben a felügyeleti díj mértékét évente, rendeletben – a kormány helyett – az NMHH elnöke határozza meg. Új elemként került törvénybe iktatásra azon előírás, melynek alapján a jogszabályban, illetve a hatóság határozatában megállapított díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint a kiszabott bírságok adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.

A törvénymódosítás révén a Médiatevés és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (továbbiakban: NMHH Hivatala/hivatal) eljárására vonatkozó részletszabályok között garanciális jelleggel rögzítésre került, hogy a kérelmező, bejelentő a hatóság eljárását a médiatartalom első közzétételétől számított három hónapon belül kezdeményezheti, azonban a jogsértésről való későbbi tudomásszerzés vagy a kérelem előterjesztésében való akadályoztatás esetén a médiatartalom első közzétételétől számított hat hónapon túl már nincs lehetőség hatósági eljárás kezdeményezésére. Az Smtv. és az Mttv. konkrétan felsorolt rendelkezéseinek megsértésével kapcsolatban a hatóság egy éven belül indíthatja meg hivatalból az eljárását. A módosított rendelkezések értelmében jogvívás eljárás az alapjául szolgáló sérelem bekövetkezésétől számított hat hónapon belül kezdeményezhető.

A módosító rendelkezések érintették a hálózatba kapcsolódás hatósági engedélyezésének szabályait is, így pontosításra került, hogy mely esetben nem engedélyezhető a média-szolgáltatók hálózatba kapcsolódása.

A módosítás az eljárási bírság alkalmazásának körét is érintette: a törvény a továbbiakban külön nem határozza meg, nem nevesíti a bírságok alsó határát, csak annak kiszabható legmagasabb összegét, ezáltal biztosítva, hogy a hatóság mérlegelési jogkörében, az egyedi ügyekben, az egyedileg értékelhető egyes mérlegelési szempontokat figyelembe véve határozza meg a bírság mértékét.

A törvénymódosítás eredményképpen pontosításra került az ismételt törvénysértés fogalma, így garanciális elemként rögzíti a törvény, hogy csak a 365 napon belül, legalább két alkalommal elkövetett, de csekély súlyúnak nem minősíthető törvénysértések esetében értékelhető ez a körülmény.

A módosító törvény az Mttv. gyermekek és kiskorúak védelmére vonatkozó szabályait érintően is tartalmazott előírásokat. Így a IV. kategóriába sorolandó műsorszámok meghatározása esetében a szöveg módosult: a korábbi „közvetlen módon utal erőszakra, szexualitásra” szövegrész helyébe az „erőszakra, illetve szexualitásra utal” szövegrész került, azaz a védendő korosztály érdekeinek maximális figyelembevételére okán a „közvetlen módon”

fordulat kiemelésre került. A módosítás pontosította a II. és III. kategória megfogalmazását is: míg korábban a törvényszöveg a nézőket nevesítette sérelmet szenvedő alanyként, az új megszövegezés szerint az lehet akár néző vagy hallgató is. A módosító törvény a II. és III. kategóriába sorolt műsorszámok közzétételéről rendelkező szabályokat is pontosította, így a jövőben a II. kategóriába sorolt műsorszámok nem hat, illetve a III. kategóriába soroltak nem tizenkét éven aluliaknak szánt „műsorszámként”, hanem ilyen korúaknak szánt „műsorszámok között” nem tehetők közzé, segítve ezzel a médiaszolgáltatók jogkövető gyakorlatát.

A törvénymódosítás nyomán az ún. „reklámhangerőre” vonatkozó rendelkezés is változott: az új előírás szerint a jövőben nem kizárólag a médiaszolgáltatásban közzétett reklámok és a televíziós vásárlás, hanem a műsorelőzetesek, illetve az ezek közzétételét akusztikus módon jelző figyelemfelhívások átlagos vagy a néző és hallgató által érzékelt hangereje sem lehet nagyobb, mint a környező műsorszámoké. E területet érintően a jogalkotó tehát figyelembe vette azon gyakorlatot, mely szerint a jogszabályban nevesített műsorszámok tömbösítve, ám blokkokban elkülönítve kerülnek közzétételre, ezért azok mindegyikére kiterjedő szabályozás megalkotása vált szükségessé.

A módosító törvénynek az Smtv.-t érintő fontosabb változtatásai a következőkben összegezhetők:

Egy lehetséges törvénysértés médiaszolgáltatói gyakorlatban való meggyökeresedésének elkerülése okán a burkolt kereskedelmi közlemény fogalmának kiegészítése mutatkozott szükségesnek. A módosítás következtében az ellenszolgáltatás nélkül közzétett kereskedelmi közlemény is burkolt kereskedelmi közleménynek minősül.

A módosító törvényben rögzített rendelkezés az „analóg” szó beemelésével az Mttv.-ben és az Smtv.-ben is pontosította a hazánkban letelepedettnek tekinthető médiatartalom-szolgáltató fogalmát, s így a szabályozás egyértelművé tette azt, hogy kifejezetten ilyen technológia segítségével továbbított médiatartalom-szolgáltatás kapcsán érvényesül e rendelkezés.

A módosító törvény az Smtv.-nek a sajtó szabadságáról rendelkező részében – 6. § (3) bekezdésében – a „nyomozó” jelzőt illesztette a „hatóság” szó elé, így kivételesen indokolt esetben az információforrás felfedésére csak a bíróság és a nyomozó hatóság kötelezheti a médiatartalom-szolgáltatót, tehát ezen módosítással a médiaalkotmány egyértelművé tette, hogy a médiahatóság nem rendelkezik az ott megfogalmazott jogosultsággal.

A törvénymódosítás a sajtó kötelezettségeit rögzítő szabályok körében eszközölt változtatás következtében a gyűlölet keltésére és kirekesztésre alkalmas médiatartalmakkal szembeni védelemről szóló rendelkezés szövegéből kiemelte az „egyes személyek” szövegrészt, ezáltal pontosabban, egyértelműbben határozva meg a potenciálisan sérelmet szenvedő és védendő alanyok körét.

2. Az Mttv.-vel kapcsolatos alkotmánybírósági határozat

Az Alkotmánybíróság 165/2011. (XII. 20.) számú határozata

Az Alkotmánybíróság (továbbiakban: AB) a 2011. január 1-jén hatályba lépett új média-szabályozás alkotmányosságát vizsgáló határozatát 2011. december 19-én hirdette ki. Az új mediaszabályozás utólagos absztrakt normakontrollját országgyűlési képviselők, társadalmi szervezetek és magánszemélyek kezdeményezték. Az indítványozók lényegében minden releváns pontján támadták a médiát és a hírközlést szabályozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi LXXXII. törvény, valamint az Smtv. és az Mttv. rendelkezéseit is.

Az indítványozók közjogi érvénytelenségre hivatkoztak az Mttv. hatálybalépésével kapcsolatban, sérelmezték „az Smtv. azon rendelkezéseit, amelyek – függetlenül a tartalomszolgáltatás sajátosságaitól – az elektronikus médiával együtt hatósági felügyelet alá rendelik a nyomtatott és az internetes sajtótermékeket, valamint azok előállítóit is”, továbbá „az Smtv. újságírói források védelmére vonatkozó szabályozását önmagában”, illetve az Mttv. adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó előírásaival összefüggésben utaltak a sajtószabadság sérelmére. Támadták továbbá „az Alkotmány 61. § (2) bekezdése szerinti sajtószabadsághoz való jog alapján az Smtv. és az Mttv. a sajtótermékek nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályait”, valamint „az Mttv. 155. §-át, mivel az szélesre nyitja a hatóság adatmegismerési és adatkezelési jogát, illetve az ügyfél adatszolgáltatási kötelezettségét, amely kiterjed a személyes adatokra és törvény által védett titkokra, védett adatokra is”. Ugyancsak érkeztek indítványok „a média- és hírközlési biztos Mttv.-beli jogintézményének létrehozása és eljárási lehetőségének meghatározása kapcsán” is.

Az AB az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére alapított indítványokat elutasítva megállapította, hogy az Mttv. közjogi érvénytelensége nem áll fenn. Az AB döntése indokolásában hivatkozott korábbi gyakorlatára, amely szerint egy jogszabály azonnali hatálybaléptetése abban az esetben ellentétes a jogállamiság követelményeivel, amennyiben új, vagy több-kötelezettségeket keletkeztet a hatálya alá tartozó jogalanyok számára, ugyanakkor ahhoz alkalmazkodni csak rendkívüli erőfeszítések árán – vagy azzal együtt sem – lehet.

Ez alapján az AB megállapította, hogy a törvényhozó formálisan nem biztosított kellő időt ugyan a szabályozás megismerésére, a szükséges intézkedések megtételére, az Mttv. „Átmeneti rendelkezései” azonban a 2011. január 1-jei hatálybalépéstől eltérő időpontban határozták meg egyes rendelkezések alkalmazhatóságát.

Emellett külön kiemelte az Alkotmánybíróság, hogy az új szabályozás számos ponton előnyös változásokat tartalmaz a médiapiaci szereplők számára, amelyre példaként hozta fel a reklámidő számításának új módját, az új reklámozási technikákat, valamint a piaci koncentrációra vonatkozó szabályozást.

Az AB megállapította, hogy a nyomtatott és internetes sajtótermékek esetében az emberi méltóságra [Smtv. 14. § (1) bekezdés], a nyilatkozatot adó személy jogaira (Smtv. 15. §),

az emberi jogokra (Smtv. 16. § második fordulata), valamint a magánélet védelmére (Smtv. 18. §) alapított hatósági eljárás a sajtószabadság szükségtelen, illetve aránytalan korlátozását jelenti. Az ebből eredő alkotmányellenesség következményeit az Smtv. személyi hatályát megállapító rendelkezésnél vonta le, így az Smtv. 2. § (1) bekezdése szerinti, „és kiadott sajtótermékre” fordulatot megsemmisítette.

Az AB az Smtv. és az Mttv. vizsgálata alapján rögzítette, hogy a nyomtatott és internetes sajtótermékek esetén a hatóság az Smtv. 14–20. §-ában foglalt rendelkezések betartását felügyeli.

Az AB hivatkozott határozatában az Smtv. 17. (1) bekezdésében foglalt gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó rendelkezés vizsgálatakor a gyűlöletkeltés tényállást a sajtószabadság alkotmányos korlátjaként értékelte. Ezen megállapítását azzal indokolta, hogy „fogalmilag kizárt a demokratikus közvélemény kiépítésének, fenntartásának eszközeként az olyan médiatartalom, amely tagadja a demokrácia intézményes, alapvető jogokhoz kapcsolódó alapértékeit”. „Az AB a sajtószabadság alkotmányosan indokolható, szükséges és arányos korlátozásának tekintette az Smtv. 16. §-ának első fordulataiban és a 17. §-ában megfogalmazott tilalmakat.”

Az AB rögzítette, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartása [Smtv. 14. § (1) bekezdése] és az emberi jogok (Smtv. 16. § második fordulata) védelme érdekében való fellépés esetén a médiahatóság nem személyhez fűződő jogokról dönt, hanem annak megállapítására jogosult, hogy az egyes műsorok témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő értékeket. A nyomtatott és internetes sajtó hatását tekintve is lényegesen eltér az audiovizuális média által keltett hatásoktól, így „ez a fellépési lehetőség ebben, az emberi jogokra generálisan kiterjedő formában már aránytalan korlátozásnak minősül”, ezért alkotmányellenes. Az AB mindezek mellett kimondta, hogy az Smtv. 14. § (2) bekezdését tekintve nem értékelhető aránytalan korlátozásként a szabályozás, mivel a személyiségi jogvédelmi képesség hiánya, illetve korlátozott volta olyan eseteket fed le, amelyekben indokolt a hatósági fellépés.

Az AB az Smtv. kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezéseinek tartalmát, megalapozottságát külön nem vizsgálta felül határozatában, és elfogadta annak sajtószabadsággal szembeni korlátozó jellegét. Döntése értelmében tehát nem minősül aránytalan beavatkozásnak, hogy „a törvényhozó a kiskorúak fejlődésére súlyosan káros médiatartalmak közzétételét a nyomtatott és az internetes sajtótermékek esetében is bizonyos korlátozásnak veti alá”.

Az Smtv. nyilvános közlésre szánt nyilatkozat közzétételéről rendelkező 15. §-a és a magánélet védelmére hivatott 18. §-a kapcsán az AB megállapította, hogy a sajtótermék kiadójával szemben olyan egyedileg beazonosítható személy áll, akinek jól körülhatárolható és érvényesíthető alanyi joga van, ezért az egyéni jogérvényesítés mellett életre hívott hatósági eljárás a sajtószabadság aránytalan korlátozását jelenti.

Az Smtv. a médiatartalomban megjelenő kereskedelmi közleményekre vonatkozó előírásokat tartalmazó 20. §-a alkotmányossági vizsgálata eredményeképpen az AB rögzítette, hogy a kereskedelmi közléseket szinte kizárólag gazdasági érdek motiválja, így közzétételük esetében – szemben a közéleti kérdésekkel kapcsolatosan született véleményekkel – lényegesen alacsonyabb a védelem szintje, ezért szélesebb állami beavatkozás lehet indokolt.

Az AB az Smtv.-nek a nyilvántartásba vételt, illetve a nyilvántartásba vételi eljárást szabályozó 5. § (1) bekezdésében, valamint az Mttv. 41. § (4) bekezdésében és a 46. §-ban foglalt rendelkezéseit alkotmányosnak ítélte, a következők miatt. Az Mttv. a hatóság számára nyilvántartásba vételi kötelezettséget ír elő, többek között a sajtótermékre is, és amennyiben a nyilvántartásba vétel feltételei nem álltak fenn, azt utólag vissza kell vonni. Az AB megállapította, hogy a bejelentési kötelezettség nem nehezíti vagy korlátozza a sajtótermék kiadását, azonban a nyilvántartás egyszerűbb és átláthatóbb, világosabb helyzetet teremtett a piaci szereplők, továbbá a sajtótermék és magánszemélyek közötti jogviták rendezésében. A sajtótermék regisztrációja végső soron tehát a sajtószabadság szükséges és arányos korlátozása.

Az Smtv. információforrás-védelméről rendelkező 6. §-ának vizsgálata során az AB a jogrend egészére nézve állapította meg a forrásvédelemmel kapcsolatos szabályozási hiányosságokat.

Az Smtv. 6. § (2) bekezdése a forrásvédelem alanyi jogának bírósági vagy hatósági eljárásban való gyakorlását bizonyítási feltételhez kötötte, azonban az Alkotmánybíróság szerint nem állapítható meg olyan alkotmányos cél, amely ezt indokoltá tette volna, ezért az AB az Smtv. vonatkozó bekezdésének utolsó fordulatát megsemmisítette.

Az Smtv. 6. § (3) bekezdésének rendelkezése a sajtószabadság aránytalan korlátozása, miután nem a kivételes esetekre, illetve az egyéb módon nem megszerezhető adatokra korlátozva, továbbá bírói felülvizsgálat biztosítása nélkül írja elő a források feltárását.

„Az AB generálisan, a jogrend egészére nézve állapította meg a forrásvédelemmel kapcsolatos eljárási garanciák szabályozási hiányosságait.” Rögzítette, hogy valódi forrásvédelem akkor valósul meg, ha az újságíró az adatszolgáltatást megtagadhatja, és az egyes eljárási törvények egyértelműen rendezik azon kivételes esetek körét, amikor az újságíró bírói felülvizsgálat lehetősége mellett mégis köteles a hatósággal együttműködni. Mindemellett az AB az Smtv. 6. § (3) bekezdésének alkotmányellenességét nem állapította meg.

Az AB rögzítette, hogy az Mttv.-ben szereplő adatszolgáltatási kötelezettség feltétlen, mert kizárja az ügyfél esetében az annak megtagadására vonatkozó jogot, továbbá a hatóság döntésével szemben nincs jogorvoslati lehetőség [kivételnek minősül ez alól az Mttv. 155. § (4) bekezdés szerinti „más személy vagy szervezet”].

Álláspontja szerint az adatszolgáltatási kötelezettség nem személyes adatok szolgáltatására, hanem az Mttv. 155. § (2) bekezdésében meghatározott körben kötelezi az érintetteket. Megállapította, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség az egyes tartalmi szabályok

és a médiumok szabad működése előtti korlátok érvényesítésének eszköze, ezért a hatóság az alkotmányosan elfogadható célok érdekében jogosult az adatok birtokába jutni. Az Mttv. 153. §-a pedig biztosítja a hatóság tudomására jutott üzleti titkoknak a piac egyéb szereplői elől való elzárását. Az AB a fenti indokok mentén elutasította az erre vonatkozó indítványokat.

Az Mttv. rendelkezései értelmében a hatóság kötelezheti az ügyfelet az ügyvédjével, jogi képviselőjével folytatott bizalmas kommunikációt tartalmazó irat, dokumentum szolgáltatására, és a jogorvoslat joga akkor illeti meg az adatszolgáltatásra kötelezett személyt, amikor az ügyvédi titok tartalma már ismertté vált a hatóság előtt. A szabályozás hiányossága – hasonlóan a forrásvédelem körébe tartozó adatokhoz – az alkotmány jogorvoslatához való jogot rögzítő rendelkezésébe ütköző mulasztásban megnyilvánuló alkotmányelleneséget idéz elő.

Az AB vonatkozó döntésében megsemmisítette az Mttv. adatszolgáltatásról rendelkező 175. §-át, mivel megállapította, hogy az e körben megfogalmazott előírások alapján szolgáltatott adatok a hatóság egyéb hatósági eljárásai (pl. általános hatósági felügyeleti, piacfelügyeleti, a médiapiaci ágazat vizsgálatára irányuló, avagy a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén folytatott eljárás) során is megszerezhetők, ezért nem állapítható meg a hatóság folyamatos jelenlétének indoka, így ez az adatszolgáltatás olyan általános és bizonytalan célt tételez, amely a hatóság más eljárásai keretében is elérhető, ugyanakkor az ügyfelek sem tudhatják kellő bizonyossággal, hogy csupán hatósági ellenőrzés, avagy felügyeleti eljárás előkészítésének alanyaivá válnak az adatszolgáltatás révén.

Az AB a média- és hírközlési biztos jogintézményére vonatkozó, az Mttv. 139–143. §-ában foglalt rendelkezéseket a véleménynyilvánítás szabadsága szükségtelen korlátozásának minősítette, és az arányosság követelményének vizsgálata nélkül, 2012. május 31. napjával megsemmisítette.

3. A működés személyi és tárgyi feltételei

3.1. A működés személyi feltételei

Az Országgyűlés döntésének megfelelően 2010. október 11-én megalakult az NMHH autonóm szerveként működő Médiatanács. A Médiatanács kilenc évre megválasztott öt tagból álló testület, elnöke Szalai Annamária, az NMHH elnöke; tagjai: dr. Vass Ágnes, dr. Auer János, dr. Kollarik Tamás és dr. Koltay András.

Az Országos Rádió és Televízió Testület (továbbiakban: ORTT) jogutójaként működő Médiatanács önálló jogi személy, mely az Országgyűlés felügyelete alatt áll, így jelentős autonómiával bír. A testület függetlenségének további garanciája, hogy elnökének és tagjainak megválasztásához széles parlamenti konszenzus, kétharmados többségi szavazás

szükséges. A Médiatanács és tagjai csak a törvénynek vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók.

Az új testületben minden tag egy szavazattal rendelkezik, amely eredményesebb és gyorsabb döntéshozatalt tesz lehetővé.

A Médiatanács tagjai:

Szalai Annamária – elnök

1961-ben született Zalaegerszegen. Diplomáit 1982-ben a szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán tanítói, 1990-ben az ELTE BTK népművelés szakán, majd 1998-ban a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán szakközgazda, pénzügyi szak vállalkozási szakirányon szerezte. 1982–1984 között a zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskolában tanított, 1984–85 között a Zalai Hírlapnál volt újságíró, 1985–97-ig a Zala Megyei Moziüzemi Vállalatnál, majd jogutódjánál filmforgalmazó, filmiroda-vezető. 1997–2002-ig a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóterem igazgatója volt. 1998-tól országgyűlési képviselő, 2002-től a Kodolányi János Főiskola kommunikáció tanszékén óraadó, 2003-tól adjunktus. Az Országgyűlés 2004-ben és 2008. március 31-én az ORTT tagjává választotta. 2010 augusztusától az NMHH elnöke.

Dr. Vass Ágnes

1966. január 10-én született Debrecenben. 1991-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, 2005 és 2007 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi Karán európai szakjogász képzésben vett részt. 1996-ban egyéni ügyvédként kezdte ügyvédi tevékenységét, majd 1997-ben megalapította a Vass és Murányi Ügyvédi Irodát. Ügyvédként elsősorban gazdasági társaságok képviseletét látja el. 2002-ben a Hungexpo Reklám Marketingkommunikációs Rt. és a Hungax Virtuális Kiállítást Szervező és Kereskedelmi Kft., 2002 és 2004 között a Hungexpo Rt. jogi képviselőjeként járt el. 15 éves ügyvédi praxisa alatt szerezte médiajogi tapasztalatait is.

Dr. Auer János

1958. április 15-én született Budapesten. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, majd ügyvéd-jogtanácsosi szakvizsgát tett. 1982 és 1987 között a MAHART Magyar Hajózási Rt. jogi előadója, 1987–1988-ban a Merkur Személygépkocsi Értékesítő Vállalat jogtanácsosa, 1988 és 1992 között a MAHART jogtanácsosa, 1992 és 1998 között a WESTEL Rádiótelefon Kft. jogtanácsosa volt. 1998 és 2001 között egyéni ügyvéd, 2001 és 2010 között a WESTEL Mobil Távközlési Rt., a T-Mobil Magyarország Rt., a Magyar Telekom Nyrt. jogtanácsosa volt.

Dr. Kollarik Tamás

Az ELTE Radnóti Miklós Gimnáziumában érettségizett. 1998-ban diplomázott az ELTE BTK történelem, illetve az Államigazgatási Főiskola igazgatásszervező szakán, 2004-ben az ELTE-n jogi diplomát szerzett. 1998-tól a Miniszterelnöki Hivatalban dolgozott főtanácsadóként, majd 2002-től nyolc éven át képviselő volt Budapest-Zugló Önkormányzatánál. Több éven át a Budapest Film Zrt. felügyelőbizottságának tagja. Könyvkiadóként, producerként, gyártásvezetőként, ötletgazdaként és szakértőként számos könyv, DVD, dokumentum- és reklámfilm megalkotásában vett részt. Több dokumentumfilmnek az ötletgazda-forgatókönyvírója, történelmi témájú könyveknek szerkesztője. 2010-ben a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Nonprofit Kft. ügyvezetőjévé választották.

Dr. Koltay András

1978-ban született. 1999–2000 között a Kent Institute-ban tanult Sydney-ben, Ausztráliában, ahol Business Management diplomát szerzett. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán 2002-ben végzett. 2003-ban a strasbourgi Emberi Jogok Nemzetközi Intézetében tanult, ahol a Nemzetközi Emberi Jogok kurzuson szerzett diplomát. 2005–2006-ban a University College London, Faculty of Law mesterképzésén vett részt, ahol diplomát is szerzett. PhD-fokozatát a PPKE JÁK doktori iskolában 2008-ban szerezte. 2002 óta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának oktatója, egyetemi adjunktus a Polgári Jogi Tanszéken. 2008 óta a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium tanára. Kutatási területe a szólásszabadság, sajtó- és médiajog, a személyiségi jogok, a kommunikációs alapjogok. 2006 óta a PPKE JÁK tudományos folyóiratának, a Iustum Aequum Salutare-nek a szerkesztője. 2007 óta a Rákóczi Szövetség elnökségi tagja. 2009-ben jelent meg A szólásszabadság alapvonalai című munkája. 2009–2010 között az MTV Közalapítvány Kuratóriumának Fidesz által delegált elnökségi tagja volt.

3.2. A működés tárgyi feltételei

Az NMHH Médiatanácsának megalakulását követően az NMHH hivatali szervezete biztosítja a Médiatanács tagjainak, illetve a Médiatanács Titkársága részére a megfelelő elhelyezési körülményeket, és az igény szerinti, korszerű irodatechnikai felszereltséget. A Médiatanács elnöke részére a hivatali munkavégzéshez szükséges elhelyezési körülményeket az NMHH központi telephelyén, a Budapest I. kerület, Ostrom utca 23–25. szám alatti székházban alakították ki. A Médiatanács tagjai és a támogató apparátus az ORTT korábbi, a Budapest VIII. kerület, Reviczky u. 5. szám alatti irodaházában nyertek elhelyezést. A Médiatanács tagjai feladataik ellátáshoz a jogelőd ORTT részére 2009-ben beszerzett közép kategóriás személygépkocsikat vették használatba, új gépkocsi beszerzésére nem került sor.

3.3. A működés statisztikai adatai

A Médiatanács 2011-ben 43 alkalommal ülésezett. A 43 ülésen 1634 előterjesztést tárgyalt meg a Médiatanács, és ezek tárgyában összesen 2050 döntést hozott. Az 1634 előterjesztésből 164 előterjesztés az Alap által került benyújtásra, ezek tárgyában 176 határozat született.

4. A Médiatanács Médiatudományi Intézete

A Médiatanács Médiatudományi Intézete (a továbbiakban: intézet) az Mttv. 138. §-a alapján 2011. február 1-jével jött létre, szervezetileg a Médiatanács Titkárság Főosztályán belül került elhelyezésre. Az intézet a Médiatanács munkáját segítő szakmai elemzéseket és háttérkutatásokat végez, valamint önálló kutatási projekteket folytat. Az intézet feladatai a törvény alapján a következők:

- a) a Médiatanács működésének támogatása kutatási és elemzési feladatok ellátásával;
- b) a médiához kapcsolódó társadalomtudományi kutatások elvégzése;
- c) szakmai kiadványok megjelentetése;
- d) szakmai konferenciák szervezése;
- e) szakmai segítség nyújtása a Közszolgálati Kódex megalkotásához;
- f) egyéb, a Médiatanács által az intézet számára meghatározott feladat.

A 2011-es évben az intézet feladatait működési kereteinek megteremtése, üzemszerű működésének kialakítása, valamint kutatási tevékenységének elindítása határozta meg. Az előbbi feladatok 2011 tavaszának végére zárultak le, a kutatások tekintetében pedig a hangsúly az Mttv.-ből következő kutatási projektek elindítására helyeződött.

Ami az intézetnek a Médiatanács munkáját közvetlenül támogató elemzési, kutatási feladatait illeti, azok egy része a korábbi jogszabályhoz, a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvényhez (továbbiakban: Rttv.), másik része pedig az új jogszabályokhoz (Smtv. és Mttv.) kapcsolódott. Ezek közül a következők emelendők ki.

Első feladatkörében az intézet az ORTT joggyakorlatának átfogó összegzésében nyújtott segítséget, hiszen az új médiahatóság létrejötte indokoltta tette a korábbi gyakorlatának áttekintését és elemzését, a jövőbeni jogalkalmazás során is használható gyakorlat és alapvetések azonosítását. Ez a típusú munka természetesen a jövőben is igény szerint folytatódik. Az új jogszabályokkal kapcsolatban egyrészt sor került az új médiaszabályozással kapcsolatos alkotmánybírói panaszok, beadványok,¹ másrészt az Smtv. és Mttv. tárgyi

¹ Koltay András – Lapsánszky András: *Az új magyar médiaszabályozás alkotmányossági kérdései. Iustum Aequum Salutare* 2011/2. [<http://www.jak.ppke.hu/hir/ias/20112sz/02.pdf>]

hatályának elemzésére² – mindkét elemzési munka eredménye megjelent a *Iustum Aequum Salutare* című folyóiratban. Az intézet továbbá törvényi kötelezettségének eleget téve [Mttv. 95. § (4) bekezdése] szakmai háttértámogatást nyújtott a Közzolgálati Kódex megalkotásához. Ebben a körben mindenképpen említést érdemel az új magyar média-szabályozás kiskommentárja, mely 2011 végén jelent meg – e munkát az intézet fogta össze, munkatársai a kommentár létrehozásában szerzőként is közreműködtek.³

Az intézet kutatási projektjei közül első helyen említendő az alaptevékenységnek szánt összehasonlító európai médiajogi kutatás, amelynek célja, hogy figyelemmel kísérje és elemezze az EU tagállamainak mediaszabályozását és az ehhez kapcsolódó nemzetközi joggyakorlatot. Az intézet a kutatás keretében létrejövő elemzésekkel a Médiatanács munkáját kívánja segíteni, támogatni, valamint az elemzések eredményeit tudományos publikációk formájában szeretné összegezni.

Az intézet alapvető és hosszú távú célkitűzései között szerepel, hogy bekapcsolódjon a magyar és külföldi sajtó, médiatörténet, illetve szabályozástörténet kutatásába, és hozzájáruljon e két terület feltáráshoz. Ennek keretén belül a 2011. évben két hiánypótló kutatás indult el. Az egyik a „Magyarországi sajtó és sajtószabályozás a polgári kortól napjainkig (1914–1989)”, míg a másik a „Magyar mediaszabályozás-történet 1989–2010” munkacímét viseli. Mindkét kutatás eredményei könyv formájában kerülnek publikálásra.

Az intézet fontosnak tartja az ORTT korábbi háttérintézete, az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet (AKTI) keretében elindult Kárpát-medencei médiakutatás hosszú távon való továbbvitelét. A 2010-es kutatás a határon túli magyar médiumok regiszterének elkészítésére irányult. A 2011 második felében induló kutatásában az intézet a határon túli magyar közösségek médiafogyasztásának felmérését tűzte ki célul. Hosszú távú cél a két kutatás összekapcsolása a már folyó hasonló kutatásokkal, meghatározott időszakonként való megismétlése, valamint eredményeinek publikálása.

Az intézet azt is fontosnak tartja, hogy elősegítse és maga is részt vegyen szakmai diskurzusokban. Ennek keretében 2011-ben magyar részről egyedülként csatlakozott a Nemzetközi Médiaetikai Központ (CIME) nonprofit újságíró-szervezet által létrehívott Nemzetközi Médiaetikai Nap (International Media Ethics Day) kezdeményezéshez, és szervezte meg azt Budapesten 2011 szeptemberében. Az intézet munkatársai ezenkívül magyarországi és külföldi szakmai rendezvényeken is sikerrel képviselték az intézetet.

2 Koltay András – Mayer Annamária – Nyakas Levente – Pogácsás Anett: A médiaszolgáltatás és a sajtótermék fogalma az új magyar mediaszabályozásban. *Iustum Aequum Salutare* 2011/4. [<http://www.jak.ppke.hu/hir/ias/20114sz/06.pdf>]

3 Koltay András – Lapsánszky András (szerk.): A mediaszabályozás kommentárja. 2011, Budapest, Complex.

5. Pénzügyi és gazdasági helyzet

5.1. Általános információk

A Médiatanács autonóm államigazgatási szervként önállóan gazdálkodik, könyvvezetése az államháztartás működési rendje szerint történik, számláit a Magyar Államkincstár vezeti. A Médiatanács az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó autonóm államigazgatási szerv. Az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság – jogszabályok keretein belül – kiterjed az előirányzat felhasználására, az elemi költségvetésben szereplő kiemelt előirányzatokon belüli előirányzat módosítására, valamint a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosításra. A Médiatanács éves beszámolót készít, melyet minden év május 31-ig az Országgyűlésnek előterjeszt.

5.2. A 2011. évi költségvetés végrehajtása

A működési és költségvetésen kívüli bevételek alakulása

A Médiatanács 2011. évi éves költségvetését az Országgyűlés a 2010. évi CXLVI. törvényben hagyta jóvá.

A törvény a költségvetés kiadási, illetve bevételi főösszegét 194,4 millió forintban határozta meg. A bevétel teljes összege az Alaptól kapott költségvetési hozzájárulás összege. Az eredeti előirányzat az év folyamán a Médiatanács 641/2011. (V. 18.) számú határozata alapján a hivatal részére átadott 64,8 millió forinttal csökkentésre került, valamint a hivatal jóváhagyott előirányzataiból átadásra került 47,9 millió forinttal megnövekedett. A fentiek alapján a Médiatanács 2011. évi módosított előirányzata (2010. évi pénzmaradvány miatti előirányzat-módosítás 283,7 millió forint összege nélkül) 177,5 millió forintra módosult. A Médiatanács 2011. évi bevétele a módosított előirányzatnak megfelelően alakult.

A Médiatanács jóváhagyott költségvetésével szemben a tényleges kiadások 89,5 millió forintban teljesültek, ennek következtében a 2011. évi pénzmaradvány 87,9 millió forint volt.

A 2010. évi CXLVI. törvény a Médiatanács kezelésű költségvetésen kívüli kiadási és bevételi előirányzatot 5414,2 millió forintban határozta meg. 2011. évben a Médiatanács által kiszámlázott médiaszolgáltatási díjak, frekvencia- és támogatási pályázati díjak, óvadékok, valamint bírságok és késedelmi kamatok költségvetésen kívüli bevételként 7789,8 millió forintban realizálódtak. Ebből médiaszolgáltatásdíj-bevétel 5751,4 millió forint, frekvenciapályázati díj-bevétel 77,7 millió forint, támogatási pályázati díj-bevétel 43,8 millió forint, kötbér-, bírság- és késedelmi kamat-bevétel pedig 407,8 millió forint volt. Az óvadék bevétele 47,6 millió forint, és az adóköteles bevételek utáni általános forgalmi adó bevétele 1461,5 millió forint volt.

A működési és költségvetésen kívüli kiadások alakulása

I.

Működési kiadások

A Médiatekhatóság 641/2011. (V. 18.) számú határozata alapján az NMHH Hivatala számolja el a Médiatekhatóság felmerült kiadását, a Médiatekhatóság költségvetése csak személyi juttatást, munkaadókat terhelő járulékokat, valamint külső szakértői díjakat tartalmazhat.

II.

– Személyi juttatások

2011. évben külső személyi juttatásként 68,5 millió forint tiszteletdíj került kifizetésre a Médiatekhatóság tagjai részére.

– Munkaadókat terhelő járulékok

A személyi juttatások után fizetett összes társadalombiztosítási járulék 18,4 millió forint volt.

III.

– Dologi kiadások

A Médiatekhatóság 2011-ben felmerült dologi kiadásai az idézett határozatot megelőzően lekönyvelt dologi kiadásokat tartalmazza 2,6 millió forint értékben. A Médiatekhatóság ebből az összegből 0,1 millió forintot kommunikációs szolgáltatásokra, 0,5 millió forintot reklám-, propaganda- és reprezentációs kiadásokra, 1,3 millió forintot szakértői díjakra, 0,3 millió forintot adók, díjak kiadásaira, valamint 0,4 millió forintot áfakiadásra fordított.

IV.

Költségvetésen kívüli bevételekkel kapcsolatos kiadások

A költségvetésen kívüli kiadások – médiaszolgáltatási díj, a frekvencia- és támogatási pályázati díj, az óvadék, a kötbér, a bírság és a késedelmi kamat továbbutalása az Alapnak, illetve az áfa befizetése a költségvetésnek – a tényleges költségvetésen kívüli bevételeknek megfelelően alakultak.

V.

A fenti adatok nem auditáltak, a végleges adatokat – elfogadása után – a zárszámadási törvény tartalmazza.

VI.

VII.

VIII.

A VÉLEMÉNYSZABADSÁG HELYZETE

1. Jogvédelem – a véleményszabadság határai

A 2011. december 31-ig hatályban lévő 1949. évi XX. törvény, az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdése szerint a „Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét”.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog mint a kommunikációs alapjogok ún. anyajogának kitüntetett szerepét több alkotmánybírói határozat is rögzítette, az AB a 36/1994. (VI. 24.) sz. határozatában kifejtette, hogy „*az egyéni véleménynyilvánítási szabadság szubjektív joga mellett az Alkotmány 61. §-ából következik a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség.*” A véleménynyilvánítás szabadságát tehát – az emberi méltósághoz hasonlóan – „anyajogként” határozta meg az AB, amelyből a többi kommunikációs alapjog, így a sajtószabadság is ered. Értelmezésében a véleménynyilvánítás szabadságával mérlegre tett jogot megszorítóan kell értelmezni, és vélelmezni kell, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága elsőbbséget élvez.

A médiában a sajtószabadság gyakorlásával okozott méltóságsértés esete merülhet fel, így előfordulhat, hogy egy alapjog gyakorlása által sérülhet egy másik alapjog. A sajtószabadság nem azonosítható a véleménynyilvánítás szabadságának alapesetével, a sajtószabadság nem egyéni, individuális jogosultság, hanem a médiát mint intézményt illeti meg. A médiában a korlátozás mércéje – a társadalmi felelősség nevében, a demokratikus nyilvánosság védelmében – alacsonyabbra kerülhet, mint a véleményszabadság alapesetében.

A sajtószabadság mint alkotmányos alapjog érvényesülésének egyik korlátját jelenti, hogy a médiatartalom-szolgáltatóknak tevékenységük során tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot és az emberi jogokat. A Médiatechnika a közérdek védelmében fellépve

alkalmazhatja a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, a médiatartalmakat érintő törvényi szabályokat. Az emberi jogok védelme a negatív kötelezettségek egyike, tehát tartózkodásra, azaz a jogsértés elkerülésére kötelez, ami a demokratikus nyilvánosság megfelelő működését védi.

A 46/2007. (VI. 27.) számú AB-határozat értelmében a médiahatóság a közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelemről dönt, hanem annak megállapítására jogosult, hogy a médiaszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket. A sajtószabadság korlátozásának nem lehet indoka a szélsőséges vélemények elutasítása, hanem kizárólag más, a sajtószabadsággal szembeni védelemre érdemes érték, az egyenlő emberi méltóság megóvásának szándéka.

Az emberi méltóság alapvető értékének megsértése akkor állapítható meg, ha a sérelem már eléri a közérdekű igényérvényesítés – a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének – „küszöbét”, például ha egy műsorszám azt sugallja, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánossá, bárki számára hozzáférhetővé tehető.

Az AB 23/1990. (X. 31.) számú AB-határozata szerint az emberi méltóság mint emberi alapjog tartalma a következő:

„Az emberi méltóság, mint a személyiség integritása az emberi élettel együtt az emberi lényegét jelenti. A méltóság ember voltunknak és értékünknek felel meg, és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényünk rangja. Az emberi jogok katalógusában, és a modern alkotmányokban az emberi élet, és méltóság ezért első sorban nem is mint alapjogok, hanem mint a jogok forrásai, mint jogon kívüli értékek szerepelnek, amelyek sérthetetlenek.”

Az emberi méltóság az AB értelmezésében a személyiségi jogok, anyajoga”, így valamilyen más, konkrét személyiségi jognak az eredője [8/1990. (IV. 23.) AB-határozat]. Az emberi méltóság kiemelkedő érték, a jog számára megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen.

Az AB több döntésében is értelmezte az emberi méltósághoz való jog tartalmát, és ennek során kifejtette: *„az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, és nem válik eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs »érinthetetlen« lényegük. A méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő.”* [64/1991. (XII. 17.) AB-határozat]

Az AB értelmezése szerint az anyajogjellegből az is következik, hogy az emberi méltóság *„olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.”* [8/1990. (IV. 23.) AB-határozat].

1.1. Gyűlöletbeszéd, közösségek méltóságának védelme

A Médiatanács a 828/2011. (VI. 22.) számú határozatában megállapította, hogy az Arlói Jóléti Szolgálat Közalapítványa a 2010. december 23-án sugárzott „Karácsonyi köszöntő” című műsorszámával megsértette az emberi jogok tiszteletben tartását és a gyűlöletkeltés tilalmát meghatározó törvényi rendelkezést.

A Médiatanács a határozatában az Rttv. 3. § (2) bekezdésének megsértését állapította meg, és az Rttv. 135. § (1) bekezdés második fordulata alapján a médiaszolgáltatót 25 ezer forint megfizetésére kötelezte.

A törvénytört műsorszám első részében a műsorvezető egy jegyzetet olvasott fel, amelyben több, általa „cigányokként” azonosított csoport által elkövetett bűncselekményt ismertetett. A bűnözők romaként való azonosítása a szövegben explicit módon is megjelent: *„Idős emberek cigányok által elkövetett bántalmazásáról, kirablásáról, megöléséről szolt az összeállítás”*. A műsorvezető amellet, hogy egyértelművé tette, hogy kikről beszél, a romákat szélsőségesen sértő jelzőkkel illette, és általánosságban súlyos bűncselekmények életvitelszerű elkövetésével vádolta meg őket.

A műsorszám elhangzott jegyzet a bemutatott bűncselekményeket a „cigányoknak” tulajdonította, annak ellenére, hogy a bejelentés szerint a 2010. december 10-én elkövetett bűncselekmény (amely az egész jegyzet kiindulópontja volt) gyanúsítottjairól ilyen információ nem állt rendelkezésre, ezt alátámasztó bizonyítékról vagy bármilyen hivatalos tájékoztatásról a műsorszám sem számolt be.

Az állítólagos elkövetőket nem személyük, hanem etnikai kisebbséghez való tartozásuk („cigányok”) alapján azonosították, így a hozzájuk kötődő negatív megítélés a teljes kisebbségi csoportra rávetült. Az etnikai hovatartozás hangsúlyozása a bűnelkövetés – áttételesen a bűnözés – etnikai alapú meghatározottságához vezetett, ezáltal a történetek egy tágabb kontextusba helyeződtek, ami miatt a műsorszám alkalmas volt arra, hogy a nézőkben a romákról alkotott képet negatív irányba befolyásolja. A kifogásolt műsorszám mindez a többségi és kisebbségi szereplők közötti kapcsolatok konfliktusorientált találásával párosult, valamint a kisebbség negatív sztereotip szerepben való bemutatásával járt együtt, ami a nézői recepció szempontjából egyértelműen az előítéletes gondolkodást erősíti. Mindezt súlyosbította a konfliktusban érintett „oldalak” csoportkülönbségeinek hangsúlyozása, amely a műsorszám mindkét részében erőteljes volt (első rész: védtelen emberek vs. élösködő horda, tolvaj népség; második rész: dolgos, tisztességes ember vs. lusta, élösködő, agresszív patkányok).

A műsorszám második részében Wass Albert: *A patkányok honfoglalása* (alcíme: *Tanulsgos mese fiatal magyaroknak*) című publicisztikai írásának színpadi feldolgozása következett. A bejátszott történet szerint egy dolgos és becsületes ember házába patkányok költöznek be, amik ellopják a szorgalmasan összegyűjtött ételme, élösködnek a jószívű gazdán, el-

híznak, elszaporodnak, majd amikor a jogos tulajdonos védekezni próbál, fellázadnak és elűzik. Miután dolgozni nem tudnak, vagy nem akarnak, az élelem elfogy, a ház lepusztul, végül a patkányok odébbállnak. Az ember újra beköltözik, és szorgalmas munkával újra felvirágoztatja otthonát. Azonban néhány patkány elrejtőzve ott marad a házban, és amikor az ember észreveszi, hogy újra szaporodni kezdenek, elgondolkodik, mit tegyen velük. A jegyzet a következő felszólítással zárult: „*Ti is gondolkodjatok, s aszerint cselekedjetek!*”

Bár a bejátszott részletben használt patkánymetafora eredeti kontextusában egyértelműen a zsidó népre vonatkozott, a közvetlenül előtte felolvasott és a cigánybűnözés narratívát felállító jegyzet, valamint a műsorvezetői intenció világossá tette, hogy a műsor-számban a romákra vonatkozó, a publicisztika köntösébe bújtatott degradáló vélemény kinyilvánításáról van szó.

A Médiatanács határozata indokolásában a következőket rögzítette:

A jelen ügy kapcsán a műsorszám készítői egyértelműen figyelmen kívül hagyták, hogy születésénél fogva minden embert megillet a tisztelet és elismerés, azaz az emberi méltóság, mint az alkotmányban biztosított alapvető emberi jog, amely oszthatatlan, korlátozhatatlan és mindenkire nézve egyenlő.

A kifogásolt műsorszám közzétételével súlyosan sérült az emberi jogok „anyajogának”, az emberi méltóságnak az alapvető értéke, a médiaszolgáltató a feltételezett bűnelkövetők és áttételesen „a cigányok” emberi mivoltának megkérdőjelezésével megsértette az emberi méltósághoz való alkotmányos alapjogot, amely indokolja a jogsértés miatti közérdekű igényérvényesítést.

A vizsgált műsorszám egyben alkalmas volt a roma kisebbség elleni gyűlöletkeltésre, mivel olyan kommunikációs helyzetet teremtett, amelyben a feltételezett elkövetőkön keresztül bemutatott roma kisebbség bűnözésre hajlamos, kriminalizálódott, a társadalmi együttélés normáit elvető, a Magyar Köztársaság törvényeit rutinszerűen sértő csoportként jelent meg, s ez a többségi társadalomban a cigányokkal szemben fennálló negatív sztereotípiák megerősítésére, s ezáltal gyűlölet keltésére tette alkalmassá a médiatartalmat.

A Médiatanács az 1341/2011. (X. 5.) számú határozatában megállapította, az Echo Hungária TV Zrt. VITAL TV elnevezésű csatornáján 2009. augusztus 21-én sugárzott „Korrekúra” című műsorszámával megsértette a gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó, az Rttv. 3. § (2) bekezdésében található rendelkezést, mely miatt a Médiatanács a médiaszolgáltatót 50 ezer forint bírság megfizetésére kötelezte.

A Médiatanács e határozatát megismételt eljárásban jogelődjének, az ORTT 2499/2009. (XII. 16.) számú határozatának részleges, az alkalmazott jogkövetkezményre vonatkozó hatályon kívül helyezése okán hozta meg.

A törvénysértő műsorszám egy sajtóklub jellegű beszélgetést tartalmazott, amelyben a műsorvezető a műsorszám sugárzása időpontjában aktuális, hazai politikai, társadalmi és gazdasági eseményeket vitatott meg a vendégeivel. A műsorszámban számos, a zsidó etnikumot sértő utalás és kijelentés hangzott el, melyek nem csupán pártokra, hanem konkrét személyekre vonatkoztak.

A Médiatanács a fenti határozataiban az Rttv. vonatkozó szakaszának megsértését állapította meg a médiaszolgáltató törvénysértése miatt, tekintettel az Mttv. azon rendelkezésére, miszerint a törvény hatálya alá tartozó, a Médiatanács előtt folyamatban lévő eljárásokban az Mttv. szabályait kell alkalmazni, ugyanakkor a törvény hatálybalépése előtt elkövetett jogsértésekre a jogsértés elkövetésekor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazandók.

A Médiatanács az 1153/2011. (IX. 1.) számú határozatában megállapította, hogy az Echo Hungária TV Zrt. az Echo TV elnevezésű csatornáján a 2011. február 11-én 21 óra 29 perckor sugárzott „Világ-Panoráma” című műsorszámának adásba szerkesztésével megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltóság tiszteletben tartására, valamint az Smtv. 17. § (1) bekezdésében lefektetett, a gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó rendelkezéseket, ami miatt a médiaszolgáltatót 500 ezer forint összegű bírság megfizetésére kötelezte.

A műsorszám elején a műsorvezető jegyzete hangzott el, mely a nemzetközi politikai helyzet rövid értékelése után Magyarország aktuális problémáival, elsősorban a hazai romák helyzetével foglalkozott. A kifogásolt műsorrész felvezetésében a műsorvezető jelezte, hogy a téma (és egyben a magyarság nagy problémája) a cigány- és zsidókérdés:

„A magyarságot nemcsak adósrabszolgaságba, kamatfogságba taszították az euroatlanti, atlanti szocialista, liberális gyarmattartók és kiszolgálóik, de a nyakunkba varrt hitelekkel béklyózták meg nemzetünket. És a fogalmak kalodájába zártak bennünket. Hogy mi bűnös nép vagyunk, amelynek sorsa, hogy fizessen, hogy beledögöljön a törlesztésbe, hogy kizsákmányolják. Itt van például a cigány- és zsidókérdés.”

A Médiatanács határozatának indokolásában a gyűlöletkeltő tartalmak közreadására vonatkozó tilalom megsértése kapcsán a következőket állapította meg:

Az Smtv. 17. § (1) bekezdésének gyűlöletkeltést tilalmazó fordulata is azok közé a törvényi előírások közé illeszkedik, amelyekkel a jogalkotó az emberi méltóságnak és az AB gyakorlatában abból levezetett „közösségek méltóságának” (azaz az egyének méltóságának azon aspektusa, amely a valamely közösségbe való tartozásukra tekintettel, a közösség, társadalmi csoport tagjaként illeti meg őket) védelmét teremti meg. Az emberi méltóság és a „közösségek méltósága” pedig az AB következetes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos korlátját jelentheti, vagyis az AB a közigazgatási hatáskörben alkalmazott médiajogi beavatkozás lehetőségét a büntetőjogi szankciónál alacsonyabb mérce esetén is alkotmányosan elfogadhatónak tartja.

Az alkotmánybíróági és legfelsőbb bírósági gyakorlat alapján a gyűlöletkeltő tartalmak közreadását tilalmazó médiajogi normák akkor is lehetővé teszik médiajogi szankciók kiszabását, ha a vizsgált magatartás egyébként büntetőjogi tényállást nem merít ki.

A műsorszámban szereplő gyűlölködő kifejezések az emberek egyenlőségének demokratikus szabályát támadták, az egyenlő emberi méltóság jogát tagadták, származási alapon tettek különbséget az emberek értéke, méltósága között, egyes társadalmi csoportokat másodrendűnek ítélve a többihez képest. A minden embert megillető egyenlőség alapján azon nézetek kinyilvánítását, amelyek az egyenlő méltóság ellenében kívánnak hatni, korlátozni lehet és szükséges. Ezen kifejezések nem tekinthetők „véleménynek”, miután pusztán sérelem okozását célozzák.

Az Smtv. 17. § (1) bekezdésében rögzített, a gyűlöletkeltő tartalmak közreadásának tilalmát megfogalmazó rendelkezés tehát az Alkotmány 61. § (1)–(2) bekezdésében nevesített véleménynyilvánításhoz és sajtószabadsághoz való jog mint alapvető jogok alkotmányos korlátozását valósítja meg, melynek célja és indoka a gyűlölet felkeltésére alkalmas vélemények, illetve a gyalázkodás médiában való megjelenésének megakadályozása a társadalmilag káros hatás elkerülése érdekében. A gyűlöletkeltés a különbözőséghez való jog, a kisebbségek védelmének tagadása, a konfliktusok erőszakos megoldásának érzelmi előkészítése.

A műsorszám által festett kép szerint az egyik oldalon állnak a magyarokat terrorizáló és rajtuk élőködő romák, valamint az őket bujtogató zsidó kisebbség, míg a másik oldalon az őket eltartó és a „*cigányterrorizmust*” elszenvedő magyarok. A műsorban az etnikai alapon bemutatott cigányság bűnözésre hajlamos, kriminalizálódott, a társadalmi együttélés normáit elvető, a Magyar Köztársaság törvényeit rutinszerűen sértő csoportként került bemutatásra. Emellett a felolvasott jegyzetben a zsidóság mint a romák magyarellenes cselekedeteinek háttérben meghúzódó felbujtó csoport jelent meg, amelynek célja, hogy a hatalmat megszerezve „*uralkodjon majd fölöttünk, magyarok és magyar cigányok fölött.*”

A műsorszám elhangzottak szerint a „*szocialista liberális fasiszták elhitetik a cigánysággal, hogy nekik mindent lehet a magyarokkal szemben.*” Továbbá: „*A magyarságot nemcsak adósrabszolgaságba, kamatfogságba taszították az euroatlanti, az atlanti szocialista, liberális gyarmattartók és kiszolgálóik, de a nyakunkba varrt hitelekkel béklyózták meg nemzetünket.*” A műsorvezető a bevezető részben a „*zsidókérdés*” kifejezést a magyarság kizsákmányolásához és Magyarország gyarmatosításához kapcsolva említette, illetve kifejezte, hogy az általa feldolgozott téma „*a cigány- és zsidókérdés*” lesz. Ezzel logikailag világossá tette, hogy a későbbiekben használt, általa közelebbről meg nem határozott, de a néző által könnyen azonosítható „*liberális fajzat*” szóösszetétel „*a zsidókhöz*” kapcsolható. Az idézett kijelentések alapján megállapítható, hogy a műsorszám elhangzottak alkalmasak voltak a zsidó kisebbséggel szembeni gyűlölet felkeltésére.

1.2. Emberi méltóság

A Médiatanács az 1044/2011. (VII. 15.) számú határozatában megállapította, hogy a Magyar RTL Televízió Zrt. RTL Klub csatornáján 2011. május 15-én sugárzott „Alekosz – Szerelem a legfőbb szinteken” című műsorszámával megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdésében rögzített, az emberi méltóság védelmére vonatkozó törvényi rendelkezést, ami miatt a médiaszolgáltatót 500 ezer forint összegű bírság megfizetésére kötelezte.

A műsorszámban egy ún. ál-hazugságvizsgálat során a játék egyetlen férfi szereplőjéért vetélkedő nőknek bizonyítaniuk kellett a férfi iránt tanúsított érzéseik valódiságát. A szereplők közül többen nyíltan felvállalták, hogy az anyagi haszonszerzés reményében mondtak le az alapvető jogaikról. A szereplők ebben a kontextusban fogyasztási cikk szintjére degradálódtak, akikről a médiaszolgáltató a kénye-kedve szerint rendelkezhet. Ezt erősítette maga az ún. ál-hazugságvizsgálat alkalmazása is, valamint a férfi szereplő műsorban részt vevő barátjának azon kijelentése, miszerint a versenyzők azért szerepelnek a műsorszámokban, hogy teljes mértékben a főszereplő rendelkezésére álljanak („*De hát azért van itt, hogy ne utasítson el!*”).

Az ál-hazugságvizsgálat, a szereplők átverése és becsapása összeegyeztethetetlen az emberi személyiség tiszteletben tartásával, és azt az üzenetet közvetítette, hogy az emberi méltóság nem elidegeníthetetlen érték, anyagi és egyéb érdekekből megsérthető és korlátozható. A vizsgálatban a játékosok lealacsonyító, megalázó és kiszolgáltatott helyzetbe kerültek, mely szituáció képes volt a személyüket teljes mértékben tárgyiasítani. A széles nyilvánosság előtt igazsággént prezentált kijelentések – melyek sok esetben a játékosok nemi életét, nemi vonzalmát, az anyagi előnyök érdekében való szexuális szolgáltatás nyújtását boncolgatták – árthattak a játékosok társadalmi megítélésének, hátrányosan befolyásolhatták az emberi kapcsolataikat. Fokozottan problematikus volt továbbá, hogy az anyagi előnyök, a hírnév érdekében és az esetlegesen érzelmek nélkül nyújtott szexuális szolgáltatás ebben a kontextusban nem elítélendő, hanem sokkal inkább egy elvárt cselekedetként került bemutatásra.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése az OBH 4247/2003. számú ügyben kimondta, hogy a szereplők részéről a személyiségi jogokat sértő magatartáshoz való hozzájárulás sem korlátlan; a hozzájárulás (önrendelkezés) korlátja, hogy az társadalmi érdeket nem sérthet vagy veszélyeztethet. Az egyes ember élete feletti korlátlan (önkéntes) rendelkezés ugyanis az egész társadalom létét, fennállását érinti, és az emberélet sérthetetlenségébe vetett bizalom megrendítésére is alkalmas lenne.

Mindezek tükrében a Médiatanács megállapította, hogy a műsorszámokban megjelenő tartalom, többek között az ál-hazugságvizsgálat alkalmazása is azt közvetítette, hogy az emberi személyiségnek nincsen integráns része, érinthetetlen tartománya. A szereplők személyének tárgyiasításával, a női mivoltukban való megalázásával, az ál-hazugságvizsgálattal való megtévesztéssel és a magánéletre vonatkozó kérdésekre adott válaszok közzété-

telével sérült az Smtv. 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés, azaz a médiaszolgáltató az általa közzétett médiatartalomban nem tartotta tiszteletben az emberi méltóságot.

A Médiatanács az 1153/2011. (IX. 1.) számú határozatában megállapította, hogy az Echo Hungária TV Zrt. az Echo TV elnevezésű csatornáján a 2011. február 11-én 21 óra 29 perckor sugárzott „Világ-panoráma” című műsorszámának adásba szerkesztésével megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltóság tiszteletben tartására, valamint az Smtv. 17. § (1) bekezdésében lefektetett, a gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó rendelkezéseket, ami miatt a médiaszolgáltatót 500 ezer forint összegű bírság megfizetésére kötelezte.

A műsorszám elején a műsorvezető jegyzete hangzott el, mely a nemzetközi politikai helyzet rövid értékelése után Magyarország aktuális problémáival, elsősorban a hazai romák helyzetével foglalkozott. A kifogásolt műsorész felvezetésében a műsorvezető jelezte, hogy a téma (és egyben a magyarság nagy problémája) a cigány- és zsidókérdés:

„A magyarságot nemcsak adósrabszolgaságba, kamatfogságba taszították az euroatlanti, atlanti szocialista, liberális gyarmattartók és kiszolgálóik, de a nyakunkba varrt hitelekkel béklyózták meg nemzetünket. És a fogalmak kalodájába zártak bennünket. Hogy mi bűnös nép vagyunk, amelynek sorsa, hogy fizessen, hogy beledögöljön a törlesztésbe, hogy kizsákmányolják. Itt van például a cigány- és zsidókérdés.”

A kérdés felvetése után a műsorszám a romákat – kollektív módon – egyfelől, mint túltámogatott, segélyekre berendezkedett élősködőket, másfelől a társadalmi normákat nem tisztelő, bűnözői életformát követő, az őket eltartó magyarokat terrorizáló csoportot mutatta be. Azzal, hogy a cigányság „*bűnös hajlamait*” említette, a műsorvezető faji alapú kollektív jellemvonást tulajdonított a romáknak, az „*ingenyelő emberszabású*” kifejezéssel pedig emberi mivoltukat kérdőjelezte meg. A jegyzet visszatérő eleme volt a 2006-os olaszliszakai bűncselekmény mint a „*cigánybűnözés*”, a „*cigányterrorizmus*” példája.

A műsorkészítők vágóképeket játszottak be az olaszliszakai bűncselekmény helyszínéről, a meggyilkolt képével és az emlékezés virágaival, mécseseivel. Majd az olaszliszakai eset részletezése után a műsorvezető az egyedi bűncselekményből általános konklúzióra jutott: „*És a lincselés évek óta kampányszerűen folyik a magyarok ellen.*”

A fent bemutatott romakép mellett említésre került a romákat bujtogató és őket minden felelősség alól mentető csoport is. A műsorvezető a bevezető részben a „*zsidókérdés*” kifejezést a magyarság kizsákmányolásához és Magyarország gyarmatosításához kapcsolva említette, illetve kifejezte, hogy az általa feldolgozott téma „*a cigány- és zsidókérdés*” lesz. Ezzel logikailag világossá tette, hogy a későbbiekben használt, általa közelebbről meg nem határozott, de a néző által könnyen azonosítható „*liberális fajzat*” szóösszetétel, a zsidókhöz kapcsolható. A későbbiekben a műsorvezető a romákat a magyarok ellen bujtogató csoport vélelmezett céljait is kifejtette: „*hogy nevető harmadikként uralkodjon majd fölöttünk, magyarok és magyar cigányok fölött a liberális fajzat.*”

A műsorvezető szerint a cigányterrorizmus mögött az említett csoport áll: „Magyarországon cigányterrorizmus van. A liberális fajzat fegyvereként a magyarság ellen.” A műsorban elhangzott a vád, miszerint ennek a „liberális fajzatnak” a tevékenysége vezetett az olaszliszkai tragédiához is.

A jegyzetben konkrét fenyegetés is elhangzott arra nézve, hogy ha a cigányok és a zsidók tovább folytatják a műsorvezető által nekik tulajdonított magyarellenes tevékenységüket, távoznuk kell az országból. A jegyzet lezárásaként a műsorvezető felszólította a cigányságot, hogy addig változzanak meg, amíg nem késő.

A Médiatanács határozata indoklásában az emberi méltóság megsértése vonatkozásában megállapította, hogy a műsorszám készítői egyértelműen figyelmen kívül hagyták, hogy születésénél fogva minden embert megillet a tisztelet és elismerés, azaz az emberi méltóság, mint az alkotmányban biztosított alapvető emberi jog, amely oszthatatlan, korlátozhatatlan és mindenkire nézve egyenlő. A műsorszám által festett kép szerint az egyik oldalon állnak a magyarokat terrorizáló és rajtuk élőködő romák, míg a másik oldalon az őket eltartó és a „cigányterrorizmust” elszenvető magyarok. A műsorban az etnikai alapon bemutatott cigányság bűnözésre hajlamos, kriminalizálódott, a társadalmi együttélés normáit elvető, a Magyar Köztársaság törvényeit rutinszerűen sértő csoportként került bemutatásra.

Azzal, hogy a cigányság „bűnös hajlamait” említette, a műsorvezető faji alapú kollektív jellemvonást tulajdonított a romáknak, az „ingyenélő emberszabású” kifejezéssel pedig emberi mivoltukat kérdőjelezte meg. A kifogásolt műsorszám közzétételével tehát súlyosan sérült az emberi jogok „anyajogának”, az emberi méltóságnak az alapvető értéke, mivel a médiaszolgáltató a cigányság emberi mivoltának megkérdőjelezésével („az ingyenélő emberszabású elveszíti emberségét, emberarcát”) megsértette az emberi méltósághoz való alkotmányos alapjogot.

1.3. Magánélet védelme

A magánszféra médiajogi védelmének megteremtése a hatályos szabályozás egyik újdonsága. A rendelkezés értelmezése kapcsán kiemelés érdemel, hogy – az emberi méltóság megsértésének tilalmához hasonlóan – a jogalkalmazás nem irányulhat az egyéni jogok védelmére, a magánélet védelmében való médiahatósági aktus kizárólag abban az esetben lehetséges, amennyiben a jogsértés szintje szükségessé teszi a közérdekből való hatósági fellépést.

A magánélet védelme körében a 2011. év során a Médiatanács nem hozott döntést.

1.4. A kiskorúak védelme

A jogszabályi háttér változása

A hatóság kiskorúak védelmével kapcsolatos gyakorlatának vizsgálata során mindenekelőtt utalni szükséges a jogszabályi háttérben bekövetkezett változásokra, jelesül az Mttv. 2011. évi hatálybalépésére.

Az Rttv. öt korhatári kategóriát ismert: a korhatárra tekintet nélkül megtekinthető műsorszámok (I.), a tizenkét éven aluliak számára nagykorú felügyelete mellett ajánlott műsorszámok (II.), a tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok (III.), a tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok (IV.) és a médiaszolgáltatásban nem közléhető műsorszámok (V.) csoportját. A törvény este kilenc, illetve tíz óra utáni időpontra számúzte a „tizenhatos” és „tizennyolcas” műsorokat.

Az Mttv. cizelláltabb, terminológiájában is átláthatóbb rendszert teremtve a korhatárra tekintet nélkül megtekinthető műsorszámok (I.), a hat (II.), a tizenkét (III.), a tizenhat (IV.) és a tizennyolc (V.) éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok, valamint a nem közléhető műsorszámok (VI.) kategóriáit alkalmazza. A tizenhat és tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámokra vonatkozó, a sugárzás időpontját érintő korlátozások 2011. január 1-jét követően is érvényben maradtak.

A korhatári kategóriák módosulásánál jelentősebb változást hozott az új szabályozás azzal, hogy a lineáris és a lekérhető médiaszolgáltatások között különbséget tesz az előírt kötelezettségeket illetően.

Az Mttv. fogalomrendszerében lineáris médiaszolgáltatásoknak minősülnek azon médiaszolgáltatások, melyek a különböző műsorszámok műsorrend alapján való egyidejű megtekintését (meghallgatását) teszik lehetővé. A „klasszikus” televíziós és rádiós műsorszolgáltatás mellett ide tartozik bármilyen olyan médiaszolgáltatás, mely a szolgáltatás elérését biztosító platformtól függetlenül egyidejű, „online” fogyasztást tesz lehetővé. Így módon lineáris médiaszolgáltatásról lehet beszélni például egy webes rádió vagy televízió esetében.

Lekérhetőnek minősülnek ellenben azon médiaszolgáltatások, amelyekben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat. Lekérhető médiaszolgáltatásnak minősülnek például az internetes vagy egyéb „elektronikus videotékákban” elérhető tartalmak. Ezen szolgáltatások esetében csak az V. és VI. kategória rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az Mttv. szerint a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetében a közzétételre vonatkozó, a kiskorúak védelmét célzó (például a közzététel időpontját érintő) korlátozások jelentős része alól mentesülhet a médiaszolgáltató, ha titkosítással vagy más hatékony műszaki megoldással biztosítja, hogy a védendő korosztály ne férhessen hozzá a káros tartalomhoz.

A Médiatanács a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatásokban megjelenő műsorszámok kapcsán alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlását a 798/2011. (VI. 22.) számú határozatában, míg a lineáris műsorszámok minősítésénél, vagyis a korhatári kategóriáknál irányadó részletes szempontokra vonatkozó jogalkalmazási gyakorlatának fő elvi szempontjait az 1037/2011. (VII. 19.) számú határozatában tette közzé.

Erről részletesebben a VI. fejezetben olvashatnak.

A médiahatóság kiskorúak védelmét érintő konkrét jogeseteivel kapcsolatban, de a jogszabályi környezetet továbbra is szem előtt tartva szükséges leszögezni, hogy az Mttv. az Rttv.-hez képest lényegesen összetettebb, a különböző ügýtípusokhoz jobban igazítható szankciórendszerrel rendelkezik, és a korábbiakhoz képest jelentősen megemelt összegű – jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltató esetében akár 200 millió forintos, egyéb médiaszolgáltatók esetében maximálisan 50 millió forintos – bírságok kiszabását teszi lehetővé. Egy, az Mttv. által bevezetett új szabály szerint ismételt jogsértés esetén a jogsértő szervezet vezető tisztségviselője maga is 2 millió forintig terjedő bírsággal sújtható.

A kiskorúak védelmét érintő, kiemelt hatósági ügyek 2011-ben

A 2011. év során 32 esetben állapította meg a médiahatóság a kiskorúak védelmét célzó médiajogi szabályok 2011. január 1-jét megelőző – tehát még az Rttv. alapján elbírált – megsértését. Ezen jogsértések többsége a műsorelőzetesek nem megfelelő időszámban való sugárzása (12 eset), illetve a tartalma szerint tizenhat éven aluliaknak szóló, ám a médiaszolgáltató által helytelenül kategorizált, ezért nem megfelelő időszámban bemutatott műsorszámok sugárzása (4 eset) miatt került megállapításra.

Az Mttv. hatálybalépését követően adásba szerkesztett műsorok kapcsán 2011 során a Médiatanács mindössze 21 esetben állapította meg a kiskorúak sérelmére elkövetett jogsértést. Ezen jogsértések megállapításának többségét a nem megfelelő időpontban közzétett műsorelőzetes (8 eset), illetőleg a tizenhat éven aluliaknak szóló műsorszámok helytelen kategorizálása és/vagy nem megfelelő időszámban való sugárzása (8 eset) eredményezte.

A 2011. év adatait az előző év adataival – a kiskorúak védelme körében a 2010. év során 152 határozatot hozott a hatóság – összevetve szembetűnő, hogy bár a Médiatanács egyikét kirívó és komoly előzményekkel bíró ügýtől eltekintve kifejezetten enyhe jogkövetkezményeket alkalmazott, érezhetően és számszerűen is kimutatható módon csökkent a kiskorúakat sértő tartalmakkal kapcsolatos hatósági ellenőrzések nyomán megindult eljárások és a jogsértést megállapító határozatok száma.

A 2011. év során elbírált, mindösszesen 64 jogsértés jelentős része, 35 eset a két országos kereskedelmi televízióhoz, illetve a Duna Televízióhoz kötődik. A legenyhébb jogkövetkezmény a „felhívás” alkalmazása, míg a legsúlyosabb szankció az RTL Klubbal szemben a „ValóVilág 4.” című műsorszámmal kapcsolatban tapasztaltak miatt érvényesített mintegy 129 millió forintos kötbér volt.

„Valóvilág 4.”

A 624/2011. (V. 11.) számú médiatanácsi határozat az RTL Klub csatornán sugárzott „Valóvilág 4.” című műsorszámmal kapcsolatos. [A Médiatanács a határozatot saját hatás-körben, hivatalból indított döntésfelülvizsgálati eljárása keretében, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 114. §-a alapján a 318/2012. (II. 15.) számú határozatával módosította.] A médiahatóság az eljárás során 43, 2010. november–decemberi adást vizsgált meg, melyek közül 21 jogsértőnek bizonyult. A médiaszolgáltató a kérdéses műsorszámokat „tizenkét éven aluliak számára a megtekintése nagykorú felügyelete mellett ajánlott” kategóriába sorolta, ám a hatóság álláspontja szerint magasabb, „tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott” korhatári besorolás lett volna indokolt.

A Médiatanács fenti határozatában megállapította, hogy a vizsgált adásokra jellemző a hatásvadász feldolgozási mód, és a halmozottan jelen lévő, rendkívül problematikus tartalmak (agresszió, intrika, szexualitás, trágárság, alkohol- és cigarettafogyasztás) alkalmasak voltak a kiskorúak személyiségfejlődésének súlyos és negatív befolyásolására. Különösen problémásnak tekinthető, hogy a kifogásolt viselkedésminták nem csupán elbeszélés szintjén, de vizuálisan is megjelentek. A látható tartalmak jóval közvetlenebbül hatnak a serdülő korosztályra, mint a szóban elhangzó információk.

A műsor központi elemeinek számítottak a versenyzők közötti állandó ellentétek, valamint a szóbeli és fizikai agresszió: egy ízben a tettelegességet direkt módon ábrázoló képsorok is megjelentek a képernyőn. A műsorban a problémás személyközi interakció és konfliktus, továbbá a nyílt agresszió ábrázolása mellett nagy hangsúlyt kapott a szexualitás is.

Az erős szexuális töltetű jelenetek és képsorok nagy számban fordultak elő a vizsgált adásokban. Az érzelmet nélkülöző, öncélú szexualitás mint központi téma nem csupán a tizenhat év alattiak számára számít kényes témának, de még a tizenhat-tizennyolc év közötti fiatalok számára is problematikussá teheti a befogadást.

A női szereplők férfiakhoz kapcsolódó viszonyának negatív és ellensúlyozás nélküli bemutatása ugyancsak alkalmas volt arra, hogy a serdülők felé negatív mintát szolgáltatson a párkapcsolat egyenrangúságáról. Ez különösen problémás a tizenkét-tizenöt év közötti életkorban, amelyre a nemi szerepek eltanulását segítő példaképek keresése a jellemző.

A 2011 januárjában sugárzott harmincegy adásból tizennégy minősült jogsértőnek, melyek a Médiatanács 668/2011. (V. 18.) számú határozata értelmében – a médiaszolgáltató III. kategóriás minősítésével szemben – „tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott” minősítés mellett lehettek volna adásba szerkeszthetők. [A Médiatanács a határozatot saját hatáskörben, hivatalból indított döntésfelülvizsgálati eljárása keretében, a Ket. 114. §-a alapján a 235/2012. (II. 7.) számú határozatával módosította.]

A vizsgált adásokban kifogásolható volt, hogy a műsorkészítők szereplővezetése társadalmilag nem elfogadott viselkedésmintákat propagált. A műsor üzenete szerint az emberek

fizikai eszközökké silányíthatók, amely üzenet kiváltképpen károsan befolyásolhatja a kiskorúak erkölcsi és pszichológiai fejlődését.

A Médiatanács a műsorszámok vizsgálata alapján megállapította, hogy a szereplők életvitele negatív értékrendet közvetített a nézők felé (pl. alkoholfogyasztásra való hajlam vagy a trágár nyelvezet). A műsorszámok sugárzása idején kisiskolások és óvodások is tartózkodhattak a képernyők előtt, akik számára még szülői felügyelet mellett sem volt könnyű eldönteni, hogy a főhős által tanúsított viselkedésmódok közül melyek azok, amelyek követendő példaként szolgálhatnak, és melyektől kell tartózkodni.

A jogsértés miatt a médiahatóság közel 78 millió forint kötbért érvényesített az RTL Klubot üzemeltető M-RTL Zrt. médiaszolgáltatóval szemben.

A harmadik, e műsorszámmal kapcsolatos hatósági eljárás a februártól májusig terjedő időszakot ölelte fel. Ezen időszakban a jogsértések számának további csökkenése volt megfigyelhető, ugyanis a vizsgált hónapban tizenkilenc jogsértő adás került képernyőre. A Médiatanács 1043/2011. (VII. 19.) számú határozata és a 60 millió forintos bírságszankció a versenyzők közötti ellentétek és intrikák, valamint a szóbeli és fizikai agresszió megjelenésének, a tettegességet direkt módon ábrázoló képsoroknak, továbbá a hangsúlyosan megjelenő szexualitásnak és az ezekkel összefüggő helytelen kategorizálásnak, valamint a műsorszám és előzetesei nem megfelelő időpontban való sugárzásának volt köszönhető.

„Ezek megőrültek”

A másik országos kereskedelmi televíziós csatorna, a TV2 2010 októberében sugározta az „Ezek megőrültek” című műsorszámot, melynek negyvenhárom vizsgált epizódja közül huszonegy bizonyult jogsértőnek. A médiaszolgáltató ez esetben is az időbeli megkötés nélkül sugározható „tizenkettes” kategóriába sorolta a jogsértő műsorszámokat, melyeket helyesen csak „tizenhatos karikával”, este kilenc óra utáni időszámban lehetett volna sugározni. A vizsgált műsorszámokban a verbalitás és a vizualitás szintjén egyaránt megjelenő szexualitás, a nemiség kihangsúlyozása, továbbá a nők szexuális objektummá redukálása és a nőket lealacsonyító és sztereotip képek közvetítése volt a magasabb korhatári minősítés fő indoka. A Médiatanács a 337/2011. (III. 9.) számú határozatában megállapította, hogy az elemzett műsorszámok több olyan jelenetet tartalmaztak, amelyek az ajánlott korosztály érzelmi és értelmi képességeit meghaladták, és amelyek alkalmasak lehetnek a kiskorú nézők nyugalmanak és értékítéletének megzavarására. A jogsértés miatt a Médiatanács – az Rttv.-ben foglalt szabályok alapján – mintegy 13 millió forint kötbér megfizetésére kötelezte a TV2-t üzemeltető MTM-SBS Zrt. médiaszolgáltatót.

A gyermekszáv vizsgálata

A kiskorúak védelmét szolgáló médiajogi normák betartásának hatósági ellenőrzése természetesen nem csupán a délutáni vagy „főműsoridős” sávra terjed ki. A hétvégi kora

reggeli műsorsávok maguk is kiemelt figyelmet igényelnek, mivel ezen időszakban, az ún. gyermekműsorsávban a védendő korosztály – nekik szóló műsorszámokat sugárzó időpontról lévén szó – lazább szülői kontroll, esetenként szülői felügyelet nélkül néz televíziót. A médiahatóság ez irányú vizsgálata a TV2 „TV2 matiné”, illetve az RTL Klub „Kölyökklub” elnevezésű hétféle reggeli műsorsávjában tárt fel jogsértést.

A médiahatóság 461/2011. (IV. 6.) számú határozata megállapította, hogy az RTL Klub 2010 októberében megsértette a műsorszám közreadásakor hatályos médiatörvény, vagyis az Rttv. azon rendelkezését, mely előírja a műsorszám „tizenkét éven aluliak számára nagykorú felügyelete mellett ajánlott műsorszámok” kategóriájába sorolásának kötelezettségét. A „Kaleido Star” című műsorszám „Feltámadt főnix” című epizódja ugyanis „korhatárra tekintet nélkül megtekinthető” minősítést kapott, noha – mint arra a határozat rámutatott – a műsorszámot az abban szereplő, a védendő korosztály által nehezen feldolgozható tartalmak miatt a II. kategóriába kellett volna sorolni. A sorozat vizsgált epizódja ugyanis mélyen és behatóan foglalkozott olyan felnőtt témákkal, mint például a haldoklás folyamatának bemutatása. Ezen képsorok a kisebb gyermekek számára érthetetlenek lehetnek, és megzavarhatták a biztonságérzetüket. Az egyik jelenet során a haldokló édesanyjával kiabáló főhős volt látható, aki nem értette, mi történik körülötte: dühös volt az anyjára, amiért egyedül akarja hagyni. A fenyegető alaphangulat, vagyis a gyermek főhős szomorú és magányos gyermekkorának felidézése megkövetelte volna az erőteljes érzelmi feszültség tolerálásának képességét, valamint az értelmi fejlődés magasabb szintjét. A rajzfilm azonban olyan érzelmi tapasztalatokat osztott meg a nézőkkel, melyek a kiskorú gyermekek számára csak alig, vagy egyáltalán nem voltak érthetőek. A jogsértés miatt a médiahatóság mintegy 1,8 millió forint kötbért érvényesített az RTL Klubot üzemeltető M-RTL Zrt. médiaszolgáltatóval szemben.

A vizsgált időszakban elemzésre került a TV2 gyermekműsávja is. A hatósági eljárás során megállapítást nyert, hogy a „Jumanji” című rajzfilmsorozat „A vadász és a vad” című epizódját, valamint az „Avatar, Aang legendája” című rajzfilmsorozat „Álmok és rémálmodok” című epizódját a médiaszolgáltató minősítésénél magasabb kategóriába kellett volna sorolni. Előbbi műsorszám esetében a médiahatóság megállapította, hogy az erőszakos képsorok gyakori előfordulása, továbbá az epizód témája, az embervadászat ábrázolása, illetve kibontása miatt a program II. korhatár-kategóriába sorolása lett volna indokolt. Az utóbbi műsorszámban a főhőst rémálmodok gyötrik, álmában félelemkeltő elemek jelennek meg: tűzcsovák, illetve más ijesztő természeti erők; a rettegés motívuma áthatja az egész műsorszámot. A különböző képi eszközök és a zene kiemelt dramaturgiai szerepe, valamint a narráció összességében alkalmatlanná tették a műsorszámot arra, hogy korhatár megkötés nélkül megtekinthető legyen. A jogsértés miatt a médiahatóság közel 8 millió forint kötbért érvényesített a TV2-t üzemeltető MTM-SBS Zrt. médiaszolgáltatóval szemben.

Előzetes klasszifikáció

A Médiatanács kiskorúak védelmével kapcsolatos tevékenységéhez kapcsolódik az előzetes műsorszám-klasszifikáció kérdése. Amennyiben egy médiaszolgáltató nem biztos egy adott műsorszám megítélésében, kérelmére a Médiatanács előzetesen állást foglal a műsorszám korhatári besorolását illetően.

Az Mttv. 9. § (1) bekezdése szerint a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően az Mttv. 9. § (2)–(7) bekezdése szerinti kategóriák valamelyikébe köteles sorolni. Az Mttv. 9. § (9) bekezdése szerint a médiaszolgáltató kérelmére – igazgatási szolgáltatási díj megfizetése ellenében, a műsorszám átadásától számított tizenöt napon belül – a Médiatanács az Mttv. 182. § e) pontjában biztosított hatáskörében a műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz.

A 2011. év során a Médiatanács három alkalommal hozott előzetes műsorszám-klasszifikációval kapcsolatos döntést: a 397/2011. (III. 23.) számú határozatában a Magyar Televízió Nonprofit Zrt. által előterjesztett kérelemre megállapította, hogy a „Tanár úr kérem” című műsorszám az Mttv. 9. § (5) bekezdése szerinti IV. kategóriába tartozik; az 1224-1225/2011. (IX. 14.) számú határozataiban pedig megállapította, hogy az M-RTL Zrt. médiaszolgáltató által benyújtott az „A-HA! új világa” című 29 perces animációs műsorszám és az „A-HA! új világa” című 26 perces animációs felvilágosító műsorszám egyaránt az Mttv. 9. § (4) bekezdése szerinti III. kategóriába tartozó műsorszámnak minősül.

Más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szembeni eljárás

A más tagállamban letelepedett, nem magyar joghatóság alatt álló médiaszolgáltatóval szembeni eljárásra vonatkozó, az Mttv. 176–178. §-ában szabályozott eljárási rend alapján a Médiatanács 2011. során két hatósági eljárást folytatott le a Viasat Broadcasting UK Ltd. „Viasat3” csatornáján 2011. április 6-án és 11-én, illetőleg április 18-án, 19-én és május 2-án sugárzott „Éden Hotel” című műsorszámokkal kapcsolatban. [A Médiatanács jogelődje a 942/2009. (IV. 29.) számú határozatával a Viasat Hungária Zrt. kérésére indult eljárásban 2009. április 30. napjával törölte a nyilvántartásából a Viasat Hungária Zrt.-t. Az angol médiahatóság, az Ofcom regisztrációja alapján a Viasat3 médiaszolgáltatója a Viasat Broadcasting Ltd.]

A Médiatanács megállapította, hogy a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szembeni határozat meghozatalának azon feltétele, miszerint a jogsértést megvalósító médiaszolgáltatás („Viasat3”) médiaszolgáltatója (Viasat Broadcasting UK Ltd.) valamely más tagállamban (Nagy-Britannia) telepedett le, a médiaszolgáltatás Magyarország területére irányul, és kizárólag Magyarország területén kerül terjesztésre, megvalósult.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy a médiaszolgáltató a hivatkozott műsorszámok adásba szerkesztésével nyilvánvalóan és súlyosan megsértette az Mttv. tizennyolc

éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok kategorizálására és közzétételi időpontjára vonatkozó rendelkezéseit, vagyis az Mttv. 9. § (6) bekezdésében, valamint az Mttv. 10. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott [és az Mttv. 176. § (1) bekezdés a) pontjában található taxációban hivatkozott] törvényhelyeket.

A nem magyar joghatóság alatt álló lineáris audiovizuális médiaszolgáltatással kapcsolatban érvényesíthető jogkövetkezmények alkalmazásának egyik előfeltétele, hogy a médiaszolgáltatás terjesztésének esetleges jövőbeni korlátozását célzó határozatot megelőző tizenkét hónap alatt a Médiatanács legalább két alkalommal megállapítsa a gyermekek és kiskorúak védelmét célzó (illetőleg más, az Mttv.-ben meghatározott) előírások nyilvánvaló és súlyos megsértését.

Az eljárás ezen sajátosságára tekintettel tehát a Médiatanács az 1766-1767/2011. (XII. 1.) számú határozataiban a tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok kategorizálására és közzétételi időpontjára vonatkozó rendelkezések hivatkozott műsorszámokban való megsértésének rögzítésén túlmenően jogkövetkezményt nem alkalmazott.

A Médiatanács az 1766–1767/2011. (XII. 1.) számú határozatában foglaltakról levélben tájékoztatta az angol médiahatóságot, rögzítve, hogy az Mttv. 176. §-a, illetve az Mttv. 179. §-a (eljárás más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben jogmegkerülés esetén) szerinti eljárás alapján további eljárási cselekményeket az Ofcom és a Viasat Broadcasting UK Ltd. médiaszolgáltató közti konzultáció eredményessége vagy eredménytelensége tükrében tesz (2012 januárjában az Ofcom levélben megkereste a Viasatot, és felhívta a magyar törvények betartására).

1.5. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete

A kiegyensúlyozott tájékoztatásra vonatkozó szabály az Rttv. hatálybalépése óta létezik a magyar jogrendben. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét jelenleg megfogalmazó Smtv. 13. §-a a korábbi Rttv. 4. § (1) bekezdéséhez hasonlóan sokoldalú, tényszerű, időszerű, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatást ír elő. Az Mttv. további részletszabályai erre a kötelezettségre már összefoglaló jelleggel, „az Smtv. 13. §-ában meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség” néven utalnak vissza. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának tartalmát tehát az Mttv. 12. §-a és az Smtv. 13. §-a együttesen határozza meg. Az Smtv. 13. §-a úgy rendelkezik, hogy *„a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.”*

Az Mttv. 12. §-a pedig kimondja, hogy „a médiaszolgáltatások tájékoztatási tevékenységének meg kell felelnie az Smtv. 13. § szerinti kötelezettségnek”. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.

A tájékoztatás kiegyensúlyozottsága egy olyan általános kategória, amelynek a törvény több részelemét nevesíti. A Legfelsőbb Bíróság a BH2007. 253. eseti döntésében kifejtette, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás fogalmába a sokoldalúság, a tényyszerűség, az időszerepesség és a tárgyilagosság követelménye is beleértendő. Ugyanakkor az 1996 óta formálódó hatósági jogalkalmazási gyakorlat alapján megállapítható, hogy ezek a részelemek nem önálló tényállások – és így, önállóan hatósági eljárás megindításának alapjai sem lehetnek –, hanem a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének követelményei.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás a médiapluralizmus követelményéből fakadó, a tájékoztató és a hírműsorszámokban érvényesülő kötelezettség. A fent idézett szabály alapján a közösséget érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket. A tájékoztatás kiegyensúlyozottsága csak az adásba szerkesztett hírek vonatkozásában kérhető számon. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye azt írja elő a médiaszolgáltatók részére, hogy amennyiben egy általuk ítélt közérdeklődésre számot tartó eseményről tájékoztatást nyújtanak, akkor annak a tájékoztatásnak kiegyensúlyozottnak kell lennie. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a kiegyensúlyozottság vagy annak hiánya mindig csak egyedi esetben, az adott ügy konkrét körülményei alapján ítéltető meg igazán. Az egyes nézeteknek, és nem azok képviselőinek kell megjeleníteniük: adott helyzetben a szerkesztő választhat valamely nézet több képviselője közül, indokolt esetben (például az ellentétes oldalról érkező riportalany hiányában) akár maga a riportert vagy műsorvezetőt is elvégezheti a kiegyensúlyozás feladatát, vagyis az eltérő álláspont megjelenítését. Azonos, vagy nagyban hasonló vélemények képviselői közül a médiaszolgáltató szabadon választhat.

Az 1/2007. (I. 18.) számú AB-határozat rendelkező része alkotmányos követelményként írja elő, hogy a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsor jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, illetve a műsorszámok összességében kell vizsgálni, így nincs akadálya annak, hogy a médiaszolgáltató rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában mutassa be a közéleti témához kapcsolódó releváns álláspontokat. Az AB által meghatározott értelmezést az Mttv. 12. § (2) bekezdése rögzíti, így vannak olyan műsorszámok, amelyeknek önmagukban is kiegyensúlyozottnak kell lenniük, és olyanok, amelyek esetében elég, ha a műsorszámok sorozatában valósul meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás.

Az Mttv. 3. §-ában alapvető szinten rögzített szerkesztői szabadság alapján a médiaszolgáltató szabadon határozza meg a műsorszámokban közzétett hírek körét, azonban felelősséggel tartozik a törvényben foglaltak betartásáért. A kiegyensúlyozottság kötelezettsége nem jelenti a szerkesztői szabadság korlátozását: azt, hogy mely események tartanak szá-

mot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről történik beszámoló az egyes műsorszámokban, a médiaszolgáltató döntheti el.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértése esetén 2010. december 31-ig a Panaszbizottsághoz lehetett fordulni, az Mttv. hatálybalépését követően pedig a jelentős befolyásoló erővel rendelkező (továbbiakban: JBE) médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatók vonatkozásában a hivatal rendelkezik hatáskörrel. A JBE szolgáltatók azonosítására 2011. október 5-én került sor [1314/2011. (X. 5.) Advenio Zrt., 1315/2011. (X. 5.) FM1 Zrt., 1326/2011. (X. 5.) MTM-SBS Televízió Zrt., 1327/2011. (X. 5.) Magyar RTL Televízió Zrt.]. Így az ezt az időpontot megelőzően benyújtott kérelmek alapján az említett médiaszolgáltatókkal szemben a hivatal járt el, azt követően pedig a Médiatanács folytatja le az eljárást.

A kiegyensúlyozottság követelményének sérelmét a hatóság – a korábbi szabályozástól eltérően – kizárólag kérelemre vizsgálhatja. Az Mttv. az Rttv.-hez képest szélesítette az eljárás kezdeményezésére jogosultak körét, ugyanis eljárást egyfelől a közzé nem tett álláspont képviselője, másfelől pedig bármely néző vagy hallgató kezdeményezhet.

A korábbi szabályozástól eltérően az Mttv. 181. §-ának rendelkezései egyértelművé teszik, hogy a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának vizsgálatára hatósági eljárás keretében kerül sor. Azonban az Rttv.-hez hasonlóan a kérelmező a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően köteles kifogásával először a médiaszolgáltatóhoz fordulni. Az Mttv. 181. §-a garanciális okokból rövid határidőket tartalmaz: az Mttv. 181. § (2) bekezdése szerint a kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól azon álláspont közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges. Nem élhet a kifogásolás jogával a kérelmező, ha az ismertetésre nem került álláspont kifejtésére ezen álláspont valamely képviselője már lehetőséget kapott, vagy ha e lehetőség a kérelmező számára biztosított volt, de azzal nem élt.

A médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt, majd a döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíti. Amennyiben az adott álláspont hasonló körülmények között való ismertetésére a kérelmező vagy más képviselő már lehetőséget kapott, a médiaszolgáltató nem köteles újfent eleget tenni a kifogásnak. Abban az esetben, ha a médiaszolgáltató nem teljesíti vagy nem megfelelően teljesíti a kifogásban foglaltakat, a kérelmező a döntés közlésétől számított negyvennyolc órán belül – a döntés közlésének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított tíz napon belül – a hatósághoz fordulhat kérelmével.

Az Mttv. rövid határidőket ír elő a hatósági eljárásra és a bírósági felülvizsgálatra vonatkozóan is annak érdekében, hogy az eljárás minél rövidebb ideig eredményezzen függő jogi helyzetet, továbbá minél hamarabb biztosítsa a releváns álláspontok megjelenítését.

A hatóság ügyintézési határideje tizenöt nap, amely indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb nyolc nappal meghosszabbítható. A médiaszolgáltató a hatóság felhívására haldéktalanul köteles a kifogásolt műsorszám felvételét rendelkezésre bocsátani.

A hatósági eljárás illetékmentes, a kérelmező igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére sem kötelezhető. A hatósági eljárásban a kérelemnek csak azon részei vizsgálhatók, amelyek a kérelmező által a médiaszolgáltatóhoz intézett kifogásban is megtalálhatóak. A bírósági gyakorlat szerint ugyanis a kérelemhez kötöttség elve érvényesül ezen eljárásban is.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének betartását vizsgáló hatósági eljárás a médiahatóság általános hatósági felügyeleti eljárásaihoz képest speciális abban a tekintetben is, hogy a jogsértés megállapítása esetén kizárólag a törvényben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazhatók. Amennyiben a hatóság megállapítja, hogy a médiaszolgáltató megsértette a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, a médiaszolgáltató a hatóság által megjelölt időpontban és módon értékelő magyarázat nélkül köteles a hatóság döntését vagy a döntésben meghatározott közleményt közzétenni, vagy lehetőséget adni a kérelmezőnek az álláspontja megjelenítésére. A jogsértővel szemben ezen túl más – az Mttv.-ben meghatározott – jogkövetkezmények nem alkalmazhatók.

A Médiatanács jogerős határozatának felülvizsgálatát az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Ítéltáblától tizenöt napon belül a Médiatanács ellen indított keresettel kérheti. A Fővárosi Ítéltábla a keresetet peres eljárásban, harminc napon belül bírálja el.

A kiegyensúlyozottsági kérelmek alakulása

2011-ben 73 médiatanácsí és 48 hivatali döntés született a kiegyensúlyozott tájékoztatás vonatkozásában.

A Médiatanács 2011-ben 30 esetben utasította el érdemben a kérelmezők kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértésére vonatkozó kérelmét, megállapítva, hogy a médiaszolgáltatók nem sértették meg az Smtv. 13. §-ában foglaltakat.

A kiegyensúlyozottsági kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítására három esetben került sor a kérelem elkésztett beérkezése miatt, valamint azért, mert a Médiatanács a kérelem tartalmából megállapította, hogy az nem hatósági ügy.

A Médiatanács 28 esetben szüntette meg hivatalból a kérelmek alapján megindult eljárásokat a hiánypótlási felhívásban foglaltak nem teljesítése, hatáskörének hiánya vagy a kérelmek elkésztettsége miatt.

A hivatal által hozott elsőfokú döntésekkel szemben 11 esetben érkezett fellebbezés a Médiatanácshoz. A Médiatanács egy esetben semmisítette meg az elsőfokú határozatot, és utasította új eljárásra a hivatalt, tíz esetben – két ügyben az indokolás egyidejű megváltoztatásával – pedig helyben hagyta a hivatali döntést. A Médiatanács egy esetben módo-

sította másodfokú határozatát, annak jogorvoslati tájékoztatásra vonatkozó rendelkezése tekintetében.

A Médiatanács 31 esetben a Magyar Televízió Zrt., kilenc esetben a Duna Televízió Zrt., kilenc esetben a Magyar Rádió Zrt., nyolc esetben az MTM-SBS Televízió Zrt., négy esetben a Magyar RTL Televízió Zrt., egy esetben a Magyar ATV Zrt., egy esetben a Hír TV Zrt., egy esetben a Hódmezővásárhelyi Városi Televízió és egy esetben a Baja Marketing Kft. lineáris médiaszolgáltatók műsorait érintő kérelmek felől döntött, nyolc esetben egyéb, lineáris médiaszolgáltatókat nem érintő kérelmek felől határozott.

A korábbi évhez hasonlóan a magánszemélyek mellett a Jobbik Magyarországért Mozgalom, illetve országgyűlési képviselői jelentős számban nyújtottak be kiegyensúlyozott-sági kérelmeket. A Médiatanács 21 esetben a Jobbik által benyújtott kérelmeket bírálta el. Egyéb szervezetek (Magyar Politikai Foglyok Szövetsége, Reális Zöldek Klub, Független Népképviselői Szövetség, Magyar Nemzeti Rend Párt, Magyar Vegyipari, Energetikai és Rokon Szakmában Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége, Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetsége, Nemzeti Ökológiai és Természetvédelmi Egyesület) képviselőitől érkezett kérelmek felől 26 esetben határozott, melyből 14 (Reális Zöldek Klub) beadványt ugyanazon kérelmező nyújtott be.

A hivatal hét esetben érdemi vizsgálat nélkül elutasította a kérelmezők kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértésére vonatkozó kérelmét, 31 esetben érdemi vizsgálatot követően utasította el a kérelmeket, egyúttal megállapította, hogy a médiaszolgáltatók nem sértették meg az Smtv. 13. §-ában foglaltakat. A hivatal négy alkalommal adott helyt a kérelmeknek, és megállapította, hogy a médiaszolgáltatók a kifogásolt műsorszámok kapcsán megsértették az Smtv. 13. §-ában foglalt előírást, majd ezek közül három határozatot jogszabálysértésre való hivatkozással módosított, és a kérelmeket elutasította. A hivatal kérelem alapján megindult eljárást hat esetben szüntetett meg.

Példák a Médiatanács kiegyensúlyozott tájékoztatás kapcsán kialakított gyakorlatából

A Médiatanács 1437/2011. (X. 19.) számú határozata

A Jobbik Magyarországért Mozgalom sajtófőnöke 2011. július 28-án beadványt terjesztett elő az elsőfokú hatóságként eljáró hivatalhoz az MTM-SBS Televízió Zrt. 2011. július 19-én 18 óra 30 perces kezdettel sugárzott című hírműsorszámával kapcsolatban. A kérelmező álláspontja szerint a médiaszolgáltató súlyosan megsértette az Smtv. 13. §-ában foglaltakat, mivel a kifogásolt hírműsorban a gyöngyöspatai hangfelvétellel foglalkozó hírblokkban nem ismertette a Jobbik álláspontját, holott azt a párt szóvivője 2011. július 19-én tartott sajtótájékoztatónja keretében megfogalmazta.

Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a médiaszolgáltató a szóban forgó műsorszámban megsértette az Smtv. 13. §-ában meghatározott kiegyensúlyozott tájékoztatás

alapelvei követelményét. A törvénysértés miatt az elsőfokú hatóság kötelezte a médiaszolgáltatót, hogy a törvénysértő híradással azonos időpontban sugárzott hírműsorszámában értékelő magyarázat nélkül tegye közzé a határozatban foglalt közleményt, vagy adjon lehetőséget a kérelmezőnek az általa kifogásolt, hiányzó álláspontja megjelenítésére.

A médiaszolgáltató fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú határozattal szemben. A másodfokú hatóságként eljáró Médiatek az 1437/2011. (X.19.) számú határozatában a médiaszolgáltató fellebbezését elutasította, és az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A Médiatek határozatában kimondta, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye azt írja elő a médiaszolgáltatók részére, hogy amennyiben egy általuk közérdeklődésre számot tartó eseményről tájékoztatást nyújtanak, akkor annak a tájékoztatásnak kiegyensúlyozottnak kell lennie. Azt nem teheti meg egy médiaszolgáltató, hogy egy közérdeklődésre számot tartó hír kapcsán elhallgasson bizonyos releváns álláspontokat. A médiaszolgáltató által közzétett hír és a hozzá fűzött médiaszolgáltatói kommentár nem felelt meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, mivel a hírblokkban a Jobbik álláspontja nem került bemutatásra. A hír bemutatásával ugyan történt közvetett utalás a Jobbik álláspontjának egy részére, azonban ez nem egyenértékű a Jobbik álláspontjának egyértelmű megjelenítésével. A Médiatek megállapította, hogy sem az Smtv. 13. §-a, sem az Mttv. 12. §-a és 181. §-a nem teremt kivételt a hírműsorszámokra vonatkozóan a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége alól, ugyanazon anyagi és eljárási szabályok vonatkoznak hosszabb tájékoztató műsorszámokra, mint a hírműsorszámokban nyújtott rövid tájékoztatásokra.

A Médiatek 1706/2011. (XI. 23.) számú határozata

Az elsőfokú hatóságként eljáró hivatalnál 2011. július 26-án két kérelmező a Magyar RTL Televízió Zrt. 2011. július 22-én 12 órai kezdettel sugárzott *RTL híradó – Déli kiadás* és a 19 órai kezdettel sugárzott *RTL híradó – Esti kiadás* című műsorszámokban a felvételi ponthatárokról szóló hír kapcsán látottakat kifogásolta. A kérelmezők beadványukban előadták, hogy véleményük szerint a médiaszolgáltató megsértette az Smtv. 13. §-ában foglaltakat azzal, hogy a kifogásolt műsorszámokban nem tette közzé, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nemzetközi igazgatási szakán az általános felsőoktatási felvételi eljárás ponthatára szintén 436 pont volt. A műsorszámokban ugyanis beszámoltak a 2011-es általános felsőoktatási felvételi eljárásban megállapított ponthatárokról, melynek során ismertettek egy „TOP5 Ponthatárok” címet viselő listát. A lista 5. helyén a Semmelweis Egyetem általános orvosi szaka szerepelt 436 ponttal. A kérelmezők szerint a műsorszámok alkalmasak voltak arra, hogy azt a téves látszatot keltsék, hogy a listában feltüntetett szakokon kívüli szakok esetében a ponthatár 436 pont alatt volt.

Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a médiaszolgáltató a szóban forgó műsorszámokban a 2011-es felvételi eljárás ponthatáiról szóló összeállítás bemutatásával nem

sértette meg az Smtv. 13. §-ában meghatározott kiegyensúlyozott tájékoztatás alapelvi követelményét, így a kérelmezők kérelmét elutasította. A Médiatanács a hivatal határozata ellen benyújtott fellebbezést elutasította, és megállapította, hogy az elsőfokú hatóság döntése jogszerű volt, továbbá az elsőfokú határozat indokolását részben megváltoztatta. A hatóság szerint a kiegyensúlyozatlanság fogalmilag azért nem merülhetett fel jelen ügyben, mert a műsorszámban szereplő tájékoztatás a felvételi ponthatárokról az adott kontextusban nem minősült olyan kérdésnek, amelyben eltérő álláspontok léteztek, és ezek közzététele szükségeltetett volna a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz. Senki nem vitatta ugyanis a meghatározott felvételi pontszámokat, a panaszos mindössze a tájékoztatás pontatlan, álláspontja szerint megtévesztő jellegét sérelmezte. A pontatlan (nem tény-szerű) tájékoztatás a Médiatanács szerint nem önállóan értékelendő tényállás, tehát csak akkor értékelendő egy hatósági eljárásban, ha kiegyensúlyozatlan tájékoztatást eredményez. Jelen esetben kiegyensúlyozatlanságról a műsorszám érintett tartalma tekintetében – a fentiek alapján – nem volt szó, jogsértés ezért nem volt megállapítható.

A Jobbik Magyarországért Mozgalom által benyújtott kérelmet elutasító médiatanácsi határozatok

A Jobbik Magyarországért Mozgalom több beadványában is kifogásolta, hogy az országos vételkörzetű televíziók nem tették közzé a párt álláspontját valamely – véleményük szerint – olyan közérdeklődésre számot tartó esemény kapcsán, melyről sajtótájékoztatót is tartottak. A Médiatanács a Jobbik kérelme alapján indult eljárások során több határozatában is [925/2011. (VII. 6.), 1227/2011. (IX. 14.), 1228/2011. (IX. 14.), 1330/2011. (X. 5.), 1331/2011. (X. 5.)] megfogalmazta, hogy az „Mttv. 3. §-a alapelvi szinten rögzíti, hogy a médiaszolgáltatás és a sajtótermék tartalmának meghatározása szabad, a médiaszolgáltató és a sajtótermék kiadója felelősséggel tartozik az Mttv.-ben foglaltak betartásáért. Ezen szerkesztői szabadság alapján a Médiaszolgáltató szabadon határozza meg a műsorszámaiban közzétett hírek körét. Azt, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről készül beszámoló az egyes műsorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató döntheti el. Az Smtv. 4. §-ához fűzött indokolás pedig egyértelműen rögzíti, hogy senkinek sincs alanyi joga arra, hogy követelje bármely médiumban való szereplését, illetve véleménye abban való közzétételét.”

A Médiatanács a fent említett döntéseiben, továbbá a 627/2011. (V. 11.), 628/2011. (V. 11.), 629/2011. (V. 11.), 630/2011. (V. 11.) és a 743/2011. (VI. 1.) számú határozataiban megállapította, hogy a kérelmező által kifogásoltak nem voltak összefüggésbe hozhatóak egyetlen, a híradásban érintett témával sem, ennél fogva a kérelmező által hivatkozott tájékoztatás elmaradása – figyelemmel az Mttv. alapelvi rendelkezéseként rögzített szerkesztői szabadságra is – nem eredményezte az Smtv. 13. §-ában meghatározott kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség megsértését. Mivel a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem sérült, a Médiatanács a kérelmeket elutasította.

1.6. A hír- és politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

A hír- és politikai magazinműsorok a műsorfolyamon belül jól elkülöníthető csoportot alkotnak. Alapfunkciójuk, hogy az emberek számára folyamatosan biztosítsák mind a világ, mind a magyarországi társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális élet történéseiben való eligazodáshoz szükséges információkat. Elvárás velük szemben, hogy mutassák be, tegyék megítélhetővé a legfontosabb eseményeket, a társadalom számára lényeges ügyeket, problémákat és az ezekkel kapcsolatos különféle álláspontokat. A hír- és tájékoztató műsorokkal (híradók, hírek, politikai, gazdasági, kulturális magazinműsorok, riportok stb.) szemben támasztott követelmények a műsorfolyam egészében elfoglalt helyhez, a műsor tényközlő jellegéhez, a műsor által megvalósított szelekcióhoz és végül a program formai jegyeihez köthetők.⁴ Köztudott, hogy a hír- és magazinműsorok nemcsak egyszerűen megjelénítik a tényeket, hanem előzetesen különféle szempontok alapján szelektálnak is az információk között. Azaz nem minden eseményből lesz hír, a közszereplők, közügyek nem mindegyike kap lehetőséget a médián keresztüli megjelenésre. E téren követelményként fogalmazható meg, hogy a műsorok ne lényegtelen és érdektelen témákkal foglalkozzanak, hanem olyan történéseket, véleményeket és olyan szereplőket tárjanak a közönség elé, amelyek fontosak, közérdeklődésre tartanak számot. Szintén elvárás, hogy a műsorokban, amennyiben egy konkrét témában, egy bizonyos területen többféle nézet és vélemény létezik, azok súlyuknak megfelelő helyet kaphassanak.

Az alábbiakban elsősorban arra kereste a választ a hatóság, hogy az aktuális műsorokban milyen arányok, milyen médiahasználat jellemezte a hazai politikai életet, mely ügyekre és témákra fókuszáltak a szerkesztők, illetve mindezek bemutatása milyen módon történt 2011-ben. A fejezet első része a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát mutatja be, a második rész a fontosabb politikai magazinműsorok működéséről ad képet.

A média ügyeiben döntéseket hozók és a közönség is azt várja el az elemzőktől, hogy tájékoztassák, hogy az adott időszakban a politikai csoportokat miként szerepeltették az elektronikus médiumokban. Az e célból végzett elemzések oly módon történnek, hogy az elemzők megszámlálják a híradókban és az egyéb politikai tájékoztató műsorokban az egyes politikai pártokat képviselő szereplők különféle módon való megjelenéseinek gyakoriságát (a szereplők verbális – műsorvezetői – említéseinek számát, vizuális megjelenéseinek gyakoriságát, hosszát, a saját hangon való megjelenéseinek gyakoriságát, illetve időtartamát, a vizuális megjelenítés mikéntjét stb.), és az esetszámokból nyert statisztikával jellemzik a vizsgált műsorokat. Az ilyen jellegű, tartalomelemzésnek nevezett eljárások objektivitását az biztosítja, hogy a műsorokban olyan elemek gyakoriságát számlálják, amelyeknek azonosítása nem szubjektív megítélésen, hanem egyszerű, előzetes definíciók alapján,

4 Terestyéni Tamás: A közszolgálatosság követelményeinek értelmezése, különös tekintettel a médiatörvény előírásaira, Jel-kép 1998.

mintegy automatikusan történik. A műsorok vizsgálata tehát olyan statisztikát eredményez, amely a műsorok tartalmát mennyiségileg jellemzi.

A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata

A havonta, panelszerűen ismétlődő kvantitatív tartalomelemzések az elmúlt évben az MTV1 esti, a Duna TV, a Magyar ATV, az Echo TV, az RTL Klub esti híradóira, a TV2 Tények című műsorára, valamint a Kossuth rádió 180 perc című hírműsorának 6 órától 7 óráig terjedő részére, a Déli és Esti Krónikára, a Neo FM, a Class FM hírösszefoglalóra, illetve a Híradó 21-re (Hír TV) terjedtek ki.

2011-ben 1633 órányi híryanag került feldolgozásra, ami mintegy 69 ezer műsoregység és közel 108 ezer hazai szereplő regisztrálását és elemzését jelentette. A vizsgálat kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak.

Az AGB Nielsen Médiakutató Kft. adatai szerint az országos terjesztésű televíziós csatornák „főműsoridőben” sugárzott hírműsorait havi átlagban a négy évnél idősebb lakosság maximum hatoda követte figyelemmel 2011-ben. A 2010-es adatokhoz képest a *Tények* nézőinek száma (12,6% vs. 14,1%) emelkedett számottevően (**1. táblázat**). Az RTL Klub hírműsora elvesztette vezető szerepét, az előző évhez képest több mint egy százalékkal mérséklődött a „tetszési” indexe (12,8% vs. 11,6%). Hasonló arányú csökkenés tapasztalható az *MTV1 esti Híradójának* esetében is (7,0% vs. 6,0%). A legkisebb nézői ratinggel ebben az évben is az Echo TV hírműsora (0,2%) rendelkezett.

1. táblázat

A hírműsorok nézettsége 2011-ben

Műsor címe	Súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		Közönségarány (SHR)	A műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	%	fő	%	%
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	11,6	1 065 954	28,3	68,9
TV2 Tények (18 ³⁰)	14,1	1 297 807	34,8	71,0
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,0	554 129	12,6	60,4
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,1	99 230	3,1	47,9
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,3	121 763	3,1	56,3
Echo TV Híradó (19 ³⁰)	0,2	20 840	0,5	35,2

A híryanag vizsgálata során az elemzés a következő fontosabb alapkategóriákat különböztette meg:

- **hírek:** a tájékoztatási folyamatnak azok a formálisan is elkülönülő elemei, amelyek a téma, a szereplők, illetve a helyszín szempontjából zárt egységet alkotnak,
- **események:** azok a történések, amelyek a világban végbemennek, amelyeket a média hírként prezentál,
- **szereplők:** azok a személyek vagy intézmények, akik/amelyek az események előidézőiként és aktív résztvevőiként tűntek fel a híregységekben,
- **témák:** azok az ügyek, amelyek körül az események forogtak, és amelyekkel kapcsolatban a szereplők véleményüket ismertették.

A hírműsorok feldolgozása során vizsgálatra került, hogy a műsorokban hírként prezentált események milyen színterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző típusú eseményekre a híregységek számát és hosszát tekintve milyen mértékű figyelem irányult; mely intézmények, illetve mely intézményeket reprezentáló személyek jelentek meg mint az események generálói; milyen mértékű médiafigyelem irányult rájuk; milyen témák, milyen publikus ügyek szerepeltek a híradók napirendjén.

Hasonlóan az előző évekhez, 2011-ben is elsősorban hazai vonatkozású történéseket (77%) tártak a nézők és hallgatók elé a televíziós, illetve rádiós hírműsorok, azaz vagy a szereplőjük volt magyar állampolgár, vagy az esemény helyszíne volt hazánk. Tisztán külföldi vonatkozású eseményekkel (külföldi helyszín és külföldi szereplő) a hírek ötöde (20%), míg határon túli magyarokkal a műsoregységek 3 százaléka foglalkozott.

Bár a részletes elemzés csakis azokra a tudósításokra terjedt ki, amelyeknek volt valamilyen magyar vonatkozásuk, a médiumok hírvilágának teljesebb feltérképezése céljából vizsgálat tárgya volt, hogy a hírekben mely országokra, illetve geopolitikai régiókra irányult a figyelem (**2. táblázat**). Kétségtelen, hogy a felhasznált geopolitikai kategóriák sok szempontból erőltetettek, és számos különbséget összesmosnak, mindazonáltal néhány általános, gyakran egymást erősítő tendencia kiolvasható, amely a külföldi hírekben a figyelem, az érdeklődés fő irányait jellemzi. A módszertanon 2010-ben változtatott a hatóság, azóta országonként kerülnek rögzítésre az Európán kívül történt események is, így azok az országok, amelyek számottevő eredményt értek el, külön szerepelnek a táblázatban, míg a többiek összevont kategóriákban kerültek feltüntetésre.

Tavaly is az Észak-Amerikából származó hírekre irányult a legnagyobb figyelem, arányuk 2010-hez képest mégis fél százalékkal csökkent (3,0%). Az USA és Kanada szerepeltetésének módja jelentősen különbözött az egyes médiumok között. A kereskedelmi és a közszolgálati televíziók hírműsorai a bűncselekményekről, balesetekről, szenzációkról tudósító hírekre

helyezték a hangsúlyt, míg a Kossuth rádió Krónikái és a közéleti médiaszolgáltatók⁵ inkább a világ vezető hatalmának külpolitikájáról számoltak be. A szomszédos országok közül 2011-ben Romániát övezte kiemelt érdeklődés (2,4%), de Szlovákia is megőrizte „befolyását” (1,4%). A kettős állampolgárságról elfogadott törvény heves ellenérzéseket váltott ki a szlovák politikusokból. A környező országok leggyakrabban a *Duna TV Híradójában* szerepeltek, amely – a többi adóhoz képest – kiemelt figyelmet fordított a szomszédos országokban élő magyar kisebbségek helyzetének bemutatására. (Itt kell megjegyeznünk, hogy a Magyarországon történt események prezentációja az előző évhez képest némi visszaesést mutatott [74,4% vs. 70,9%]).

A külföldi hírek kevesebb mint fele tudósított a politika és a gazdaság eseményeiről, 35 százaléka tragédiákról, háborúkról, terrortámadásokról számolt be, míg a kultúra kérdései és a bulvárhírek aránya egyaránt nyolc-nyolc százalékot ért el. A határon túli magyarok helyzetét főként a közszolgálati adók tüzték a napirendjükre, és közülük is kiemelkedett a *Duna TV Híradója*, amely a külpolitikai összefoglalóinak 55 százalékát szentelte a kérdéskörnek, ami nem utolsósorban 12 százalékos emelkedést jelentett az előző évhez képest (55% vs. 43%). A kereskedelmi csatornák hírműsoraiban a bulváresemények és a külföldi bűncselekmények, katasztrófák prezentációja volt a meghatározó. A *Tények* külföldi tudósításainak több mint 70 százaléka e kérdéskörhöz kapcsolódott (73%), de az RTL Klub is igen magas részesedést biztosított az azonnali hatást kiváltó beszámolóknak (57%). 2010-ben a külföldi hírek 58 százaléka kötődött Európához, ehhez képest az elmúlt évben három százalékpontos csökkenést lehetett regisztrálni (55%).

A *Duna TV Híradója* (47,6%) szentelte a legkisebb teret a magyarországi történéseknek, a 2010. évi adatokkal összevetve drasztikusan csökkent a hazai beszámolók részesedése (63,5%). A hazai kötődésűnek számító összefoglalók a *Tények* adataiban jelentek meg a leghangsúlyosabban (84,9%).

Ha a hatóság által létrehozott geopolitikai kategóriák előfordulása került vizsgálatra, az Európában történt eseményekkel (16,9%) lehet találkozni legtöbbször. Az észak-amerikai régió elvesztette második helyét (3,0%), mivel az észak-afrikai politikai események hatására a kontinens részesedése drasztikusan megugrott (0,6% vs. 3,5%). A közel-keleti helyszíneket (2,0%) ebben az évben is megelőzték Ázsia országai (2,3%). Azok az országok szerepelhetnek gyakrabban a hírműsorokban, amelyek vagy a világ egyik politikai gócpontjának számítottak, vagy ahol valamilyen jelentős természeti katasztrófa, tragédia történt az elmúlt évben. Ez a szerkesztési gyakorlat főként az ún. harmadik világ országaira volt jellemző. Afrikában ilyenek számítottak Líbia, Egyiptom, a Közel-Keleten Izrael, Szíria, amelyek esetében a heves politikai folyamatokról, forradalmakról, terrorcselekményekről szóló tudósítások

⁵ 2009 januárjától az eddig kereskedelmi csatornaként kezelt médiaszolgáltatókat két csoportra osztotta az elemzés. Egyik csoportba a klasszikus értelemben vett profitorientált médiaszolgáltatókat sorolta (RTL Klub, TV2, Neo FM és Class FM), míg a másik kategóriába azokat a műsorokat csoportosította, amelyek híradásaik nagy részét a politikai élet eseményei bemutatásának szentelik, őket közéleti csatornáknak nevezte el (ATV, Hír TV, Echo TV).

domináltak. Az ázsiai államok közül Japánt övezte kiemelt médiafigyelem, ami a márciusban történt cunami és az általa okozott hatalmas károk következményének tudható be.

2. táblázat

A hírek geopolitikai helyszíne

N=84 499

	MTV1 esti Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények
Magyarország	77,8	47,6	70,1	68,4	71,1	84,9
USA, Kanada	1,8	1,5	2,4	2,3	1,3	2,8
Románia	1,3	18,0	1,1	1,6	1,6	0,3
Egyéb uniós ország	2,3	2,4	2,3	2,4	2,6	1,4
Líbia	1,6	1,7	3,0	2,0	2,0	0,5
Nagy-Britannia	0,9	0,8	1,0	0,9	1,0	1,8
Belgium, Brüsszel, EU-központ	1,5	1,7	1,3	2,6	3,0	0,3
Szlovákia	0,9	6,6	1,5	1,4	1,6	0,2
Olaszország	0,9	0,8	1,8	2,0	1,9	0,6
Németország	1,0	1,1	1,5	1,5	1,4	0,7
Egyéb európai ország	1,1	1,0	1,4	1,3	1,2	0,6
Egyiptom	1,1	1,0	1,2	1,2	1,1	0,5
Japán	0,9	0,9	0,9	1,3	0,7	0,5
Szerbia	0,8	6,0	0,7	0,6	0,8	0,2
Egyéb közel-keleti ország	0,6	0,4	1,0	1,3	1,1	0,2
Oroszország	0,8	0,6	1,0	1,6	1,5	0,5
Egyéb ázsiai ország	0,7	0,5	0,7	1,2	0,6	0,5
Franciaország	0,8	0,6	0,8	1,1	0,9	0,6
Görögország	0,4	0,5	1,0	0,8	0,8	0,2
Izrael	0,2	0,2	1,2	1,3	0,6	0,1
Egyéb afrikai ország	0,6	0,5	1,0	0,6	0,6	0,1
Ukrajna	0,3	3,2	0,4	0,4	0,5	0,2
Egyéb közép- és dél-amerikai ország	0,5	0,4	0,4	0,4	0,2	0,6
Szíria	0,3	0,2	0,6	0,7	0,7	0,0
Horvátország	0,6	1,1	0,3	0,4	0,5	0,1
Ausztrália, Óceánia	0,3	0,5	0,3	0,3	0,2	0,6
Kína	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,6
Meghatározhatatlan	0,0	0,0	1,0	0,2	0,1	0,1
Egyéb (Antarktisz, világűr)	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

	RTL Klub Híradó	Class FM Hírek	Neo FM Hírek	ATV Híradó	Híradó 21	Echo TV Híradó	Összesen
Magyarország	73,0	75,4	72,7	63,5	70,6	71,0	70,9
USA, Kanada	5,6	2,8	7,5	4,4	2,6	1,8	3,0
Románia	0,3	0,5	0,2	0,2	0,5	3,7	2,4
Egyéb uniós ország	2,6	2,4	1,6	2,6	2,8	2,3	2,3
Líbia	1,1	1,2	1,8	3,3	2,1	1,7	1,8
Nagy-Britannia	2,4	1,1	3,0	2,1	1,4	0,9	1,4
Belgium, Brüsszel, EU-központ	0,3	0,7	0,9	1,0	1,5	2,3	1,4
Szlovákia	0,3	0,6	0,4	0,4	0,8	2,4	1,4
Olaszország	1,1	1,3	1,0	1,5	1,5	1,1	1,3
Németország	1,3	0,9	0,9	1,8	1,4	1,3	1,2
Egyéb európai ország	1,2	1,1	0,8	1,5	1,6	1,0	1,1
Egyiptom	1,0	1,1	1,4	1,7	1,4	1,0	1,1
Japán	1,1	1,3	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0
Szerbia	0,2	0,4	0,2	0,3	0,3	0,9	0,9
Egyéb közel-keleti ország	0,6	0,8	0,6	2,5	1,3	1,2	0,9
Oroszország	0,9	0,9	0,4	1,1	0,8	0,7	0,9
Egyéb ázsiai ország	1,2	1,1	1,0	1,5	0,9	0,6	0,9
Franciaország	0,9	0,5	0,6	1,1	1,2	0,8	0,8
Görögország	0,4	0,9	0,4	1,0	1,5	1,1	0,7
Izrael	0,2	0,1	0,1	2,3	0,9	0,4	0,6
Egyéb afrikai ország	0,5	0,6	0,8	0,9	0,6	0,4	0,6
Ukrajna	0,1	0,3	0,2	0,3	0,6	0,8	0,6
Egyéb közép- és dél-amerikai ország	0,9	0,6	0,7	0,7	0,4	0,4	0,5
Szíria	0,2	0,1	0,1	1,2	1,1	0,3	0,4
Horvátország	0,3	0,7	0,2	0,3	0,5	0,4	0,4
Ausztrália, Óceánia	0,9	0,3	0,4	0,5	0,3	0,2	0,4
Kína	0,8	0,3	0,1	0,7	0,3	0,2	0,4
Meghatározhatatlan	0,3	1,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3
Egyéb (Antarktisz, világűr)	0,5	0,9	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A beszámoló a továbbiakban csak a magyarországi vonatkozású hírekre összpontosít (77%). A hazai események földrajzi kötődésének megállapításánál alapelv, hogy csak azok a helyszínek (egy vagy több helyszín) kerüljenek regisztrálásra, amelyeket a híradások konkrétan megneveztek, azok viszont nem, amelyeknél ugyan a helyszín nyilvánvaló volt – például az Országgyűlés esetében Budapest –, de külön nem került említésre. Hasonlóképpen nem lettek regisztrálva a helyszín vonatkozásában azok a híregységek, amelyek nem informáltak a színtérről, és az nem is volt kikövetkeztethető a szövegből. A tudósítások kevesebb mint felénél (40%) nem hangzott el tényszerű helymeghatározás, az esetek közel egytizedében a helyszín Magyarország határain kívülre esett.

A feldolgozott hírek ötödében jelölték meg explicit módon Budapestet az esemény helyszínéként, ami 5 százalékos emelkedést jelent az előző évhez képest (17% vs. 22%). A megyeszékhelyek (8%), a vidéki városok (8%) és a községek (7%) közel azonos arányban szerepeltek. Az adatok a híranyag erős Budapest-centrikusságát tükrözik, amit azonban aligha lenne indokolt a hírszerkesztők rovására írni, hiszen ténykérdés, hogy az ország életében meghatározó szerepet játszó intézmények túlnyomó többségének a főváros ad otthont, és rendszerint itt játszódik a kétségtől fontosnak minősíthető országos események zöme. A főváros mellett a Baranya, Pest, Veszprém és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében történt eseményekkel foglalkoztak kiemelten a híradások (**1. ábra**). A főváros a belpolitikai konfliktusok miatt jelenhetett meg hangsúlyosan.

A hírműsorok közül 2011-ben az *Echo TV Híradóját* jellemezte a legerőteljesebb Budapest-központúság. A műsorok harmadában a fővárosi események előfordulása meghaladta a 40 százalékot (**3. táblázat**). Az RTL Klub hírműsora és a *Tények* foglalkozott a legtöbbször a vidéki Magyarország – városok, községek – életével, leginkább valamely bűncselekmény, baleset kapcsán. Leszögezhető, hogy a médiumok által előtárt vidékkép mind a megyeszékhelyek, mind a városok, mind pedig a községek tekintetében igen negatív. A három településtípus esetében a bűncselekmények, pusztító természeti jelenségek, közúti balesetek és családi tragédiák témáinak aránya meghaladta az 50 százalékot. A községek közül Gyöngyöspata neve fordult elő a leggyakrabban a hírműsorokban, ami a romák és magyarok között kialakult etnikai ellentéteknek volt a következménye. Az így kibontakozó kép alapján a nézők/hallgatók úgy gondolhatják, hogy a vidéki Magyarország az a hely, ahol csak rossz dolgok történnek. A jelenség nem új keletű.

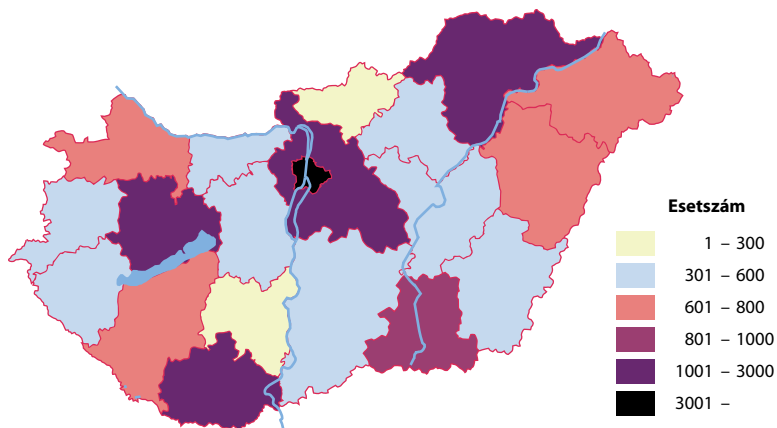
3. táblázat

A magyar vonatkozású hírek földrajzi kötődése (%)

	Budapest	Megye- székhely	Vidéki város	Község	Egyéb terület
MTV1 esti Híradó	41	13	14	14	6
Duna TV Híradó	26	7	10	8	9
180 perc	28	11	11	11	18
Déli Krónika	38	14	13	10	8
Esti Krónika	30	15	11	10	19
Tények (TV2)	27	21	19	17	11
RTL Klub Híradó	31	19	15	14	14
Class FM Hírek	27	14	16	17	11
Neo FM Hírek	49	10	12	14	7
ATV Híradó	45	8	10	8	6
Híradó 21 (Hír TV)	49	13	13	12	4
Echo TV Híradó	61	7	7	7	1
Összesen	36	14	13	12	10

1. ábra

A magyarországi események helyszíneinek megoszlása a vizsgált hírműsorokban

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A következőkben azok a nagyobb témacsoportok kerülnek áttekintésre, amelyek körül a híregységekben prezentált események forogtak, és amelyek a híryanagban való megjelenésükön keresztül mint fontos közügyek definiálódtak a nyilvánosságban (**4. táblázat**). (Az összegek nem adnak ki 100 százalékot, mivel egy híradás több témát is tárgyalhatott, a híregységek száma a témák gyakoriságához lett viszonyítva.) Az adatfelvétel során használt közel száz téma – a könnyebb értelmezhetőség kedvéért – kilenc nagyobb témacsoportba lett sorolva.

2005 szeptemberében a hatóság változtatott a korábban alkalmazott módszertanon, és bevezette az ún. napirendvizsgálatot. Ennek lényege, hogy a műsoregységek témáinak nyitott változót szentel, a kódolók nem a különböző kategóriákból választanak, hanem röviden összefoglalják, hogy milyen témákat érintettek a műsoregységben. Annak érdekében változtatott a hatóság a metodikán, hogy pontosabb leírását adhassa a hírekben felvetődött kérdésköröknek, továbbá képes legyen megjeleníteni a kurrens problémákat.

A 2011-es év híregységeinek témaorientációját vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban a belpolitika állt a médiumok érdeklődésének homlokterében (44%), amit a katasztrófák és bűncselekmények követtek (24%). A legnagyobb mértékű visszaesést a katasztrófák, bűncselekmények bemutatása tudhatta magáénak (28% vs. 24%), de a botrányok részesedése is jelentős térvessztést könyvelhetett el (12% vs. 9%), amely témakörön belül legtöbbször a vállalatok, vállalkozások problémás ügyeivel és a sukorói telekcserével foglalkoztak. Egyedül a külpolitika részesedése emelkedett számottevően (7% vs. 9%), ami Magyarország uniós elnökségének és az uniós gazdaságpolitika (euróválság, Magyarország bel- és gazdaságpolitikáját ért uniós bírálatok) magas prezentációjának volt köszönhető.

Az elmúlt évben egyedül az *ATV Híradójában* közelítette meg a belpolitika témaköre a 70 százalékos részesedést, de a többi közéleti csatorna esetében is igen magas volt a kérdéskör előfordulása. A közszolgálati csatornák közül az MR1-Kossuth rádió hírműsorai produkáltak 50 százaléknál magasabb arányt (*180 perc*: 54%, *Déli Krónika*: 50%, *Esti Krónika*: 62%). Legkevésbé a *Tények*ben éreztették hatásukat a politikai szféra történései (18%), rajta kívül az *RTL Klub Híradójában* (24%) és a *Class FM* híreiben (22%) nem érte el a témakör részesedése a 30 százalékot. A katasztrófáknak, bűncselekményeknek tavaly is elsősorban a kereskedelmi televíziók tulajdonítottak hírértéket. Az azonnali hatást kiváltó hírek az *RTL Klub*, a *TV2* és a *Class FM* hírműsorainak tudósításaiban fordultak elő a legnagyobb valószínűséggel, közülük is a *Tények* emelkedett ki (50%). A közszolgálati műsorok közül egyedül az *MTV1 esti Híradójában* haladta meg a kérdéskör részesedése a 20 százalékot (24%). A botrányok az elmúlt évben a *Híradó 21*-ben (18%) fordultak elő a legnagyobb gyakorisággal. 2011-ben is az önkormányzatok munkájának és az egyéb témáknak szentelték a legkisebb figyelmet a médiaszolgáltatók (2-4%). A külpolitikai kérdéskör a *Duna TV Híradójában* (24%) szerepelt a leghangsúlyosabban.

4. táblázat

A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok (%)

	MTV1 esti Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények (TV2)
Külpolitika	8	24	13	11	13	2
Gazdaság	11	10	16	17	15	8
Belpolitika	49	43	54	50	62	18
Botrányok	10	6	7	7	9	10
Szociális szféra	9	10	12	10	12	9
Önkormányzatok	2	2	4	4	4	3
Kultúra	11	15	9	9	9	7
Katasztrófa, baleset, bűncselekmény	24	16	12	15	14	50
Egyéb	3	2	2	2	1	6

	RTL Klub Híradó	Class FM Hírek	Neo FM Hírek	ATV Híradó	Híradó 21 (Hír TV)	Echo TV Híradó	Összesen
Külpolitika	3	5	4	10	6	14	9
Gazdaság	9	14	16	10	10	15	12
Belpolitika	24	22	39	68	56	61	44
Botrányok	9	7	4	11	18	11	9
Szociális szféra	14	10	17	11	9	10	11
Önkormányzatok	4	2	4	4	3	4	3
Kultúra	9	8	10	9	5	8	9
Katasztrófa, baleset, bűncselekmény	39	37	19	13	21	9	24
Egyéb	7	4	4	2	1	1	3

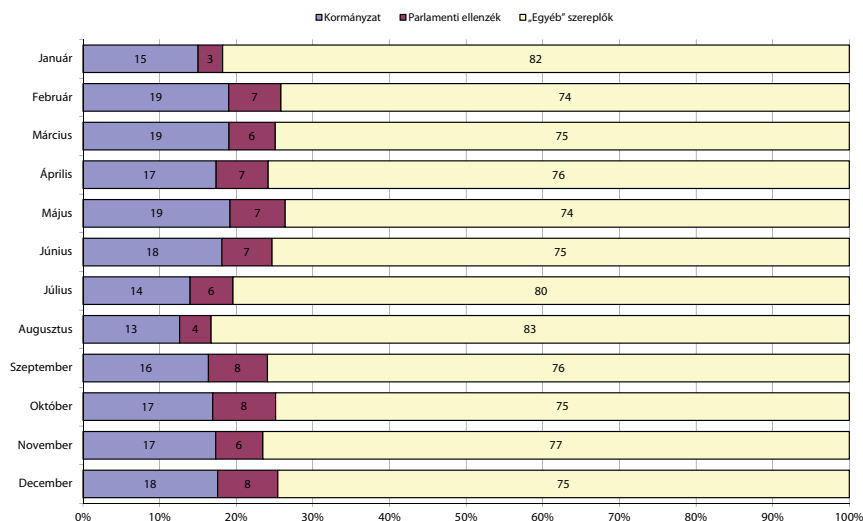
A következőkben a hírműsorok tájékoztatási gyakorlata a politikusok szereplési arányainak szempontjából került elemzésre. Ennek keretében – nemzetközi példákat követve – elsősorban a parlamenti dimenzióban értelmezhető politikusok – azaz a kormánytagok, a koalícióhoz, illetve a parlamenti ellenzékhez tartozók – szerepléseit vizsgálta a hatóság. A feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak (azaz eltekintett azoktól a megjelenésektől, amikor a kommunikátorok csak neveket említettek).

A politikusok médiahasználatát elsőként az ún. összes szereplési lehetőség megoszlása alapján közelítette meg. A szemben álló politikai erők előfordulási gyakoriságában mutatkozó különbségek azt jelzik, hogy a médiumok mekkora publicitást biztosítottak az

eltérő vélemények kifejtésére. 2011-ben a parlamenti patkó résztvevői ugyanakkora teret kaptak a megjelenésre, mint az azt megelőző évben (23% vs. 23%). A tavalyi évben egyik hónapban sem érte el a hatalmi elit aránya a 30 százalékot az elemzett hírműsorokban, februárban és májusban tudhatták magukénak a legtöbb megjelenést (26-26%) (2. ábra). A belpolitikai élet prominensei az *Esti Krónikában* (34%) és az *Echo TV Híradójában* (34%) fordultak elő a legnagyobb arányban. Rajtuk kívül a *Híradó 21* (34%) és az *ATV Híradó* adásaiban (32%) tudhatták magukénak a megjelenések közel harmadát. Az *RTL Klub Híradóiban* (10%), a *Tényekben* (9%) és a *Class FM* esetében (17%) a hatalmi szféra részesedése éves szinten jóval 20 százalék alatt maradt.

2. ábra

A parlamenti politikusok és az „egyéb” szereplők megjelenésének aránya a hírműsorokban

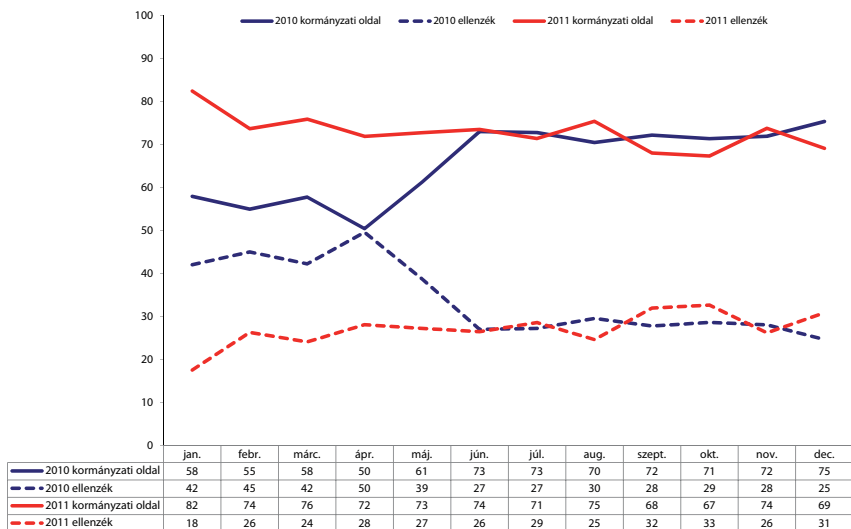
A politikusok szerepléseit két aspektusból is vizsgálta a hatóság. Az erőviszonyok áttekintését elősegítő ábrákban csak a kormánytagok és a parlamenti képviselők szerepléseit tüntette fel havi bontásban. A táblázatok esetében a parlamenti képviselők médiahasználatával mellett a kormánytagok és valamennyi, politikai pártkötődéssel rendelkező közéleti szereplő eredménye is megjelenítésre került. A kabinet pártok által delegált, de párttagsággal nem rendelkező tagjainak szereplési adatait a táblákban a kormány alá sorolta.

A kormányzati oldal médiahasználatában 2010-hez képest emelkedést regisztrált (66% vs. 73%). (3. ábra) Augusztusig stabilan 70 százalék felett alakult a részesedése, majd az év hátralévő részében – november kivételével – kétharmad körül alakult az aránya.

A parlamenti politikusok mellett érdemes szemügyre venni az összes, köztudomásúan politikai kötődéssel bíró szereplő megjelenését is (**5. táblázat**). Ebből a szempontból nézve a kormányoldal a szereplések kétharmadát tudhatta a magáénak (68%), közülük is a Fidesz megjelenései számítottak meghatározónak (50,2%). Az ellenzéki oldalról leggyakrabban a szocialisták prominenseivel lehetett találkozni, míg az LMP közel ugyanannyit szerepelhetett, mint a Jobbik (6,6% vs. 6,5%).

3. ábra

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hírműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a szereplések százalékában)

5. táblázat

A kormány és a parlamentben képvisellel rendelkező pártok tagjainak médiahasználatát a hírműsorokban (a szereplések százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK ⁶
MTV1 esti Híradó	9,0	46,4	4,4	20,2	10,1	8,8	1,1
Duna TV Híradó	11,6	53,1	7,8	14,7	6,4	5,9	0,5
180 perc	15,3	49,8	7,7	13,9	6,3	6,5	0,4
Déli Krónika	12,0	50,5	7,0	16,1	7,3	6,5	0,6
Esti Krónika	11,9	46,3	6,3	17,9	8,4	8,4	0,8
Tények (TV2)	11,1	55,4	3,6	21,0	2,2	5,9	0,7
RTL Klub Híradó	16,8	51,1	4,3	15,3	5,4	6,9	0,2
Class FM Hírek	14,4	57,0	3,8	13,4	5,2	5,4	0,8
Neo FM Hírek	21,0	45,5	5,7	16,7	4,1	6,6	0,3
ATV Híradó	9,4	45,8	6,0	24,6	4,9	8,6	0,8
Híradó 21 (Hír TV)	9,5	51,2	5,2	23,1	6,1	3,8	1,1
Echo TV Híradó	8,6	55,7	7,2	16,3	6,7	5,0	0,6
Összesen	11,5	50,2	6,0	18,4	6,5	6,6	0,7

Széles körben elfogadott az az álláspont, amely a szóbeli nyilatkozatot a narrátor általi megjelenítésnél értékesebb szereplési formának tekinti. Ezért folyamatosan regisztrálja a hatóság a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a megszólalók csoportjának politikai összetétele, másfelől időtartamának megoszlása szempontjából. A felmérésekben állandóan alkalmazott mutató a politikai erők képviselői által adott nyilatkozatok összes idejének megoszlása (**4. ábra**).

2011-ben a parlamenti politikusok összes beszédidejének 76 százaléka a kormányoldal prominenseihez kötődött, ami 2010-hez képest hétszázalékos emelkedést mutat (69%). Az elmúlt évben három hónapban is 80 százalék feletti arányt ért el a kormánypártok parlamenti képviselői, és 70 százalék alá egyik hónapban sem kerültek.

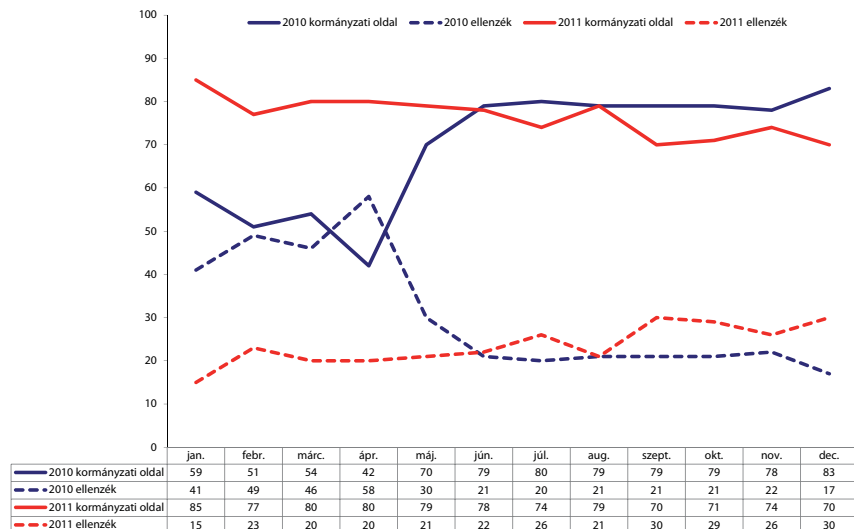
Ha az összes pártkötődéssel rendelkező szereplő megjelenésének vizsgálatára kerül sor műsorok szerinti bontásban, már árnyaltabb kép rajzolódik ki (**6. táblázat**). Három hírműsor esetében nem érte el a kormányon lévő erőknél biztosított műsoridő a 70 százalékot (ATV Híradó: 59,1%, MTV1 esti Híradó: 64,9% és Esti Krónika: 68,3%). A legnagyobb teret a Class FM biztosította a hatalom reprezentánsainak (95,8%), itt érte el a legmagasabb arányt a Fidesz szereplése is (81,0%). A szocialistákra az ATV Híradójában (28,8%) és a Híradó 21-ben (20,3%) irányult a legnagyobb figyelem. A Jobbik prominenseinek megszólalásait leginkább a kereskedelmi csatornák hanyagolták, a TV2 hírműsora több mint háromszor

6 Gyurcsány Ferenc és párttársainak az MSZP-ből való októberi kiválásával új politikai erő jelent meg az Országgyűlésben, ezért a pártok szerepléseit megjelenítő ábrákban külön szerepeltetjük a Demokratikus Koalíció (DK) politikusait.

(1,5% vs. 5,1%), az RTL Klub Híradója pedig közel kétszer annyi időt (3,3% vs. 6,1%) juttatott az LMP tagjai számára.

4. ábra

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználatát a hírműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a beszédidő százalékában)

6. táblázat

A kormány és a parlamentben képviselttel rendelkező pártok tagjainak médiahasználatát a hírműsorokban (a beszédidő százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
MTV1 esti Híradó	7,0	53,3	4,5	18,4	8,6	7,3	0,8
Duna TV Híradó	9,1	62,8	8,5	11,3	4,1	3,9	0,3
180 perc	6,1	56,7	10,9	11,2	7,4	7,5	0,1
Déli Krónika	8,8	55,1	7,2	14,9	7,5	6,4	0,2
Esti Krónika	9,7	52,2	6,5	15,9	7,9	7,3	0,6
Tények (TV2)	9,2	60,3	3,3	19,8	1,5	5,1	0,7
RTL Klub Híradó	11,5	56,5	5,2	17,2	3,3	6,1	0,2
Class FM Hírek	9,8	81,0	4,9	2,3	0,8	1,1	0,1
Neo FM Hírek	11,3	65,5	6,1	10,8	0,9	5,5	*
ATV Híradó	6,2	47,7	5,2	28,8	2,5	8,6	1,1
Híradó 21 (Hír TV)	8,0	58,5	5,6	20,3	4,4	2,1	1,1
Echo TV Híradó	7,0	61,5	8,2	13,5	5,7	3,6	0,4
Összesen	7,8	57,2	7,1	16,2	5,6	5,6	0,5

A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

Magazinműsoroknak tekinthetők azok a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekkel kapcsolatos háttérműsorok, amelyek az aktuális politikai, társadalmi, gazdasági stb. kérdésekben vitára, beszélgetésre, kommentárra adnak lehetőséget. Míg a hírműsorok az események, történések, problémák rövid, tényszerű bemutatására törekednek, addig a magazinműsorokban több idő jut az eltérő nézetek, vélemények és azok mögöttes tartalmának bemutatására.

A mintába a következő műsorok tartoztak: *Az Este, Ma reggel* (MTV1); *Ütköző* (Kossuth rádió), *Mokka* (TV2); *Egyenes beszéd* (Magyar ATV), *Közbeszéd, Reggel a Dunán* (júniusban megszűnt, Duna TV), *Rájátszás* (Hír TV).

2011-ben 1181 órányi műsorszám és több mint 6 ezer műsoregység lett elemezve. Az országos sugárzású televíziós csatornák magazinműsorai közül *Az Este* rendelkezett a legnagyobb nézőszámmal és közönségaránnyal, igaz, a műsor eredménye az előző évhez képest egy százalékkal csökkent (3,3% vs. 2,4%). A 200 ezres nézőszámot rajta kívül egyedül a *Mokka* c. műsor tudta megközelíteni (**7. táblázat**). Az ATV *Egyenes beszéd* című programjának nézettsége az elmúlt évben emelkedni kezdett (1,3% vs. 1,9%), és ezzel megelőzte a *Ma reggelt* (1,6%).

7. táblázat

A magazinműsorok nézettsége

Műsor címe	Súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		Közönségarány (SHR)	A műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Az Este	2,4	224 013	5,6	42,6
MTV1 Ma reggel	1,6	144 100	15,4	21,2
Duna TV Közbeszéd	0,3	23 569	0,5	21,5
Duna TV Hattól nyolcig	0,1	12 962	1,4	8,3
TV2 Mokka	2,1	192 930	19,1	25,6
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,9	178 680	4,0	42,3

A felmérések kitértek arra is, hogy a politikai magazinműsorokban az események milyen szinterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek, a különböző eseményekre, szereplőkre milyen mértékű médiafigyelem irányult, milyen témák jelentek meg a műsorokban. A tanulmányban használt kategóriák, meghatározások megegyeznek a hírműsorokról készült elemzés definícióival, így a két kutatás eredményei akár össze is vethetők egymással.

A televíziós és rádiós politikai háttérműsorok szinte csak hazai vonatkozású történéseket tártak a nézők/hallgatók elé (98%). Tisztán külpolitikai témákkal *Az Este* foglalkozott a

legmagasabb arányban (1,7%), míg a határon túli magyarok helyzetét a *Közbeszéd* taglalta leggyakrabban (8,9%).

Részletes elemzés csak a magyar vonatkozású műsoregységekről készült, ám rögzítésre kerültek a külföldi eseményekkel foglalkozó tudósítások helyszínei is, így kép kapható arról, hogy elsősorban mely országok, illetve régiók kerültek a televíziók és rádiók figyelmének középpontjába (**8. táblázat**). 2011-ben is Románia volt a leggyakrabban előforduló külföldi helyszín (1,4%), jelentőségét elsősorban a legnagyobb lélekszámú határon túli magyar népességnek köszönhette. A szomszédos országok közül a vizsgált periódusban rajta kívül Szlovákia (0,9%) kapott kiemelt figyelmet, aminek háttérében a két ország közötti, a kettős állampolgárság megadása miatt kialakult heves diplomáciai pengeváltások álltak. A háttérműsorokban az európai kontinensen kívüli országok közül gyakran foglalkoztak a Líbiában történetekkel (0,7%), és az egyiptomi eseményeket is szívesen tárgyalták a beszélgetésekben (0,5%).

8. táblázat

A műsoregységek geopolitika szóródása (%)

	Százalék
Magyarország	91,8
Románia	1,4
Szlovákia	0,9
Líbia	0,7
Belgium, Brüsszel, EU-központ	0,5
Egyiptom	0,5
Szerbia	0,4
Japán	0,3
USA	0,3
Ukrajna	0,3
Nagy-Britannia	0,2
Oroszország	0,2
Norvégia	0,2
Görögország	0,2
Pakisztán	0,2

A magazinműsorok műsoregységeinek 61 százalékában nem jelölték meg a magyarországi vonatkozású események helyszínét, ami minimális visszaesést jelent az előző évhez képest (62%). Azokban az esetekben, amikor ismertették a színteret, a legtöbbször szereplő régió Budapest volt, amelynek aránya 2010-hez képest enyhén csökkent (16% vs. 15%) (**9. táblázat**).

9. táblázat

A műsoregységek földrajzi kötődése (%)

	Ma reggel	Az Este	Reggel a Dunán	Közbeszéd	
Budapest	12	17	15	8	
Megyeszékhely	3	3	2	1	
Vidéki város	4	3	5	3	
Község	4	3	4	2	
Egyéb terület	9	16	20	4	
Nem magyar	12	18	6	25	

	Ütköző	Mokka	Egyenes beszéd	Rájátszás	Összesen
Budapest	7	6	20	27	15
Megyeszékhely	*	1	1	1	2
Vidéki város	2	3	2	2	3
Község	1	4	2	2	3
Egyéb terület	2	1	*	3	6
Nem magyar	8	5	2	10	10

A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok közül kiemelkedett a belpolitika (104%), amelyet a szociális szféra (22%) és a külpolitika kérdésköre (18%) követett. (Az összegek nem adják ki a 100 százalékot, mivel egy műsoregység több témát is tárgyalhatott, ezért a híregységek száma a témák gyakoriságához lett viszonyítva. A magazinműsorok témáinak rögzítésénél ugyanazokat a változtatásokat léptette életbe a hatóság, mint a hírműsorok esetében.) A tavalyi évhez képest a szociális szféra (18% vs. 22%) és a külpolitika prezentációja (13% vs. 18%) jelentősen megemelkedett. Utóbbi kérdéskörön belül az Európai Unió gazdaságpolitikájának, Magyarország uniós elnökségének és a határon túli magyarok helyzetének szentelték a legnagyobb figyelmet. 2010-hez képest a leglátványosabb zuhanást a belpolitika esetében lehetett regisztrálni (111% vs. 104%), amit természetes folyamatnak kell tekinteni, mivel az előző évben a parlamenti és önkormányzati választások növelték meg a téma iránti érdeklődést.

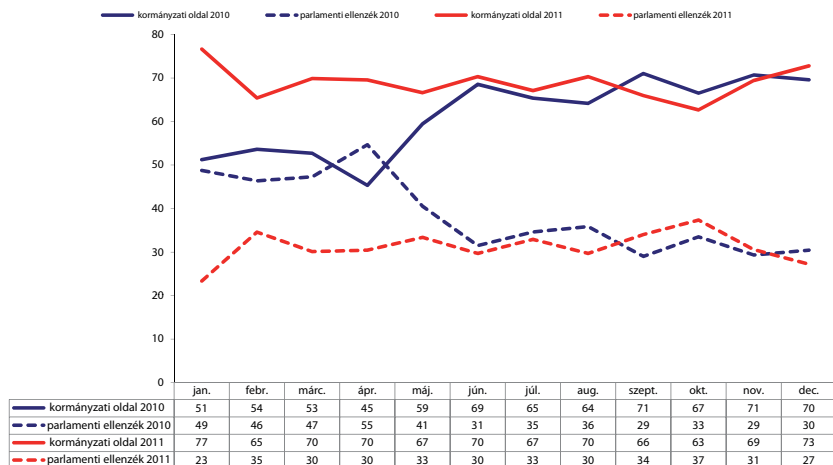
A politikusok szerepléseit ugyanazokból az aspektusokból elemezte a hatóság, mint a hírműsorok esetében. Az erőviszonyok áttekintését elősegítő ábrákban csak a kormánytagok és a parlamenti képviselők szerepléseit ábrázolta havi bontásban. A táblázatok esetében a parlamenti képviselők médiahasználata mellett a kormánytagok és a politikai pártkötődéssel rendelkező közéleti szereplők eredményei is megjelenítésre kerültek. Először az összes szereplés szempontjából elemezte előfordulásait, vagyis a feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor előszóban nyilatkoztak.

A kormányzati oldal médiahasználatában 2010-hez képest 7 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni (61% vs. 68%) (5. ábra). Januárban és decemberben arányuk jóval meghaladta a 70 százalékot. A legkisebb teret októberben biztosították számukra a háttérműsorok (63%).

A hírműsorok gyakorlatával ellentétben a magazinoknál nem volt található különbség a parlament tagjainak és az összes, pártkötődéssel rendelkező politikusnak a szerepeltetési arányai között (68%, ill. 68%) (10. táblázat). A Fidesz prominenseire irányult a legnagyobb figyelem (49,8%), akiket a szocialisták követtek (20,6%). A Jobbik politikusainál (4,4%) az LMP (6,4%) és a KDNP (6,4%) tagjai is többet szerepelhettek.

5. ábra

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználatja a magazinműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a szereplések százalékában)

10. táblázat

A kormány és a parlamentben képviselttel rendelkező pártok tagjainak médiahasználata a magazinműsorokban (a beszédidő százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
Ma reggel	8,6	49,1	7,2	20,8	7,3	6,4	0,6
Az Este	9,1	52,4	4,5	20,8	5,0	7,2	1,0
Reggel a Dunán	7,6	49,4	12,8	15,1	6,9	8,1	*
Közbeszéd	14,1	51,2	7,4	14,0	7,0	5,4	0,9
Ütköző	11,7	44,9	9,5	14,9	9,5	8,5	0,9
Mokka	9,5	50,0	5,4	28,1	1,6	4,4	1,0
Egyenes beszéd	14,7	47,3	4,7	23,2	1,0	7,8	1,2
Rájátszás	14,2	55,3	6,2	14,9	4,2	4,0	1,3
Összesen	11,3	49,8	6,4	20,6	4,4	6,4	0,9

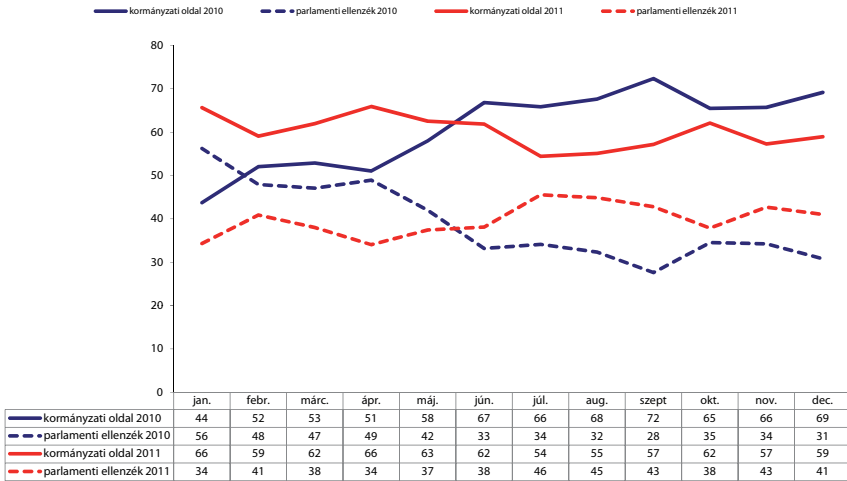
A magazinműsorok esetében a politikusok élőszóbeli szereplései nagyobb jelentőséggel bírnak, mint a hírműsoroknál. A háttérműsorok többségében ugyanis a politikai felek hosszabb lélegzetű interjúk során fejthetik ki a véleményüket, míg a hírösszefoglalókban sok esetben csak rövid idézet, bejátszás útján jelenhetnek meg. Az összes szereplés szempontja ezért – amelynél figyelembe lett véve, amikor a kommunikátor megemlítette valakinek a nevét, vagy idézte a véleményét – a magazinműsorok esetében torzíthat, mivel sok esetben oly módon beszélnek egy politikai csoport tevékenységéről, hogy az érintett fél részéről nem hívtak meg senkit a stúdióba, vagy ugyan felkérték, de a képviselője nem kívánt részt venni a műsorban. E tekintetben külön is elemzésre kerültek a politikusok által adott nyilatkozatok azok időtartama szempontjából (6. ábra).

2011-ben a kormányoldal és az ellenzék beszédidő-„ollója” összezárult. A parlamenti opozíció interjúkra fordított megoszlása csaknem egész évben 30 százalék felett maradt, csúcspontját a nyár végén érte el.

Az egyes műsorok között jelentős eltérések voltak tapasztalhatók a pártok megjelenítésében (11. táblázat). Hét műsorban a kormányoldal szereplése volt a meghatározó, közülük a *Ma reggel* adásaiban kapták a legkisebb teret a megszólalásra (59,5%), míg a legnagyobbat a *Rájátszás* biztosította (87,0%). Szintén ez a műsor volt az, amelyben a Fidesz a beszédidő több mint 70 százalékát birtokolta. Ezzel szemben az *Egyenes beszéd* adásaiban az ellenzéki pártoknak juttatták a műsoridő több mint kétharmadát (69,7%), miközben a Jobbik képviselőinek megszólalásai elhanyagolhatóak maradtak. Rajta kívül a *Mokka* negligálta még a radikális párt tagjait (0,2%). Az LMP-nek szintén az ATV magazinműsora biztosította a legnagyobb megjelenési lehetőséget (16,2%).

6. ábra

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a magazinműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a beszédidő százalékában)

11. táblázat

A kormány és a parlamentben képviselttel rendelkező pártok tagjainak médiahasználata a magazinműsorokban (a beszédidő százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
Ma reggel	5,2	45,7	8,6	22,6	9,8	7,7	0,4
Az Este	7,4	59,3	5,4	16,4	3,6	6,5	1,3
Reggel a Dunán	4,2	45,6	22,8	11,8	8,0	7,5	*
Közbeszéd	6,6	52,0	13,5	14,3	6,1	5,6	1,8
Útköz	1,3	47,6	14,6	16,0	8,8	11,5	0,1
Mokka	6,9	54,4	8,5	28,1	0,2	1,5	0,5
Egyenes beszéd	1,7	22,1	5,4	52,0	0,0	16,2	2,6
Rájátszás	6,8	70,2	10,0	6,4	3,5	2,7	0,4
Összesen	4,8	46,3	9,9	24,7	5,0	8,3	1,0

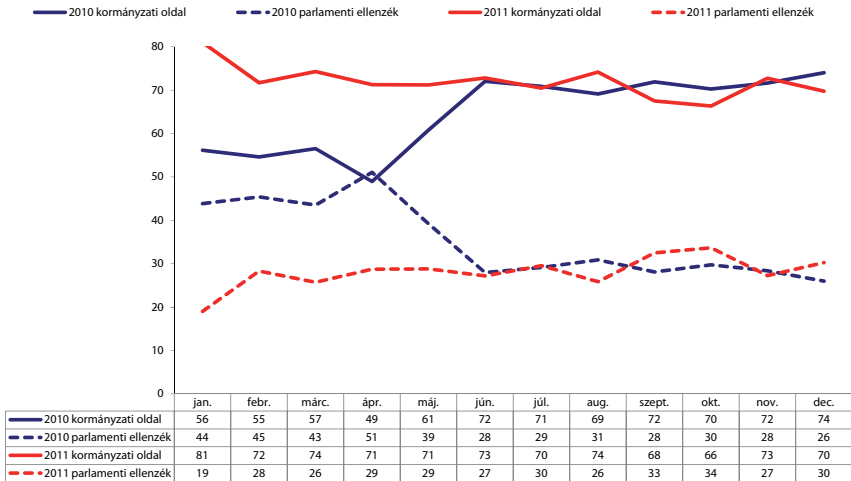
Összefoglalás

2011-ben a kormányzati oldal médiahasználata a hír- és politikai magazinműsorokban hat százalékkal emelkedett (65% vs. 71%) (7. ábra). A kormányzat előfordulása szeptember és október kivételével 70 százalék felett alakult. Januárban idézték őket a legtöbbször (81%), ami Magyarország uniós elnökségének, valamint az új alkotmányt és a médiatörvényt ért hazai és külföldi bírálatoknak volt a következménye.

7. ábra

N=32 692

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hír- és magazinműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a szereplések százalékában)

2011-ben – 2010-hez képest – a kormányoldal és az ellenzék beszédideje közötti különbség valamelyest csökkent (66-34% vs. 65-35%). Míg 2010-ben az opposzió részesedése az év nagyobb részében 30% alatt maradt, addig a 2011. évben ilyen már nem fordult elő (**8. ábra**). Figyelemre méltó, hogy a kormányzati oldal számára biztosított műsoridő egyedül januárban érte el a 70%-ot.

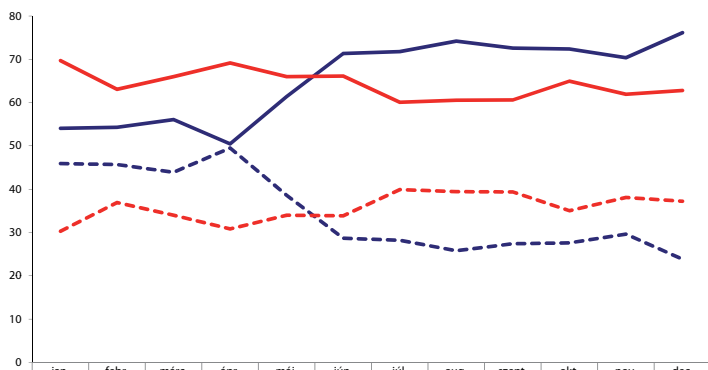
8. ábra

N=17 679

A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználatát a hír- és magazinműsorokban 2010-ben és 2011-ben (a beszédidő százalékában)

I.

— 2010 kormányzati oldal   - - 2010 parlamenti ellenzék   — 2011 kormányzati oldal   - - 2011 parlamenti ellenzék

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A MÉDIASZOLGÁLTATÓK ÉS MŰSORTERJESZTŐK TULAJDONI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA

1. Földfelszíni országos médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete (tulajdonosi korlátok enyhítése – szerződésmódosítás, RTL-fúzió)

1.1. Földfelszíni országos televíziók

Az M-RTL Zrt. (RTL Klub) és az MTM-SBS Zrt. (TV2) országos kereskedelmi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók műsorszolgáltatási szerződéseiben tulajdonosi korlátokra vonatkozó rendelkezések módosítása

A két országos kereskedelmi audiovizuális médiaszolgáltató műsorszolgáltatási szerződésének tulajdonosi korlátokra vonatkozó rendelkezései az Rttv. és az akkor hatályos általános pályázati feltételekben meghatározottak szerint előírt, a médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezetére vonatkozó szabályok alapulvételével kerültek kialakításra 1997-ben.

Az Mttv. tulajdonosi szerkezetre irányadó korlátozó rendelkezései a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók tekintetében enyhébbek az Rttv. korábban hatályos szabályainál.

A Médiatanács az Mttv. hatálybalépésére tekintettel a két földfelszíni országos televíziós médiaszolgáltató kérelmére felülvizsgálta az 1997-ben létrejött műsorszolgáltatási szerződések tulajdonosi korlátokra vonatkozó rendelkezéseit.

A fentiek alapján – még az Mttv. 207. §-a szerinti hatósági szerződéssé átalakítást megelőzően – a Médiatanács a 806/2011. (VI. 22.) számú határozatával hozzájárult az M-RTL Zrt., a 807/2011. (VI. 22.) számú és az 1187/2011. (IX. 7.) számú határozatával pedig az MTM-SBS Zrt. műsorszolgáltatási szerződésének tulajdoni korlátokra vonatkozó rendelkezéseinek módosításához.

A későbbiekben a két országos kereskedelmi lineáris audiovizuális médiaszolgáltató műsorszolgáltatási szerződésének átalakítása során a fentiek szerint módosított tulajdonosi szerkezetre vonatkozó rendelkezések kerültek átültetésre a hatósági szerződésbe.

Az MTM-SBS Zrt. (TV2) tulajdonosi szerkezete

A médiaszolgáltatótól 2011-ben nem érkezett bejelentés a Médiatanácshoz a tulajdonosi szerkezete megváltozásáról.

A médiaszolgáltató részvényesei:

- SBS Broadcasting Europe B.V. – 81,5 százalékos tulajdoni arány;
- MTM-TV2 Befektetési Kft. – 16 százalékos tulajdoni arány;
- Danube Broadcasting B.V. – 2,5 százalékos tulajdoni arány.

Az M-RTL Zrt. (RTL Klub) tulajdonosi szerkezete

A médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezete – a közvetlen és közvetett tulajdonosi szerkezetét tekintve – több alkalommal változott 2011-ben.

A médiaszolgáltató 2011. szeptember 22-én bejelentette, hogy 2011. augusztus 23-án a 67 százalékos tulajdoni részesedéssel és 49 százalékos szavazati joggal rendelkező CLT-UFA S.A. (45. boulevard Pierre Frieden, L-1543 Luxemburg, Luxemburg; Cégjegyzékszám: B 6. 139) részesedését megszerezte az RTL Group Central and Eastern Europe GmbH. (Picassoplatz 1., 50679 Cologne, Germany, Cégjegyzékszám: DE 814430737).

A fentiekre tekintettel az M-RTL Zrt. médiaszolgáltató részvényesei (közvetlen tulajdonosi köre) 2011. augusztus 23-án az alábbiak szerint változtak meg:

- RTL Group Central and Eastern Europe GmbH. (Picassoplatz 1., 50679 Cologne, Germany, továbbiakban: „RTL CEE”) 67 százalékos tulajdoni arány, 49 százalékos szavazati arány;
- IKO Média Holding Zrt. (1222 Budapest, Nagytétényi út 29) 31 százalékos tulajdoni arány, 31 százalékos szavazati arány;
- KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH. (50667 Köln, Unter Sachsenhausen 4. Németország) 2 százalékos tulajdoni arány, 20 százalékos szavazati arány.

A médiaszolgáltató bejelentette továbbá, hogy az „RTL CEE” 2011. augusztus 31-én kizárólagos tulajdonosává vált a médiaszolgáltató egyik közvetlen részvényesének, a KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft GmbH-nak. Erre tekintettel az „RTL CEE” közvetett módon is tulajdonosi részesedést szerzett a médiaszolgáltatóban, azaz közvetett módon megszerezte a médiaszolgáltató szavazatainak 20 százalékát és alaptőkéjének 2 százalékát.

A médiaszolgáltató 2011. december 29-én jelentette be, hogy 2011. december 20-án az „RTL CEE” megszerezte a médiaszolgáltatóban tulajdoni részesedéssel rendelkező IKO Média Holding Zrt. (1222 Budapest, Nagytétényi út 29., Cégjegyzékszám: 01-10-045080) 100 százalékos tulajdonát, így közvetett módon megszerezte a médiaszolgáltató szavazatainak és alaptőkéjének további 31 százalékát. Az IKO Média Holding Zrt. elnevezése ugyanakkor La Paz Media Holding Zrt.-re változott.

A fenti változások folytán az „RTL CEE”, illetőleg annak tulajdonosa, az RTL Group Deutschland GmbH. közvetett módon az M-RTL Zrt. egyedüli tulajdonosává vált.

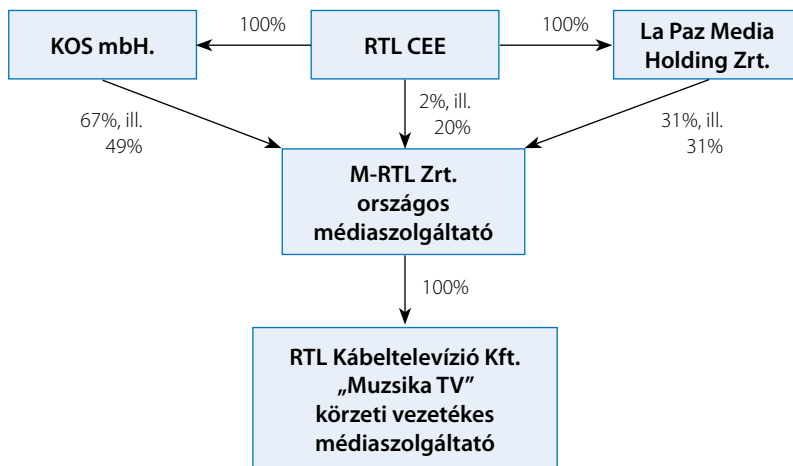
A médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetében a 2011. december 20-án bekövetkezett változást megelőzte a Gazdasági Versenyhivatalnak az M-RTL Zrt., az IKO Televisions Kft. és az IKO Romania Srl. tervezett összefonódásának engedélyezése iránti eljárása. A Médiatanács a versenyhatósági eljárásban szakhatóságként járt el. Az M-RTL Zrt. fúziós ügye az Országgyűlési Beszámoló szakhatósági állásfoglalásokról szóló fejezetében részletesen olvasható.

A médiaszolgáltató 2011. december 30-án kizárólagos tulajdonosává vált az RTL Kábeltelevízió Kft. (korábbi elnevezése: IKO Televisions Kft.) körzeti lineáris audiovizuális médiaszolgáltatónak. Az RTL Kábeltelevízió Kft. médiaszolgáltatója a „Muzika TV”.

Az M-RTL Zrt. médiaszolgáltató részvényesei (közvetlen tulajdonosi köre):

- RTL Group Central and Eastern Europe GmbH. (Picassoplatz 1., 50679 Cologne, Germany) 67 százalékos tulajdoni arány, 49 százalékos szavazati arány;
- La Paz Media Holding Zrt. (korábbi elnevezése: IKO Média Holding Zrt., 1222 Budapest, Nagytétényi út 29.) 31 százalékos tulajdoni arány, 31 százalékos szavazati arány;
- KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH. (Picassoplatz 1., 50679 Cologne, Germany) 2 százalékos tulajdoni arány, 20 százalékos szavazati arány.

A médiaszolgáltató közvetlen tulajdonosi szerkezetét az alábbi ábra mutatja be:

1.2. Földfelszíni országos rádiók

ADVENIO Zrt. (Class FM)

Az ADVENIO Zrt. közvetlen tulajdonosi szerkezetében 2011-ben nem történt változás. A médiaszolgáltató közvetett tulajdonosi szerkezetében oly módon történt változás, hogy a Lánchíd Rádió Kft. 75 százalékos befolyásoló részesedéssel rendelkező tagja, Töröcskei István 2011. október 4-én az üzletrészt átruházta dr. Liskay Gáborra, így a Lánchíd Rádió Kft.-nek dr. Liskay Gábor (75 százalékos üzletrész) és az Infocenter.hu Média Zrt. (25 százalékos üzletrész) a tagja.

Az ADVENIO Zrt. részvényesei (közvetlen tulajdonosi köre):

- Lánchíd Kereskedőház Kft. 26 százalékos tulajdoni arány,
- Nyerges Zsolt 74 százalékos tulajdoni arány.

Az FM1 Zrt. (Neo FM) tulajdonosi helyzete

A médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetében 2011. április 29-én történt változás.

Az EMG Média csoport Kft. (korábbi elnevezése: EST Média Group Kft.) a médiaszolgáltatóban fennálló 25 százalékos arányú tulajdoni részesedését 2011. április 29-én átruházta a tulajdonostársára, így az FM1 Zrt. egyedüli részvényese az FM1 Friends Kft. lett. Az FM1 Friends Kft. tulajdonosa 95-5 százalékos arányban Székely Gábor és Horváth László.

Az FM1 Zrt. egyedüli részvényese (közvetlen tulajdonosa):

- FM1 Friends Kft. 100 százalék

2. Földfelszíni helyi és körzeti médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete

Az NMHH Hivatala több mint 200 helyi és körzeti médiaszolgáltatói jogosultságra vonatkozó műsorszolgáltatói, illetve hatósági szerződést kezel. A helyi és körzeti földfelszíni médiaszolgáltatók működési formája döntően korlátolt felelősségű társaság, csak egy részük – főként a körzeti médiaszolgáltatók – zártkörűen működő részvénytársaság. A közösségi médiaszolgáltatók esetében előfordul társadalmi szervezeti és alapítványi működési forma is. A külföldi tulajdoni részesedés néhány esetben, leginkább a körzeti műsorszolgáltatói jogosultságok vonatkozásában áll fenn (pl. Start Média Kft., Rádió Győr Kft.). E tekintetben elmondható, hogy egyre kevesebb az olyan rádiós médiaszolgáltató, amely külföldi tulajdonban van. 2011-ben több médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezete változott meg oly módon, hogy a külföldi részesedés magyar kézbe került.

Önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni médiaszolgáltatók

Az önkormányzati tulajdoni forma főként a helyi, városi televíziók esetében jellemző, tekintettel a televíziózás magas üzemeltetési költségeire.

Az önkormányzati tulajdon oly módon érvényesül, hogy az önkormányzatok az általuk alapított cég, általában nonprofit kft. cégformában működtetik a médiaszolgáltatásukat.

A 100 százalékos önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni médiaszolgáltatók:

- Keszthelyi TV Kft. – Balatonmárfafürdő 66. csatorna
- Ceglédi TV Városi Televízió Nonprofit Kft. – Cegléd 48. csatorna
- Dabas Sportcsarnok Kft. – Dabas 93,4 MHz
- Debreceni Városi Televízió Kft. – Debrecen 50. csatorna
- Média Eger Nonprofit Kft. – Eger 50. csatorna
- Promotion Service Nonprofit Kft. – Érd 101,3 MHz
- Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft. – Gyöngyös 27. csatorna
- Szabadhadjú Nonprofit Kft. – Hajdúböszörmény 35. csatorna
- Hajdúszoboszlói Városi Televízió – Hajdúszoboszló 39. csatorna
- Szerdahelyi József Nonprofit Kft. – Hódmezővásárhely 34. csatorna
- Városi Közművelődési Intézmények – Kalocsa 34. csatorna
- Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft. – Kaposvár 42. csatorna
- Somogyi Média Kft. – Kaposvár 91,2 MHz
- Kecskeméti Televízió Nonprofit Kft. – Kecskemét 31. csatorna
- Halasmédia Nonprofit Kft. – Kiskunhalas 31. csatorna
- Makói Városi Televízió Nonprofit Kft. – Makó 51. csatorna
- MIKOM Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. – Miskolc 55. csatorna
- Kanizsa TV Kft. – Nagykanizsa 55. csatorna
- Város-Kép Szolgáltató Nonprofit Kft. – Nyíregyháza 39. csatorna
- Kölcsey Televízió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft. – Nyíregyháza 52. csatorna, Mátészalka 39. csatorna
- Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft. – Ózd 51. csatorna
- Telepaks Nonprofit Kft. – Paks 31. csatorna
- Pápa Városi Televízió – Pápa 42. csatorna
- Pécs TV Kft. – Pécs 36. és 46. csatorna
- Salgótarján Városi Televízió Nonprofit Kft. – Salgótarján 29. csatorna
- Halom Televízió Nonprofit Kft. – Százhalombatta 48. csatorna
- Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft. – Szeged 42. csatorna
- Szentesi Média Nonprofit Közhasznú Kft. – Szentés 106,1 MHz
- Fehérvár Médiacentrum Kft. – Székesfehérvár 48. csatorna
- Kodolányi János Főiskola – Székesfehérvár 99,2 MHz

- Szolnok Televízió Zrt. – Szolnok 59. csatorna
- Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft. – Szombathely 38. csatorna
- Tapolcai Média Közalapítvány – Tapolca 43. csatorna
- Városi Televízió Várpalota – Várpalota 43. csatorna
- Zalaegerszeg Televízió Kft. – Zalaegerszeg 51. csatorna
- Váci Városimázs Nonprofit Kft. – Vác 22. csatorna
- Baja Hangja Kft. – Baja 89,8 MHz
- Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft. – Szentgotthárd 106,6 MHz
- Kapukom Kft. – Kapuvár 94,5 MHz

I.

II.

III.

A részben önkormányzati tulajdonban lévő médiaszolgáltatók:

- Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Kft. – Sátoraljaújhely 50. csatorna
- VIACOM Kft. – Szolnok 92,2 MHz
- Sárrét Rádió Bt. – Kapuvár 94,5 MHz
- Pannon-Sopron Kft. – Sopron 94,1 MHz
- Gong Rádió Kft. – Kecskemét 96,5 MHz, Kecel 99,6 MHz
- Kapos Rádió Kft. – Kaposvár 99,9 MHz

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A FÖLDFELSZÍNI TERJESZTÉSŰ RÁDIÓS ÉS AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSI JOGO- SULTSÁGOK HELYZETE 2011-BEN

1. A 2011. évi rádiós pályázatási tevékenység összefoglalása

A 2011. év számos újítást hozott a rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásában az Mttv.-re tekintettel.

A legfontosabb változás, hogy az Mttv. 182. § h) pontja alapján a Médiatanács hatósági hatáskörében látja el a rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatos feladatait, és így a pályázati eljárásokban a Ket. szabályait az Mttv.-ben foglalt eltérésekkel alkalmazza.

A Médiatanács rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatos feladatai a 2011. évben két fő csoportba sorolhatók.

Egyrészt a Médiatanácsnak döntést kellett hoznia azon, még az ORTT által megindított pályázati eljárások eredményéről, amelyek vonatkozásában a médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására a pályázók már a 2010. évben benyújtották pályázati ajánlataikat, azonban az elbírálásra az ORTT működésének ideje alatt már nem került sor (1.1. pont).

Másrészt a Médiatanácsnak le kellett folytatnia az ORTT által ugyan megindított, azonban annak határozatképtelenné válása miatt kiírásra már nem került pályáztatásokat a 2011. és 2012. évben végleg lejáró médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányulóan (1.2. pont).

1.1. A jogelőd ORTT által az Rttv. alapján megindított helyi és körzeti médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának lezárása

A Médiatanács a 2011. évben az alábbi, még az ORTT által elfogadott pályázati felhívás alapján meginduló pályázati eljárás eredményéről döntött.

A nyertes pályázókkal a Médiatanács már hatósági szerződést kötött az Mttv. 63. § (1) bekezdése és 160. § (1) bekezdése alapján. A jogelőd ORTT által megindított pályázati el-

járásokat két csoportra osztotta a hatóság aszerint, hogy az Rttv. 41. §-a vagy 102. § (5) bekezdése alapján kerültek pályázatra. [Az ORTT médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatos feladatát az Rttv. 41. § (1) a) bekezdése határozta meg. Ettől eltérő eljárás volt, amelyet az ORTT az Rttv. 102. § (5) bekezdése alapján a médiaszolgáltatási lehetőséget megtervezető igénylő kérésére köteles volt megindítani. Ez esetben az eredeti igénylőt megillette az a kedvezmény, hogy – kereskedelmi médiaszolgáltatási lehetőség esetén – a műsorszolgáltatási szerződést vele kellett megkötni, ha a pályázaton felajánlott legmagasabb összegű műsorszolgáltatási díj megfizetését vállalta.]

1.1.1. Az Rttv. 41. §-a alapján pályázott műsorszolgáltatási lehetőségek A Győr 100,1 MHz, a Székesfehérvár 96,1 MHz, a Fehérgyarmat 99,5 MHz, a Karcag 93,8 MHz, a Szolnok 102,4 MHz, a Debrecen 94,4 MHz, a Szombathely 107,4 MHz és a Szeged 87,9 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárása

Az ORTT által elfogadott, a Győr 100,1 MHz, a Székesfehérvár 96,1 MHz, a Fehérgyarmat 99,5 MHz, a Karcag 93,8 MHz, a Szolnok 102,4 MHz, a Debrecen 94,4 MHz, a Szombathely 107,4 MHz és a Szeged 87,9 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívás az Oktatási és Kulturális Közlöny 2010. évi 11. számában április 19-én jelent meg (1. táblázat).

1. táblázat

Médiaszolgáltatási jogosultság	A pályázati eljárás eredménye	A pályázati eljárás eredményéről rendelkező média-tanácsi határozat	A hatósági szerződés megkötésének, módosításának időpontja	A médiaszolgáltatás megkezdésének határideje
Győr 100,1 MHz	Európa Rádió Nonprofit Kft.	149/2011. (I. 19.)	2011. április 19.	2011. november 4.
Székesfehérvár 96,1 MHz	Magyar Katolikus Rádió Zrt.	133/2011. (I. 19.)	2011. április 19.	2011. augusztus 1.
Fehérgyarmat 99,5 MHz	Friends-Lan Kft.	136/2011. (I. 19.)	2011. március 19.	2011. december 14.
Karcag 93,8 MHz	Viacom Kft.	151/2011. (I. 26.)	2011. március 28.	2011. november 4.
Szolnok 102,4 MHz	Amadeus Rádió Kft.	183/2011. (II. 2.)	2011. május 9.	2011. július 11.
Debrecen 94,4 MHz	Európa Rádió Nonprofit Kft.	132/2011. (I. 19.)	2011. március 19.	2011. szeptember 14.
Szombathely 107,4 MHz	Magyar Katolikus Rádió Zrt.	150/2011. (I. 26.)	2011. március 25.	2011. szeptember 1.
Szeged 87,9 MHz	Európa Rádió Nonprofit Kft.	182/2011. (II. 2.)	2011. március 19.	2011. december 14.

A Miskolc 101,6 MHz körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőség pályázati eljárása

A Médiatanács 184/2011. (II. 2.) számú határozatával megállapította, hogy az Oktatási és Kulturális Közlöny 2010. évi május 13-ai 13. számában közzétett, az Rttv. 41. § alapján pályáztatott **Miskolc 101,6 MHz** körzeti rádiós jogosultság hasznosítására megindított pályázati eljárás eredményes, és annak nyertese a Mátra Centrum Kft. A hatósági szerződés megkötésére 2011. május 18-án került sor. A médiaszolgáltató a médiaszolgáltatást a médiaszolgáltatási jogosultságon 2011. október 15. napján kezdte meg.

A Püspökladány 91,8 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőség pályázati eljárása

A Médiatanács 524/2011. (IV. 20.) számú határozatával megállapította, hogy az Oktatási és Kulturális Közlöny 2010. évi június 29-ei 18. számában közzétett, az Rttv. 41. § alapján pályáztatott **Püspökladány 91,8 MHz** helyi rádiós jogosultság hasznosítására megindított pályázati eljárás eredményes, és annak nyertese a Sárrét Média Bt. A hatósági szerződés megkötésére 2011. június 27-én került sor. A médiaszolgáltató a médiaszolgáltatást a médiaszolgáltatási jogosultságon 2011. október 8. napján kezdte meg.

1.1.2. Az Rttv. 102. § (5) bekezdése alapján pályáztatott médiaszolgáltatási lehetőségek

A Győr 88,1 MHz, a Veszprém 95,1 MHz, a Balatonfüred 96,2 MHz, a Várpalota 90,0 MHz és a Székesfehérvár 106,6 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárása

Az ORTT által elfogadott, a Győr 88,1 MHz, a Veszprém 95,1 MHz, a Balatonfüred 96,2 MHz, a Várpalota 90,0 MHz és a Székesfehérvár 106,6 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívás az Oktatási és Kulturális Közlöny 2010. évi 5. számában, február 22-én jelent meg (**2. táblázat**).

2. táblázat

Médiaszolgáltatási jogosultság	A pályázati eljárás eredménye	A pályázati eljárás eredményéről rendelkező média-tanácsi határozat	A hatósági szerződés megkötésének, módosításának időpontja	A mediaszolgáltatás megkezdésének határideje
Győr 88,1 MHz	Lánchíd Rádió Kft.	135/2011. (I. 19.)	2011. március 21.	2011. szeptember 17.
Veszprém 95,1 MHz	FM4 Rádió Kft.	147/2011. (I. 26.)	2011. március 25.	2011. augusztus 8.
Balatonfüred 96,2 MHz	Lánchíd Rádió Kft.	148/2011. (I. 26.)	2011. március 21.	2011. szeptember 17.
Várpalota 90,0 MHz	Magyarországi Mária Rádió Alapítvány	181/2011. (II. 2.)	2011. április 4.	2011. szeptember 28.
Székesfehérvár 106,6 MHz	Lánchíd Rádió Kft.	131/2011. (I. 19.)	2011. március 21.	2011. szeptember 17.

A Celldömölk 92,5 MHz, a Keszthely 93,4 MHz, a Mór 92,9 MHz, a Pápa 90,8 MHz, a Zalaegerszeg 88,3 MHz, a Sárvár 95,2 MHz, a Békéscsaba 98,4 MHz, a Hatvan 97,4 MHz, a Százhalombatta 88,4 MHz + Zsámbék 88,4 MHz, a Törökbálint 97,6 MHz, a Székesfehérvár 103,8 MHz, a Szombathely 97,7 MHz, a Tihany 105,7 MHz, a Veszprém 103,1 MHz, a Zalaegerszeg 95,1 MHz, a Zalaegerszeg 95,8 MHz, és a Mosonmagyaróvár 99,7 MHz helyi rádiós mediaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárása

Az ORTT által elfogadott, a Celldömölk 92,5 MHz, a Keszthely 93,4 MHz, a Mór 92,9 MHz, a Pápa 90,8 MHz, a Zalaegerszeg 88,3 MHz, a Sárvár 95,2 MHz, a Békéscsaba 98,4 MHz, a Hatvan 97,4 MHz, a Százhalombatta 88,4 MHz + Zsámbék 88,4 MHz, a Törökbálint 97,6 MHz, a Székesfehérvár 103,8 MHz, a Szombathely 97,7 MHz, a Tihany 105,7 MHz, a Veszprém 103,1 MHz, a Zalaegerszeg 95,1 MHz, a Zalaegerszeg 95,8 MHz és a Mosonmagyaróvár 99,7 MHz helyi rádiós mediaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívás az Oktatási és Kulturális Közlöny 2010. évi 18. számában, június 29-én jelent meg (**3. táblázat**).

3. táblázat

Médiaszolgáltatósi jogosultság	A pályázati eljárás eredménye	A pályázati eljárás eredményéről rendelkező médiatechnácsi határozat	A hatósági szerződés megkötésének, módosításának időpontja	A médiaszolgáltatás megkezdésének határideje
Cellőmők 92,5 MHz	Mária Rádió Frekvencia Kft.	608/2011. (V. 11.)	2011. július 11.	2011. december 22.
Zalaegerszeg 88,3 MHz	Lánchíd Rádió Kft.	527/2011. (IV. 20.)	2011. június 14.	2011. szeptember 17.
Keszthely 93,4 MHz (Zalaegerszeg 88,3 MHz vételkörzet bővítése)	Lánchíd Rádió Kft.	529/2011. (IV. 20.)	2011. június 14.	2011. szeptember 17.
Mór 92,9 MHz	Mária Rádió Frekvencia Kft.	571/2011. (V. 4.)	2011. július 11.	2012. március 7.
Pápa 90,8 MHz	Mária Rádió Frekvencia Kft.	575/2011. (V. 4.)	2011. július 11.	2011. december 2.
Sárvár 95,2 MHz	Mária Rádió Frekvencia Kft.	607/2011. (V. 4.)	2011. július 11.	2012. február 15.
Békéscsaba 98,4 MHz	Telekom Békés Kft.	573/2011. (V. 4.)	2011. június 2.	2012. január 28.
Hatvan 97,4 MHz	Mátra Centrum Kft. (nyertes)	Megjegyzés: A Médiatechnácsi határozatának bírósági felülvizsgálatára az OKÉ Rádió Kft. keresetlevelet nyújtott be a Fővárosi Ítéletáblához. A Fővárosi Ítéletábla a 2.K.27.339/2011/3. számú ítéletében a Médiatechnácsi 609/2011. (V. 11.) számú határozatának a pályázati eljárás nyertesére vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és a Médiatechnácsot új eljárásra kötelezte. A Médiatechnácsi 1410/2011. (X. 19.) számú határozatával a megismételt pályázati eljárást megszüntette.		
Törökbálint 97,6 MHz	Rádió Média Kft.	485/2011. (IV. 14.)	2011. május 30.	2012. január 9.
Százhalombatta 88,4 MHz + Zsámbék 88,4 MHz (Törökbálint 97,6 MHz vételkörzet bővítése)	Rádió Média Kft.	485/2011. (IV. 14.)	2011. május 30.	2012. január 9.
Székesfehérvár 103,8 MHz	Hold Rádiós és Televíziós Reklám Bt.	556/2011. (IV. 28.)	2011. június 14.	2011. december 11.
Szombathely 97,7 MHz	Rádió West Konzorcium	610/2011. (V. 11.)	2011. június 24.	2011. december 21.
Tihany 105,7 MHz	Life Essence Kft.	394/2011. (III. 23.)	2011. május 23.	2011. június 25.
Veszprém 103,1 MHz	Veszprém Rádió Kft.	757/2011. (VI. 8.)	2011. június 24.	2011. augusztus 22.

Médiaszolgáltatósi jogosultság	A pályázati eljárás eredménye	A pályázati eljárás eredményéről rendelkező média-tanácsi határozat	A hatósági szerződés megkötésének, módosításának időpontja	A mediaszolgáltatás megkezdésének határideje
Zalaegerszeg 95,1 MHz	Zenebolygó Kft.	750/2011. (VI. 8.)	2011. június 10.	2011. október 12.
Zalaegerszeg 95,8 MHz	Rádió Zala Egyesze- mélyes Kft.	528/2011. (IV. 20.)	2011. június 6.	2012. február 28.
Mosonmagyaróvár 99,7 MHz	Hold Rádiós és Televíziós Reklám Bt.	393/2011. (III. 23.)	2011. május 16.	2011. november 12.

1.2. Helyi és körzeti mediaszolgáltatósi lehetőségek pályáztatása az Mttv. alapján

A 2010. évben hat, míg 2011-ben 53 mediaszolgáltatósi jogosultságra vonatkozó szerződés járt le véglegesen, a megújítás lehetősége nélkül. A mediaszolgáltatósi lehetőség hasznosítására irányuló pályáztatást az ORTT ugyan megindította, azonban a pályázati felhívás elfogadására határozatképtelenné válása okán már nem kerülhetett sor. A Médiatanács az Mttv. 216. § (2) bekezdésének c) pontja alapján folytatva a megindított eljárásokat, felülvizsgálta a jogelőd ORTT által elfogadott pályázati felhívás-tervezeteket, és az Mttv.-ben lefektetett új pályáztatási eljárásra vonatkozó szabályok alkalmazásával ismételten kiírta az egyes mediaszolgáltatósi lehetőségek tekintetében a pályázati felhívás-tervezeteket, majd a végleges pályázati felhívásokat.

A Médiatanács a 2011. évben így 51 mediaszolgáltatósi lehetőség hasznosítására irányulóan fogadott el pályázati felhívásokat (időrendi sorrendben Békés 94,4 MHz, Kecskemét 96,5 MHz, Miskolc 96,3 MHz, Kazincbarcika 95,9 MHz, Ózd 99,5 MHz, Budapest 95,3 MHz, Budapest 89,5 MHz, Budapest 103,9 MHz, Cegléd 92,5 MHz, Szentes 106,1 MHz, Szeged 95,4 MHz, Kalocsa 100,0 MHz, Hódmezővásárhely 97,6 MHz, Ajka 88,8 MHz, Budapest 102,1 MHz, Dunaföldvár 106,5 MHz, Eger 101,9 MHz, Fonyód 101,3 MHz, Gyöngyös 101,7 MHz, Hatvan 87,9 MHz, Heves 93,7 MHz, Kaposvár 99,9 MHz, Kiskunfélegyháza 91,1 MHz, Paks 107,5 MHz, Salgótarján 100,4 MHz, Siófok 92,6 MHz, Szekszárd 91,1 MHz, Budapest 96,4 MHz, Tiszakécske 102,2 MHz, Tatabánya 97,8 MHz, Szolnok 92,2 MHz, Székesfehérvár 94,5 MHz, Jászberény 97,7 MHz, Derecske 94,7 MHz, Pápa 92,7 MHz, Debrecen 95,0 MHz, Kiskunmajsa 88,2 MHz, Orosháza 90,2 MHz, Esztergom 98,1 MHz, Törökszentmiklós 96,4 MHz, Baja 94,3 MHz, Szolnok 90,4 MHz, Veszprém 94,6 MHz, Szekszárd 105,1 MHz, Tatabánya 96,7 MHz, Tatabánya 107,0 MHz, Keszthely 92,2 MHz, Balatonfüred 91,8 MHz, Debrecen 92,3 MHz, Esztergom 92,5 MHz, Veszprém 90,6 MHz).

A Médiatanács a Budapest 102,1 MHz mediaszolgáltatósi lehetőség kivételével valamennyi mediaszolgáltatósi lehetőség tekintetében azok kizárólag kereskedelmi jelleggel való hasznosítása mellett döntött, és e szerint írta ki a pályázati felhívásokat.

A 2011. évben a Médiatanács a fentiekben megnevezett 51 pályázati eljárás közül nyolc tekintetében hozott döntést a pályázati eljárás eredményéről, 43 esetében a pályázati eljárás még nem zárult le, itt a beérkezett pályázati ajánlatok érvényességének vizsgálata van folyamatban.

A Médiatanács az alábbi hét médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására megindított pályázati eljárásban hozott döntést (**4. táblázat**):

4. táblázat

Médiaszolgáltatási jogosultság	A pályázati eljárás eredménye	A pályázati eljárás eredményéről rendelkező médiatanácsi határozat	A hatósági szerződés megkötésének, módosításának időpontja	A médiaszolgáltatás megkezdésének határideje
Kecskemét 96,5 MHz	a Gong Rádió Kft. nyertessé nyilvánítása	1425/2011. (X. 19.)	2011. október 12.	2012. április 10.
Békés 94,4 MHz	a pályázati eljárás eredménytelenségének megállapítása	1551/2011. (XI. 9.)	–	–
Kazincbarcika 95,9 MHz	a Mátra Centrum Kft. nyertessé nyilvánítása	1822/2011. (XII. 14.)	2012. január 17. ⁷	2012. július 16.
Ózd 99,5 MHz	a Mátra Centrum Kft. nyertessé nyilvánítása	1823/2011. (XII. 14.)	2012. január 17. ⁸	2012. július 16.
Budapest 89,5 MHz	a Prodo Voice Zrt. nyertessé nyilvánítása	1981/2011. (XII. 20.)	2012. február 6.	2012. június 5.
Budapest 103,9 MHz	a Rádió Juventus Zrt. nyertessé nyilvánítása	1982/2011. (XII. 20.)	2012. január 31.	2012. május 30. (a médiaszolgáltató a médiaszolgáltatást 2012. február 1-jén megkezdte)
Budapest 95,3 MHz	az Autórádió Kft. nyertessé nyilvánítása	1983/2011. (XII. 20.)	A hatósági szerződés megkötésére még nem került sor, tekintettel arra, hogy a Klubrádió Zrt. a határozat bírósági felülvizsgálata iránti kérelemmel fordult a Fővárosi Ítélőtáblához.	

7 Tekintettel arra, hogy a Mátra Centrum Kft. a Miskolc 101,6 MHz médiaszolgáltatási jogosultságának vételkörzet-bővítéseként nyerte el a Kazincbarcika 95,9 MHz médiaszolgáltatási jogosultságot, a Médiatanáccsal a Miskolc 101,6 MHz vonatkozásában fennálló hatósági szerződés került módosításra.

8 Tekintettel arra, hogy a Mátra Centrum Kft. a Miskolc 101,6 MHz médiaszolgáltatási jogosultságának vételkörzet-bővítéseként nyerte el az Ózd 99,5 MHz médiaszolgáltatási jogosultságot, a Médiatanáccsal a Miskolc 101,6 MHz vonatkozásában fennálló hatósági szerződés került módosításra.

I.

A Médiatanács tekintettel arra, hogy a Békés 94,4 MHz médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányuló pályázati eljárást eredménytelenül nyilvánította, 1552/2011. (XI. 9.) számú határozatával ismételten felkérte a hivatalt a médiaszolgáltatási lehetőség frekvenciatervének kidolgozására. A pályázati felhívás-tervezet még a 2011. évben elfogadásra került [2011/2011. (XII. 20.) számú határozat], a pályázati felhívás véglegesítéséről a Médiatanács viszont már a 2012. év februárjában hozott döntést [263/2012. (II. 15.) számú határozat].

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A Médiatanácsnak a 2011. évben szintén fontos feladata volt, hogy elindítsa azon médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárásának előkészítését, amelyek a 2012. évben végleg lejárnak. A Médiatanács a 458/2011. (IV. 6) számú határozatával 21 db 2012-ben végleg lejáró médiaszolgáltatási lehetőség jegyzékének összeállítására kérte fel a hivatalt az Mttv. 48. §-a alapján (Békéscsaba 104,0 MHz, Berettyóújfalu 90,3 MHz, Budapest 88,1 MHz, Budapest 95,8 MHz, Budapest 98,0 MHz, Budapest 98,6 MHz, Eger 91,8 MHz, Gödöllő 93,6 MHz, Győr 96,4 MHz, Hatvan 94,0 MHz, Kaposvár 91,2 MHz, Kiskőrös 91,7 MHz, Komárom 90,5 MHz, Komló 99,4 MHz, Miskolc 95,1 MHz, Nagykőrös 93,6 MHz, Pécs 90,6 MHz, Pécs 94,6 MHz, Sárbogárd 87,9 MHz, Sátoraljaújhely 90,6 MHz és Székesfehérvár 101,8 MHz).

A Médiatanács ebből 19 médiaszolgáltatási lehetőség frekvenciatervének kidolgozására kérte fel a hivatalt a 859/2011. (VI. 29.) számú határozatával. A Médiatanács a 19 médiaszolgáltatási lehetőségből a 2011. évben három médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására fogadott el pályázati felhívás-tervezetet (Békéscsaba 104,0 MHz, Gödöllő 93,6 MHz, Nagykőrös 93,6 MHz). Ezek vonatkozásában a végleges pályázati felhívások elfogadására 2012 februárjában került sor.

A Médiatanács a 2011. évben a fenti, 12 év után lejáró médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásán túl a Budapest 92,9 MHz körzeti és a Kapuvár 94,5 MHz helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosításáról is döntött.

A Budapest 92,9 MHz olyan körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőség, amelynek ismételt megpályáztatásáról már a Médiatanács hozott döntést a 772/2010. (XII. 15.) számú határozatával. A frekvenciaterv műszaki közszemléjére 2011. január 6. és január 20. között került sor. A pályázati felhívás-tervezetet a Médiatanács 986/2011. (VII. 19.) számú határozatával, a pályázati felhívás végső szövegét 1300/2011. (IX. 28.) számú határozatával fogadta el. A médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására a pályázati ajánlatokat 2011. november 8. napján lehetett benyújtani.

A Médiatanács a Kapuvár 94,5 MHz médiaszolgáltatási lehetőség frekvenciatervének kidolgozására 1319/2011. (X. 5.) sz. határozatával kérte fel a hivatalt. A médiaszolgáltatási lehetőség frekvenciatervének műszaki közszemléjére 2011. október 25. és 2011. november 8. napja között került sor. A pályázati felhívás-tervezet még a 2011. évben elfogadásra

került [1715/2011. (XII. 1.) számú határozat], a pályázati felhívás véglegesítéséről a Médiatanács viszont 2012 februárjában hozott döntést [198/2012. (II. 1.) számú határozat].

1.3. A Médiatanács 2012. évi pályázati tevékenységének előkészítése

A Médiatanács 2012. évi pályázati tevékenysége részben a fentiekben kifejtettek alapján öt csoportra osztható:

- Döntéshozatal azon médiaszolgáltatási lehetőségekről, amelyek hasznosítására a Médiatanács már közzétette a pályázati felhívást, azonban a pályázati eljárások eredményéről döntés még nem született. E feladat 48 médiaszolgáltatási lehetőségre beérkezett pályázati ajánlat elbírálását jelenti.
  - A 2012-ben végleg lejáró további médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányulóan pályázati felhívások elfogadása és azok alapján a pályázati eljárások lebonyolítása.
  - A 2013-ban végleg lejáró médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárásának előkészítése. 2013-ban kilenc médiaszolgáltatási lehetőség érvényességi ideje jár le véglegesen, a megújítás lehetősége nélkül. Ezek vonatkozásában a Médiatanácsnak döntést kell hoznia, hogy hasznosításukra ír-e ki pályázatot.
  - Esetlegesen a korábban valamely okból megszüntetésre vagy felmondásra került médiaszolgáltatási szerződések jogosultságai hasznosítására irányuló pályázati eljárások előkészítése.
- Számos olyan helyi és körzeti médiaszolgáltatási lehetőség van, amelyek hasznosítására megkötött műsorszolgáltatási szerződés valamilyen okból megszüntetésre vagy felmondásra került. A Médiatanács a 2012. évben esetlegesen e médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányulóan is írhat ki pályázatot.
- Az Mttv. 48. § (8) bekezdése alapján a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati tevékenység.

A Médiatanácsnak az Mttv. 48. § (8) bekezdése szerint feladata, hogy az Mttv. III. fejezetének megfelelő alkalmazására és e médiaszolgáltatási lehetőségek természetéből fakadó egyedi sajátosságokra tekintettel meghatározza a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárásának elveit, és azokat a honlapján közzétegye. A Médiatanács e feladatát a 2012. év első negyedévében tervezi végrehajtani. A Médiatanács a kisközösségi pályázati eljárás elveinek meghatározását követően várhatóan a 2012. év első felében dönt majd a pályázati felhívás-tervezet és pályázati felhívás elfogadásáról.

2. Az Mttv. 48. § (4) bekezdése szerinti feljogosítás média- szolgáltatás végzésére

I.

Az Mttv. 48. § (4) bekezdése lehetőséget teremt arra, hogy a Médiatek a törvényben meghatározott közfeladat ellátására legfeljebb hároméves időtartamra pályázati eljárás lefolytatása nélkül jogosítson fel vállalkozást mediaszolgáltatás végzésére.

II.

A Médiatek a 2011. év folyamán két esetben élt ezzel az eszközzel.

Első ízben 2011. március 10-én tett közzé ennek alapján felhívást a család éve alkalmából a Budapest 102,1 MHz mediaszolgáltatási lehetőség vonatkozásában. A felhívás alapján egyedülként a Magyar Katolikus Rádió Zrt. nyújtott be kérelmet mediaszolgáltatási jogosultság iránt. A Médiatek 2011. április 20-án a 2011. december 30-ig terjedő időszakra mediaszolgáltatás végzésére jogosította fel a kérelmezőt.

III.

Szintén az Mttv. 48. § (4) bekezdését alkalmazta a Médiatek 2011. december 7-én közzétett felhívásával a Szentgotthárd 106,6 MHz + Felsőszőlők 97,7 MHz mediaszolgáltatási lehetőség tekintetében, melyre korábban a Szlovén Rádió Nonprofit Kft. szerzett köz-műsor-szolgáltatói jogosultságot pályázat nélkül az Rttv. 95. § (5) bekezdés alapján.

IV.

Az Mttv. 209. §-ában foglaltak alapján a köz-műsor-szolgáltatói jogosultságokat a Médiatek közösségi mediaszolgáltatássá alakította át, és egyúttal hatósági szerződéssé alakította műsorszolgáltatási szerződésüket. A Szlovén Rádió Nonprofit Kft.-nek azonban nem volt műsorszolgáltatási szerződése, hiszen az Rttv. hivatkozott speciális szabálya alapján szerzett jogosultságot. A Médiatek a Szlovén Rádió Kft. kérelme alapján 2011. december 31. napjával megszüntette a mediaszolgáltató Rttv. 95. § (5) bekezdése szerinti jogosultságát.

V.

A Szlovén Rádió Kft. szintén egyedülként nyújtott be kérelmet a Médiatek felhívása alapján. A Médiatek 2011. december 20-án, a 2012. január 1. és a 2012. december 31. közötti időszak vonatkozásában mediaszolgáltatási tevékenység végzésére jogosította fel a mediaszolgáltatót a szlovén nemzeti kisebbség kulturális, illetve tájékoztatási igényeinek szolgálata, anyanyelvének és hagyományainak ápolása, valamint a szlovén közösség tájékoztatása mint közfeladat ellátása érdekében.

VI.

A Médiateknak e döntésével a jogszabályi változások mellett sikerült biztosítani a szlovén nemzeti kisebbség speciális kulturális igényeinek folyamatos ellátását.

VII.

3. A műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakítása az Mttv. alapján

VIII.

Az Mttv. az analóg frekvenciát használó mediaszolgáltatások esetében a pályázat nyertese és a Médiatek között hatósági szerződés kötését írja elő. Az Rttv. alapján a polgári jog alá

tartozó műsorszolgáltatási szerződések megkötésére került sor. Annak érdekében, hogy az analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatók egységes jogi keretek között működhessenek, az Mttv. az átmeneti rendelkezések között előírta, hogy a Médiatanács a korábbi műsorszolgáltatási szerződéseket hatósági szerződéssé alakítsa át.

A hatósági szerződés speciális jogviszony, mert a közigazgatási anyagi jogi normákban foglaltak hatékony érvényesítése érdekében a magánjogi természetű szerződés jogintézményét hatósági eljárás keretében szabályozza. A hatósági szerződésre – a Ket.-ben nem szabályozott kérdésekben – a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályait megfelelően kell alkalmazni.

A hatósági szerződés tartalmi elemei között az ügyfél olyan kötelezettséget is vállalhat, amelynek előírására a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel. Mindebből következően a hatósági ügy keretében foglalt közérdekű célok mentén a hatósági szerződés tartalma a felek „szabad” megállapodásának tárgya.

A hatósági tevékenység és a hatósági ügyek tartalma alapján a hatóság sajátos közhatalmi pozícióban áll a hatósági szerződés alanyainak viszonyrendszerében, hiszen a hatósági szerződést a felek a határozathozatal „helyett” köthetik meg. A hatósági szerződésben azonban a felek helyzetét döntően a mellérendeltségi, együttműködési viszony jellemzi, amelyet a kölcsönösség és a kölcsönös érdekek határoznak meg – vagyis a felek akaratnyilatkozata egybehangzó, egyenlő jelentőségű.

Az Mttv. 207. §-a rendelkezik arról, hogy az a médiaszolgáltató, amely analóg, földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó szerződést kötött, köteles 2011. december 31-ig kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződése hatósági szerződéssé való átalakítását. A törvény értelmében a megkötött hatósági szerződés nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés, kivéve, ha a médiaszolgáltató azokat kifejezetten elfogadta.

A hatályos műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé alakítása megfelelő keretet ad annak megvizsgálására is, hogy a műsorszolgáltatási szerződésben meghatározott kötelezettségek közül mely kötelezettségek fenntartása szükséges, és esetleg melyek elhagyása fogadható el, továbbá szükséges-e a médiaszolgáltató egyes kötelezettségeinek átalakítása, esetleg módosítása.

Emellett az Mttv. 207. §-a alapján lehetőség nyílik arra is, hogy a korábbi műsorszolgáltatási szerződésben rögzített műsorszolgáltatási díj mértékét a felek csökkentsék, amennyiben a Médiatanács a hatósági szerződéssé való átalakítás során úgy értékeli, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, és ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti.

3.1. Az Rttv. szerinti közműsor-szolgáltatók és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók műsorszolgáltatásainak Mttv. szerinti közösségi médiaszolgáltatásként való elismerésére irányuló eljárások lefolytatása

Az Rttv. tartalmi alapon jellege szerint kereskedelmi, közszolgálati, közműsor-szolgáltató és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatót különböztetett meg.

Az Mttv. a közműsor-szolgáltatói, illetve a nem nyereségérdekelt státuszt, jogintézményt nem ismeri, helyette – jóval szigorúbb tartalmi követelmények mentén – a közösségi médiaszolgáltatás fogalmát vezette be.

Az Mttv. 66. § (1) bekezdése szerint lineáris közösségi médiaszolgáltatás

- a) egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy
- b) egy adott településen, régióban vagy vételkörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit szolgálja ki, vagy
- c) műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.

A közösségi médiaszolgáltatással szemben követelményként írja elő az Mttv., hogy a heti műsoridő több mint kétharmadában, azaz legalább 66,67%-ában az Mttv. 83. §-ában foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámokat kell szolgáltatni, továbbá a rádiós közösségi médiaszolgáltatóknak a heti zenei műsoridejük legkevesebb 50 százalékában magyar zenei műsorszámokat kell sugározniuk.

Az Mttv. 209. §-a az átmeneti rendelkezések között a közműsor-szolgáltató és nem nyereségérdekelt médiaszolgáltatók számára előírja, hogy 2011. június 30. napjáig nyújtsák be médiaszolgáltatásuk közösségi médiaszolgáltatásként való elismerésére, továbbá a földfelszíni médiaszolgáltatók esetén műsorszolgáltatási szerződésük hatósági szerződéssé való átalakítására irányuló kérelmüket a Médiatanácshoz.

Fontos kiemelni, hogy az Mttv. alapján a Médiatanács nem a médiaszolgáltatót, hanem a médiaszolgáltatást ismerheti el közösségiként, ugyanis egy-egy médiaszolgáltatónak több, nem feltétlenül azonos jellegű médiaszolgáltatása is lehet.

Amennyiben a médiaszolgáltató kezdeményezte a Médiatanácsnál közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését, a korábbi közműsor-szolgáltatói, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói minőségéből adódó, az Rttv. által számára adott kedvezményeket a Médiatanács eljárásának lezárultáig élvezhette, azaz a kérelme tárgyában hozott döntés közléséig még a korábbi közműsor-szolgáltatókra, illetve nem nyereségérdekelt szolgáltatókra vonatkozó szabályok szerint működhetett.

Abban az esetben, ha a médiaszolgáltató e határidőig nem kezdeményezte az elismerést, a korábbi közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói státuszából adódó kedvezmények 2011. június 30-át követően nem illették meg.

Amennyiben az Mttv. 209. §-a alapján benyújtott kérelem megalapozott volt és az Mttv. feltételeinek megfelelt, határidőben beérkezett, valamint a kérelmet benyújtó korábbi médiaszolgáltatása a közműsor-szolgáltatókra, nem nyereségérdekelt szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségeket nem sértette, a Médiatanács a médiaszolgáltatást közösségi médiaszolgáltatásként elismerte, valamint szerződés alapján működő médiaszolgáltatás esetén a meglévő műsorszolgáltatási szerződést is átalakította az Mttv. 209. § (2) bekezdése alapján a hatósági szerződéssé.

A Médiatanács összesen 115 szerződés alapján működő körzeti, helyi, illetve kisközösségi médiaszolgáltatást ismert el közösségi médiaszolgáltatásként.

Ha a közműsor-szolgáltató vagy nem nyereségérdekelt médiaszolgáltató a közösségi-ként való átminősítésre irányuló kérelmet nem nyújtotta be 2011. június 30-ig, az Mttv. alapján a korábbi státuszából adódó kedvezmények az említett naptól nem illeték meg. Tekintettel arra, hogy a határidő jogvesztő, a Médiatanács az elkésett kérelmet elutasította, és hatósági határozatában megállapította a médiaszolgáltatási díj összegét.

A Médiatanács az objektív határidő elmulasztása miatt két szerződés alapján működő helyi (nem kisközösségi) médiaszolgáltató kérelmét utasította el oly módon, hogy azok kereskedelmi médiaszolgáltatásként működhetnek tovább.

A Médiatanács hat helyi szerződéses médiaszolgáltató közösségiként való elismerésre irányuló kérelmét megtagadta arra tekintettel, hogy korábban a Médiatanács, illetve jogelődje a nem nyereségérdekelt, illetve a közműsor-szolgáltatói minőségéből eredő kötelezettségének megsértését már több határozatában is megállapította. Ezen médiaszolgáltatók közül három nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a Fővárosi Törvényszéken a Médiatanács határozatával szemben.

A kisközösségi médiaszolgáltatás esetében a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerés megtagadása egyben a jogosultság megszűnését is jelentette, tekintettel arra, hogy az Mttv. 203. § 24. pontja szerint kisközösségi médiaszolgáltatás csak közösségi jelleggel működhet, így a kisközösségi médiaszolgáltatás kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatássá való átminősítésére nincs lehetőség.

A Médiatanács 2011-ben hat kisközösségi médiaszolgáltató médiaszolgáltatásának közösségi médiaszolgáltatásként való elismerése, illetve hatósági szerződés megkötése iránti kérelmét utasította el érdemi vizsgálat nélkül az objektív határidő elmulasztása miatt.

A Médiatanács egy kisközösségi médiaszolgáltató médiaszolgáltatásának közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését tagadta meg arra tekintettel, hogy a Médiatanács, illetve jogelődje korábban több határozatában is megállapította a médiaszolgáltató nem nyereségérdekelt jellegéből eredő kötelezettségei megsértését. (Utóbbi médiaszolgáltató a Médiatanács határozatát a Fővárosi Törvényszéken szintén megtámadta.)

A Médiatanács határozatban állapította meg ezen médiaszolgáltatások megszűnését.

Három kisközösségi médiaszolgáltatás a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerése és hatósági szerződés megkötése iránti eljárás megindulását követően kérte szerződése közös megegyezéssel való megszüntetését, melyhez a Médiatanács hozzájárult.

Tizennégy korábban nem nyereségérdekelt, illetve közműsor-szolgáltató jellegű kisközösségi médiaszolgáltató egyáltalán nem nyújtott be kérelmet a médiaszolgáltatása közösségi médiaszolgáltatásként való elismerése, illetve hatósági szerződés megkötése iránt, ezen médiaszolgáltatások megszűnését a Médiatanács szintén határozatban állapította meg.

A bejelentés alapján működő közműsor-szolgáltatók és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók műsorszolgáltatásainak Mttv. szerinti közösségi médiaszolgáltatásként való, Médiatanács általi elismerése tárgyában lefolytatott eljárások

Az NMHH Hivatala 2011. június 30. napjáig mindösszesen 161 bejelentés alapján működő nem nyereségérdekelt és közműsor-szolgáltatói jellegű lineáris médiaszolgáltatási jogosultságot tartott nyilván.

Ezek közül 2011. június 30. napjáig a közösségi médiaszolgáltatásként való, Médiatanács általi elismerését 81 médiaszolgáltatás esetében kezdeményezték, melyből a Médiatanács 50 médiaszolgáltatást ismert el közösségi médiaszolgáltatásként, 21 médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését elutasította, hat esetben pedig az eljárást az ügyfél kérelmére megszüntette.

A Médiatanács összesen négy határidőben benyújtott kérelem esetében nem hozott 2011 végéig döntést.

Az Mttv.-ben rögzített 2011. június 30-i határidőig 80 médiaszolgáltatás esetében nem (illetve határidőn túl) kezdeményezték a médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatásként való, Médiatanács általi elismerésére irányuló eljárást. E médiaszolgáltatások 2011. július 1. napjától kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatásoknak minősülnek.

3.2. Az országos kereskedelmi televíziók és rádiók műsorszolgáltatási szerződéseinek hatósági szerződéssé alakítása

Az országos kereskedelmi televíziók műsorszolgáltatási szerződéseinek hatósági szerződéssé alakítása

A Médiatanács jogelődje, az ORTT, 1997. július 9-én kötött műsorszolgáltatási szerződést az M-RTL Zrt.-vel (RTL Klub) és az MTM-SBS Zrt.-vel (TV2) földfelszíni országos televíziós műsorszolgáltatás végzésére. Mindkét országos televíziós jogosultság 2012. július 9-éig érvényes.

Az M-RTL Zrt. 2011. november 23-án, az MTM-SBS Zrt. 2011. november 24-án a nyújtotta be a Médiatanácshoz hatósági szerződéssé alakítási kérelmét, amelyben az Mttv. 207. § (4) bekezdése alapján kérték az analóg földfelszíni médiaszolgáltatási jogosultság után fizetendő díjának csökkentését is.

A Médiatanács a médiaszolgáltatókkal folytatott tárgyalások során kialakított megegyezések alapján az alábbiak szerint alakította át az M-RTL Zrt. és az MTM-SBS Zrt. műsorszolgáltatási szerződéseit.

Mindkét hatósági szerződésben a médiaszolgáltatási jogosultság tárgya azonos a műsorszolgáltatási szerződésben rögzítettel: az M-RTL Zrt. és az MTM-SBS Zrt. által 1997-ben elnyert országos audiovizuális, földfelszíni műsorszórás útján terjesztett analóg médiaszolgáltatási jogosultság.

Az M-RTL Zrt. és az MTM-SBS Zrt. által 1997. július 9-én földfelszíni országos televíziós műsorszolgáltatás végzésére megkötött és 2005. július 20. napjától meghosszabbított műsorszolgáltatási szerződése értelmében a médiaszolgáltató jogosultsága 2012. július 9. 24 óráig tart.

Ugyanakkor mindkét országos kereskedelmi televíziós médiaszolgáltató kifejezte igényét a tekintetben, hogy élni kíván az Mttv. 65. § (10) bekezdésében biztosított ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultság lehetőségével.

A Médiatanács a hatósági szerződések tartalmát a műsorszolgáltatási szerződések rendelkezései alapján az alábbi eltérésekkel alakította ki:

– Tulajdoni és tevékenységi korlátozások

A Médiatanács a médiaszolgáltatók kérelmére 806/2011. (VII. 19.) és 807/2011. (VII. 19.) számú határozataival módosította az M-RTL Zrt. műsorszolgáltatási szerződését, a médiaszolgáltatókra vonatkozó tulajdoni korlátok tekintetében.

A médiaszolgáltató már korábban is jelezte a Médiatanács felé, hogy a hatósági szerződéssel alakítási eljárásban a szerződésében az Rttv. alapján fennálló, lapkiadó és lapterjesztő vállalkozásokkal való összefonódási tilalmát sem kívánja fenntartani, és kéri ezek törlését, tekintettel arra, hogy az Mttv. e korlátokat nem tartalmazza.

A Médiatanács ezt – az Mttv. rendelkezéseire figyelemmel – elfogadhatónak ítélte.

Ugyanakkor továbbra is szükségesnek tartotta annak fenntartását, hogy a médiaszolgáltatók tevékenységét zárkörűen működő részvénytársasági formában folytassa és kizárólag a Médiatanács előzetes írásbeli jóváhagyásával egyesülhessen más gazdasági társasággal, illetve válhasson szét kettő vagy több gazdasági társasággá.

– A szerződésszegés következményei

A műsorszolgáltatási szerződés az Rttv.-ben meghatározott lehetséges jogsértések esetén alkalmazható jogkövetkezményeket, valamint az egyes jogsértések esetén kiszabható kötbér mértékét a műsorszolgáltatási díj százalékában kifejezve tételesen rögzítette.

Az eddigi kötbér szankcióval szemben az Mttv. a bírság szankció alkalmazását helyezi előtérbe.

A Médiatanács a hatósági szerződésben az Mttv.-ben megállapított jogkövetkezmények mellett kötbér szankció kikötését indokolatlannak tartotta, az Mttv. alapján alkalmazható jogkövetkezmények alkalmazásával a Médiaszolgáltató jogsértő magatartása megfelelően szankcionálható.

Ugyanakkor a hatósági szerződés a korábban hatályos műsorszolgáltatási szerződéstől eltérően – a Médiatanács által kötött egyéb médiaszolgáltatási szerződésekhez hasonlóan – rögzíti azokat az eseteket, amelyekben a Médiatanács azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést.

– Médiaszolgáltatási díjak

A Médiatanács az RTL Klub és a TV2 beadványa alapján és az Mttv. 207. § (4) bekezdésében foglalt mérlegelési szempontok szerint vizsgálta az országos kereskedelmi televíziók piaci helyzetét, és a médiaszolgáltatók díjcsökkentési kérelmének indokoltságát.

– Ideiglenes hatósági szerződés megkötésének lehetősége a digitális átállásig, a felek megállapodásai a jövőre nézve

A médiaszolgáltatók szerződésének átalakításához fűződő, kiemelkedő jelentőségű kérdés a Médiatanács és az országos kereskedelmi televíziós médiaszolgáltatók megállapodása a jogosultság lejártát követő időszakra vonatkozóan.

A médiaszolgáltatók az egyeztetések során és kérelmükben kifejtették, hogy élni kívánnak az Mttv. 65. § (10) bekezdésében biztosított lehetőséggel, azaz tevékenységüket a digitális átállásig ideiglenes szerződés alapján kívánják folytatni.

Annak érdekében, hogy ennek biztosítékai mindkét fél számára megfelelően rögzítésre kerüljenek, a Médiatanács szükségesnek tartotta, hogy a felek már jelen hatósági szerződésben megállapodjanak az ideiglenes szerződés főbb pilléreiben.

Ennek megfelelően a médiaszolgáltatási hatósági szerződések rögzítik, hogy a médiaszolgáltató 2012. április 9-ig köteles benyújtani ideiglenes szerződésre irányuló kérelmét. A Médiatanács az M-RTL Zrt.-vel 2011. december 12-én, az MTM-SBS Zrt.-vel 2011. december 27-én kötötte meg a hatósági szerződést.

Az országos kereskedelmi rádiók műsorszolgáltatási szerződésének átalakítása

A Médiatanács jogelődje, az ORTT, 2009. november 4-én kötött műsorszolgáltatási szerződést az ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.-vel és az FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.-vel országos földfelszíni analóg kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultság tekintetében.

A médiaszolgáltatók 2011. július 11-én és 2011. július 13-án kelt beadványukban az Mttv. 207. § (1) bekezdése alapján kezdeményezték műsorszolgáltatási szerződésük hatósági

szerződéssé való átalakítását, továbbá egyeztetést kértek a műsorterv módosításával, illetve a médiaszolgáltatási díjnak az Mttv. 207. § (4) bekezdése alapján való felülvizsgálatával kapcsolatban.

A Médiatanács 1324/2011. (X. 5.) és 1325/2011. (X. 5.) számú végzéseivel a díjak felülvizsgálati rendszerének kidolgozására tekintettel 2011. november 30-ig felfüggesztette az ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt. és az FM1 Zrt. szerződésének hatósági szerződéssé alakítására vonatkozó eljárást. A Médiatanács az 1718/2011. (XII. 1.) és 1719/2011. (XII. 1.) számú végzéseivel az eljárás felfüggesztését 2011. december 21-ig meghosszabbította.

A Médiatanács végül a hatósági szerződéseket a műsorszolgáltatási szerződésekben foglaltakhoz képest az alábbi módosításokkal fogadta el:

– A médiaszolgáltatási díj

A műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé alakítási eljárásában mindkét médiaszolgáltató kérelmezte a díj felülvizsgálatát.

A díj felülvizsgálatával kapcsolatban a Médiatanács a következő tényezőket vizsgálta meg.

A Médiatanács az Mttv. 207. § (4) bekezdése alapján megvizsgálta, hogy az ADVENIO Zrt. és az FM1 Zrt. jogosultsága után jelenleg fizetendő médiaszolgáltatási díj mértéke – az időközben bekövetkezett és a pályázati ajánlat benyújtása idején a pályázó által előre nem látható gazdasági és más változások eredményeként – veszélyezteti-e, és ha igen, milyen mértékben a szolgáltató hatékony működését.

A vizsgálat eredményeképpen a Médiatanács a két országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltató vonatkozásában is a helyi-körzeti földfelszíni rádiók számára kialakított díjszámítási modell alkalmazásával számított bázisdíj segítségével állapította meg a médiaszolgáltatók által fizetendő médiaszolgáltatási díjat. Ezáltal kiküszöbölhetővé vált a két országos rádió vállalásai közötti aránytalanság, és az országos rádiós piacon is vételkörzet-arányos médiaszolgáltatási díjak kerültek megállapításra, ami elősegíti a hatékony piaci verseny kialakulását.

– A médiaszolgáltatók műsorterve

Az FM1 Zrt. esetében a Médiatanács az alábbi műsorterv-módosítási kérelmeket tartotta elfogadhatónak és építette be a hatósági szerződésbe:

A kulturális eseményeket, nem pártpolitikai, civil önszerveződéseket bemutató műsorszámokra vonatkozóan a pályázati felhívás 100 percet rögzített minimumként. A Médiatanács – a pályázati ajánlatban tett 710 perces vállalásra tekintettel – eltűzöttnek tartotta a médiaszolgáltató erre vonatkozó, 100 percre való csökkentési kérelmét, és úgy ítélte meg, hogy a vállalás csökkenthető ugyan, azonban legfeljebb 500 percre.

Az öt évnél nem régebben nyilvánosságra került zenei művek vonatkozásában vállalt 35%-os arányra vonatkozó kérelmet támogatta a Médiatanács, és módosította a szerződést olyan módon, hogy e vállalást 05.00 és 24.00 óra között kelljen teljesítenie a médiaszolgáltatónak.

A két évnél nem régebbi magyar zenei alkotások 10%-os arányára vonatkozó hasonló kérelmet oly módon látta támogathatónak a Médiatanács, ha azt a médiaszolgáltatónak szintén 05.00 és 24.00 óra között kell teljesítenie.

Az ADVENIO Zrt. esetében a Médiatanács a hatósági szerződésben a korábbi műsor-szolgáltatói szerződésben szereplő műsortervei vállalásokat rögzítette.

– A szerződésszegés következményei

A Médiatanács a szerződésszegés következményként az Mttv. alapján alkalmazható jogkövetkezményeket építette a hatósági szerződésekbe, így a kötbér szankció kikötését az országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatók szerződésai sem tartalmazzák.

Ugyanakkor az országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatók hatósági szerződésai is tartalmazzák a szerződés azonnali hatállyal való felmondásának eseteit.

A Médiatanács az Advenio Zrt.-vel és az FM1 Zrt.-vel 2011. december 23-án kötötte meg a hatósági szerződést.

I.

II.

III.

IV.

3.3. Helyi és körzeti rádiók műsorszolgáltatói szerződéseinek hatósági szerződéssé alakítása

Az Mttv. 207. § (1) bekezdése alapján analóg, földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatói jogosultságra vonatkozó szerződést kötött helyi és körzeti médiaszolgáltató is köteles 2011. december 31-ig kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződése hatósági szerződéssé való átalakítását.

A helyi és körzeti médiaszolgáltatók figyelmét a hivatal tájékoztató levélben hívta fel a fenti kötelezettségre, valamint arra, hogy az Mttv.-ben meghatározott határidő elmulasztása esetén a Médiatanács hivatalból lefolytatja a szerződés átalakítására irányuló eljárást.

A hivatal tájékoztatta továbbá a helyi és körzeti médiaszolgáltatókat, hogy a Médiatanács 1356/2011. (X. 12.) számú határozatával elfogadta jogelődje, az ORTT által nyertessé nyilvánított helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatók által fizetendő díjak felülvizsgálatára vonatkozó egységes módszertant (a díj számításának elveiről, képletéről, és azt a honlapján közzétette).

A díjak felülvizsgálatára egyedi eljárásokban, a médiaszolgáltató kérelme alapján a műsorszolgáltatói szerződés hatósági szerződéssé alakítása során van mód. A felülvizsgált médiaszolgáltatói díj összegét 2012. január 1-jétől állapítja meg és alkalmazza a Médiatanács.

A hivatal külön felhívta a médiaszolgáltatók figyelmét, hogy a műsorszolgáltatói szerződés hatósági szerződéssé való átalakítására irányuló eljárásnak nem képezi részét a

V.

VI.

VII.

VIII.

médiaszolgáltató műsortervének, alapvető adatainak, vállalásainak esetleges módosítása, e tárgyban kérelmet a szerződés hatósági szerződéssé való átalakítását követően nyújthat be a médiaszolgáltató.

A hivatal tájékoztatta a médiaszolgáltatókat, hogy az Mttv. 207. § (8) bekezdése szerint a műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé való átalakításáig a médiaszolgáltató köteles betartani a műsorszolgáltatási szerződésében foglalt kötelezettségeket, abban az esetben is, ha az adott szerződéses kötelezettség az Rttv. egyes olyan rendelkezéseit tartalmazza, amelyek e törvény értelmében már nem, vagy más tartalommal vonatkoznak az adott médiaszolgáltatóra.

Ennek ellenére a médiaszolgáltatók sok esetben alacsonyabb vállalásokat jelöltek meg, mint amit a műsorszolgáltatási szerződésük tartalmazott. A Médiatanács azonban azt a koncepciót alakította ki, hogy – tekintettel arra, hogy jelen eljárás a műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé való átalakítására és nem a műsorterv módosítására irányul – ebben az eljárásban nem teszi lehetővé az egyes műsorszám típusokra vonatkozó vállalások módosítását.

A Médiatanács 2011 végéig – a beérkezett kérelmek alapján – összesen öt helyi, illetve körzeti rádiós médiaszolgáltató műsorszolgáltatási szerződésének hatósági szerződéssé alakításáról döntött.

3.4. Helyi televíziók műsorszolgáltatási szerződéseinek ideiglenes hatósági szerződéssé alakítása

Az Mttv. 65. § (10) bekezdése szerint, amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltatási jogosultság 2010. január 1. és a Dtv. 38. § (1) bekezdésében rögzített céldátum között úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdése alapján nem újítható meg, a Médiatanács a médiaszolgáltató kérelmére – a jogszabályban az audiovizuális médiaszolgáltatók műsorterjesztése digitális átállításának céldátumára megjelölt határidőig – a médiaszolgáltatási jogosultságra ideiglenes hatósági szerződést köthet.

A Médiatanács 1458/2011.(X.26.) számú határozatában rögzítette, hogy a 2011. december 31-én lejáró jogosultsággal rendelkező audiovizuális médiaszolgáltatókkal kérelemre az Mttv. 65. § (10) bekezdése szerinti ideiglenes hatósági szerződést köt – a médiaszolgáltatási díj összegének kivételével – a hatályos műsorszolgáltatási szerződésekben meghatározott feltételekkel.

A 2011. évben működő 42 földfelszíni helyi televíziós médiaszolgáltató közül 35 médiaszolgáltató szerződése járt le 2011. december 31-én. Ebből 33 helyi televíziós médiaszolgáltató kérelmezte, hogy a Médiatanács az Mttv. 65. § (10) bekezdése alapján kössön vele hatósági szerződést ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságra. A Médiatanács döntései és a médiaszolgáltatók kérelme alapján jelenleg 33 helyi televíziós médiaszolgáltató működik 2012. december 31-ig érvényes ideiglenes hatósági szerződés alapján.

4. Hálózatba kapcsolódások, vételkörzet-bővítések, egyéb szerződésmódosítások

I.

A Médiatanács 2011-ben az előző évhez hasonlóan számos esetben módosította a helyi és körzeti földfelszíni médiaszolgáltatók műsorszolgáltatási, illetve hatósági szerződéseit. A legtöbb szerződésmódosítás az elmúlt évekhez hasonlóan a műsortervet érintette. Az alábbiakban összefoglalásra kerül, hogy 2011-ben milyen típusú szerződésmódosítások jöttek létre.

II.

Vételkörzet-bővítéssel kapcsolatos szerződésmódosítások

A Médiatanács az alábbi médiaszolgáltatók szerződését módosította kérelemre 2011-ben vételkörzet-bővítés miatt:

III.

- A Médiatanács 688/2011. (V. 25.) számú határozatával az Mttv. 64. § (4) bekezdése és 207. § (1) bekezdése szerint engedélyezte a Helikon Rádió Kft. Nagykanizsa 95,6 MHz vételkörzetének Keszthely 99,4 MHz vételkörzetével való kibővítését.
- A Médiatanács 1217/2011. (IX. 14.) számú határozatával az Mttv. 64. § (4) bekezdése szerint engedélyezte a Lánchíd Rádió Kft. Budapest 100,3 MHz vételkörzetének Székesfehérvár 106,6 MHz és Balatonfüred 96,2 MHz vételkörzetével való kibővítését.
- A Médiatanács 1716/2011. (XII. 1.) számú határozatával az Mttv. 64. § (4) bekezdése szerint engedélyezte a Lánchíd Rádió Kft. Budapest 100,3 MHz + Székesfehérvár 106,6 MHz + Balatonfüred 96,2 MHz médiaszolgáltatási jogosultsága vételkörzetének Zalaegerszeg 88,3 MHz + Keszthely 93,4 MHz médiaszolgáltatási jogosultsága vételkörzetével való kibővítését, és ehhez kapcsolódóan hozzájárult a médiaszolgáltató műsortervének módosításához.

IV.

V.

Hálózatba kapcsolódással kapcsolatos szerződésmódosítások

A Médiatanács a 2011. évben az alábbi hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltatók szerződéseit módosította a hálózatba kapcsolódás valamely vonatkozásában:

VI.

- A Médiatanács 287/2011. (III. 2.) számú határozatával 2011. február 1. napjától hozzájárult a Füleky Rádió Kft. (Tihany 98,9 MHz) mint hálózatba kapcsolódott, és a Rádió Infórum Kft. (Budapest 88,1 MHz) mint hálózatos médiaszolgáltató hálózatba kapcsolódásának megszüntetéséhez.
- A Médiatanács 1034/2011. (VII. 19.) számú határozatával a Mambó Rádió Kft. (Komló 99,4 MHz) és a Rádió 1 Kft. (Budapest 103,9 MHz) közös kérelme alapján hozzájárult hálózatba kapcsolódásuk 2011. június 4. napjától való megszüntetéséhez.
- A Médiatanács 1454/2011. (X. 26.) számú határozatával, a határozathozatal napjával hozzájárult a Viacom Kft. Karcag 93,8 MHz és Szolnok 92,2 MHz + Tiszakécske 102,2 MHz jogosultsága hálózatba kapcsolódásának megszüntetéséhez.

VII.

VIII.

- A Médiatekhatóság 1666/2011. (XI. 23.) számú határozatával az Mttv. 64. § (1) bekezdése alapján engedélyezte, hogy a Hegyalja Média Kft. Tokaj 101,8 MHz médiaszolgáltatása 2011. november 28-tól hálózatba kapcsolódjon a Magyar Katolikus Rádió Alapítvány Miskolc 95,1 MHz + Eger 91,8 MHz + Hatvan 94,0 MHz + Sátoraljaújhely 90,6 MHz médiaszolgáltatásával.
- A Médiatekhatóság 1963/2011. (XII. 20.) számú határozatával a Pécs TV Kommunikációs Kft. és a Hálózatos Televíziók Zrt. kérelme alapján hozzájárult a Pécs TV Kommunikációs Kft. és a Hálózatos Televíziók Zrt. hálózatba kapcsolódásának a döntés napjával való megszüntetéséhez.
- A Médiatekhatóság 1980/2011. (XII. 20.) számú határozatával az Mttv. 64. § (1) bekezdése szerint engedélyezte, hogy a Média Villány Kft. Villány 100,9 MHz médiaszolgáltatása a szerződéskötés napjával hálózatba kapcsolódjon a Lánchíd Rádió Kft. Budapest 100,3 MHz + Székesfehérvár 106,6 MHz + Balatonfüred 96,2 MHz + Zalaegerszeg 88,3 MHz + Keszthely 93,4 MHz jogosultság médiaszolgáltatásával.
- A Médiatekhatóság 1023/2011. (VII. 19.) számú határozatával hozzájárult a Halasmédia Nonprofit Kft. (Kiskunhalas 31. csatorna) hálózatos műsoridejének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.
- A Médiatekhatóság 1024/2011. (VII. 19.) számú határozatával hozzájárult a Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft. (Gyöngyös 27. csatorna) hálózatos műsoridejének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.
- A Médiatekhatóság 1025/2011. (VII. 19.) számú határozatával hozzájárult a Veszprém Városi Televízió és Lapkiadó Kft. (Veszprém 42. csatorna) hálózatos műsoridejének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.
- A Médiatekhatóság 1026/2011. (VII. 19.) számú határozatával hozzájárult a Városi Televízió Várpalota (Várpalota 43. csatorna) hálózatos műsoridejének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.
- A Médiatekhatóság 1250/2011. (IX. 21.) számú határozatával tudomásul vette, hogy a Városi Közművelődési Intézmények, Múzeum és Televízió (Kalocsa 34. csatorna) elnevezése Városi Közművelődési Intézmények elnevezésre változott, és hozzájárult a médiaszolgáltató hálózatos műsoridejének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.

A műsorterv módosítása

A Médiatekhatóság 2011-ben az alábbi helyi és körzeti médiaszolgáltatók kérelmére módosította műsorszolgáltatási, illetve hatósági szerződéseiket a műsorszervezés és műsorterv vonatkozásában:

- A Médiatekhatóság 688/2011 (V. 25.) számú határozatával hozzájárult a Helikon Rádió Kft. Nagykanizsa 95,6 MHz műsortervének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.

- I. – A Médiatekhatóság 1217/2011. (IX. 14.) számú határozatával hozzájárult a Lánchíd Rádió Kft. Budapest 100,3 MHz műsortervének a kérelemben foglaltak szerinti módosításához.
- II. – A Médiatekhatóság 1716/2011. (XII. 1.) számú határozatával hozzájárult a Lánchíd Rádió Kft. műsortervének módosításához, tekintettel a Médiaszolgáltató vételkörzet-bővítésére.
- III. – A Médiatekhatóság 287/2011. (III. 2.) számú határozatával 2011. február 1. napjától hozzájárult a Füleky Rádió Kft. (Tihany 98,9 MHz) mint hálózatba kapcsolódott és a Rádió In-fórum Kft. (Budapest 88,1 MHz) mint hálózatos médiaszolgáltató hálózatba kapcsolódásának megszüntetéséhez, valamint ahhoz, hogy e naptól a Füleky Rádió Kft. a 2008. június 5-én kelt szerződés módosításának megfelelő műsorterv alapján szolgáltatson műsort.
- IV. – A Médiatekhatóság 1034/2011. (VII. 19.) számú határozatával a Mambó Rádió Kft. és a Rádió 1 Kft. kérelme alapján hozzájárult a Rádió 1 Kft. (Budapest 103,9 MHz) és a Mambó Rádió Kft. (Komló 99,4 MHz) hálózatba kapcsolódásának 2011. június 4. napjától való megszüntetéséhez, valamint erre tekintettel a Mambó Rádió Kft. (Komló 99,4 MHz) műsortervének módosításához.
- V. – A Médiatekhatóság 1454/2011. (X. 26.) számú határozatával, a határozathozatal napjával hozzájárult a Viacom Kft. Karcag 93,8 MHz és Szolnok 92,2 MHz + Tiszakécske 102,2 MHz jogosultsága hálózatba kapcsolódásának megszüntetéséhez és a Viacom Kft. Karcag 93,8 MHz jogosultsága műsortervének módosításához.
- VI. – A Médiatekhatóság 1666/2011. (XI. 23.) számú határozatával hozzájárult a Hegyalja Média Kft. Tokaj 101,8 MHz médiaszolgáltatása műsortervének a médiaszolgáltató kérelme szerinti megváltozásához.
- VII. – A Médiatekhatóság 1963/2011. (XII. 20.) számú határozatával a Pécs TV Kommunikációs Kft. és a Hálózatos Televíziók Zrt. kérelme alapján hozzájárult a Pécs TV Kommunikációs Kft. és a Hálózatos Televíziók Zrt. hálózatba kapcsolódásának a döntés napjával való megszüntetéséhez és a Pécs TV Kft. műsortervének ennek megfelelő módosításához.
- VIII. – A Médiatekhatóság 453/2011. (IV. 6.) számú határozatával, 2011. február 1. napjával hozzájárult a Városi Televízió Szeged Kft. (Szeged 42. csatorna) műsortervének módosításához.
- IX. – A Médiatekhatóság 217/2011. (II. 9.) számú határozatával, a döntéshozatal napjával hozzájárult a Tehetséges Zenészekért Alapítvány (Székesfehérvár 102,9 MHz) műsortervének módosításához.

A Médiatekhatóság az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően számos esetben járult hozzá az egyes médiaszolgáltatók műsortervének ideiglenes módosításához is, amelyet általában az évközi ünnepek, nyári időszak, egy nagyobb jelentőséggel bíró kulturális esemény (pl. zenei fesztiválok) vagy karbantartás miatt kértek a médiaszolgáltatók.

A médiaszolgáltatás alapvető adatainak módosítása

A Médiatanács 2011-ben az alábbi médiaszolgáltatók esetében járult hozzá, hogy a médiaszolgáltatás alapvető adatait (állandó megnevezés, szignál, embléma stb.) módosíthassák:

- A Médiatanács 1666/2011. (XI. 23.) számú határozatával hozzájárult ahhoz, hogy a Hegyalja Média Kft. Tokaj 101,8 MHz médiaszolgáltatásának állandó megnevezése Rádió Max Tokajról Szent István Rádió – Tokaj névre változzon.
- A Médiatanács 1643/2011. (XI. 16.) számú határozatával – az Mttv. 182. § j) pontjában biztosított feladat- és hatáskörében eljárva – a Friends-Lan Kft. (Fehérgyarmat 99,5 MHz) médiaszolgáltató hatósági szerződésének az állandó megnevezés tekintetében való módosításához nem járult hozzá, tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltató kérelme nem volt megalapozott.
- A Médiatanács 1758/2011. (XII. 1.) számú határozatával hozzájárult az Európa Rádió Nonprofit Kft. (Győr 100,1 MHz) állandó megnevezésének „Európa Rádió 100,1”-ről „Győr Plusz Rádió”-ra való módosításához a médiaszolgáltató kérelmében foglaltak szerint.

5. Díjfelülvizsgálat

Az Mttv. 207. § (1) bekezdése szerint az Rttv. korábban hatályos rendelkezéseinek megfelelően műsorszolgáltatási szerződés alapján működő médiaszolgáltatók 2011. december 31-ig voltak kötelesek kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződésük hatósági szerződéssé való alakítását.

A műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakítása lehetőséget teremt a szerződések tartalmának felülvizsgálatára, ezért a Médiatanács 2011. októberében úgy döntött, hogy a médiaszolgáltatók kifejezett kérelmére felülvizsgálja a médiaszolgáltatási díjak összegét, és ehhez elfogadott egy általános díjszámítási metódust, amely figyelembe veszi a korábban vállalt műsorszolgáltatási díj összegét, a vételkörzet nagyságát és az ott elhelyezkedő települések vásárlóerő-indexét. A Médiatanács erről közleményt jelentetett meg.

Az érintett médiaszolgáltatók éltek ezzel a lehetőséggel, és a műsorszolgáltatási szerződésük átalakítására vonatkozó kérelemmel egyidejűleg kérték díjuk felülvizsgálatát is. A Médiatanács ennek megfelelően jellemzően csökkentett összegben határozta meg a médiaszolgáltatási díjakat.

A Médiatanács az új díjszámítási módszerrel állapította meg azoknak a korábbi közműsor-szolgáltatóknak és nonprofit műsorszolgáltatóknak a díját is, amelyek nem nyerték el a közösségi médiaszolgáltatói státuszt, és így kereskedelmi médiaszolgáltatóként működhetnek tovább.

6. Pályáztatás alatt álló lejárt helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségekre 60 napos ideiglenes hatósági szerződések kötése

Az Mttv. 65. § (11) bekezdése alapján, amennyiben a rádiós médiaszolgáltatási jogosultság úgy jár le, hogy az az Mttv. 48. § (5) bekezdése alapján nem újítható meg, és a pályáztatási eljárás során döntés még nem született, a Médiatek a korábban jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatóval annak kérelmére, a nyertes pályázóval való hatósági szerződés megkötése napjáig, de legfeljebb 60 napos időtartamra köthet ideiglenes hatósági szerződést.

2011-ben 59 médiaszolgáltatási jogosultság járt le úgy, hogy az az Mttv. 48. § (5) bekezdése alapján nem volt megújítható. A Médiatek 2011-ben 49 médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozóan kötött az Mttv. 65. (11) bekezdése alapján 60 napos ideiglenes hatósági szerződést. Jelenleg a 2011-ben lejártó médiaszolgáltatási jogosultságok közül 33 működik ideiglenes hatósági szerződés alapján.

7. Megszűnt médiaszolgáltatások

A Médiatek a 2011. évben az alábbi médiaszolgáltatók szerződését szüntette meg közös megegyezéssel a médiaszolgáltató kérelme alapján (**5. táblázat**).

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

5. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Határozat
Magyar Katolikus Rádió Zrt.	Lakihegy 810 KHz Siófok 1341 KHz Szolnok 1341 KHz	74/2011. (I. 12.)
Média-Cápa Bt.	Gyula 90,5 MHz Békéscsaba 100,9 MHz	277/2011. (III. 2.) 276/2011. (III. 2.)
Rádió Antritt Kft.	Baja 92,2 MHz	152/2011. (I. 26.)
Vörösmárvány Művelődési Ház és Könyvtár	Tardos 107,4 MHz	709/2011. (V. 25.)
Felső-Kiskunsági Községi Munkások Egyesülete	Kunszentmiklós 89,9 MHz	932/2011. (VII. 13.)
Istenkúti Közösségért Egyesület	Pécs 87,8 MHz	1018/2011. (VII. 19.)
Közalapítvány Áporka Községért	Áporka 97,0 MHz	1221/2011. (IX. 14.)
Szabó Sándor Miklós	Füzesabony 92,4 MHz	1427/2011. (X. 19.)
Parti Rádió Nonprofit Kft.	Abádszalók 89,2 MHz Tiszafüred 88,7 MHz	1472/2011. (X. 26.)
D.K. Digitális Kommunikációs Közhasznú Nonprofit Kft.	Budapest 101,4 MHz	1729/2011. (XII. 1.)
Gálosi Szabolcs István	Fonyód 88,7 MHz	1728/2011. (XII. 1.)
Összefogás Heves Városért Egyesület	Heves 97,9 MHz	1731/2011. (XII. 1.)
Tuska Milán	Tótkomlós 89,9 MHz	1733/2011. (XII. 1.)
Hegyalja Média Kft.	Sárospatak 89,8 MHz	1789/2011. (XII. 7.)

Az alábbi médiaszolgáltatói szerződések szűntek meg 2011-ben a jogosultság lejártá okán, illetve amiatt, hogy az Mttv. 65. § (11) bekezdése alapján az ideiglenes jogosultságra vonatkozó hatósági szerződés nem jött létre **(6. táblázat)**.

6. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Jogosultság megszűnése	Ok
Média-Cápa Bt.	Orosháza 88,6 MHz	2011. február 3.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Híd Rádió Zrt.	Budapest 102,1 MHz	2011. január 30.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Trade Partners Kft.	Szentendre 91,1 MHz	2011. február 9. 231/2011. (II. 16.)	A médiaszolgáltató jogosultságának hosszabbításáról szóló kérelmét a Médiatanács a médiaszolgáltató tartozására való tekintettel elutasította
Kelet Rádió Kft.	Hajdúböszörmény 98,9 MHz	2011. február 5.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Rádió Infórum Kft.	Göd 97,3 MHz	2011. február 2.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Rádió Szentes Nonprofit Közhasznú Kft.	Szentes 106,1 MHz	2011. november 22.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Rádió Juventus Zrt.	Siófok 92,6 MHz Fonyód 101,3 MHz	2011. március 21.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Juventus Rádió 100.2 Műsorszolgáltató Kft.	Szeged 100,2 MHz Szentes 95,7 MHz	2011. május 8. 652/2011. (V. 18.)	A médiaszolgáltató díjtarozására tekintettel a Médiatanács nem kötött ideiglenes szerződést
Hangforrás Kft.	Miskolc 96,3 MHz + Kazincbarcika 95,9 MHz + Ózd 99,5 MHz	2011. augusztus 15.	A médiaszolgáltató nem írta alá az ideiglenes szerződést
Konecsni György Kulturális Központ, Helytörténeti Gyűjtemény és Tájézház	Kiskunmajsa 88,2 MHz	2011. október 7. 1360/2011. (X. 12.)	Az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes szerződés célja nem volt biztosítható
Rádió Jam Zrt.	Veszprém 90,6 MHz + Ajka 88,8 MHz + Balatonfüred 91,8 MHz + Keszthely 92,2 MHz + Pápa 92,7 MHz	2011. október 1.- 2011. október 3. 1361/2011. (X. 12.)	A médiaszolgáltató a korábbi szerződéses állapotnak megfelelő változatlan feltételrendszer szerinti ideiglenes hatósági szerződés aláírásától, megkötésétől elzárkózott

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Jogosultság megszűnése	Ok
TANDEM 92 Kft.	Derecske 94,7 MHz	2011. október 23.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván ideiglenesen, az Mttv. 65. § (11) alapján működni tovább
Veszprém Városi Televízió és Lapkiadó Kft.	Veszprém 42. cs.	2011. december 31.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván szerződés alapján, földfelszíni műsorszórás útján működni a továbbiakban, csak vezetékes rendszeren
Csepp TV – Dél-Pesti Televízió Kft.	Budapest 9. cs.	2011. december 31.	A médiaszolgáltató bejelentette, hogy nem kíván szerződés alapján, földfelszíni műsorszórás útján működni a továbbiakban, csak vezetékes rendszeren

A közösségivé minősítésre irányuló eljárások kapcsán 2011-ben összesen 18 kisközösségi médiaszolgáltató jogosultsága szűnt meg.

Hat kisközösségi rádiós médiaszolgáltatónak elkészttség miatt érdemi vizsgálat nélkül elutasította a Médiatanács a közösségi médiaszolgáltatóként való elismerés és hatósági szerződéssé alakítás iránti kérelmét, majd megállapította a médiaszolgáltatók megszűnését.

A Médiatanács 14 kisközösségi médiaszolgáltató megszűnését állapította meg amiatt, hogy egyáltalán nem nyújtottak be közösségi médiaszolgáltatóként való elismerés iránti kérelmet.

A Médiatanács a fentiek mellett a 2010. évhez képest 2011-ben jóval nagyobb számban, 17 médiaszolgáltató 21 médiaszolgáltatására vonatkozó szerződését mondta fel azonnali hatállyal.

Ezek a következők (**7. táblázat**):

7. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Határozat	Ok
Abaúj Rádió Kft.	Szikszó 93,6 MHz helyi	483/2011. (IV. 14.)	Elrendelték a felszámolását
Abaúj Rádió Kft.	Encs 95,4 MHz helyi	484/2011. (IV. 14.)	Elrendelték a felszámolását
Aktív Rádió Kft.	Tapolca 101,8 helyi	285/2011. (III. 2.)	Elrendelték a felszámolását
Alma Rádió Kft.	Balatonalmádi 106,3 MHz helyi	654/2011. (V. 18.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Digitális Média Kft.	Várpalota 97,1 MHz helyi	605/2011. (V. 11.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Digitális Média Kft.	Sárbogárd 96,6 MHz helyi	606/2011. (V. 11.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Janita-Média Kft.	Kaposvár 97,5 MHz helyi	490/2011. (IV. 14.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Kelet Rádió Kft.	Debrecen 95,6 MHz + Hajdúszoboszló 100,6 MHz	770/2011. (VI. 8.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
NONSTOP Rádió Miskolc Kft.	Miskolc 103,0 MHz közeti	733/2011. (VI. 1.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Pelso Rádió Kft.	Balatonföldvár 88,2 MHz helyi	656/2011. (V. 18.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Rádió C Kisebbségi Nonprofit Kft.	Budapest 88,8 MHz helyi	971/2011. (VII. 19.)	Elrendelték a felszámolását
Rádió Infórum Kft.	Budapest 88,1 MHz közeti	473/2011. (IV. 14.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Radiocafé Kft.	Budapest 98,6 MHz közeti	617/2011. (V. 11.)	Bankgarancia nyújtására vonatkozó kötelezettség megszegése
Vertum Média Kft.	Tatabánya 102,5 MHz helyi	1358/2011. (X. 12.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Vertum Média Kft.	Eger 106,9 MHz helyi	1359/2011. (X. 12.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A MÉDIASZOLGÁLTATÁS GAZDASÁGI HELYZETE, PÉNZÜGYI FELTÉTELEINEK ALAKULÁSA

1. A rádiós és audiovizuális hirdetési piac alakulása

A hirdetési piac a médiaszolgáltató-szektor szereplői számára a legjelentősebb terület, hiszen bevételeik legnagyobb része innen ered. A médiaszolgáltatók legfőbb bevételforrásai a spotreklámbevételeken túl a szponzoráció, illetőleg a vállalatokkal kötött kommunikációs szerződések.

A Médiatanács a reklámpiac általános tendenciáinak megismeréséhez elsődlegesen a Magyar Reklámszövetség (MRSZ) elemzésének adatait használja. A legfrissebb adatok jelen beszámoló összeállításának idején még csak a 2010. évre vonatkoznak, a 2011. évre csak előzetes adatok, illetve becslések állnak rendelkezésre.

A Magyar Reklámszövetség által nyilvánosságra hozott nettó reklámköltségek 2000 és 2010 között (**1. ábra**):

1. ábra

Nettó reklámköltségek alakulása Magyarországon

I.

II.

III.

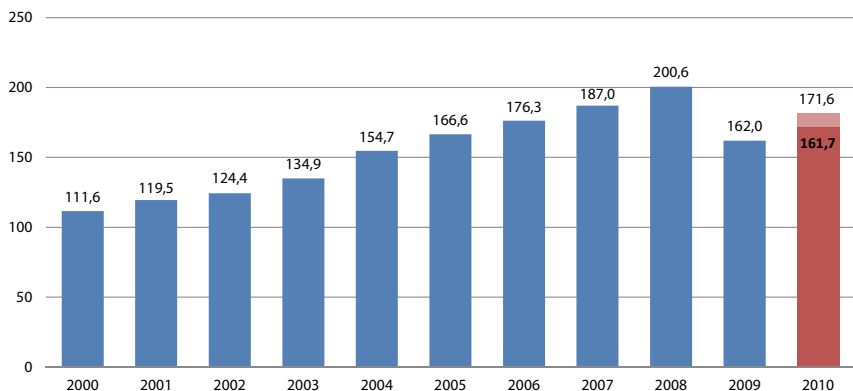
IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

Milliárd forintban

A Magyar Reklámszövetség adatai szerint 2010-ben 171,6 milliárd forint volt a nettó becsült reklámköltés a hazai hirdetési piacon, az ambient (nem klasszikus) reklámeszközök nélkül azonban ez az érték csak 161,7 milliárd forint. A klasszikus reklámeszközök által generált bevételek tehát a korábbi és után stagnálnak, a teljes reklámpiac pedig, ha szerény mértékben is, de nőtt.

Az egyes médiaszegmensek közül a korábbi években egyértelműen a rádió és a televízió volt a reklámpiaci változások legnagyobb vesztese (a közterületi reklámok mellett). Ez a tendencia 2010-re érezhetően megtorpant, sőt a televíziós szektor közel 5%-os növekedést produkált. Összességében azonban stagnálás jellemezte a rádiós és televíziós reklámpiacot (**2. ábra**).

2. ábra

MRSZ-becslés 2009–2010

Reklámköltség 2009. nettó		Reklámköltség 2010. nettó	
Televízió	MRSZ 65,39 M	Televízió*	MEME alapján, de nettó 68,60 M
Sajtó	50,00 M	Sajtó*	2,90 M 43,70 M
Internet	23,30 M	Internet	27,27 M
Közterület	14,34 M	Közterület*	4,46 M 14,30 M
Rádió	8,19 M	Rádió	7,14 M
		Ambient *	2,55 M
Mozi	0,80 M	Mozi	0,70 M
Összesen	162,02 M	Összesen	171,62 M 161,71 M

Magyar Értéktudat- és Művelődéstudat Központ

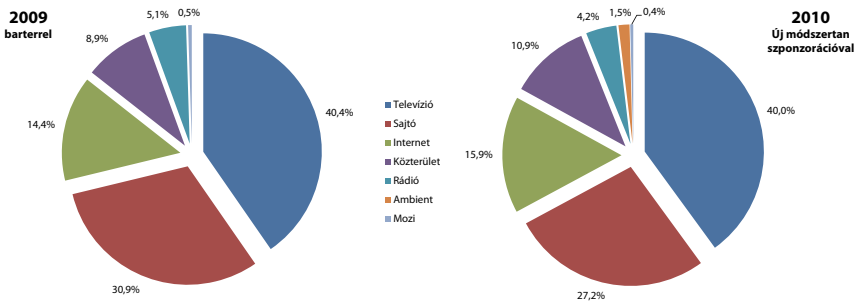
■ Új reklámszolgáltatók, médiumok adatainak bekerülése

* Módszertani váltás, MEME + nettósítás

A teljes reklámtorta nagyságán túl a piac számára elsősorban a tortaszemek nagysága érdekes, vagyis az, hogyan oszlik meg az egyes médiatípusok között a hirdetőik által reklámra költött pénz. Ez az MRSZ adatai alapján a következőképpen mutatható be (3. ábra).

3. ábra

Reklámköltés 2009–2010

Az egyes médiatípusok piaci részesedése nem változott jelentősen az előző évi viszonyokhoz képest. Változatlan, az aktuális gazdasági fejleményektől függetlennek mondható tendencia, hogy az internet egyre nagyobb szeletet hasít ki magának a reklámpiaci torta egészéből. Ez a folyamat azonban 2010-re lelassult, ennek köszönhetően sem a rádiós, sem a televíziós szegmens nem csökkent olyan mértékben, mint ahogy az a korábbi években tapasztalható volt. A reklámpiac egészét viszonylagos szerkezeti stabilizáció jellemezte.

2. Helyi és körzeti médiaszolgáltatók helyzete az éves beszámolók alapján

A Médiatanács a médiaszolgáltatók helyzetéről egyebek mellett a médiaszolgáltatók éves beszámolója alapján alkot képet. A beszámolási kötelezettséget a műsorszolgáltatói, illetve a hatósági szerződések írják elő, és azt minden év május 31. napjáig kell teljesíteniük a médiaszolgáltatóknak a megelőző év vonatkozásában.

A Médiatanács 2011. április 20-án tette közzé a 2010. évre vonatkozó beszámolók formai és tartalmi követelményeit.

A műsorszolgáltatói, illetve hatósági szerződések alapján a 2011. május 31-i hatánapig összesen 253 médiaszolgáltatónak kellett eleget tennie beszámolási kötelezettségének. Ezzel szemben a 2010. évre vonatkozó beszámolóját csupán 193 médiaszolgáltató (ebből 43 kisközösségi) küldte meg. (Ezekbe beletartoznak a beszámolót késedelmesen megküldő médiaszolgáltatók is.)

A beérkezett beszámolók közül 151 rádiós (helyi, körzeti, kisközösségi), 42 (helyi) televíziós médiaszolgáltatótól érkezett (**1. táblázat**). (Egyes médiaszolgáltatók több jogosultsággal is rendelkeznek, és beszámolási kötelezettségüket jogosultságokként kell teljesíteniük. Az alábbiakban bemutatott számadatok a jogosultságokra vonatkoznak.)

1. táblázat

	Teljesítette kötelezettségét (2010. évi beszámoló)	Nem teljesítette kötelezettségét (2010. évi beszámoló)	Összesen
Helyi rádió	88	32	120
Helyi televízió	42	0	42
Körzeti rádió	23	3	26
Kisközösségi	43	22	65
Összesen	196	57	253

Az adatfeldolgozási folyamat során 42 médiaszolgáltatótól kellett a hivatalnak hiánypótlást, illetve felvilágosítást kérnie a beszámoló valamely kitöltendő rovata tekintetében.

A földfelszíni sugárzású helyi és körzeti vételkörzetű médiaszolgáltatók 2010. évre vonatkozó beszámolási kötelezettségének teljesítése – a beszámolók megküldése – a megelőző, 2009. évhez viszonyítva némileg jobb eredményt mutatott, vagyis nőtt a médiaszolgáltatók beszámolási fegyelme. Ez különösen a televíziók esetén szembetűnő, valamennyi ebbe a körbe tartozó médiaszolgáltató küldött beszámolót.

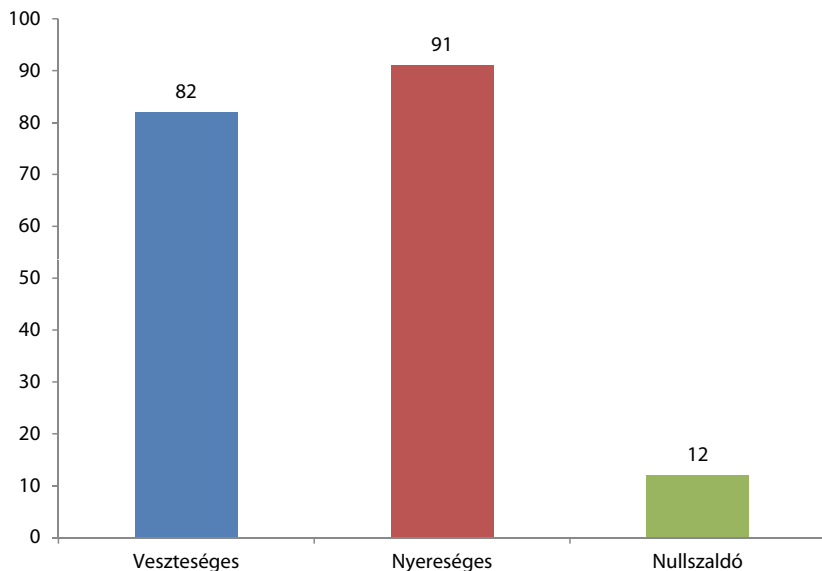
A 2009. évben a beszámolóra kötelezett helyi és körzeti médiaszolgáltatók száma összesen 248 volt, s ebből 183 műsorszolgáltató tett eleget kötelezettségének. Tehát a 2009. évben a médiaszolgáltatók 73,79%-a teljesítette e kötelezettségét. Ugyanez a százalékos arányszám a 2010. év tekintetében 77,47%.

A hivatal a beérkezett beszámolók adatai alapján részletes elemzést készített a Média-tanács részére. Ennek az alábbiakban bemutatott eredményei a legátfogóbb szempontok szerinti értékelést foglalják össze.

A beszámolók a pénzügyi eredmények tükrében

A médiaszolgáltatóknak a 2010. évi beszámolóban kategóriák szerinti bontásban és összességükben is fel kellett tüntetniük a bevételeket és a kiadásokat. A beérkezett adatok alapján a médiaszolgáltatók közül 82 fejezte be veszteséggel az évet, 12 médiaszolgáltató esetén a bevételek éppen fedezik a kiadásokat, és 91 műsorszolgáltató zárta nyereséggel a 2010. esztendőjét. Az alábbi diagram a médiaszolgáltatók tavalyi évben összesített eredményét ábrázolja az elért eredmények szerint (**4. ábra**):

4. ábra

2010-ben a beszámolási kötelezettségüket teljesítő médiaszolgáltatók 49,19 százaléka nyereségesen működött, 44,32 százalékuk működése pedig veszteséggel zárult. 2009-ben a médiaszolgáltatók 51,37 százaléka nyereséget, 42,62 százaléka pedig veszteséget realizált.

A beszámoló elemzése médiaszolgáltatói típusok alapján

A médiaszolgáltatók típusai szerinti megoszlás 2010-ben az alábbiak szerint alakult: 36 közműsor-szolgáltató, 42 nem nyereségérdekelt és 117 kereskedelmi médiaszolgáltató működött, ahogy ezt az alábbi kördiagram is szemlélteti. A médiaszolgáltatók többsége tehát továbbra is kereskedelmi jellegű, azaz profitorientált (5. ábra).

I.

II.

III.

IV.

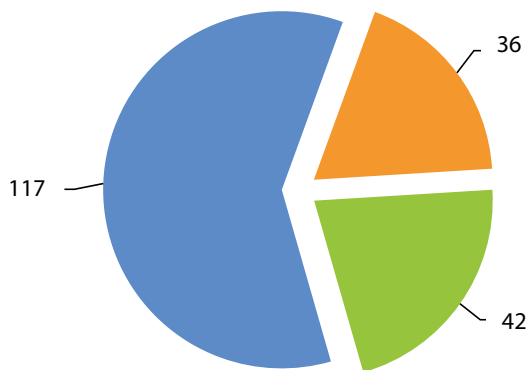
V.

VI.

VII.

VIII.

5. ábra

■ Közszolgálat   ■ Nem nyereségérdekelt   ■ Kereskedelmi

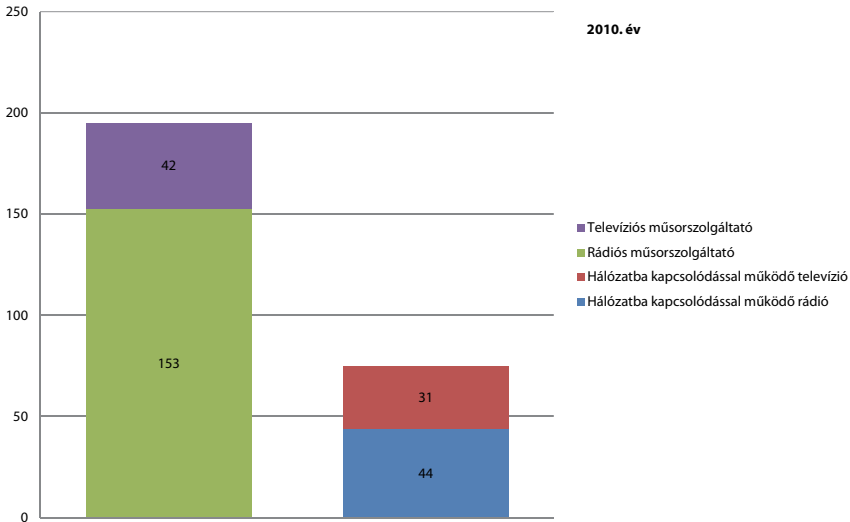
A beszámolók értékelése hálózatba kapcsolódás mentén

A beszámolók szerint 2010-ben 75 médiaszolgáltató működött a hálózatba kapcsolódás lehetőségét kihasználva. A hálózatba szerveződést tehát a mediaszolgáltatók 38,46 százaléka tartotta megfelelő működési módnak, ami arra utal, hogy a mediaszolgáltatók több mint harmada gazdaságilag változatlanul hatékony működési megoldásnak tekinti a hálózatos működést.

A beszámolók alapján kimutatható, hogy a rádiós és televíziós mediaszolgáltatók közül a rádiók 28,75 százaléka, a televíziók 73,81 százaléka hálózatba kapcsolódással működik. A rádióknál ez az arány 40,37%, ha nem tekintjük a kisközösségi mediaszolgáltatókat, melyeknél nincs lehetőség hálózatba kapcsolódással való működésre. Az adatok figyelembevételével megállapítható, hogy a televíziók közül mindössze 10 televízió, azaz e mediaszolgáltatók 23,81 százaléka szolgált egész műsoridejében saját műsort, ezek közül egy (a Kölcsény Televízió Nonprofit Kft. Nyíregyháza 52. cs. jogosultsága) hálózatosként működik. A hálózatba kapcsolódó televíziók jelentős része bejelentés alapján működő mediaszolgáltatás műsorát veszi át (konkrétan a Hálózatos Televízió Zrt. műsorát).

A következő diagram a hálózatba kapcsolódással működő mediaszolgáltatók arányát szemlélteti (6. ábra).

6. ábra

A beszámolási kötelezettségüket nem teljesítő médiaszolgáltatókkal szembeni eljárások

Az alapul vett, 2010. december 31-én a nyilvántartásban szereplő 253 médiaszolgáltatóból 56 nem küldött beszámolót a Médiatek részére. Ezek közül 22 megszűnt a beszámolási kötelezettség határidejének leteltéig, illetve három szerepelt ugyan a 2010-es nyilvántartásban, de a médiaszolgáltatást csak 2011-ben kezdte meg, így valójában még nem keletkezett beszámolási kötelezettsége.

Összesen tehát 31 médiaszolgáltató esetében állapította meg a Médiatek, hogy jogsértő módon nem nyújtották be beszámolójukat. Ezekkel a médiaszolgáltatókkal szemben a Médiatek hatósági eljárást indított beszámolási kötelezettségük ellenőrzése tárgyában.

3. A Médiatek intézkedései díjtartozások ügyében

A médiaszolgáltatók a médiaszolgáltatási jogosultság ellenében médiaszolgáltatási díjat (illetve műsorszolgáltatási díjat) kötelesek fizetni. A díjfizetési kötelezettség a kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatókat terheli.

A Médiatek folyamatosan ellenőrzi, hogy a szerződés alapján működő médiaszolgáltatók díjfizetési kötelezettségüket, az óvadék, illetve bankgarancia biztosítására irányuló kötelezettségüket teljesítik-e.

A gazdasági válság a médiapiacot is jelentősen érintette. A 2009. év második fele óta jelentős számú médiaszolgáltató fordul és fordult a Médiatekhez, illetve jogelődjéhez díjcsökkentési és részletfizetési kérelemmel, a gazdasági válságra, illetve az ennek hatására a médiapiacban bekövetkezett változások miatt előállt likviditási nehézségeikre hivatkozva.

Korábban az ORTT, illetve a Médiatek is elfogadta azt az alapelvet, hogy egyedi esetekben díjcsökkentési kérelmeknek nem ad teret, ugyanakkor a fizetési gondok megoldására részletfizetési kedvezményt biztosít a médiaszolgáltatóknak.

A Médiatek 2011-ben számos médiaszolgáltató részére engedélyezett vagy részletfizetés vagy fizetési haladék formájában fizetési kedvezményt, amennyiben az adott médiaszolgáltató erre irányuló kérelmét megalapozottnak ítélte.

A Médiatek ugyanakkor szigorúan fellépett azokkal a médiaszolgáltatókkal szemben, amelyek a díjfizetési, illetve óvadék- vagy bankgarancia-nyújtási kötelezettségüknek nem tettek eleget a Médiatek többszöri felszólítása ellenére sem, és jelentős összegű tartozást halmoztak fel a Médiatekkel szemben.

A Médiatek a díjfizetési kötelezettség, illetve az óvadék vagy bankgarancia biztosítására vonatkozó kötelezettség súlyos megszegése miatt az alábbi lineáris rádiós médiaszolgáltatók műsorszolgáltatási szerződését mondta fel 2011-ben (**2. táblázat**):

2. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Határozat	Ok
Alma Rádió Kft.	Balatonalmádi 106,3 MHz helyi	654/2011. (V. 18.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Digitális Média Kft.	Várpalota 97,1 MHz helyi	605/2011. (V. 11.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Digitális Média Kft.	Sárbogárd 96,6 MHz helyi	606/2011. (V. 11.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Janita-Média Kft.	Kaposvár 97,5 MHz helyi	490/2011. (IV. 14.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Kelet Rádió Kft.	Debrecen 95,6 MHz + Hajdúszoboszló 100,6 MHz	770/2011. (VI. 8.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
NONSTOP Rádió Miskolc Kft.	Miskolc 103,0 MHz körzeti	733/2011. (VI. 1.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Pelso Rádió Kft.	Balatonföldvár 88,2 MHz helyi	656/2011. (V. 18.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Rádió Infórum Kft.	Budapest 88,1 MHz körzeti	473/2011. (IV. 14.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Radiocafé Kft.	Budapest 98,6 MHz körzeti	617/2011. (V. 11.)	Bankgarancia nyújtására vonatkozó kötelezettség megszegése
Vertum Média Kft.	Tatabánya 102,5 MHz helyi	1358/2011. (X. 12.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése
Vertum Média Kft.	Eger 106,9 MHz helyi	1359/2011. (X. 12.)	Óvadékfeltöltési kötelezettség megszegése

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

4. Díjcsökkentési kérelmek ügyében hozott hatósági döntések

A 2011. év folyamán kilenc médiaszolgáltató összesen tíz jogosultság vonatkozásában kért díjcsökkentést a Médiatanácstól. A médiaszolgáltatók kérelmük indokaként jellemzően a gazdaság általános rossz helyzetére, illetve a helyi médiapiac kedvezőtlen tendenciáira hivatkoztak. Ezek mellett a kérelmezők egyes esetekben speciális helyzetüket is érvként említették, így leginkább a műsorstruktúrájukból adódóan magas működési költségeiket.

A Médiatanács valamennyi esetben elutasította a díjcsökkentési kérelmeket, tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltatók érvelését nem látta megalapozottnak.

Három további médiaszolgáltató, összesen öt alkalommal az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes jogosultságra vonatkozó kérelmével egyidejűleg terjesztett elő díjcsökkentési kérelmet a fentiekhez hasonló érvelést használva.

A Médiatanács ezeket a kérelmeket is elutasította, hiszen a hivatkozott jogszabályhely szerinti ideiglenes jogosultság a korábbi állapot fenntartását célozza az adott médiaszolgáltatási lehetőségre vonatkozó pályázati eljárás lezárultáig. Az ideiglenes jogosultságra vonatkozó hatósági szerződések ezért a korábbi műsorszolgáltatási szerződéseknek megfelelő tartalommal jöttek létre, beleértve a médiaszolgáltatási díj – az ideiglenes jogosultság időtartamával arányosított – összegét is.

5. Díjfelülvizsgálat

Az Mttv. 207. § (1) bekezdése szerint az Rttv. korábban hatályos rendelkezéseinek megfelelően műsorszolgáltatási szerződés alapján működő médiaszolgáltatók 2011. december 31-ig voltak kötelesek kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződésük hatósági szerződéssé való alakítását.

A közműsor-szolgáltatók és a nem nyereségérdekeltek műsorszolgáltatók az Mttv. 209. § (2) bekezdése alapján 2011. június 30-ig voltak kötelesek kezdeményezni műsorszolgáltatási szerződésük hatósági szerződéssé alakítását. Amely médiaszolgáltatók ezt nem tették meg, vagy az erre irányuló kérelmet késedelmesen nyújtották be, vagy a Médiatanács közösségként való elismerésüket megtagadta, azok – a kisközösségi műsorszolgáltatók kivételével – kereskedelmi médiaszolgáltatóként működhetnek tovább, így nekik is díjfelülvizsgálati kötelezettségük keletkezik.

A műsorszolgáltatási szerződések átalakítása lehetőséget teremtett a díjak felülvizsgálatára, melyet egyrészt a szabályozás változása, másrészt az utóbbi években végbement médiapiaci változások tettek indokolttá.

Mindezek mellett a Médiatanács indokoltnak látta azon médiaszolgáltatók díjának a felülvizsgálatát is, amelyek az Rttv. szerint kiírt pályázati felhívás alapján nyertek jogosultságot, de már az Mttv.-nek megfelelő hatósági szerződéssel rendelkeznek.

A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy mindezen médiaszolgáltatók díjának felülvizsgálatával és az Mttv. 44. §-ában foglaltaknak megfelelő átalakításával (meghatározásával) kiegyenlíthetők azok a piaci anomáliák és torzulások, amelyek az új arányos médiaszolgáltatási alapidíjon nyugvó médiaszolgáltatási díj és a már piacon lévő, műsorszolgáltatási szerződéssel rendelkező médiaszolgáltatók díjai között mutatkoztak.

Az Mttv. hatálybalépésével a műsorszolgáltatási díj fogalmát felváltotta a médiaszolgáltatási díj, amelyet a 44. § átfogóan szabályoz. A földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatók által fizetendő díj meghatározásával kapcsolatban az Mttv. 44. § (5) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket.

Tekintettel arra, hogy a már meglévő jogosultságoknak is meg kell felelniük a hatályos törvényi rendelkezéseknek, a Médiatanács új alapokra helyezte a hatósági szerződésekben

a műsorszolgáltatási díjak helyett meghatározandó médiaszolgáltatási díjak megállapításának módját is. Ennek indokoltságát az is alátámasztotta, hogy a korábban műsorszolgáltatási szerződés alapján, és az újabb, hatósági szerződés alapján létrejött jogosultságok viszonylatában is érvényesülnie kell az egyenlő elbírálás elvének. Ez csak egységes díjmegállapítási elvek és módszerek esetén teljesülhet.

Az Mttv. 44. § (6) bekezdése azt a követelményt támasztja a díjszámításra vonatkozóan, hogy a díjnak arányosnak kell lennie a vételkörzet nagyságával, figyelembe kell venni az adott terület vásárlóerejének mutatóját és különböző szempontok alapján a piaci részesedését is. A Médiatanács a helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségekre vonatkozó pályázati eljárások során már e díjképlet alapján a fent idézett törvényi követelménynek megfelelően állapította meg a médiaszolgáltatási alapidíjakat.

Az Mttv. 207. § (4) bekezdése alapján a Médiatanácsnak lehetősége van a díj mértékét csökkenteni, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, és ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti.

Emellett az új díjképlet alapján számított, és az új pályázati eljárásokban már alkalmazott alapidíjak a vételkörzetek nagyságához viszonyítva általában kisebbek, mint a korábban megállapított díjak. Ezeket az aránytalanságokat leginkább a hatósági szerződéssé alakítások folyamán lehetett megszüntetni, ezáltal pedig egy valóban egységes díjrendszer kialakítását lehetett megkezdeni.

E képlet a műsorszolgáltatási díjak felülvizsgálata során is megfelelő alapot jelent, itt azonban figyelembe kellett venni azt is, hogy a jogosultságok egy korábbi pályázati eljárás alapján jöttek létre, amely során a nyertes pályázó által tett díjajánlat is jelentős mértékben értékelésre került. Ezért az akkori díjajánlatot a felülvizsgálat során megállapítandó új médiaszolgáltatási díjban is meg kellett jeleníteni.

Az elmúlt években kiírt pályázati felhívások minden esetben tartalmaztak egy minimális díjat, amely funkciójában az Mttv. szerinti alapidíjnak felelt meg. A pályázók díjajánlata magában foglalta ezt a minimális díjat, és többnyire tartalmazott egy ezen felüli összeget is.

A Médiatanács ezért olyan díjszámítási módszer kidolgozását tűzte ki célul a működő rádiós médiaszolgáltatók díjának átalakításához, amelyben a korábbi minimális díjat felváltja a jelenlegi pályázati eljárásokban már használt, fenti díjszámítási képlet szerinti alapidíj.

A minimális díjon felüli összeget pedig úgy határozta meg, hogy a médiaszolgáltató által a minimális díjon felül tett ajánlatának a minimális díjhoz viszonyított arányát vette alapul.

A Médiatanács ezek alapján a következők szerint képletszerűen is megállapította az átalakított díjak számítási módját.

$$\frac{\text{minimális díj feletti díjajánlat}}{\text{minimális díj}} = \frac{\text{médiaszolgáltatás alapdíj feletti médiaszolgáltatási díj}}{\text{médiaszolgáltatási alapdíj}}$$

$$\text{médiaszolgáltatási díj összege} = \frac{\text{minimális díj feletti díjajánlat} * \text{alapdíj}}{\text{minimális díj}} + \text{alapdíj}$$

Az így kapott díjösszegek igazságos és arányos díjmegállapítást eredményeznek, hiszen ez a számítási mód egyszerre veszi figyelembe a korábban használt, több tényezőt számításba vevő, és az Mttv.-n alapuló díjmegállapítási szisztémát, valamint a jogosultságot keletkeztető pályázati eljárásban tett díjajánlatokat.

Ugyanakkor egyes médiaszolgáltatóknál ez a díjszámítási módszer magasabb összegű díjat eredményezett volna, mint a korábban fizetett díj. Ez az érintett médiaszolgáltatók szerzett jogának sérelméhez vezetett volna, az Mttv. 207. § (3) bekezdése szerint viszont a Médiatanács nem állapíthat meg kedvezőtlenebb feltételeket a médiaszolgáltató számára, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés.

Ilyen esetekre a díjösszeg változatlanul hagyása jelenti a megoldást.

A Médiatanács ilyen esetekben azt a megoldást választotta, hogy a médiaszolgáltatók díja az új díjképlet alapján számított médiaszolgáltatási alapdíjjal lett azonos, különös tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltatóknak fenn kell tartaniuk változatlanul vagy közel azonos mértékben a szerződésben rögzített, közműsor-szolgáltatókra/nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatókra vonatkozó szigorúbb műsortartalmi kötelezettségeket.

A médiaszolgáltatók viszonylag széles csoportját érintette az a probléma, hogy még az Rtv. rendelkezései szerint kiírt pályázati felhívás alapján nyújtottak be pályázati ajánlatot, de a jogszabályváltozás következtében már az Mttv. szerinti hatósági szerződést kötötte meg velük a Médiatanács. Ezekben az esetekben a korábbi pályázati gyakorlatnak megfelelő minimális díj szerepelt a pályázati felhívásban, vagyis a díjmegállapítás azonos módon történt, mint a műsorszolgáltatási szerződéssel rendelkező médiaszolgáltatóknál. A Médiatanács ezért a piaci anomáliák és torzulások kiküszöbölése érdekében ezeket a médiaszolgáltatókat is bevonta a díjfelülvizsgálat körébe.

A díjak felülvizsgálata nem terjedt ki az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságokra, hiszen azok a korábbi állapot fenntartását célozzák a pályázati eljárások befejeződéséig.

A Médiatanács a különböző érintett médiaszolgáltatói csoportokba tartozó valamennyi médiaszolgáltató esetében egységesen 2012. január 1-jével állapítja meg az új díjösszeget. Ezzel az egységesség mellett azt is biztosította, hogy a negyedévenkénti számlakibocsátás folyamatossága zavartalan legyen.

A Médiatanács 2011 októberében a díjak felülvizsgálatáról, annak szabályairól, így a díjszámítás módjáról és a felülvizsgálathoz kapcsolódó eljárásrendről közleményt jelentetett meg.

Ennek ismeretében valamennyi érintett médiaszolgáltató nyújtott be a díj felülvizgála-

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

tára vonatkozó kérelmet a műsorszolgáltatási szerződésének hatósági szerződéssé alakítására irányuló beadványa mellett. A Médiatanács pedig ennek megfelelően átalakította mindazon médiaszolgáltatók díját, amelyek esetében a kiszámított díj alacsonyabb összegű lett a korábban fizetett műsorszolgáltatási díjnál. A még az Rttv. szerint pályázati ajánlatot benyújtó, de már az Mttv. rendelkezéseinek megfelelő hatósági szerződéssel rendelkező médiaszolgáltatók díját a Médiatanács hivatalból vizsgálta felül, hiszen ezeknek a médiaszolgáltatóknak nem kellett kérniük szerződésük hatóságivá alakítását.

Tekintettel arra, hogy a műsorszolgáltatási szerződések hatóságivá alakítása számos médiaszolgáltató esetén csak a 2012. évben történik meg – hiszen az erre vonatkozó kérelmek benyújtásának határideje 2011. december 31. volt –, a díjak felülvizsgálatának nagy része is áthúzódott 2012-re.

A MÉDIATANÁCS 2011. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

1. A Médiatanács döntései 2011-ben

A 2011. évben a Médiatanács 2050 sorszámozott döntést hozott, ebből egy adminisztrációs hiba (elszámozás) miatt érvénytelen volt. A médiatanácsi döntések az alábbi nagyobb kategóriákba sorolhatók:

- médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos tárgykörben 1125 határozat született (a következő bekezdésben részletezettek szerint);
- médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértését 208 határozat állapította meg;
- 26 médiatanácsi határozat állampolgári bejelentésekkel összefüggésben került meghozatalra (ezen bejelentések alapján a Médiatanács hatósági eljárást nem indított, vonatkozó döntéseiben erről tájékoztatta a bejelentőket);
- kiegyensúlyozottsági kérelmek nyomán 61 határozat született;
- az Alappal kapcsolatban 174 döntést hozott a Médiatanács, melyek többek között pályázati felhívások kibocsátását, pályázati eljárásban kedvezményezetté nyilvánítottak szerződésszegéseit, pályázatokat értékelő bírálóbizottságok megválasztását, valamint az alap negyedéves támogatási tevékenységéről szóló beszámolókat érintették;
- 22 másodfokú döntés született a hivatal első fokon meghozott döntései ellen benyújtott fellebbezések tárgyában;
- 251 határozat egyik nagy kategóriába sem sorolható (ún. egyéb határozat);
- a Médiatanács hatósági eljárást hivatalból 151 esetben rendelt el, 31 esetben pedig nem indított eljárást.

A médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos tárgykörben hozott határozatok megszlása 2011-ben az alábbiak szerint alakult:

- 4 határozat JBE-azonosítás tárgyában;
- 4 határozat társszabályozási szerződéssel kapcsolatban;

- 195 határozat hatósági szerződéssel összefüggésben;
- 272 határozat médiaszolgáltatási jogosultság pályáztatása, illetve odaítélése kapcsán;
- 82 határozat szerződésmódosítás miatt;
- 25 határozat szerződés felbontása, megszüntetése vonatkozásában;
- 131 határozat átminősítés miatt;
- 41 határozat átminősítés elutasításával kapcsolatban;
- 40 határozat nyilvántartásba vétel miatt;
- 5 határozat nyilvántartásba vétel megtagadása miatt;
- 51 határozat médiaszolgáltatási díj megállapítására, módosítására, részletfizetésre vonatkozóan;
- 227 határozat ideiglenes hatósági szerződés tárgyában;
- 21 határozat műsorkvóták kapcsán;
- 95 határozat pedig egyéb, egyik kategóriába sem sorolható tárgykörben született.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A 2011. évben nyilvántartásból való törlés, adatváltozás tudomásul vétele és 2010. évre vonatkozó beszámolási kötelezettség elmulasztása tárgyban nem született médiatanácsi döntés.

A döntések nagyobb csoportjánál – a fentebbi bekezdésben – jelzett számadat (1125) és a döntéseket tartalom szerint részletező összesített számadat (1193) közötti eltérés oka az, hogy a Médiatanács egy határozatában több, egymástól eltérő tárgykörben hozott döntést.

2. Az egyes médiatanácsi határozatokban a jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmények megoszlása

A Médiatanács a 2011. évben 208 határozatában állapította meg médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértését. Egyes határozataiban az érintett médiaszolgáltató (egy vagy több törvénysértését bírálta el, így némely határozat több jogkövetkezményt is tartalmazott – például felhívást és bírság kiszabását is –, ez az oka annak, hogy az alábbi két táblázat **(1. és 2. táblázat)** összesített számadatai között eltérés mutatkozik.

A Médiatanács 2011. első hónapjaiban még az Mttv. hatálybalépése előtti, azaz a 2011. január 1-jét megelőzően elkövetett törvénysértéseket bírálta el, és a korábbi médiatörvény, az Rttv. rendelkezéseinek megsértését állapította meg határozataiban.

A Médiatanács a 2011. évben legnagyobb számban a kiskorúak védelmére vonatkozó törvényi rendelkezések megsértését állapította meg, amit számosságban az Rttv. 89. § (1) bekezdésében foglalt adatmegőrzési és -szolgáltatási kötelezettség megsértésének megállapítása követett.

A szankcionáló határozatok megoszlását az **1. és 2. táblázat** mutatja:

1. táblázat

A megsértett törvényi hely	A megállapított jogsértések száma
Kiskorúak Rttv. alapján	36
Rttv. 3. § (2), (3)	3
Rttv. 10. § (1), (3), (5), (6)	16
Rttv. 13. § (1)	2
Rttv. 13. § (2) e), f)	8
Rttv. 15. § (1)	16
Rttv. 16. § (2)	1
Rttv. 17. § (5)	1
Rttv. 18. § (1), (5)	2
Rttv. 24. §	3
Rttv. 25. §	2
Rttv. 89. § (1)	51
Rttv. 89. § (2)	10
Rttv. 90. § (2)	29
Kiskorúak Mttv. alapján	30
Mttv. 24. § (1)	1
Mttv. 31. § (1) b)	1
Mttv. 31. § (2)	1
Mttv. 32. § (2), (4)	5
Mttv. 33. § (1) a), b), c)	13
Mttv. 33. § (2)	1
Mttv. 63. § (12)	15
Smtv. 14. § (1)	2
Smtv. 17. §	1
Smtv. 20. § (1), (3)	5

A szankcionáló határozatok 50 esetben bírság, 40 esetben pedig kötbér megfizetésére vonatkozó rendelkezést tartalmaztak. A Médiatek 112 határozatában az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján felhívta a médiaszolgáltatókat a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, 51 határozatában pedig az Rttv. 112. § (1) bekezdés a) pontja alapján felhívta a médiaszolgáltatókat a sérelmezett magatartás megszüntetésére. A Médiatek egy esetben zárt ki médiaszolgáltatót meghatározott időre az Alap pályázatainak való részvétel lehetőségéből.

2. táblázat

Az alkalmazott jogkövetkezmény	Helyi, körzeti rádió	Helyi, körzeti televízió	Országos rádió	Országos televízió
Rttv. 112. § (1) a)	9	28		14
Rttv. 112. § (1) d)	1	3		12
Rttv. 112. § (1) e)		6		14
Mttv. 186. § (1) – felhívás	29	46	8	29
Mttv. 187. § (2)			1	
Mttv. 187. § (3) a) – kizárás	1			
Mttv. 187. § (3) b) – bírság	13	3	2	12
Mttv. 187. § (8)	6	4	3	11

3. Törvényi kvótakötelezettségek teljesítésének ellenőrzése, mentesítési eljárások lefolytatása

3.1. Az Mttv. által bevezetett új szabályok

Az európai alkotások bemutatására vonatkozó műsorszerkezeti követelményeket, azaz a kvótákat, a 36/97/EK parlamenti és tanácsi irányelvvél módosított 89/552/EGK tanácsi irányelv – „a határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv – 4. és 5. cikke vezette be. Az irányelvben meghatározott tagállami kötelezettségeket a jogharmonizációs módosításról szóló 2002. évi XX. törvény ültette át az Rttv. rendelkezései közé. Az Rttv. 7. §-a alapján valamilyeni körzeti és országos televíziós médiaszolgáltató műsoridejének legalább 50 százalékát európai alkotások, illetve műsoridejének legalább 10 százalékát olyan európai alkotások sugárzására kellett fordítaniuk, amelyeket tőle független előállítóval készítettek, vagy attól öt évnél nem régebben készült műként szerzett be. Az Rttv. 7. §-a emellett kötelezettséget írt elő a médiaszolgáltatók számára a magyar nyelven gyártott műsorszámok sugárzásának aránya tekintetében is.

Tekintettel arra, hogy az Rttv. nem rendelkezett a kvóták fokozatos elérésének és a mentesítési eljárásnak a szabályairól, azokat a Médiatanács jogelődje, az ORTT az Rttv. 41. § j) pontjában foglalt jogkörében 505/2004. (IV. 15.) számú, majd azt módosító 627/2004. (V. 5.) és 2761/2006. (XII. 13.) számú határozataiban dolgozta ki. Az ORTT a médiaszolgáltatók indokolt kérelmére, előre maximum egy évre, de több alkalommal, a fokozatosság elvével összhangban időszakonként egyre csökkenő mértékben adhatott mentesítést a kvóták teljesítése alól.

A „határok nélküli televíziózásról szóló irányelv” többszöri módosítását követően annak újrakodifikálása vált szükségessé, ezért az Európai Parlament és a Tanács megalkotta az audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó 2010/13/EU irányelvet – az „audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló (AVMSZ) irányelv” –, amely a korábbi irányelvben

foglaltakkal egyezően átvette az európai művek bemutatására vonatkozó kötelezettségek előírására vonatkozó rendelkezéseket. Az irányelv rögzíti, hogy az európai alkotások árnyait a tagállamokban a gazdasági realitások számításba vételével kell betartani, ezért a cél eléréséhez fokozatos rendszerre van szükség.

Az Mttv. 20–22. §-a az AVMSZ irányelvben foglaltaknak megfelelően rendelkezik az európai művek bemutatására vonatkozó rendelkezésekről, kiegészítve – amint azt korábban az Rttv. is rögzítette – a magyar művekre vonatkozó szabályokkal. Az Mttv. lényegesen kiterjesztette a korábbi szabályozáshoz képest a kvótakötelezettségeket és ezáltal a kvóta teljesítésére köteles médiaszolgáltatók körét, továbbá a mentesítés tárgyában hatósági szerződés kötését írja elő.

Tekintettel arra, hogy az Mttv. az Rttv.-hez képest számos további médiaszolgáltatás esetében ír elő műsorkvóta-kötelezettséget, valamint hogy a törvény ezzel, valamint a mentesítési eljárással kapcsolatos fejezetei igen bonyolultak és összetettek, a Médiatanács a médiaszolgáltatók könnyebb eligazodása és megfelelő tájékoztatása céljából az Mttv. 20–22. §-a szerinti kötelezettségekre és a mentesítési eljárásra vonatkozó részei tekintetében 1475/2011. (X. 26.) számú határozata alapján tájékoztató anyagot tett közzé honlapján.

3.2. Az Mttv. alapján kért mentesítések

Az Mttv. 22. § (3) bekezdése alapján számos lineáris audiovizuális, lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó, valamint rádiós médiaszolgáltató nyújtott be mentesítés iránti kérelmet az Mttv. 20–21. §-ában előírt műsorkvóták teljesítése alóli mentesítés iránt.

A Médiatanács 2011-ben az alábbi médiaszolgáltatókkal kötött mentesítésre vonatkozó hatósági szerződést:

- 1833/2011. (XII. 14.) számú határozat: Origo Zrt. (Life Network médiaszolgáltatás)
- 1834/2011. (XII. 14.) számú határozat: Sanoma Digital Media Zrt. (4-es csatorna médiaszolgáltatás)
- 1835/2011. (XII. 14.) számú határozat: Sanoma Digital Media Zrt. (STORY 5 médiaszolgáltatás)
- 1837/2011. (XII. 14.) számú határozat: Chello Central Europe Zrt. (Spektrum TV médiaszolgáltatás)
- 1838/2011. (XII. 14.) számú határozat: Chello Central Europe Zrt. (Filmmúzeum médiaszolgáltatás)
- 1839/2011. (XII. 14.) számú határozat: Chello Central Europe Zrt. (TV Paprika médiaszolgáltatás)
- 1840/2011. (XII. 14.) számú határozat: Chello Central Europe Zrt. (Spektrum Home médiaszolgáltatás)
- 1997/2011. (XII. 20.) számú határozat: Magyar Televízió Zrt. (m1, m2 médiaszolgáltatások)

3.3. A 2009-re és 2010-re vonatkozó teljesítések éves vizsgálata

Az Mttv. hatálybalépéséig a médiaszolgáltatóknak a 2010. december 31. napjáig alkalmazandó, az Rttv. 7. § (1) és (2) bekezdése szerinti kvótákat kellett teljesíteniük.

A Médiatanács a 2010. októberi megalakulását követően folytatta le a kvótakörbe tartozó médiaszolgáltatók 2009-es teljesítésének vizsgálatát, amelynek lezárására 2011 februárjában került sor.

Az Mttv. 216. § (1) és (3) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések alapján a Médiatanács a műsorszerkezeti követelmények 2009-es és 2010-es teljesítését a 2010. december 31-ig hatályos Rttv. 7. §-ában foglalt követelmények szerint vizsgálta.

A 2009-es teljesítés vizsgálata alapján indított közigazgatási hatósági eljárások eredménye:

A Médiatanács a Filmmúzeum Zrt.-t az Rttv. 112. § (1) bekezdés a) pontja alapján felhívta a sérelmezett magatartás megszüntetésére, a többi médiaszolgáltatóval szemben pedig az Rttv. 112. § (1) bekezdés e) pontja alapján bírságot szabott ki az alábbiak szerint:

- Spektrum Zrt.: 500 000 forint,
- Sanoma Digital Media Zrt. (4-es csatorna): 500 000 forint,
- TV Paprika Zrt. (Deko Televízió): 100 000 forint összegben.

A 2010-es teljesítés vizsgálata alapján indított közigazgatási hatósági eljárások eredménye:

A Médiatanács a Magyar Televízió Zrt. (m1 és m2), valamint az Origo Zrt. (Life Network, Ozone Network) tekintetében megállapította, hogy a kvótakötelezettségüket teljesítették.

A Médiatanács ugyanakkor két médiaszolgáltató tekintetében az Rttv. 112. § (1) bekezdés e) pontja alapján bírságot szabott ki az alábbiak szerint:

- Spektrum Zrt.: 600 000 forint,
- Sanoma Digital Media Zrt. (4-es csatorna): 700 000 forint összegben.

3.4. Beszámoló az Európai Bizottság részére

Az AVMSZ Irányelv 13. cikke rendelkezik a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatók európai művek bemutatására vonatkozó kötelezettségeiről, amelyekkel kapcsolatban rögzíti, hogy a lekérhető médiaszolgáltatókra vonatkozó rendelkezés végrehajtásáról a tagállamoknak 2011. december 19-ig kell jelentést küldeniük az Európai Bizottság részére.

Az AVMSZ Irányelv 16. és 17. cikke az audiovizuális médiaszolgáltatók európai és európai független alkotások bemutatására vonatkozó kötelezettségéről rendelkezik és előírja, hogy a 16. és 17. cikk alkalmazásáról a tagállamok a bizottság számára minden két évben jelentést készítenek.

Az Mttv. 132. § i) pontja szerint a műsorkvótákra vonatkozó kötelezettségek teljesítéséről szóló beszámoló elkészítése az Európai Bizottság részére a Médiatanács feladatkörébe tartozik.

A Médiatanács 1805/2011. (XII. 7.) számú határozatával fogadta el a beszámoló tartalmát, és azt megküldte az Európai Bizottság részére.

4. Peres ügyek

4.1. A folyamatban lévő ügyek számszerűen és százalékosan

A hivatal jogtanácsosai 2011-ben 263 folyamatban lévő peres ügyben képviselték a Média-tanácsot. A 263 ügyből 14 per panaszügyekből, hét per az Smtv. 13. §-ának (kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye) megsértéséből eredt, 241 az ORTT/Média tanács egyéb – közigazgatási – határozataiból, egy pedig műsorszolgáltatási díj-tartozásból keletkezett per volt.

A 263 perből 58 ügy jogerősen lezárult az év során. 2011. év végén 205 ügy volt folyamatban, tekintettel arra, hogy a Média tanács fellebbezést nyújtott be az olyan ítéletek ellen, melyek a felperes keresetének adtak helyt.

A 2011. évben folytatódott a tavalyi tendencia a perek befejezését illetően. A jogerős ítéletig – kevés kivételtől eltekintve – 1-1,5 év telik el maximálisan. Ez köszönhető annak is, hogy a bíróság ritkán rendel ki szakértőt az ügyekben, és a felek is igyekeznek a tárgyalásokat jól előkészíteni. Első fokon a perek jelentős részében az első tárgyaláson ítélet születik.

A Média tanács közigazgatási határozatai jogerősek a meghozatalkor, ezért a műsorszolgáltatóknak minden esetben kérniük kell a végrehajtás felfüggesztését a bírósági eljárás során. A Fővárosi Bíróság (Törvényszék) egyes tanácsai különbözőképpen döntenek e kérelmekről, de 2011-ben is az a tendencia bontakozott ki, hogy a kötbért, illetve bírságot tartalmazó határozatok végrehajtását általában nem függeszti fel a bíróság, míg a műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése szankciót tartalmazó határozatok végrehajtását igen, mert amennyiben ezek a szankciók végrehajtásra kerülnek, egy esetleges műsor-szolgáltatói pernyertesség esetén nincs mód reparációra.

Korábban a határozat meghozatalától a perek jogerős lezárásáig általában 3-4 év telt el, így a kiszabott szankciók – különösen a műsorszolgáltatási jogosultság meghatározott időre való felfüggesztése – elvesztették preventív hatásukat, elértéktelenedtek.

Az ORTT/Média tanács pereinek alakulását a **3. táblázat** mutatja:

3. táblázat

	Folyamatban lévő ügyek	Jogerősen lezárt	ORTT/Média tanács pernyertességével zárult perek
2007	464	204*	153
2008	310	89	71
2009	303	56	45
2010	247	34	27
2011	263	58	50

* A 2007. évben rekordmennyiségű ügy fejeződött be jogerősen, mert a perek nagyobb részében első fokon akár az első tárgyaláson ítélet született, és ezt követően fél-háromnegyed éven belül az Ítéletábrla is meghozta a másodfokú döntést.

A táblázatból is kitűnik, hogy a Médianács pernyertessége egyre javuló tendenciát mutat, a pernyertesség aránya az elmúlt 5 év átlagában kb. 79 százalékos. 2011-re ez az átlag 85 százalékra nőtt, ami egyrészt a körültekintően megszerkesztett határozatoknak, másrészt a most már kialakultnak tekinthető, töretlen bírói gyakorlatnak köszönhető. Az Mttv. alapján hozott határozatok kapcsán indult perek közül 2011-ben egy sem zárult le.

A 2011-ben jogerősen lezárt perek törvénytértés szerinti bontásban azt mutatják, hogy a kiskorúak védelmét szolgáló törvényhelyek megsértésével kapcsolatos pereket 93 százalékban, a reklámszabályok megsértésével kapcsolatos pereket 80 százalékban nyeri meg a Médianács (4. táblázat).

4. táblázat

Törvénytértés	Összes jogerősen lezárt	Médianács által megnyert	Pernyertesség százalékosan
Kiskorúak védelme (Rttv. 1/A Cím)	30	28	93%
Burkolt reklámozással kapcsolatos szabályok	4	4	100%
Egyéb reklámszabályok	11	8	73%
Egyéb törvénytértések	8	6	75%
Pályázati döntés elleni per	5	4	80%
Összesen:	58	50	85%

4.2. 2011-ben született ítéletek

A panaszügyekből eredő perek

Az ORTT pereinek egy része az ORTT által a kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértése kapcsán benyújtott panaszügyekben hozott határozatok felülvizsgálata tárgyában keletkezett, melyek közül 14 még 2011-ben is folyamatban volt. Az Smtv. 13. §-ában foglalt kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértéséből hét ügy van folyamatban.

Ezek a perek a Fővárosi Ítéltábla előtt folynak, mely bíróság döntése ellen további felbevezésnek nincs helye. Kialakulni látszik az ítéltábla azon véleménye, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye a megváltozott jogszabályi környezetben is irányadó alkotmánybírói és bírósági jogértelmezés szerint azt jelenti egyebek mellett, hogy biztosítani kell a közzétett hírrel összefüggő, az abban érintettek részéről létező, releváns vélemény(ek), ellentétes álláspontok megismertetését, annak érdekében, hogy a médiaszolgáltató által közreadásra érdemesnek tartott hírhez kapcsolódó információkhoz az érdeklődők hozzájuthassanak, arról szabadon véleményt formálhassanak. Nem jelentheti a szerkesztői szabadság korlátozását az, ha a szerkesztő által szabadon választott, hírértékűnek

ítélt eseményről adott tájékoztatás adattartalmát vizsgálva a hatóság a létező, releváns álláspontok közzétételének kiegyensúlyozottságát kéri számon.

A szerkesztői szabadság a műsorszolgáltatót megillető jogosultság, de egyben felelősség is. A műsorszámot szerkesztő szabadsága nem parttalan, az egyebek mellett a kiegyensúlyozott tájékoztatás törvényi követelményének érvényre juttatásával együtt értelmezhető.

4.3. Az Rttv. 112. §-a szerinti szankciót tartalmazó határozatok felülvizsgálata tárgyában indult perek

Nem minden bírság/kötbér szankciót tartalmazó határozatot támadtak meg a médiaszolgáltatók 2011-ben, jellemzően csak a jelentős összegű pénzbeli szankciót tartalmazó határozatokat, vagy amely olyan törvénysértéssel, illetve a törvényhely eltérő értelmezésével volt kapcsolatos, mely ügyben a bíróság iránymutatására volt szükség a joggyakorlat kialakításához. Ehhez a tendenciához hozzájárult az illetékszabályok változása is, így az illeték mértéke a médiaperekben is igazodik a perértékhez.

A bíróságok a kezdetek óta töretlen gyakorlatuk szerint elfogadták az Rttv. 112. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott műsorszolgáltatói jogosultság felfüggesztése idejére közzéteendő közlemény szövegét, és alapvetően a közzétételre kötelezéssel kapcsolatban sem merült fel jogi aggály. Annak ellenére alakult ki ez a gyakorlat, hogy az Rttv. nem rendelkezett a közlemény közzétételére való kötelezésről.

Az egyik kereskedelmi televízió azonban nem hajtotta végre a 90 perces felfüggesztést, és a Legfelsőbb Bírósághoz (Kúria) fordult felülvizsgálattal. A felülvizsgálati eljárást lezáró ítéletében a Kúria az alábbiakat állapította meg:

„A Kúria nem értett egyet a jogerős ítélettel abban, hogy az alperesnek az Rttv. 112. § (1) bekezdésének c) pontja alapján hatásköre lett volna a műsorszolgáltatói jogosultság gyakorlásának felfüggesztésén túl, azt is meghatározni, hogy milyen módon és milyen tartalommal tájékoztassa a felperes a nézőket a felfüggesztés okáról. A Kúria álláspontja szerint a nézők tájékoztatásának módját a felperesi műsorszolgáltató határozhatja meg, különösen azért, mert a szükségszerűen felmerülő tájékoztatásnak eleget tesz az is – kifejezett jogi előírás, vagy alperesre vonatkozó hatásköri szabály hiányában –, ha a nézőket a felperes arról tájékoztatja, hogy az alperes döntésének következményeként került sor a műsorszolgáltatás 90 perces felfüggesztésére. Ehhez képest többlet joghátrányt eredményez annak kötelező közlése a műsorszünet alatt, hogy pontosan milyen jogsértés volt a felfüggesztés oka. Nem vitás, hogy ez közérdeklődésre számot tartó körülmény lehet, a szabályozás céljainak erőteljesebb érvényesítéséhez hasznos lehet e vonatkozásban közlemény közzétételére kötelezés, ehhez azonban szükséges arra vonatkozó hatásköri szabály, hogy közlemény közzétételére kötelezheti alperes a felperesi műsorszolgáltatót, ahogy ez az azóta hatályba lépett mediaszolgáltatásokról és tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.) 187. § (3) bekezdés c) pontja értelmében – bizonyos ese-

tekben – akár közlemény közzétételére is kötelezheti a műsorszolgáltatót. Ilyen szabályt azonban a jelen ügyben irányadó Rttv. nem tartalmazott.”

A fenti döntés értelmében az Rttv. alapján hozott műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése szankciót tartalmazó határozatban megfogalmazott közleményt a műsorszolgáltató önként közzéteheti, de arra kötelezni nem lehet. Jelenleg is folyamatban vannak ilyen perek, illetve még új eljárások is állnak a Médianács előtt ugyanazon médiaszolgáltató tekintetében. Az új eljárásoknál figyelemmel kell lenni a fenti ítéletben foglaltakra.

Az Mttv.-ben a közlemény közzétételére kötelezés egy önálló szankció, de a műsorszolgáltatási jogosultság bizonyos időre való felfüggesztése [Mttv. 187. § (3) d) pont] szankcióval együtt is kiszabható.

4.4. A pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások

A pénztartozások behajtásának folyamata

A Médianácsnál a pénztartozásoknak két nagy csoportja különböztethető meg. A műsorszolgáltatási díj-tartozások alkotják az egyik csoportot, míg az ORTT/Médianács által közigazgatási hatósági jogkörben meghozott határozatokon alapuló kötbér- és bírságtartozások alkotják a másik nagy kategóriát.

A behajtás folyamata nem változik évről évre, azonban az eljárás folyamata kibővült egy újabb végrehajtási móddal. Az Mttv. 2011. augusztus 3-ától hatályos módosítása szerint ugyanis a 134. § (13) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, illetőleg e törvény alapján a Hatóság határozatában megállapított, a Hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az e törvény alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek”.

A műsorszolgáltatási díj-tartozásból származó perek

Ezekben a perekben nagyobb részt csak az összeg nagysága a vita tárgya, többször csak időhúzás a per célja a mediaszolgáltatók részéről. Néhány – igen magas összeggel tartozó – műholdas mediaszolgáltató nemcsak összecszerülésében, hanem jogalapjában is vitatja számláinkat.

Ilyen per az alább ismertetett ORTT/Musicmax per, melyet az ORTT indított még 2001-ben a mediaszolgáltató díjtartozása miatt. A kereseti követelés összege akkor 30 361 168 forint volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest a kereseti követelés szerinti műsorszolgáltatási díj és késedelmi kamat megfizetésére.

Az alperes fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és 12 millió forint tőke, valamint járulékait meghaladóan a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy az Rttv. 2002. évi XX. törvénnyel való módosítása az ORTT-t közigazgatási ügyben eljáró szervvé minősítette, ugyanakkor a jogviszony lényegét meghatározó tartalmi elemeket nem érintette, tehát a jogalkotó azt eleve közjogi jogviszonynak tekintette.

Megállapította, hogy az ORTT az általa az Rttv. alapján hozott határozatokra alapította a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettségét, azonban a Ptk. 198. § (3) bekezdése szerint az Rttv. műsorszolgáltatási díj fizetésére irányuló kötelezettséget nem keletkeztet. A Fővárosi Ítéltábla ítélete szerint az Rttv. 41. § (1) bekezdés m) pontja és a 113. § (2) bekezdése jogosítja fel az ORTT-t a műsorszolgáltatási díj mértéke általános paramétereinek meghatározására. Kifejtette, hogy az ORTT hatóságként jár el, amikor a műsorszolgáltatókat nyilvántartásba veszi.

Az ORTT úgy határozott, hogy a másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő a Legfelsőbb Bíróság előtt. A Legfelsőbb Bíróság 2011. június 23-án végzésben bírálta el a kérelmet. Végzésében a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kihatóan hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A végzésben a bíróság fenntartotta e per során is a BH 2006. 250. szám alatt közzétett határozatban foglalt megállapításait. E szerint az Rttv. 86. § (5) bekezdésének megfogalmazásából következik, hogy a műsorszolgáltatási jogosultságot szerződés vagy bejelentés, és e bejelentés alapján annak a hatóság által az Rttv. 113. § (2) bekezdésében meghatározott nyilvántartásba vételével lehet szerezni. Mind a két esetben a műsorszolgáltató köteles műsorszolgáltatási díjat fizetni az Rttv. 22. § (4) és a 113. § (2) bekezdése alapján, a díj mértékét pedig a hatóság köteles meghatározni, akár visszamenőleg is.

A fentiekén túlmenően a Legfelsőbb Bíróság e határozatában azt is egyértelműen megállapította, hogy a nyilvántartásba vétellel elnyert műsorszolgáltatási jogosultság fejében a műsorszolgáltatónak nem ún. egyszeri regisztrációs díjat kell fizetnie, hanem a műsorszolgáltatási díj a szerződéssel elnyert műsorszolgáltatási jogosultság után jár, azzal megegyező éves időszakra vonatkozó állandó díjfizetési kötelezettség.

A végzésben a bíróság kifejtette, hogy a bejelentés hatáskör történt nyilvántartásba vétellel elnyert műsorszolgáltatói jogosultság után ellenszolgáltatásként fizetendő kötelezettséget maga az Rttv. határozza meg. Az Rttv. 41. § (1) bekezdés m) pontja az ORTT-t jogosította fel a műsorszolgáltatási díj összegének meghatározására, függetlenül attól, hogy az ORTT a díj meghatározása körében 2002. október 15-ét megelőzően még nem hatóságként járt el, azaz a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettsége nem hatósági rendelkezésen alapult. A törvényi felhatalmazás alapján a jogszabály által teljesítendő szolgáltatás mértékét az ORTT kellő határozottsággal állapította meg, amely attól függetlenül megalapozta a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettségét, hogy az Rttv. a díj összegének meghatározására vonatkozó szempontokat kifejezetten nem tartalmazott és jelenleg sem tartalmaz.

I.

Az Rttv. 41. § (1) bekezdés m) pontja lehetővé teszi, hogy a hatóság a műsorszolgáltatási díj összegét meghatározza. E meghatározás idejére, módjára vonatkozóan az Rttv. korlátozó rendelkezéseket nem tartalmaz. Nyilvánvaló, hogy a hatóság mindig a médiaszolgáltatás adott paramétereinek megfelelően jogosult és köteles az éves műsorszolgáltatási díjat meghatározni.

II.

A bíróság megállapította, hogy a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettsége fennáll, azonban annak összezszerúségét az eredetileg eljáró elsőfokú bíróság nem tette vizsgálat tárgyává. Kifejtette, hogy az AB határozata szerint az ORTT által a műsorszolgáltatókra megállapított díjkeplet nem tekinthető normatív tartalmú döntésnek, tehát annak tartalma polgári perben vizsgálható. Nem eredményezheti a számlák minden vizsgálat nélküli elfogadását, hogy a műsorszolgáltató csak a számlák kézhezvétele után élt kifogással a követelt díjjal szemben.

III.

Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban részletesen meg kellett vizsgálnia az ORTT által a perben érvényesített műsorszolgáltatási díj összezszerúségét.

IV.

2011-ben lezárult a per. Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 55 158 602 forintot és annak 2002. október 1-jétől a megfizetés napjáig számított kamatait. A Musicmax az ítéletet megfellebbezte. A Fővárosi Ítéletábrla megállapította, hogy a perben – lévén polgári per – a Médiatanács csak 2002. október 15. napját megelőző követeléseit érvényesítheti az alperessel szemben, tekintettel arra, hogy az Rttv. módosítása alapján a 113. § szerint elnyert és gyakorolt műsorszolgáltatói jog ellenében fizetendő műsorszolgáltatási díjat a Médiatanács 2002. október 15. napjától kezdődően közigazgatási szervként jogosult meghatározni és behajtani. Ezért a polgári bíróság előtt csak az ezt megelőző időszakra vonatkozó követelések voltak érvényesíthetőek. Emiatt a Fővárosi Ítéletábrla 28 208 048 forintra és kamataira szállította le az alperes elmarasztalását.

V.

VI.

Emellett megállapította, hogy az alperes által fizetendő éves műsorszolgáltatási díj nettó összege 11 750 000 forint. A műsorszolgáltatási díjat terhelő áfáról is külön kellett rendelkezniük a bíróságoknak, tekintettel arra, hogy az alperes következetesen vitatta ezzel kapcsolatos áfafizetési kötelezettségét. Mindkét ítélet kimondta, hogy a műsorszolgáltatási díj után áfafizetési kötelezettség terheli a műsorszolgáltatót. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a díjkövetelés időszakában hatályos 1992. évi LXXIV. törvény 4. § (19) bekezdése szerint adóalany az a természetes személy, jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli szervezet, aki (amely) saját neve alatt jogokat szerezhethet, kötelezettségeket vállalhat, perelhet, és saját nevében gazdasági tevékenységet végez, tekintet nélkül annak céljára és eredményére. Az áfafizetési kötelezettség az áfatörvény 3. § a) pontja, 8. § (1) bekezdése és a 28. § (1) bekezdése rendelkezéseivel együttesen értelmezve terheli a műsorszolgáltatót.

VII.

A 2002. október 15. és 2004. augusztus 16. (a műsorszolgáltatás megszüntetése) közötti időszakra fennálló díjkövetelését a Médiatanács közigazgatási úton fogja érvényesíteni.

VIII.

5. A Médiatanács ajánlásai

5.1. Klasszifikációs ajánlás

A médiatartalmak korhatár-besorolásánál irányadó szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat elvi szempontjait tartalmazó ajánlás kidolgozásának folyamata:

Bár a klasszifikációs rendszer bevezetése óta sok kritika érte a kiskorúak védelmének módszerét, a bírósági döntések és a szülői visszajelzések a rendszer sikerességét igazolták. A közvélemény-kutatások szerint a jogalkalmazás gyakorlatával kapcsolatban az emberek véleménye általában pozitív, a korhatár-megjelölések, a műsorok kezdési időpontjára vonatkozó előírások fontos támpontot jelentenek a szülők számára, a mozifilmekkel, DVD-kkel összevetve a gondviselők leginkább a televíziós műsoroknál ellenőrzik a korhatárokat. A műsorszámok korhatár-besorolásával kapcsolatosan megjelenő nézői panaszok ugyanakkor arra intenek, hogy a közönség még mindig lát kivetnivalót a televíziós médiaszolgáltatók klasszifikációs gyakorlatában. Az Mttv., valamint az annak nyomán kidolgozott klasszifikációs ajánlás differenciáltabb kategória-rendszert alakított ki, illetve bővebb szempontrendszert bocsátott a médiaszolgáltatók rendelkezésére, amely hatékonyabban képes segíteni a klasszifikációs munkát.

A gyermekek fejlődésében hatéves kor körül, amikor a kisgyermekkorból az iskoláskorba lépnek, ugrásszerű változások következnek be. A fizikai fejlődés és a biológiai érés új szakasza jelenik meg, az agy jelentős gyarapodáson megy keresztül, az információfeldolgozási folyamatok módosulnak, a figyelem jobban vezérelhetővé válik. Ezzel párhuzamosan minőségileg új gondolkodásmód lesz rájuk jellemző, fokozatosan képessé válnak konkrét mentális műveletek (pl. decentralálás, konzerváció, kiegyenlítés, megfordíthatóság) elvégzésére. A mentális folyamatok logikusabbá, tudatosabbá és következetesebbé válnak, csökken az egocentrizmus, fejlődnek az emlékezési stratégiák. Kezdi egyre jobban megérteni az ábrázolási konvenciókat, és fokozatosan kialakul a párhuzamos feldolgozás képessége. Az emocionális változások tekintetében megjelenik az önkontroll, fejlődik az empátia, képessé válnak a médiatartalmak keltette fokozott emocionális feszültség alapszintű tolerálására és feldolgozására. A család mint legfőbb identifikációs keret mellett egyre növekvőbb jelentőséget kap a kortárs csoport és a társas összehasonlítás. Az erkölcsi kérdések megítélésében is változás áll be, a „jó” és a „rossz” megítélésekor egyre inkább figyelembe veszik a szándékot, a cselekvés indítékait. Az életük színterei átalakulnak: nincsenek már szorosan az otthonhoz vagy olyan környezethez kötve, ahol a felnőttek folyamatosan ügyelnének rájuk. Újfajta függetlenséget és felelősséget kapnak, s olyan készségek elsajátításába kezdenek, amelyek felnőttkorukban lesznek igazán fontosak. Elmondható tehát, hogy a hatéves kor körüli időszak a biopszichoszociális fejlődés szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró életszakaszra utal.

Ennek megfelelően a korhatár-kategóriák megállapításáért, illetve ellenőrzéséért felelős európai és amerikai szervezetek többsége, amelyek kritériumrendszere a felhalmozódott tapasztalatok alapján sok esetben számunkra is támpontként használható, már jó ideje alkalmaz a korhatár nélkül megtekinthető és a 12/13 éven aluliaknak nem ajánlott minősítés közötti tartományban elhelyezkedő, „köztes” korhatár-kategóriát a 0–12 éves kor között húzódó tág fejlődési időszak áthidalására. Ilyen pl. a brit BBFC (British Board of Film Classification), az amerikai MPA (Motion Picture Association of America) és az ausztrál Classification Board PG (szülői útmutatás ajánlott) elnevezésű korhatár-kategóriája, vagy a német FSK (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft) által használt hatéves korhatár. Hasonló funkciót tölt be az északi országok (pl. Norvégia, Svédország, Finnország) hétéves, valamint Portugália hatéves korhatár-kategóriája is.

A 2010. december 31-ig hatályban lévő Rttv. 2002-es jogharmonizációs módosítását követően közzétett klasszifikációs állásfoglalást [ORTT 1494/2002. (X. 17.) számú határozat] egy, a nemzetközi példákat feltáró tanulmány előzte meg, különös tekintettel a francia gyakorlatra, valamint a tengerentúli angolszász megoldásokra. Időközben az optikai szimbólumok alkalmazása több európai országban elterjedt, valamint a klasszifikációs rendszerrel kapcsolatos tapasztalatok is hosszabb időre tekintenek vissza. Magyarországon az évek során többször is megfogalmazódott az igény, hogy a 2010 végéig érvényben lévő I. („korhatárra tekintet nélkül megtekinthető”) és II. („tizenkét éven aluliak számára a megtekintése nagykorú felügyelete mellett ajánlott”) korhatár-kategória közé a védelem hatékonyságának növelése szempontjából célszerű lenne egy újabb kategória beiktatása, hiszen 0–12 éves kor között a látott információ befogadási képessége folyamatosan változik, más 4–6 éves és más 7–8 éves, illetve 9–10 éves korban. Az Mttv. kibővítette a korábbi kategória-rendszert a hat éven aluliaknak nem ajánlott korhatárral, illetve a tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott kategória meghatározásából elhagyta a „nagykorú felügyelete mellett ajánlott” kitételét. Ezáltal a médiatartalmak klasszifikációja differenciáltabbá és hatékonyabbá vált. Elkülönülhettek például a kifejezetten az óvodáskorúak számára készült tartalmak az idősebbeknek szólóktól, illetve a 12 éves korhatár, amely a korábbi törvényszöveg értelmében részben a 12 év alattiakra vonatkozott, akiknek szülői felügyeletre volt szükségük az adott médiatartalmak értelmezéséhez, részben pedig a 12–16 éves korosztályra, amely már önállóan is alkalmas volt a látottak feldolgozására, egyértelműbb és homogénebb kategóriává alakulhatott. Az Mttv. előírja, hogy a minősítésnél irányadó részletes szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat fő elvi szempontjait a Média tanács ajánlásban teszi közzé, ennek megfelelően a korábbi klasszifikációs állásfoglalást az új kategória-rendszernek megfelelően kellett átdolgozni.

Az ajánlás kidolgozásának kardinális pontja az új, hatéves korhatár-kategóriára vonatkozó szempontok feltérképezése volt, ezért a hivatal kiskorúak védelmével foglalkozó

munkatársai első lépésben összegyűjtötték azokat a meghatározó biológiai és pszichológiai változásokat, amelyek a kisgyermekkorból az iskoláskorba lépő fejlődési szakaszt jellemzik. A klasszifikációs rendszer szempontjainak meghatározása a gyermekek fejlődésének hat-éves kor környékén bekövetkező ugrásszerű változásaiából kiindulva, különböző nemzetközi példákon keresztül bemutatott irányelvek figyelembevételével történt, beépítve a korábban is alkalmazott kategóriákra vonatkozóan időközben felhalmozódott ismereteket, tapasztalatokat és bírósági gyakorlatot, ezáltal a már meglévő kategóriák jellemzésére kialakított ismérvek is bővíthettek.

Európa sokszínűségét kiválóan példázza az igencsak változatos korhatári kategóriák országonként eltérő rendszere, amelyben nagymértékben kifejezésre jut, hogy az egyes társadalmak milyen vallási, erkölcsi és kulturális értékeket tartanak védendőnek, és milyen mértékben, hány éves kortól engednek betekintést a gyermekeknek a felnőttek világába. A nemzetközi klasszifikációs rendszerek közül ezúttal azok kerültek vizsgálatra és használatra támpontként az új szempontok kialakításához, amelyek kulturális, morális normarendszerük tekintetében hozzánk közelebb állnak, illetve az alkalmazott kategóriák lehetőleg egybevágjanak a magyar korhatár-rendszerrel.

Az új klasszifikációs ajánlás kidolgozásának első lépései, azaz a hatéves kor körüli fejlődési szakasz és a nemzetközi besorolási rendszerek ekvivalens korhatár-kategóriáinak feltérképezése után meg lehetett kezdeni az egyes korhatár-kategóriákra vonatkozó irányadó szempontok kialakítását a változások, valamint a felhalmozódott ismeretek, tapasztalatok tükrében. Az ajánlás céljainak ismertetésénél hangsúlyozásra került, hogy a kiskorúak védelme nem jelenti bizonyos témák tabusítását, hanem a teljes kontextust és az üzenetet a kiskorúak életkori szakaszokkal összefüggő értelmi és feldolgozási képességeire tekintettel értékeli. Az ajánlásnak nem célja az egyes kategóriákra vonatkozóan mereven értelmezett, szigorú szabályokat lefektetni, de a kategória-rendszer bevezetése óta eltelt évek alatt már körvonalazódott a műsorszámok klasszifikációja során alkalmazandó kritériumok egy csoportja, amelyek a médiaszolgáltató számára a minősítés kapcsán támpontul szolgálhatnak. A műsorszámok kategorizálása összességében a gyermekek és fiatalok védelmére okot adó jelenetek számától, terjedelmétől, azok minőségétől, szövegezésétől, képi megjelenítésétől, zenei aláfestésétől, tartalmi mondanivalójától, magyarázattal vagy magyarázat nélkül való megértésüktől, vagyis a kiskorúakra gyakorolt összhatásától függ. Az új, hatéves korhatár beillesztésének következményeként változott mind az I. kategória (korhatár nélkül), mind a III. kategória (12 éves korhatár) spektruma, hiszen a 0–16 év között húzódó időtartam ezúttal három szakaszra tagolódik.

Az I. kategóriába immáron azok a műsorszámok tartoznak, amelyek nem kifejezetten a gyermekek számára készültek, de nem tartalmaznak olyan ártalmas elemeket, amelyeket a hat év alattiak nem képesek megfelelően feldolgozni; illetve amelyek kifejezetten az óvodáskorú gyermekek számára készültek, ezért számukra érthetőek. A 2–6 év közötti időszak

ban a gyermek már képes a világot a fejében leképezni, mentális cselekvéseket véghezvinni, de számos új tapasztalatot még nem képes megfelelően értelmezni a meglévő kognitív keretben. Gondolkodására a perceptuális kötöttség, a centrálás és az animizmus jellemző, az objektív és szubjektív valóság közti határ még átjárható számára, a cselekedeteket még csupán azok következményei alapján ítéli meg. A folyamatos ingeráradat idő előtt kifárasztja, s ez kedvezőtlenül érinti a feldolgozó képességét. Az erőszak-ábrázolások tekintetében különösen körültekintően kell eljárni, realiztikusan ábrázolt erőszak ebben a kategóriában nem lehet jelen, hiszen az élő szereplőkkel megjelenített tartalmak számára kitüntetetten valóságosnak tűnnek. Ebben a korban erős mértékben azonosul a figurákkal, s különösen a fenyegető helyzeteknél közvetlen az átvitel, a kialakult félelmet önállóan nem tudja leépíteni. Ezért rendkívüli körültekintéssel kell eljárni az olyan témák kapcsán, amelyek a hat év alatti gyermek biztonságérzetét veszélyeztethetik, például a családi konfliktusok, a szülők vagy közeli hozzátartozók halála, a gyermek elhagyása, állatok sebesülése vagy halála.

Az újonnan bevezetett hatéves korhatár-kategóriába (II. kategória) olyan műsorszámok tartoznak, amelyek nem tartalmaznak olyan mértékben félelmet és támadó indulatot keltő jeleneteket, amelyeket a 6–12 év közötti gyermek még nem képes feldolgozni; amelyek nem közvetítenek olyan magatartásmintát, amelyen keresztül az erőszak kritika nélkül jelenik meg, és az adott korosztály nem képes fikcióként értelmezni; amelyek kifejezetten a 6–12 éves gyermekek számára készültek, ezért számukra érthetőek. A műsorszám lehetséges negatív hatásának megítélése kapcsán központi szerepet játszik a fikció és a valóság elkülönítésének képessége. A nem animációs műsorok jó részét ebben az életkorban valóságosnak gondolják a gyerekek, ellenben a rajzfilmeket, amelyek könnyen beazonosítható formai jegyekkel rendelkeznek, már az iskoláskor elérésével képesek fikcióként értelmezni, következésképpen a lehetséges negatív hatások kialakulásának esélye kisebb. Döntő szempont lehet, hogy az erőszak, illetve az erőszakos jelenet okozta érzelmi feszültség milyen időközönként kerül feloldásra. Problematikusnak mondhatók azok a művek, amelyek morális besorolhatósága a gyermekek számára nem egészen egyértelmű. Olyan témák javasoltak a különböző műsorszámokban, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a gyermeki világ életeseményeihez és élménytartalmaihoz.

A 12 éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámok közé (III. kategória) immáron azokat a programokat ajánlott besorolni, amelyek nem jelenítenek meg olyan mértékben káros tartalmakat, amelyeket a 12–16 év közötti gyermek még nem képes megfelelően feldolgozni; vagy kifejezetten a serdülő nézőközönség számára készültek. A serdülők a gondolkodásban formális műveleteket kezdenek használni, azaz képessé válnak arra, hogy egy problémán belül minden logikai kapcsolatot módszeresen végiggondoljanak. Az emocionális életükre a korábbiaknál labilisabb működés, impulzivitás és ambivalencia jellemző. A nemi éréshoz a szülőkkel szembeni érzelmi távolságtartás, a kortárs csoport megnövekedett fontossága, a függetlenségért vívott harc és a másik nem szexualitásának

felismerése társul. A társas elfogadás nagymértékben alakítja az önértékelést, önbecsülést. Az önértékelés másik fontos forrása a fizikai vonzerő, a testtel való elégedettség. Ezzel párhuzamosan nagy szerephez jutnak a főlnagyított, istenített külső vonatkoztatási csoportok. 12 éves kortól a gyerekek már rendelkeznek némi ismerettel az egyes televíziós műfajok tekintetében, vannak elvárásaik a műfaji jegyekre vonatkozóan. Problémásak lehetnek a félelemkeltés szempontjából azonban azok az alkotások, melyeknek a dramaturgiai eszközei, hétköznapi világa realista ábrázolásmódot tükröz, a megjelenített élethelyzetek a mindennapokhoz köthetők, a valóságra vonatkozathatóságuk magas. A műsorszámok nem csábíthatnak olyan hősökkel való identifikációra, akiket antiszociális, destruktív vagy erőszakos viselkedésformák jellemeznek, céljaik eléréséhez törvénytelen módszereket alkalmaznak, valamint nem sugallhatnak kettős értékrendet, amely a gyermekekben identitás zavart, morális bizonytalanságot kelthet. A műsorszámok megengedhető szexuális tartalmára vonatkozóan a médiaszolgáltatóknak figyelemmel kell lennie arra, hogy a serdülők szexualitáshoz való viszonyát még számos ellentmondásos elképzelés, frusztráció, bizonytalanság és tapasztalatlanság jellemzi. Kerülendő az az műsorok, melyekben az azonosulásra alkalmas vagy ideálként bemutatott figurákhoz valamilyen rizikómagatartás kötődik.

A 16 éves aluliak számára nem ajánlott műsorszámokra (IV. kategória) vonatkozó törvényszöveg változása (a „közvetett módon utal erőszakra, illetve szexualitásra” helyett a megfogalmazásba „erőszakra, illetve szexualitásra utal” került) érdemben nem módosította a már kialakult kritériumokat, a 18 éves korhatár (V. kategória), illetve a kiskorúakra súlyosan ártalmas hatást gyakorló műsorszámok (VI. kategória) esetében pedig nem történt változás a törvény szövegében. E kategóriáknál ebből kifolyólag inkább csak kibővült a klaszszifikációs ajánlás szövege. A IV. kategória esetében külön kitért a hatóság többek között a nem fikciós szórakoztató formátumok, pl. a talkshow-k bizonyos fajtáira, ahol a rendszeresen megjelenő nyílt erőszakot a meghívott vendégek, családtagok között a közönség és a műsorvezető provokálja ki és hangos elismeréssel jutalmazza. Továbbá a bűnügyi sorozatokra, amelyekben a hosszan tartó és fokozottan félelemkeltő atmoszféra mellett a gyilkosságok vagy boncolási jelenetek drasztikus, túlzó ábrázolása jelenik meg, az önbíráskodás pozitív színben tűnik fel, vagy a bűnesetek közvetlen kapcsolatban állnak a gyerekek világával, valamint bizonyos tinikomédiákra, amelyek a fiatalok szexuális tapasztalatszerzési próbálkozásairól szólnak, vagy amelyekben a szexuális kapcsolatok ábrázolása vulgáris nyelvezettel, nem megfelelő modellnyújtással és tabudöntögető attitűddel fonódik össze. Az V. kategória szintén bővült néhány újabb részlettel, pl. azon horrorfilmekre vonatkozó megállapításokkal, amelyek az áldozatokkal való elbánás naturális módját helyezik a cselekmény középpontjába. E helyen foglalkozott a hatóság azon műsorszámokkal is, amelyek a veszélyes és határozottan nagy kockázattal járó magatartásformákat vonzó és – akár indirekt formában is – utánzásra csábító módon jelenítik meg, és az azokat bemutató szereplőket „bevallalosságuk” révén piedesztálra emelik. Kitért továbbá a valóságshow-k azon

epizódjaira is, amelyekben a szereplők szexuális tevékenysége közvetlenül – ellenben nem súlyosan szeméremsertő nyíltsággal – jelenik meg. A VI. kategóriát illetően kiemelésre került többek között, hogy annak megítélésekor, az erőszak indokoltan vagy indokolatlanul van-e jelen, fontos támpontot jelenthet a műsorszám műfaja, illetőleg az a körülmény, hogy az erőszak ábrázolása milyen összefüggésben fordul elő (tájékoztató, oktatás, figyelemfelkeltés jótékonyági felhívásra, társadalomkritika, művészi, szórakoztató, közönségvonzó/szenzációhajhász). Elfogadhatatlan például a pénzkereseti lehetőséget biztosító bűnözői életformát, melyben az emberi élet kioltását pénzért bármikor elvégezhető feladatként kezelik, könnyed, oldott hangvétélű, szórakoztató műsor keretei között – mint például egy talkshow – feldolgozni. Ebbe a kategóriába tartozik, amikor az erőszak extrém brutalitása olyan részletekbe menően kerül ábrázolásra, hogy az már nem a félelemkeltést célozza, hanem a látottakban való kéjelgésre késztet. A Médiatanács jogelődje a pornográfia meghatározásakor elkülönítette a hard, illetve soft porno fogalmakat, azonban hangsúlyozta, hogy a pornográfia fogalmába, ezáltal a VI. kategóriába mindkettő ugyanúgy beletartozik. Ugyanide tartoznak a valóságshow-kban bemutatott szexuális aktusok, amelyek vonzzák a fiatal korosztály figyelmét, ellenben a műfaj lényegéből fakadóan torzított valóságképet közvetítenek, ezért a bemutatható nyílt szexuális tartalom tekintetében szigorúbb feltételek betartása várható el tőlük. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a többi szereplő előtt és jelenlétében, a televízió nagy nyilvánossága előtt folytatott nemi aktus olyan mértékben sérti a jó ízlést, illetve erkölcsöt, hogy a kiskorúak erkölcsi fejlődésének súlyosan kedvezőtlen befolyásolására alkalmas.

A klasszifikációs rendszer korhatár-kategóriáinak szempontjaira vonatkozóan kidolgozott szöveg tervezetét a hatóság felkért külső szakértőkkel, valamint szakmai konzultáció keretében a témában járatos civil szervezetekkel véleményeztette. A szakvéleményekben érkezett javaslatok, kiegészítések beépítésre kerültek az anyagba, a külső szakértők és társadalmi szervezetek pedig sajtótájékoztatók keretében is kiálltak az ajánlás fontossága mellett.

Az Mttv. szerint – a fentiekén túl – az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára is ki kell térnie az ajánlásnak. Mivel a jogelőd ORTT korábbi határozataiban [1494/2002. (X. 17.), 1771/2002. (XII. 17.) és 770/2003. (VI. 5.) számú] megfogalmazottak alapján alkalmazott jelölések az elmúlt években széles körben ismertté és elfogadottá váltak, csak kisebb változtatásokat javasolt a hatóság a piktogramok külalakjára vonatkozóan.

Az előzetes szakmai megbeszélések keretében feltérképezésre kerültek az utóbbi évek technológiai változásai, amelyek a képfarmátumok számos variációjának használatát hozták magukkal. Időközben megjelentek, sőt egyes tévécsatornáknál meghatározóvá váltak a 4:3-as mellett a 16:9-es képaránnyal sugárzott műsorszámok, az ebből eredő megjelenítési problémákat azonban a korábbi klasszifikációs állásfoglalásban rögzítettek alapján nem lehetett megfelelően kezelni. Emellett 2008-ban elindultak a HD-sugárzású csatornák, amely

szabvány jelentősen nagyobb képpontokkal írható le, mint a korábbi határozatban definiáltak. A digitális kábeltévé és a műholdas rendszerek esetén a vevődekóderek jelentős része többet vág le a képtartalomból, mint a képcsöves vagy síkpaneles televízió, mindez összeszorozódik a tévé saját levágásával, így sok esetben a korhatár-jelölés csak félig volt látható. Mindezek orvoslására a piktogram elhelyezésére vonatkozóan az eddigi fix raszteren belüli fix pozíció helyett a kép vertikális méretéhez képest relatív elhelyezés került bevezetésre, a részlegesen vagy teljesen a fekete csíkon való elhelyezés korrigálására, kivédésére pedig bevezetésre került a hasznos képterület fogalma. A piktogram horizontális pozíciójának definiálásánál figyelembevételre került a kábeltévé és műholdas vevődekóderek képtartalom-levágása. Számbavételre kerültek azok a szempontok is, amelyeket a televízió nézők rendszeresen kifogásolnak, pl. hogy a plazmatévék esetén (sőt sok LCD tv-nél is) a beégés veszélye problémát jelent. Ezért kevésbé erős színt és nagy áttetszőséget volt érdemes használni az új piktogramok megtervezésénél. Az új, diszkrétebb megjelenésű ikonok nagy áttetszőségének és csökkentett színtelítettségének eredményeképpen mérséklődött a tévékészülékeknél a beégés veszélye, továbbá a jelzések kevésbé lettek zavaróak a kép élvezhetőségének szempontjából. Megőrzésre kerültek a kör formájú piktogramok, azokon változtatni a fent vázolt okokból nem volt indokolt. A piktogramok méretét a korábban használt jelzések egyharmadával javasolta csökkenteni a hatóság, ugyanis ebben az esetben is megfelelőképpen jól láthatóak maradnak, azaz megőrzik a figyelemfelhívó funkciójukat, ugyanakkor kevésbé rontják a kép élvezhetőségét. A „karikák” vastagságát tekintve egységes körgyűrűvastagságra irányult a javaslat, amely megfelel a korábbi 12-es és 18-as „karika” vastagságának, tehát mind a 6-os, mind a 16-os „karikát” ezzel a vastagsággal javasolt megjeleníteni. A korábbi 16-os „karika” esetében alkalmazott vastagabb körgyűrű nem jelentett különösebb pluszinformációt a nézőnek, hiszen a beleírt 16-os szám egyértelműsítette a figyelmeztetést, a vastagabb „karika” viszont zavaróbbnak bizonyult az összképre gyakorolt hatását tekintve. A piktogramok áttetszőségi értékét nem javasolta csökkenteni a hatóság (60%). Mindezek mellett megmaradtak a korábban használatos piktogramszínek. A felmérések azt mutatják, a televízió nézők médiahasználata abba az irányba tolódott el, hogy egyre kevésbé néznek meg elejétől végig egy adott műsorszámot, inkább több műsorszám között kapcsolgatnak. Emiatt indokolttá vált a már jól bevált színeink koordináták további használata, a csatornaváltogatások ellenére így a korhatárjelzések markánsan tudják megőrizni a figyelemfelhívó jellegüket. A médiafogyasztók régóta ismerik és elfogadják a 12-es és 16-os „karika” sárga színét, így javaslatunk szerint a hatéves korhatárt is sárga kör jelöli – amit egyébként a nagyobb médiaszolgáltatók maguktól is így alkalmaztak –, míg a 18-as „karikának” megmaradt a tiltó jelleget erősítő piros színe.

A televíziós műsorszámok korhatár-minősítésének közzététel kezdetekor nem változott. A jelzések késő esti megjelenítésének időtartamára vonatkozóan a Média tanács az ajánlásban rögzítette a jelzés észleléséhez szükséges minimum-időtartamot,

e szerint a műsorszám elején, valamint a reklámmegszakításokat követően három percen keresztül javasolt megjeleníteni a jelzéseket. A sajtótermékekben, internetes honlapokon, képújságban és teletexten feltüntetendő tájékoztatás tekintetében fontos kiemelni, hogy a VI. kategória jelzésének vonatkozásában egy, az V. kategóriától jelentősen eltérő piktogram használatát javasoltuk, ugyanis a két kategória jelzései a kialakult gyakorlatban összemósódtak. A VI. kategória esetében ezért egy olyan felirat használatát tartottuk célszerűnek, amely egyértelműen utal a mű felnőtteknek szóló – de nem feltétlenül pornográf – tartalmára, ez pedig a környezetétől szegéllyel elhatárolt „Csak felnőtteknek” felirat. Az Mttv. szerint a lekérhető médiaszolgáltatásokra is alkalmazandó a klasszifikációs rendszer: az V., valamint a VI. kategóriába sorolt médiatartalmak esetében hatékony műszaki megoldással kell a kiskorúak hozzáférését kizárni. A lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlás, amelyet a Médiatanács az Mttv. 10. § (6), valamint a 11. § (3) bekezdése alapján tett közzé, az interneten elérhető tartalmak esetében az V. és VI. korhatár-kategória kapcsán optikai azonosító alkalmazását írja elő a szolgáltatóknak. Az egységes jelzésrendszer megtartása érdekében a klasszifikációs ajánlásban közzétett jelölések alkalmazását javasoltuk az internetes médiatartalom-szolgáltatók számára is.

Bár az Mttv. nem írja elő a kifejezetten gyermekeknek szóló műsorszámok piktogrammal való megkülönböztetését, a kiskorúak káros médiatartalmaktól való megóvása mellett fokozott jelentőséggel bír az a körülmény is, hogy a gyermekek személyiségfejlődését pozitív hatások érik, és a médiumok törekedjenek az erkölcsi értékek, illetve az adott életkoroknak megfelelő építő jellegű információk közvetítésére. A gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény (amelyet a Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdetett ki) megfelelőképpen elhatárolja a két problémakört, amelyet egyrészt az ártalmas tartalmakkal szembeni védelem, másrészt a gyermek egészséges fejlődését szolgáló műsorok hozzáférhetőségének biztosítása ró feladatként az államra. Az egyezményben megfogalmazott célokat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a gyermeki jogok között rögzíti. Míg a klasszifikáció csupán ahhoz nyújt segítséget, hogy a kiskorú a potenciálisan ártalmas tartalmaktól védelmet élvezzen, a gyermekekhez szóló műsorok olyan közjóként tarthatók számon, amelyek hozzáférhetőségét az államnak kell biztosítania. A két problémakör alapjaiban különböző intézkedéseket kíván. A gyermek fejlődését elősegítő műsorkínálat biztosítására két megoldás közismert, amelyeket esetenként kombinálnak az országok. Az Európában általános gyakorlat szerint mindenekelőtt az államilag finanszírozott csatornák feladata az „igényes” gyermekműsorok sugárzása. Azokban az országokban pedig, ahol a médiarendszer nem ismeri a közmédiát, vagy nem arra épül, abból a felismerésből kiindulva, hogy a nagy nézettségű kereskedelmi televízióknak is van társadalmi felelősségük a gyermekekkel szemben, az állam valamennyi csatornára kötelező műsorkvótákat ír elő.

Mindezek alapján az egyes korhatár-kategóriákhoz tartozó piktogramok megjelenítésén túl felmerült annak a lehetősége, hogy a médiaszolgáltatók egy kiegészítő piktogramot alkalmazhassanak a kifejezetten gyermekeknek szóló műsorok esetén. Az új jelzésrendszerre vonatkozó ajánlás lehetőséget teremthet arra, hogy – nemzetközi példákat követve, ahol a pozitív minősítés már bevált (pl. a környező országok közül Szlovákiában a macifej piktogram vagy Ausztriában a K+ jelzés) – kifejezetten az óvodás korú gyerekeknek szánt műsorokat külön is jelöljék a médiaszolgáltatók. Az I. kategóriás műsorokat alapesetben nem kell piktogrammal jelölni, azonban a javaslat szerint azok a műsorszámok kaphatnak ún. „gyermekbarát” piktogramot, amelyek kifejezetten az óvodás korú gyerekeknek (hat éven aluliaknak) készültek. Ezáltal az ártalom lehetőségét magukban hordozó műsorszámokkal szemben még különösen védtelen korosztály szülői, nevelői többletinformációhoz juthatnak a tekintetben, hogy melyek azok a programok, amelyek nemcsak hogy nem árthatnak a gyermekeknek, hanem kifejezetten őket szólítják meg. A megfontolások alapján játékos, a gyermeki világhoz közel álló formákat terveztetett a Médiatanács, a méretet és a piktogram elhelyezését illetően igazodott a többi jelzésnél is javasolt paraméterekhez. A három kiválasztott ikon közül a Médiatanács a nyilvánosságot bevonva a blogján szavaztatta meg, melyik legyen a „gyermekbarát” műsorok jelzése (végül a gyermekfej nyert⁹). A „gyermekbarát” piktogram abból a megfontolásból kapott zöld színt, mert az egyezményesen barátságos, pozitív jelzésértékkel bír, ellentétben a sárga vagy a piros figyelemfelhívó, illetve tiltó jellegével, valamint miután csak az I. kategóriában fordulhat elő, a minden korosztálynak ajánlott műsorokhoz kapcsolódó „szabad” jelzés funkcióját is betöltheti. A műsorszámokat megelőzően a „gyermekbarát” műsorok esetében is javasoltuk a pozitív minősítés közlését, a korhatár-besorolásokra vonatkozó közlésekhez hasonló módon. A „gyermekbarát” műsorok tekintetében ajánlott a televízióban használatos kiegészítő jelzést alkalmazni a sajtótermékekben, illetve a törvényben foglalt egyéb információs felületeken.

A klasszifikációs jelzésekkel kibővített ajánlás Médiatanács által jóváhagyott végleges tervezete a Médiatanács honlapján került közzétételre, nyilvános megvitatása céljából pedig meghallgatást szervezett a Médiatanács, ahová a kidolgozásban részt vevő szakértőkön kívül meghívást kaptak a médiaszolgáltatók képviselői is. A honlapon hozzáférhető tervezet szövegét előzetesen megismerhették, és a megadott e-mail címen javaslatot tehetek a szöveg módosítására. A nyilvános meghallgatás alkalmával további kérdéseket fogalmazhattak meg az ajánlás szövegével kapcsolatban, amelyek rögzítésre kerültek, s a releváns javaslatokat, észrevételeket a Médiatanács a végleges ajánlásba beépítette. Az ajánlás végső változatát a Médiatanács az 1037/2011. (VII. 19.) sz. határozatával fogadta el, majd az ajánlás dokumentuma felkerült a Médiatanács honlapjára, a piktogramok pedig többféle formátumban letölthetők. Az új klasszifikációs rendszer számos alkalommal bemutatásra került sajtótájékoztatókon, illetve konferenciákon.

⁹ http://mediatanacs.blog.hu/2011/07/12/gyermekbarat_piktogram_on_donthet

5.2. Hatékony műszaki megoldásra vonatkozó ajánlás kiadása a kiskorúakra káros, illetve súlyosan káros tartalmak elérhetőségének korlátozására

Ajánlás kiadásának kötelezettsége

Az Mttv. a lineáris és a lekérhető médiaszolgáltatások vonatkozásában a kiskorúakra káros, illetve súlyosan káros tartalmak esetében ajánlás kiadására kötelezi a Médiatanácsot. Az ajánlás célja a piaci szereplők orientálása, az önkéntes jogkövetés elősegítése.

Lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozó ajánlás

Az Mttv. 10. § (6) bekezdése alapján a lineáris médiaszolgáltatások esetén a IV–V. besorolású műsorszámok közzétehetőek abban az időszámban is, amelyben egyébként az Mttv. ezt nem engedi, illetve a VI. kategóriás műsorszám közzétehető lineáris médiaszolgáltatásban, amennyiben a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, és a titkosítás feloldásához alkalmazott kód nem hozzáférhető kiskorúak számára. Emellett a médiaszolgáltató alkalmazhat más hatékony műszaki megoldást is, amely biztosítja, hogy kiskorú nem férhet a tartalomhoz. A hatékony műszaki megoldások tekintetében a Médiatanács ajánlást ad ki. Amennyiben szükségesnek látja, a Médiatanács nyilvános meghallgatást tarthat az ajánlás kiadása előtt.

Lekérhető médiaszolgáltatásokra vonatkozó ajánlás

Az Mttv. 11. § (2) bekezdése szerint a lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának hatékony műszaki megoldást kell alkalmaznia annak érdekében, hogy az V–VI. kategóriába sorolt műsorszámait kiskorúak számára ne legyenek elérhetőek. A 11. § (3) bekezdése alapján a hatékony műszaki megoldás tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tesz közzé.

Az ajánlás kialakítása

Tekintettel arra, hogy a lineáris és a lekérhető médiatartalmak jelentősen eltérő tulajdonságú technológiai platformokon érhetőek el, az ajánlás ennek megfelelően technológiai platformok szerinti csoportosításban került megfogalmazásra. A platformok és a vonatkozó ajánlásrészek kialakítása előtt több EU-s tagországnak a kiskorúak védelmében alkalmazott iránymutatása, ajánlása került áttekintésre. Emellett több érintett médiaszolgáltatóval egyeztetett a hatóság az általuk alkalmazott technológiai megoldásokról, valamint a kiskorúak védelme érdekében alkalmazható műszaki megoldásokról. Fentiek alapján az alábbi technológiai platformokon működő szolgáltatásokra kerültek megfogalmazásra az elvárások:

- analóg kábeltelevíziós szolgáltatás,
- digitális kábeltelevíziós szolgáltatás,

- digitális műholdas televíziós és IPTV-szolgáltatás,
- digitális földfelszíni televíziós szolgáltatás,
- mobiltelefon-hálózaton nyújtott lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások, továbbá
- interneten elérhető lineáris és lekérhető szolgáltatások.

Tekintettel arra, hogy a szolgáltatók által alkalmazott műszaki megoldások csak akkor tudnak megfelelő „hatékonyságot” elérni, ha a felhasználók felismerik, hogy bizonyos tartalmak károsak lehetnek a kiskorúakra, az ajánlás szerves részét képezik a médiatudatosság növelésére szolgáló figyelemfelhívó, oktató tevékenységek.

Az ajánlás véglegesítése a nyilvános meghallgatás visszajelzései alapján

A Médiatanács először ajánlástervezetet fogadott el, melynek véleményeztetésére nyilvános meghallgatást hirdetett meg az érintett piaci szereplők számára. A hivatal az Mttv. 158. § (2) bekezdése alapján a nyilvános meghallgatás időpontja előtt 30 nappal honlapján megjelenítette az ajánlástervezetet.

A nyilvános meghallgatás előtt és annak során számos visszajelzés érkezett a piaci szereplőktől, melyeket a hivatal tételesen megválaszolt, és a felvetéseket a Médiatanács figyelembe vette a végleges ajánlás elfogadása során.

A Médiatanács 2011. június 22-i ülésén fogadta el az ajánlás szövegét, amely június 23-án került ki az NMHH és a Médiatanács honlapjára.

Az ajánlás elfogadása után elvégzendő feladatok

A szolgáltatók által kialakított műszaki megoldások megléte, ill. hatékonyságának ellenőrzése céljából a hivatal ellenőrzéseket végez.

Az ellenőrzés során a hivatal két irányban folytat vizsgálatokat:

- egyrészt ellenőrzi, hogy a szolgáltatók megoldásai megfelelnek-e az Mttv. előírásainak,
- másrészt megvizsgálja, hogy a szolgáltatók megoldásai valóban hatékonyan működnek-e.

A hivatal az ajánlásban és az Mttv.-ben foglaltak alapján kidolgozta az egyes technológiai platformtípusokra vonatkozó felügyeleti eljárásokat, amelyek alapján a felügyeleti terület megkezdte az eljárások lefolytatását. A hivatal egyrészt ellenőrzi, hogy az egyes szolgáltatók alkalmaznak-e műszaki megoldásokat a kiskorúakra káros tartalmak elérhetőségének korlátozására, másrészt azt is vizsgálja, hogy az alkalmazott műszaki megoldások megfelelnek-e a törvényben megfogalmazottaknak.

Emellett az ajánlásban leírtaknak megfelelően az is ellenőrzésre kerül, hogy a hatékonyság növelésének érdekében az érintett szolgáltatók milyen figyelemfelhívó tevékenységet

folytatnak a kiskorúakra káros tartalmak, illetve a rendelkezésre álló megoldások megismertetésére.

Az elvégzett felügyeleti eljárások eredményei alapján várhatóan 2012. második felében – a külföldön megvalósított műszaki megoldások kapcsán nyert tapasztalatokat is szem előtt tartva – felülvizgálatra kerülnek az egyes technológiai platformokra vonatkozó ajánláselemek. Az elvégzett elemzések alapján dönthet a Médiatanács az ajánlás esetleges pontosításáról, módosításáról.

5.3. Termékmegjelenítés

Új elem a magyar szabályozásban az audiovizuális irányelv szó szerinti fordításaként átültetett termékmegjelenítés, mely számos jogértelmezési kérdést vet fel, és jogalkalmazási feladatot jelent. A termékmegjelenítés reklámeszköz, olyan hirdetési forma, amelyben a hirdető azért fizet, hogy terméke/szolgáltatása/védjegye vagy az ezekre való utalás megjelenjen egy műsorszámban.

Az új hirdetési típus lineáris és lekérhető, televíziós és rádiós médiaszolgáltatásokban, fikciós és nem fikciós programokban egyaránt alkalmazható, a közzétételére vonatkozó szabályok azonban csak a saját gyártású vagy megrendelésű műsorokra vonatkoznak.

A termékmegjelenítés olyan kereskedelmi közlemény, amely – tekintettel arra, hogy a műsorszámokban, azok cselekményében vagy tartalmából következően, azaz a szerkesztett tartalom részeként jelenik meg – korábban burkolt reklámnak minősült, és csak a 2011. január 1-jétől hatályos szabályok legalizálták.

Az Mttv. a termékmegjelenítés két esetkörét különbözteti meg. Az első esetkörben a jogalkotó műfaji korlátokat állított fel: az eredetileg mozifilmnek készült alkotások, az audiovizuális alkotások közül pedig a filmek és sorozatok, a sportműsorszámok és szórakoztató műsorszámok esetében – amennyiben azok kifejezetten nem 14 éven aluli kiskorúaknak szólnak. A második esetkör „kellékelhelyezésnek” is szokás nevezni, és a hír- és politikai tájékoztató, vallási/egyházi tartalmú, illetve nemzeti ünnepek eseményeiről tudósító műsorszámokon kívül minden más műsorszámban megengedett, azonban a megjelenítésért adott ellenszolgáltatás ebben az esetben csupán maga a termék vagy szolgáltatás rendelkezésre bocsátása lehet. Az első esetkör „fizetett” termékmegjelenítésnek is nevezik, azaz a hirdető „megvásárolja” a műsorszámban való megjelenést, a második esetkör lényege viszont az, hogy a hirdető – az adott kellék rendelkezésre bocsátásán, vagy hasonló ellenszolgáltatáson túl – nem fizethet a médiaszolgáltatónak a megjelenítésért, azaz itt pénzmozgás nem lehetséges.

Az érintett médiaszolgáltatások és műsorszám típusok meghatározása mellett a médiatörvény a termékmegjelenítés alkalmazása esetére tájékoztatási kötelezettséget ír elő a médiaszolgáltatók számára, azaz azt, hogy a közönséget mikor (a műsorszám elején és végén, reklámmegszakításokat követően) és hogyan (optikai vagy akusztikus módon) kell

informálni a termékmegjelenítés tényéről. Az Mttv. meghatározza azokat a feltételeket, amelyeknek egy termékmegjelenítést tartalmazó műsorszámnak meg kell felelnie, azaz a törvény szabályozza a termékek műsorban való „szerepeltetésének” módját (pl. nem lehet indokolatlan hangsúlyt adni a megjelenített terméknek, nem lehet áruvásárlásra, szolgáltatás igénybevételre felhívni).

Az Mttv. tilalmakat is felállít: meghatározza a termékmegjelenítésből kizárt műsorszám-típusokat, valamint termékeket.

A jogalkotó a termékmegjelenítés tárgyában jogforrásnak ugyan nem minősülő, de az egységes jogértelmezést, a jogalkalmazást és a jogbiztonságot elősegítő ajánlás kibocsátására hatalmazta fel a Médiatanácsot. Az ajánlás 2011. július 19-i elfogadása előtt a Médiatanács – a médiaszolgáltatók javaslatainak, álláspontjának megismerése céljából – nyilvános meghallgatást tartott. A meghallgatás két kulcskérdése a „szórakoztató műsorszám” és a nézőket tájékoztató jelzés meghatározása volt. Az első kérdés tekintetében a médiaszolgáltatókkal közösen kialakított értelmezés szerint a szórakoztatás és tájékoztatás elemeit vegyítő programok (pl. utazásról, lakberendezésről, kertészkedésről szóló műsorok) is szórakoztató műsorszámnak minősülnek, és így a jellemzően nem könnyed szórakoztató műsorokat sugárzó tematikus csatornák is nagyobb szeletet kapnak az új finanszírozási lehetőségből. A termékmegjelenítésről a közönségnek szóló tájékoztatás jelenleg képernyőszöveg, de az említett ajánlás rögzíti, hogy a jelölés a médiaszolgáltatók konszenzusa alapján, illetve megfelelő tájékoztató kampányt követően – miután az új hirdetési forma rögzült a köztudatban – akár egy egységes piktogramra is változhat.

A Médiatanács a termékmegjelenítésről szóló ajánlást egy ízben, 2011 szeptemberében módosította, egyetlen alapvető fontosságú kérdést pontosított: a „fizetés” és a „hasonló ellenszolgáltatás” elhatárolását, illetve utóbbi helyes értelmezését, és az e kérdések tisztázásából fakadó módosulásokat vezette végig az ajánlás szövegén.

Az új szabályok hatálybalépését követően a médiaszolgáltatók kevés esetben éltek ezen új reklámozási formával. Jellemzően a nagy nézettséggel bíró országos kereskedelmi televíziós csatornák jártak az élen az új reklámtechnikai megoldás alkalmazása terén.

A termékmegjelenítéssel kapcsolatos szabályok felügyelete a Médiatanács hatáskörébe tartozik: az esetlegesen feltárt jogsértések ügyében eljár és jogkövetkezményt alkalmaz.

A 2011. évben a termékmegjelenítéssel kapcsolatosan feltárt jogsértések száma viszonylag kevés volt. Ennek egyik oka a fent említett bártortalan médiaszolgáltatói gyakorlati alkalmazás, a másik pedig az, hogy a Médiatanács méltányosságból az ajánlás kibocsátásáig nem alkalmazott jogkövetkezményt az esetleges hibás médiaszolgáltatói gyakorlat miatt. A Médiatanács 2011-ben tehát mindösszesen négy esetben állapította meg a termékmegjelenítésre vonatkozó szabályok megsértését: három esetben televízió, egy esetben rádió követett el jogsértést. A médiaszolgáltatók minden „tetten ért” esetben formai hibát is véteknek, nem tetten eleget tájékoztatási kötelezettségüknek, azaz a törvényben megkövetelt

felhívás teljesen vagy részlegesen elmaradt. Az elbírált ügyekben három esetben tartalmi problémák is felmerültek: két esetben indokolatlanul hangsúlyos volt a termék bemutatása, egy esetben pedig azt állapította meg a Médiatanács, hogy fogyasztásra felhívás történt.

6. Társzabályozás a médiaigazgatásban

Az Mttv. szabályozásában a korábbiakhoz képest teljesen új elemként jelent meg az ön-és társzabályozás témaköre. Az önszabályozási és társzabályozási rendszerek fontosságát mint a fogyasztóvédelem biztosításának magas szintű eszközét az AVMS irányelv is kiemeli, egyúttal ösztönzi a tagállamokat a szabályozás e formájának igénybevételére [ld. (44) preambulumbekzdés, 4. cikk (7) bekezdés].

A törvény lehetőséget biztosít a Médiatanácsnak arra, hogy az Mttv. és az Smtv. céljainak, alapelveinek hatékony megvalósítása, az önkéntes jogkövetés előmozdítása érdekében az önszabályozó szervezetekkel együttműködjön.

A társzabályozó szervezetek rendelkeznek a szükséges tapasztalatokkal és szaktudással, illetve eljárásuk gyors és hatékony jogérvényesítést tesz lehetővé, ezzel képesek tehermentesíteni a hatóságot, a hatósági feladatellátást. A Médiatanács és a társzabályozó szervezet viszonyát jellemzi, hogy a szervezet a Médiatanáctól kapott felhatalmazás alapján és terjedelemben, meghatározott hatósági ügytípusok körében, a hatósági eljárást megelőzően igazgatási feladatokat lát el, nem hatósági feladatként, a Médiatanács pedig felügyeli a szervezet feladatellátásával kapcsolatos tevékenységét. A társzabályozó szervezetek eljárása tehát megelőzi, illetve kiegészíti a Médiatanács hatósági hatáskörgyakorlását, amely tevékenységhez a Médiatanács anyagi támogatást biztosít. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy a társzabályozó szervezet tevékenysége során nem hatósági, közhatalmi jogkörrel jár el.

Lényeges megemlíteni, hogy a társzabályozó szervezetek hatásköre kizárólag – a személyi hatályuk alá tartozó – nyomtatott és internetes sajtótermékek, valamint a lekérhető médiaszolgáltatások vizsgálatára terjed ki, azaz a lineáris rádiós és televíziós médiaszolgáltatások felügyeletére a hatóságnak van hatásköre. A fentebb említett szervezetekkel megkötött közgazgatási szerződésekben konkrétan, jogszabályhelyre való hivatkozással meghatározásra kerültek azok a törvényi előírások, amelyek betartását az egyes szervezetek jogosultak, és egyben kötelesek is ellenőrizni. Az említett médiatartalom-szolgáltatások tekintetében kerülnek ellenőrzés alá többek között a kereskedelmi közlemények – ebbe a gyűjtőkategóriába tartoznak egyebek mellett a reklámok, a támogatói megjelenítések, a termék megjelenítések –, az emberi jogok, az emberi méltóság tiszteletben tartására, a gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó egyes, Mttv.-beli és Smtv.-beli rendelkezések betartása is.

Feladatellátásuk során az egyes szakmai szervezetek kizárólag a szabályozások hatálya alá tartozó tagokkal szemben jogosultak – és kötelesek is – eljárni, illetve azokkal

szemben, akik kifejezetten és önkéntesen alávetették magukat a szervezet eljárásának. Az egyes szervezetek kötelessége tagságáról hiteles és pontos nyilvántartást vezetni. A szakmai szervezetek által a tagságuk alá tartozó médiatartalom-szolgáltatókkal szemben meghozott döntéseik kötelező erővel rendelkeznek.

Az önszabályozó szervezetekkel kötött szerződések kötelező tartalmi eleme az ún. magatartási kódex, amely a tartalmi előírások mellett részletesen szabályozza az eljárási rendet is. Garanciális szempontból a magatartási kódexek tartalmazzák, hogy a szervezetek által lefolytatott eljárásokban a Ket. és az Mttv. szabályai mögöttes rendelkezésként alkalmazandók.

A Médiatanács törvényességi felügyeletet gyakorol az egyes társszabályozó szervezetek – kizárólag a közigazgatási szerződésben foglalt felhatalmazás tárgykörébe tartozó – tevékenységei felett. Amennyiben a Médiatanács az ellenőrzés eredményeképpen megállapítja, hogy a szervezet eljárása, döntése tekintetében jogszabálysértően járt el, vagy a hatósággal kötött szerződés előírásait megsértette, a Médiatanács jogszerű magatartás tanúsítására hívja fel a szervezetet – akár a közigazgatási szerződést is felmondhatja –, illetve a szerződésszegés megállapításával egyidejűleg köteles gyakorolni hatósági hatásköreit az érintett ügytípus tekintetében.

A társszabályozó szervezeteket, a már említett feladatellátások mellett, éves beszámolási kötelezettség is terheli a Médiatanács felé.

Az Mttv. által biztosított együttműködés keretében a Médiatanács 2011 júniusában és júliusában az Önszabályozó Reklámtestülettel, a Magyar Lapkiadók Egyesületével, a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületével és a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesületével több hónapon keresztül folytatott tárgyalásokat követően közigazgatási szerződést kötött.

Konkrét ügyek a 2011. évben

A társszabályozási szerződésben biztosított felhatalmazás keretében a 2011. év során a szervezetek mindössze egy alkalommal folytattak le eljárást a közigazgatási szerződésben nevesített, hatáskörükbe tartozó ügycsoportok tekintetében. Az NMHH Hivatalához érkezett beadvány az www.index.hu internetes hírportálon 2011. augusztus 19-én megjelent, „Családi vállalkozás lett a kommunista párt” című cikkben megfogalmazott állítások valótlanosságára hivatkozással az Smtv. 14. § (1) bekezdésének, 16. §-ának, valamint 18. §-ának megsértése miatt eljárás megindítását kezdeményezte. Tekintettel arra, hogy a kifogásolt tartalom egy internetes újságban szerepelt, a hatóság továbbította a beadványt a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesülete részére. A társszabályozó szervezet mellett működő Eseti Szakértői Bizottság a 2012. év elején hozott érdemi határozatot, amelyben a kérelmet megalapozottság hiánya miatt elutasította.

Emellett a Médiatanács eddig egy alkalommal továbbított kereskedelmi közlemény tartalmát kifogásoló állampolgári beadványt önszabályozó szervezethez (nevezetesen az

Önszabályozó Reklámtestülethez), amely az egyik lineáris televíziós médiaszolgáltató műsorán sugárzott reklámot találta sérelmesnek egy település lakosságára nézve. Azonban a fentiek alapján megállapítható, hogy a szervezet által lefolytatott eljárás nem a társszabályozási megállapodás keretében történt, hiszen a lineáris médiaszolgáltatások tekintetében a szervezetek nem rendelkeznek hatáskörrel. Ezen eljárás az általános etikai szabályok betartásának vizsgálatára terjedt ki, és nem a Médiatanáccsal megkötött szerződés szerinti és az Mttv. hatálya alá tartozó kérdések felügyeletére vonatkozott.

Az Országos Rendőr-főkapitányságtól érkezett, az egyik internetes sajtótermék cikkével kapcsolatos állampolgári beadványt a Médiatanács a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületének továbbította. A szervezet arról tájékoztatta a hatóságot, hogy az eljárást lefolytatta, amelynek eredményeképpen az ad hoc bizottság megállapította, hogy a médiatartalom-szolgáltató megsértette az MTE Etikai Kódexében rögzített követelményeket. A bizottság felhívta a médiatartalom-szolgáltatót, hogy a jövőben tartózkodjon a jogsértő magatartás tanúsításától. A szervezet az eljárásról szóló jegyzőkönyv másolatát eljuttatta a bejelentő részére is, aki az abban foglaltakat elfogadta, továbbá jelezte, hogy nem kíván felbbezési jogával élni. Miután a panasz érintettje sem élt fellebbezéssel, az eljárás lezárult.

7. Közzolgálati Kódex, Közzolgálati Testület

A Közzolgálati Kódex (továbbiakban: kódex) többek között arra hivatott, hogy kijelölje azokat a sarokpontokat, amelyek alapjain a közmédia műsorai felépülhetnek. A törvényalkotó úgy döntött, hogy a Közzolgálati Kódex alapidokumentumát a Médiatanács fogadja el. Mivel a Médiatanács elkötelezett amellett, hogy a közmédiaakkal szemben megfogalmazott elvárások alapidokumentumába a lehető legszélesebb körben beépítse a közösség elvárásait, ezért felkért minden Magyarországon bejegyzett vagy a Kárpát-medence magyarlakta területein a magyar kisebbséghez kapcsolódóan működő tudományos, kulturális, oktatással vagy sporttal foglalkozó civil szervezetet, hogy fogalmazza meg és mondja el véleményét, javaslatát a készülő Közzolgálati Kódexszel kapcsolatban. A felkérésről szóló hivatalos felhívás 2011. február 1-jén jelent meg a Médiatanács honlapján. Ettől az időponttól kezdve 45 nap állt a szervezetek rendelkezésére, hogy tartalmi javaslatokat tegyenek a kódexszel kapcsolatban. A társadalmi szervezeteken kívül bármely magyar állampolgár vagy bármely országban élő magyar nemzetiségű személy is javaslatot küldhetett a Médiatanácsnak a Közzolgálati Kódex tartalmára vonatkozóan.

A közel fél éven át tartó társadalmi egyeztetés során a Médiatanács csaknem 30 szervezet – köztük a történelmi egyházak, közttestületek, civil szervezetek – több mint 60 vezető beosztású tisztségviselőjével és a magyar kulturális és könnyűzenei élet számos közismert képviselőjével találkozott, és egyeztetett a kódexszel kapcsolatban.

A kódexet 2011. június 22. napján, a 791/2011. (VI. 22.) számú határozatával – fogadta el a Médiatanács a Közzolgálati Kuratórium egyetértése mellett és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak véleményét figyelembe véve. A Közzolgálati Kódex Médiatanács általi elfogadást követően, a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának az egyetértését kifejező határozata elfogadását követő napon lépett hatályba. A Közzolgálati Testület – az első elfogadást követő hat hónap elteltével, naptári évente legfeljebb egy alkalommal – a kuratórium egyetértése mellett módosíthatja a kódexet. A módosítást a Közzolgálati Testületen kívül a kuratórium és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói is kezdeményezhetik. A kódex módosításának kezdeményezésekor figyelembe kell venni a Közzolgálati Testülethez beérkező véleményeket, javaslatokat. Bárki tehet a kódex módosítására irányuló írásbeli javaslatot, akit, vagy amely szervezetet a közzolgálati médiaszolgáltatás érint.

A kódex legfőbb rendeltetése, hogy a közzolgálati médiaszolgáltatók számára iránymutatást adjon a törvény keretei között a közzolgálati médiaszolgáltatás megfelelő működési elveire vonatkozóan. A Közzolgálati Kódex meghatározza a közzolgálatosság és a közmédia szerepét, feladatait, és kijelöli működésük legfőbb alapelveit. A kódex a közzolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó alapvető elveket és az Mttv.-ben meghatározott közzolgálati célok pontosítását tartalmazza. A kódex célja, hogy a közzolgálati média a kisebbség és többség igényeit egyszerre szolgálva meghatározó értékközvetítő szerepet tölthessen be. A dokumentum a közzolgálati médiaszolgáltatás céljai közé sorolja a kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos tájékoztatást, a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítését. A dokumentum a Magyar Televízió, a Magyar Rádió, a Magyar Távirati Iroda és a Duna Televízió működésére vonatkozóan egységesen fogalmazza meg az elvárásait. A Közzolgálati Kódex a közmédia sokoldalú, magas szakmai színvonalú munkájához adhat támpontokat, segítségével a közmédia újra mindenki számára elérhető, közérthető és népszerű tartalmakat kínálhat.

A kódex nem jogforrás, így konkrét, betartatható kötelezettségeket nem tartalmaz. A kódex érvényesülését a Közzolgálati Testület felügyeli az Mttv.-ben meghatározott jogkörökkel felruházva, és a törvény által számára biztosított eszközöket alkalmazhatja a közzolgálati médiaszolgáltatók működésének megfelelőségét ellenőrző tevékenysége során. A kódex tehát egyfajta iránymutatás, zsinórmérték a közzolgálati médiával szemben támasztott elvárások tekintetében, amely az Mttv. vonatkozó rendelkezéseinek a tartalmát értelmezi.

A kódexben megfogalmazott célok megvalósulását a Közzolgálati Testület ellenőrzi. A Közzolgálati Testület tizennégy tagú, elnökét soraiból tagjai választják, döntéseit, ha e törvény másként nem rendelkezik, egyszerű többséggel hozza. A Közzolgálati Testület tagjait tiszteletdíj illeti meg. A Közzolgálati Testület saját maga állapítja meg ügyrendjét,

tagjait e minőségükben a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriuma, illetve a közzolgálati médiaszolgáltatók vezetői nem utasíthatják.

A Közzolgálati Testület a társadalmi felügyeletet biztosítja a közzolgálati médiaszolgáltatók felett. A Közzolgálati Testület a közzolgálati médiaszolgáltatók érvényesülését a közzolgálati médiaszolgáltatók tekintetében folyamatosan figyelemmel kíséri, és az alábbiak szerint ellenőrzést gyakorol a közzolgálati médiaszolgáltatók felett. Ennek érdekében a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói évente egyszer, a mindenkori naptári évet követően, a következő év február 28-ig részletes írásbeli beszámolót készítenek arról, hogy – saját értékelésük szerint – az általuk vezetett médiaszolgáltatót eleget tett-e az Mttv.-ben és a Közzolgálati Kódexben megfogalmazott, a közzolgálati médiaszolgáltatás céljaira és alapvető elveire vonatkozó elvárásoknak.

Az Mttv. 1. számú melléklete szerint az alábbi szervezetek külön eljárás nélkül delegálhattak tagot a Közzolgálati Testületbe:

1.	Magyar Katolikus Püspöki Konferencia	Szikora József
2.	Magyarországi Református Egyház	Dr. Kovács Barnabás
3.	Magyar Zsidó Hitközségek Szövetsége	Löwy Judit
4.	Magyarországi Evangélikus Egyház	Dr. Fábri György
5.	Magyar Tudományos Akadémia	Dr. Csépe Valéria
6.	Magyar Olimpiai Bizottság	Kovács István
7.	Magyar Rektori Konferencia	Dr. Dubéczy Zoltán
8.	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara	Radetzky Jenő

A hivatal által nyilvántartásba vett szervezetek közül 2011. március 30-án megtartott csoportonkénti sorsolás alapján az alábbi szervezetek és delegáltjaik kerültek a Közzolgálati Testületbe:

9.	Községek, Kistélepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége	Németh Györgyi Éva
10.	Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal Kutatók Szövetsége	Seremet Sándor
11.	Nagycsaládosok Országos Egyesülete	Dr. Kutassy Jenő
12.	Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete	Mikesy György
13.	Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség Egyesület	Gergely László
14.	Országos Szerb Önkormányzat	Dr. Pavlov Milica

8. A társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események kizárólagos közvetítési jogaival kapcsolatos szabályozás

A társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események (továbbiakban: kiemelt események) kizárólagos közvetítési jogainak gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megalkotása és alkalmazása a Médiatanács feladata.

A Médiatanács eljárásának összefoglalása

A Médiatanács 2012-re tervezi hatályba léptetni a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események közvetítésének szabályozását, azonban az eljárás szakértői előkészítése már 2011 közepén elkezdődött.

A Médiatanács eljárását széles körű szakmai előkészítés előzte meg: a Médiatanács 2011. augusztus 31-én nyilvános vitára bocsátotta a bevezetni kívánt szabályozás szakmai előkészítő dokumentumát, amelyről 2011. szeptember 14-én nyilvános meghallgatást is tartott. A meghallgatáson a hatóság szakértői bemutatták az előkészített szabályozás európai és hazai jogi hátterét, valamint az események tervezett listájának összeállításakor figyelembe vett szakmai szempontokat, majd az érintettek adhatták elő észrevételeiket. A Médiatanács a szakmai előkészítő dokumentumot közvetlenül is megküldte minden érdekeltnek, köztük az érintett médiaszolgáltatóknak, érdekvédelmi szervezeteknek, sportszövetségeknek, valamint a hazai és nemzetközi szakszövetségeknek is. Mindemellett a közzétett elektronikus levélcímen bárki tehetett észrevételt és javaslatot.

A közzétett előkészítő dokumentum és a nyilvános meghallgatás alapján 18 szervezet és számos egyéni érdeklődő juttatta el észrevételét a hatósághoz. A Médiatanács a meghallgatáson elhangzott és a beérkezett észrevételeket megvitatta, és azokból összefoglalót készített, amelyet október 14-én közzétett honlapján.

A Médiatanács a szakmai előkészítés és a nagyszámú észrevétel értékelését követően végül 2012. január 25-én indította el azt a hivatalos eljárást, amelynek eredményeként az Mttv. 16. § (2) bekezdése szerint határozatban állapítja majd meg, hogy melyek azok a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események, amelyekre a szabályozás kiterjed. A határozat emellett rendelkezni fog az egyes események közvetítésének feltételeiről, lehetőségeiről is.

A Médiatanács felhatalmazása – jogszabályi háttér

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2010/13/EU irányelv (továbbiakban: irányelv) 14. cikke szerint:

„(1) Minden tagállam hozhat intézkedést az uniós joggal összhangban annak biztosítására, hogy a joghatósága alá tartozó műsorszolgáltatók kizárólagos alapon ne közvetíthessenek az

adott tagállam számára társadalmi szempontból kiemelten jelentős eseményeket oly módon, hogy az adott tagállamban a közönség jelentős részét kizárják az ilyen események élőben vagy későbbi közvetítés útján a szabadon hozzáférhető televízióadásban való közvetítésének lehetőségéből. Ha így jár el, az érintett tagállam jegyzéket készít azokról a meghatározott nemzeti vagy nem nemzeti eseményekről, amelyeket társadalmi szempontból kiemelkedő jelentőségűnek tart. Erről egyértelműen, átlátható módon és megfelelő időben gondoskodik. Ennek során az érintett tagállam azt is meghatározza, hogy az ilyen események teljes vagy részleges élő közvetítésben kerüljenek műsorra, vagy amennyiben ez objektív közérdekű okokból szükséges vagy megfelelő, teljes vagy részleges későbbi közvetítésre kerüljön sor.”

Az irányelv előírásait a magyar jogrendbe az Mttv. az alábbiak szerint ültette át:

„16. § (1) Audiovizuális médiaszolgáltató nem gyakorolhatja a kizárólagos közvetítési jogot olyan módon, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatókhoz hozzáférő hazai közönség jelentős részét – több mint húsz százalékát – kizárja a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeknek az eseménnyel egy időben vagy későbbi közvetítés útján, előfizetési díj megfizetése nélkül is hozzáférhető audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül való figyelemmel kíséréséből.”

A tárgyban hatósági eljárást lezáró határozatban külön rendelkezni kell a jogosultakról, vagyis az előfizetési díj nélkül is hozzáférhető audiovizuális médiaszolgáltatókról és arról, hogy az előfizetési díj megfizetése nélküli hozzáférés keretében mely költség- és díjelemek nem vehetők figyelembe.

A kiemelt események kijelölése

A kiemelt események kijelölésére vonatkozó döntéshozatalban való mérlegelés során két kritériumrendszert kell figyelembe venni. Az első az Európai Bizottság és a tagállamok által rendszerint hivatkozott négy feltétel, amelyből legalább kettőnek meg kell hogy feleljen az adott esemény.

E rendszer szerint egy kiemelt eseménnyel szemben támasztandó követelmények a következők:

- az esemény a tagállamban széles körben különös visszhangot kelt, nem csupán az adott sport, illetve tevékenység szokásos közönségének fontos;
- az eseménynek általánosan elismert egyedi kulturális jelentősége van a tagállam lakossága számára, különösen a kulturális önazonosság erősítésében;
- az ország csapata résztvevője az eseménynek, amely egy nemzetközi jelentőségű verseny vagy bajnokság keretében zajlik;
- hagyomány, hogy az eseményről ingyenes televíziós közvetítést adnak, amely nagy nézettségnek örvend.

Az európai joganyag átültetése nyomán a hazai szabályozásban is megjelent egy hasonló feltételeket tartalmazó hármas kritériumrendszer. Az Mttv. 16. § (2) bekezdésében előírtak szerint ennek alapján egy esemény besorolásakor az alábbiakat kell figyelembe venni:

- a kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseménynek minősített esemény iránt a nézők széles körében jelentkezzen érdeklődés;
- az esemény valamely világ- vagy európai szintű, illetve magyar érdekeltségű esemény legyen;
- az eseményt – amennyiben nem kizárólagosan magyar érdekeltségű – az európai országok jelentős részében szintén közvetítsék.

E kritériumok alapján a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események körébe egyaránt tartozhatnak sport- és kulturális események. A kiemelt események hazai gyakorlatban alkalmazandó jegyzékének összeállításához vizsgálatra került, hogy mely eseményeknél teljesül az Mttv. 16. §-ában meghatározott feltételek valamelyike, ideértve azt is, hogy az egyes eseményeknél a társadalom számára igen széles körben hozzáférhető közvetítés a múltban mennyire volt jellemző.

A kulturális jelentőséggel bíró események között nem volt azonosítható a fentiekben bemutatott kritériumrendszernek megfelelő kiemelten nagy jelentőséggel bíró esemény. Ezért jelenleg a jegyzékbe való felvételre javasolt események és közvetítések között csak sportesemények találhatók meg. Ugyanakkor ez nem példa nélküli az európai országok között, hiszen például Franciaország és Németország listáján is csak sportesemények szerepelnek.

A kiemelt események meghatározásánál két alapvető szempontot vett figyelembe a Médiatanács. Egyrészt megvizsgálta az elmúlt tíz év televíziós közönségméréseiből származó nézettségi adatokat¹⁰ a legnézettebb sportesemények körében. Másrészt felmérte, hogy a közvetítések közvetlen szórakoztató szerepén túlmenően az egyes sportágak milyen jelenlegi vagy potenciális jövőbeli társadalmi hatással bírhatnak.

Ebben a tekintetben a Médiatanács számolt a közelmúltban elfogadott, a látványcsapatsportokat kiemelten támogató törvénnyel¹¹ való szinergiákkal is, amennyiben a széles körben való közvetítés egyfelől az állami támogatás hatását erősítheti, másfelől biztosítja, hogy a kiemelten támogatott sport a lehető legtöbb nézőhöz eljuthasson.

---

¹⁰ A nézettséget a széles körben használt AMR% („average minute rating” – egyperces átlagnézettség) mutatószám alapján mérjük.

¹¹ 2011. évi LXXXII. törvény a sport támogatásával összefüggő egyes törvények módosításáról

A nyilvános meghallgatás és észrevételezés összefoglalása

A Médiatanács 2011. augusztus 31-én tette közzé a kiemelten nagy jelentőségű eseményekről szóló nyilvános meghallgatás előkészítő dokumentumát, amelyet minden érintett szervezetnek közvetlenül is elküldött észrevételezésre. Ezt követően 2011. szeptember 14-én nyilvános közmeghallgatást tartott, amelyen számos hazai érintett szervezet jelent meg személyesen vagy képviselője útján. A Médiatanács összefoglaló dokumentumot tett közzé a nyilvános meghallgatásról és a beérkezett észrevételekről 2011. október 14-én, de az észrevételezés lehetősége ezt követően nyitva állt egészen október végéig. Legutoljára két nemzetközi szervezet, a FIFA és az UEFA küldte el észrevételeit és javaslatait az előkészítő dokumentum és a kiemelt események javasolt listája tárgyában.

Az előkészítő dokumentum közzétételétől kezdve nagy számban érkeztek észrevételek bel- és külföldi érintettektől és érdeklődő magánszemélyektől egyaránt.

Az egyéni észrevételezők rendre kedvelt sportágukat – elsősorban a kézilabdát és futballt – emelik ki, és ezen események körét bővítenék, a hazai sportszervezetek és szövetségek nézettség-növelést várnak, a nemzetközi sportszövetségek a közvetítés szabályozása alá vont sportesemények körét konkretizálnák a hazai csapat részvételével zajló nagy tétel járó eseményekre. A csatornák képviselői a csatorna várható jogosulti vagy kötelezett helyzetétől függetlenül egyértelmű és kiszámítható eljárásokat és határidőket, a nézettség 80 százalékos határának a meghatározási módját szeretnék (most és a digitális átállást követően), valamint annak pontos meghatározását, hogy a szabályozást milyen jellegű és mikor kötött szerződésekre kell majd alkalmazni.

A kiemelt események körét jelentősen szűkítő, azokról konkrét sportágakat vagy egyes sportágak klubeseeményeit törő javaslatok érkeztek. A közvetítés jellegének meghatározásakor azonban – megfontolva minden szakmai érvelést, valamint mérlegre téve a közvetítési jogokra aspiráló kötelezett csatornák és a társadalom széles körének jogos érdekeit – a differenciálás mellett kellő érvek szólnak. A nyilvános meghallgatás és észrevételezési eljárás eredménye tehát a közvetítések jellegének differenciálásában mutatkozik meg, ahol éles különbség tehető egyes különösen fontos események kötelezően élő és teljes terjedelmű közvetítése, valamint a listán megtalálható további események ettől eltérő, akár időben csúsztatott közvetítése között.

A társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események listája

(A lista az eddig beérkezett észrevételek figyelembevételével készült tervezet!)

1. A nyári olimpiai játékok *(élő közvetítés)* és a téli olimpiai játékok.
2. A FIFA férfi labdarúgó-világbajnokság *(élő közvetítés)* és az UEFA férfi labdarúgó-Európa-bajnokság *(élő közvetítés)*.
3. A férfi labdarúgó nemzeti válogatott mérkőzései *(élő közvetítés)*
4. Az UEFA Bajnokok Ligája döntője *(élő közvetítés)*, az UEFA Bajnokok Ligája és Európa Liga csoportkörének és egyenes kieséses szakaszának magyarországi klubcsapat részvételével zajló mérkőzései *(élő közvetítés)*, illetve az UEFA Bajnokok Ligája és Európa Liga selejtezői magyarországi klubcsapat részvételével zajló mérkőzései *élő közvetítésével*.
5. A férfi és női kézilabda világ- és Európa-bajnokság magyar nemzeti válogatott részvételével zajló mérkőzései az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
6. A férfi és női kézilabda EHF Bajnokok Ligája és Kupagyőztesek Európa Kupája magyarországi klubcsapat részvételével zajló mérkőzései az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
7. A férfi vízilabda világ- és Európa-bajnokság a magyar nemzeti válogatott részvételével zajló mérkőzései az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
8. A férfi vízilabda LEN Euroliga magyarországi klubcsapat részvételével zajló mérkőzései az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
9. A férfi és női kosárlabda világ- és Európa-bajnokság magyar nemzeti válogatott részvételével zajló mérkőzései az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
10. A férfi kosárlabda EuroChallenge és a női kosárlabda-Euroliga kupaküzdelmek közül a magyar klubcsapat részvételével zajló mérkőzések az elődöntők és döntők *élő közvetítésével*.
11. A férfi jégkorong-világbajnokság magyar nemzeti válogatott részvételével zajló mérkőzései.
12. A kajak-kenu világ- és Európa-bajnokság magyar versenyző részvételével zajló döntői.
13. Az úszó világ- és Európa-bajnokság magyar versenyző részvételével zajló döntői.
14. A Forma-1 Magyar Nagydíj futama.

9. Szakhatósági állásfoglalások

I.

9.1. Szakhatósági állásfoglalás az Axel-Springer és a Ringier összefonódásának engedélyezése tárgyában

II.

Az Mttv. 171. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) köteles a Médiatanács állásfoglalását beszerezni az olyan vállalkozások közötti összefonódások engedélyezéséhez, ahol legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyek elsődleges célja a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóterméken keresztül.

III.

A GVH 2010-ben indított versenyfelügyeleti eljárás keretében vizsgálta az Axel-Springer és a Ringier fúziókérelmét. Ezen eljárás keretén belül az Mttv. előírásának eleget téve kérte a Médiatanács szakhatósági állásfoglalását. A vizsgálatot a Médiatanács 2011. január 10-én kezdte meg. Az eljárás – az ügy bonyolultságára és a jogalkalmazói gyakorlat újszerűségére tekintettel kért 20 napos eljárási határidő hosszabbítása, hiánypótlási felhívás, majd belföldi jogsegélykérelem után – 2011. április 12-én zárult le. A vizsgálatok eredménye alapján a Médiatanács a szakhatósági hozzájárulást nem adta meg.

IV.

Az Mttv. 171. §-a alapján a Médiatanács a szakhatósági állásfoglalása során akkor tagadhatja meg a fúzióhoz való hozzájárulását, ha a független véleményforrások összefonódások utáni szintje nem biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom releváns piacán. A sokszínűséggel és a véleménybefolyással kapcsolatban általában elmondható, hogy a tájékoztatási monopóliumok (így az egyoldalú tájékoztatás) kialakulásának megakadályozása Magyarországon alkotmányos cél, valamint az EU-ban is kiemelt jelentőséggel bír a sokszínű tájékoztatáshoz való jog, ugyanis a magas médiakoncentráció csökkenti a tartalomkínálat sokszínűségét, a vélemények pluralitását, illetve ezek hatására a kommunikációs jólétet a társadalomban.

V.

A Médiatanács a szakhatósági állásfoglalását az alapján alakította ki, hogy a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán feltételezhető-e, hogy a sokszínű tájékozódás jogának romlása következzen be, vagyis

VI.

- a tervezett összefonódás milyen hatással lehet az összeolvadással érintett vállalkozások véleménybefolyásolási képességére, illetve a tájékoztatás sokszínűségének megőrzésére;
- milyen mennyiségű és választékú médiatartalom állna a társadalom rendelkezésére (külső pluralizmus);
- a tervezett összefonódással érintett tartalmakban miként változna a tájékoztatást jelentő tartalmak mennyisége, sokszínűsége (belső pluralizmus).

VII.

A Médiatanács vizsgálatának első és egyben elengedhetetlen lépése volt, hogy meghatározza a releváns piacot, ugyanis a törvény értelmében a sokszínűség és a véleménybefolyásoló képesség változását az adott releváns piacon kell elemeznie. Ezt követően

VIII.

megvizsgálta a belső és külső pluralizmus változását a fúzió következtében, majd harmadik lépésként a véleménybefolyásolási képesség alakulását.

A releváns piac meghatározását a Médiatanács három dimenzió mentén vizsgálta:

- A *tematikus dimenzió* mentén elkülönítésre kerültek az általános tematikájú véleményforrások (a leginkább közérdeklődésre számot tartó témák (belföldi és külföldi hírek), valamint a speciális tematikájú véleményforrások (pl. gazdaság, sport).
- A *közvetítő csatornák dimenziója* mentén a GVH-tól megkapott piacelemzés adataira támaszkodva megállapítást nyert, hogy a nyomtatott sajtóterméket fogyasztók a televízió, a rádió és az internet szerepét csak kiegészítő tartalomfogyasztásnak tekintik, a helyettesítési lehetőség mindenütt 10 százalék alatt marad, így ezek elkülönült piacokat alkotnak. E helyütt szükséges megjegyezni, hogy maga a jogszabályi rendelkezés – 171. §. (1) – is kifejezetten elhatárolja egymástól az elektronikus hírközlési hálózaton és a nyomtatott sajtóterméken keresztül nyilvánossághoz eljuttatott médiatartalmat, továbbá, hogy az Mttv. külön kategóriaként értékeli a napilapokat és az időszaki kiadványokat.
- A *földrajzi dimenzió* kapcsán a Médiatanács megállapította, hogy „az általános tematikájú tartalmak, hírek és azok értelmezései” kategóriában megyei szinten szükséges figyelembe venni a nyomtatott sajtótermékeket, tekintettel arra, hogy jelentős szerepet játszanak ebben a szegmensben a csak helyi szinten elérhető tartalomforrások.

A Médiatanács a vizsgálata során a következő releváns piacokat azonosította:

I. Napilapok

- a) Általános tematikájú napilapok (politikai napilapok, bulvárnapiapok, megyei [regionális] napilapok) az Axel Springer helyi lapjai által lefedett megyékben.
- b) Speciális tematikájú tartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő napilapok országos piaca.
  - b1) gazdasági-pénzügyi tartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő napilapok,
  - b2) sporttartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő napilapok.

II. Időszaki kiadványok

- a) Általános tematikájú időszaki kiadványok az Axel Springer helyi lapjai által lefedett megyékben.
- b) Speciális tematikájú tartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő időszakos kiadványok országos piaca.
  - b1) gazdasági-pénzügyi tartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő időszakos kiadványok,
  - b2) sporttartalmak, hírek és azok értelmezéseit közlő időszakos kiadványok,
  - b3) szórakoztató és életmódtartalmakat közlő időszakos kiadványok.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A releváns piac meghatározását követően a Médiatanács megvizsgálta, hogyan változna a belső és a külső pluralizmus a sajtótermékek piacán a fúzió következtében. Tekintettel arra, hogy mind a legnagyobb példányszámban értékesített országos bulvárlap, a „Blikk”, mind a legnagyobb példányszámban eladott országos politikai napilap, a „Népszabadság” a Ringier tulajdonában van, a regionális napilapok jelentős része pedig az Axel-Springer tulajdonában áll, ezért a tervezett fúzió az eddigi kétpólusú tulajdonosi befolyást szűkítené, és a tervezett fúziót követően nem lenne biztosított a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülése.

A Médiatanács álláspontja szerint valószínűsíthető, hogy a közös vállalat – a költségcsökkentés érdekében – ugyanazt a hírforrást használja majd a hasonló tartalmat közlő lapok esetén az átfedő tartalmak előállításához, ez viszont szükségszerűen a tartalomkínálat sokszínűségének csökkenését vonja maga után, valamint veszélyezteti a demokratikus közvélemény kialakításához elengedhetetlenül szükséges sokféle hír és vélemény megjelenését, csökkenti a választékot, ezáltal széles társadalmi érdekek sérülhetnek.

A külső és belső pluralizmus vizsgálata után a Médiatanács részletesen elvégezte az eladott lapszám alapján a releváns piacokon a piaci részesedések alakulásának elemzését. Az eredmények alapján az általános tematikájú lapok piacán a fúzió után 85 százalékos, az általános tematikájú időszaki kiadványok piacán 75 százalékos, míg a szórakoztató és életmódtartalmakat közlő kiadványok piacán közel 50 százalékos lenne az összeolvadás után létrejövő vállalat piaci részesedése. Mindezek pedig a Médiatanács álláspontja szerint olyan magas részarányok, amelyek ezeken a piacokon a tartalomkínálat sokszínűségét egyértelműen és jelentősen korlátozhatnák, torzíthatnák, veszélyeztethetnék, ezáltal nem lenne kellően biztosított a plurális tájékoztatáshoz való jog érvényesülése.

A Médiatanács a korábbi megállapítások alapján a fúzió iránti kérelmet elutasította.

9.2. Előzetes szakhatósági állásfoglalás az M-RTL és az IKO csoport összefonódásának engedélyezése tárgyában

A Magyar RTL Televízió Zrt. (továbbiakban: M-RTL), az IKO Televisions Kft. és az IKO Romania Srl. vállalkozásokat érintő összefonódás tárgyában a Médiatanácshoz 2011. augusztus 15-én érkezett meg az előzetes szakhatósági hozzájárulás iránti kérelem. A kérelemben előadottak alapján az M-RTL 100 százalékos tulajdoni részesedést kívánt szerezni a Muzsika TV-t nyújtó IKO Televisions, valamint további hat, jelenleg az IKO Romániához tartozó médiaszolgáltatás nyújtására az IKO Romania által létrehozandó román jogi személy vonatkozásában, továbbá az M-RTL eddigi közvetett tulajdonosa (RTL CEE) további 31 százalékos közvetett részesedést kívánt szerezni az M-RTL-ben. A Médiatanács 2011. augusztus 30-án a kérelem pontosítására és nyilatkozattételre hívta fel a kérelmezőt, majd szeptember 12-én adatszolgáltatást kért. Az eljárás – az ügy bonyolultságára és a jogalkalmazói gyakorlat újszerűségére tekintettel a kért 20 napos eljárási határidő hosszabbítása

után – 2011. október 5-én zárult le. A vizsgálatok eredménye alapján a Médiatanács a fúzióhoz a szakhatósági hozzájárulást megadta.

A Médiatanács első lépésben köteles hivatalból vizsgálni joghatóságát és hatáskörét. Álláspontja szerint a szakhatósági eljárás vizsgálati köre egyértelműen kiterjed a román joghatóság alá tartozó médiaszolgáltatóra is az alábbi indokok miatt:

- a szakhatósági eljárás a versenyfelügyeleti főeljáráshoz, annak személyi, tárgyi hatályához kapcsolódik. Tehát jelen eljárásban a Médiatanács nemcsak az Mttv. joghatóságra vonatkozó rendelkezéseit köteles vizsgálni, hanem a főeljáráshoz kapcsolódó joghatósági szabályokat is;
- a médiaszolgáltatások magyar nyelven, magyar tartalomfogyasztók számára készülnek és Magyarország területén elérhetőek;
- a fúzió megvalósulása esetén valamennyi médiaszolgáltatást a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató nyújthatná, ezáltal egyértelműen és ténylegesen is magyar joghatóság alá kerülnének az összeolvadással érintett médiaszolgáltatások.

A szakhatósági állásfoglalás kialakítása körében elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy fennáll-e a médiapiaci koncentráció engedélyezését kizáró megtagadási ok. A Médiatanács az Mttv. rendelkezései alapján köteles megtagadni a szakhatósági hozzájárulást, amennyiben legalább 35 százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató (illetve a médiaszolgáltató bármely tulajdonosa, és a médiaszolgáltató bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személy vagy vállalkozás) médiaszolgáltatást végző vállalatban kíván részesedést szerezni.

A vizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy az RTL Klub közönségaránya folyamatosan csökkenő trendet mutat, azonban még a 2009-ben mért legmagasabb érték (23,1%) is lényegesen alatta marad a törvényben szereplő 35 százaléknak. Az IKO Romania tulajdonában lévő lineáris médiaszolgáltatások (Cool, Film+, Film+2, Prizma Tv, Reflektor Tv, Sorozat+) összesített éves átlagos közönségaránya 2011 első fél évét tekintve 7,8 százalékos, az IKO Televisions tulajdonában lévő Muzsika TV nevű lineáris médiaszolgáltatás éves átlagos közönségaránya pedig 2011 első fél évére vonatkozóan 0,4 százalékos, vagyis ezen médiaszolgáltatások tekintetében sem áll fenn az Mttv.-ben meghatározott fúziót kizáró megtagadási ok.

A Médiatanács a szakhatósági állásfoglalását az alapján alakította ki, hogy a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán feltételezhető-e, hogy a sokszínű tájékozódás jogának romlása következzen be, vagyis

- a tervezett összefonódás milyen hatással lehet az összeolvadással érintett vállalkozások véleménybefolyásolási képességére, illetve a tájékoztatás sokszínűségének megőrzésére;
- milyen mennyiségű és választékú médiatartalom állna a társadalom rendelkezésére (külső pluralizmus);

– a tervezett összefonódással érintett tartalmakban miként változna a tájékoztatást jelentő tartalmak mennyisége, sokszínűsége (belső pluralizmus).

I.

A Médiatanács vizsgálatának első – és egyben elengedhetetlen – lépése volt, hogy meghatározza a releváns piacot, ugyanis a törvény értelmében a sokszínűség és a véleménybefolyásoló képesség változását az adott releváns piacon kell elemeznie. Ezt követően megvizsgálta a belső és külső pluralizmus változását a fúzió következtében, majd harmadik lépésként a véleménybefolyásoló képesség alakulását.

II.

A releváns piac meghatározását a Médiatanács három dimenzió mentén vizsgálta.

– A *tematikus dimenzió* mentén a Médiatanács a piaci gyakorlattal egyező, a piaci szereplők által általánosan használt csoportosítást használta fel a vizsgálatához.

III.

– A *közvetítő csatornák dimenziója* mentén a Médiatanács azt vizsgálta, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatást mely médiatartalom-szolgáltatás helyettesítheti. A fogyasztás módja és intenzitása, valamint a véleménybefolyásoló hatásuk tekintetében az elsődleges tájékoztató forrás alapján az audiovizuális tartalmak elkülönülnek a többi platformtól. A Médiatanács vizsgálta, hogy az internetes platform mint audiovizuális tartalmat megjelenítő felület milyen viszonyban van a televíziós platformmal. A vizsgálat során az interneteléréssel rendelkezők számából megállapítható, hogy a lakosság szignifikáns része számára az internet nem reális alternatíva a televízió helyettesítésére vagy kiegészítésére. A sokszínűség szempontjából tehát a lakosság közel fele eleve hátrányos helyzetbe kerülne, amennyiben a Médiatanács a televíziós és az internetes tartalomszolgáltatást egy piacként kezelné. Mindezekből következően a Médiatanács a jelen szakhatósági ügy vonatkozásában a sokszínűséget a televíziós platform mint lineáris audiovizuális közvetítőcsatorna mentén önállóan vizsgálta.

IV.

V.

– A *földrajzi dimenzió* mentén tekintettel arra, hogy a fúzióval érintett médiatartalmak hozzáférési helye elvileg az ország bármely részén lehetséges – az országos lefedettséggel rendelkező műholdas műsorterjesztés esetében a terjesztett médiaszolgáltatásokat potenciálisan az ország egész területén el lehet érni – a Médiatanács a releváns piacot országos piacként definiálta.

VI.

A Médiatanács a vizsgálata során a következő releváns piacokat azonosította:

VII.

– Hír-, közszolgálati tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

– Általános szórakoztató tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

– Életmód-tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

– Filmtematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

– Gyermektematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

– Zenetemtikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

VIII.

- Ismeretterjesztő tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.
- Sporttematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca.

A releváns piac meghatározását követően a Médiatanács megvizsgálta, hogyan változna a fúzió következtében a belső és külső pluralizmus szintje, valamint a véleménybefolyásolási képesség.

A Médiatanács álláspontja szerint a fúzió során nem áll fenn olyan körülmény, amely alkalmas lenne a fentiekben meghatározott releváns piacok vonatkozásában a tartalomkínálat sokszínűségének egyértelmű, jelentős és közvetlen korlátozására, torzítására az alábbi indokok miatt:

- Az RTL Klub médiaszolgáltatás a napi teljes műsoridő minimum 30 százalékában közszolgálati tartalom sugárzására köteles. A műsorszolgáltatási szerződésben meghatározott mértékű közszolgálati tartalom sugárzási kötelezettsége a tervezett fúzió engedélyezését követően is fennállna. Mindez megfelelő garanciát nyújt a sokszínű tájékoztatás jogának érvényesülésére.
- A véleménybefolyásolási képesség szempontjából meghatározó jelentőségű belföldi, külföldi, gazdasági, politikai, pénzügyi, hír- és egyéb informatív jellegű médiatartalmak tekintetében kiemелendő, hogy a fúzióval érintett médiaszolgáltatások közül kizárólag az M-RTL médiaszolgáltatása, az RTL Klub nyújt hírek/híradó műsorszámot, az IKO Romania és az IKO Televisions médiaszolgáltatásaiban 2010-ben nem került sor hírműsorszám sugárzására. A fúzió következtében egy szerkesztői felelősség alá kerülő médiaszolgáltatások esetén a Médiatanács álláspontja szerint a véleménybefolyásolási képesség nem változik, ezáltal az összeolvadás vélelmezhetően nem okozza a sokszínű tájékozódás jogának sérelmét.
- A Médiatanács a közönségarányok alapján megállapította továbbá, hogy a tervezett fúzió a fentiekben azonosított releváns piacok egyikén sem okozna az eddigi piaci erőviszonyokban változást, ugyanis az M-RTL, az IKO Romania és az IKO Televisions médiaszolgáltatók egyik releváns piacon sem jelennek meg egyszerre. Az M-RTL az RTL Klub médiaszolgáltatás által a „Hír-, közszolgálati tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca” elnevezésű releváns piacon, míg az IKO Romania médiaszolgáltató az „Általános szórakoztató” (Cool, Prizma TV, Reflektor TV, Sorozat+), a „Film” (Film+, Film+2), az IKO Televisions pedig a „Zene” (Muzsika TV) tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piacán képviselteti magát.
- Kiemelendő az is, hogy az elmúlt években jelentősen megnőtt a tematikus médiaszolgáltatások száma Magyarországon: míg 2000-ben még csak 30 magyar nyelvű csatorna volt jelen a piacon, addig 2011-ben már meghaladja számuk a 100-at, ami – egyéb médiajogi eszközök és megfelelő piaci körülmények mellett – szintén biztosíthatja a sokszínűséget és a választási lehetőséget.

A fentiek értelmében a Médiatanács szerint a fúzió tehát egyik releváns piacon sem járna a tulajdonosi koncentráció erősödésével, így vélelmezhetően a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is megfelelően biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését, ezért a Médiatanács a fúzióhoz az Mttv. 171. §-a alapján az előzetes szakhatósági hozzájárulást megadta.

A Médiatanács a kérelmező által bejelentett RTL CEE által az M-RTL-ben való tulajdonszerzést hatáskör hiányában nem vizsgálta, tekintettel arra, hogy a jogügyletben érintett felek közül kizárólag az M-RTL visel szerkesztői felelősséget, tehát a tulajdonszerzés nem tartozik az Mttv. 171. § hatálya alá.

10. A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók azonosítása

Az Mttv. 182. § m) pontja szerint a JBE médiaszolgáltatókat az Mttv. 69. § (3) bekezdésében meghatározott közönségarány-mérés alapján a Médiatanács azonosítja, és ez alapján meghatározza a JBE médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségeket.

Az Mttv. 70. § (11) bekezdése szerint a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárását a Médiatanács minden év szeptember 30. napjáig lefolytatja.

A Médiatanács az Mttv. 69. § (4) bekezdése alapján az 1078/2011. (VIII. 24.) számú határozatával hozzájárult a „Televíziós nézettségmérés és rádiós hallgatottságmérés módszertana” című dokumentumnak az NMHH honlapján való közzétételéhez.

A Médiatanács az Mttv. 70. § (1) bekezdésének megfelelően a médiapiaci koncentráció fokának megítélése szempontjából jelentős (továbbiakban: releváns) piaci tényeket és körülményeket – különösen a médiaszolgáltató előző naptári évi átlagos közönségarányát – az Mttv. 70. § (2)–(6) bekezdéseiben foglalt eltérésekkel, a Ket. szerinti hatósági ellenőrzési eljárásban vizsgálja.

A Médiatanács az Mttv. 70. § (2) bekezdése alapján a hatósági ellenőrzési eljárásban a releváns tények és körülmények tisztázása érdekében a médiaszolgáltatókat végzéssel adatszolgáltatásra kötelezheti.

A Médiatanács a fent leírtakra tekintettel a releváns piaci tények és körülmények vizsgálatára vonatkozó valamennyi információ és rendelkezésére álló adat alapján 2011 augusztusában az Mttv. 70. § (1)–(2) bekezdése alapján az alábbi médiaszolgáltatókkal szemben indított hatósági ellenőrzési eljárást:

- Magyar RTL Televízió Zrt.
- MTM-SBS Televízió Zrt.

- FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.
- ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.

Az Mttv. 70. § (5) bekezdése szerint, amennyiben a Médiatanács a hatósági ellenőrzés alapján megállapítja, hogy a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárás lefolytatására okot adó körülmény fennáll, akkor végzésben dönt az eljárás megindításáról.

A fent leírtak alapján a Médiatanács az 1167/2011. (IX. 7.) számú határozatával a Magyar RTL Televízió Zrt.-vel szemben, az 1168/2011. (IX. 7.) számú határozatával az ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.-vel szemben, az 1169/2011. (IX. 7.) számú határozatával az MTM-SBS Televízió Zrt.-vel szemben, az 1216/2011. (IX. 14.) számú határozatával pedig az FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.-vel szemben JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló hatósági eljárást indított.

A Médiatanács az Mttv. 70. § (12) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve az 1314/2011. (X. 5.) számú határozatával az ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.-t, az 1315/2011. (X. 5.) számú határozatával az FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.-t, az 1326/2011. (X. 5.) számú határozatával az MTM-SBS Televízió Zrt.-t, az 1327/2011. (X. 5.) számú határozatával pedig a Magyar RTL Televízió Zrt.-t JBE médiaszolgáltatóként azonosította.

A Médiatanács az Mttv. 70. § (8) bekezdése alapján a fenti határozataiban megállapította a JBE médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségeket.

11. A Médiatanács nemzetközi kapcsolatai

A hatóság tartalomszabályozással kapcsolatos külkapcsolatainak alakulása

Az elmúlt évekhez hasonlóan a hatóság tartalomfelügyelettel kapcsolatos külkapcsolataiban meghatározó volt az Európai Bizottsággal, az Európa Tanáccsal, a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (European Platform of Regulatory Authorities – EPRA) és a Közép-Európai Szabályozói Fórummal (Central European Regulatory Forum – CERF) való együttműködés. Az esemény kiemelkedő jelentőségére tekintettel a fejezet elején említjük meg, hogy a hatóság szervezésében a 2011 júniusában megtartott 14. Sanghaji Filmfesztivál keretén belül megrendezett „Magyar Filmhéten” 14 magyar filmet mutattak be hatalmas sikerrel a kínai nagyvárosban.

A hatóság kapcsolata az Európai Bizottsággal

A hatóság szakértői – a kormány felkérésére – részt vettek azokon a kétoldalú tárgyalásokon, amelyek az Európai Bizottság és Magyarország képviselői között zajlottak az irányelv implementációjával kapcsolatban. Az ilyen típusú együttműködés azonban elfogadott Európában. Az Európai Bizottság 2011-ben több EU-tagállammal folytatott tárgyalásokat

I.

az irányelv átültetésével kapcsolatos problémákról, és a tagállamok kormányai számos esetben kérték fel a hatóságokat, hogy vegyenek részt a szakmai munkában.

II.

A hatóság 2010 nyarától vesz részt az irányelv 29. cikkelyével felállított kapcsolattartó bizottság munkájában, mely a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak képviselőiből áll. Elnöke az Európai Bizottság egy képviselője, és az ő kezdeményezésére vagy egy tagállami küldöttség kérésére ül össze. A kapcsolattartó bizottság legfontosabb feladata az irányelv hatékony végrehajtásának elősegítése rendszeres konzultáció útján minden olyan gyakorlati problémát illetően, amely az irányelv és különösen a 2. cikkely alkalmazásából ered, valamint minden más olyan ügyben, amellyel kapcsolatban hasznosnak tartják a véleménycserét.

III.

A kapcsolattartó bizottság 34. és 35. ülésén vettek részt a hatóság képviselői az elmúlt évben. Az ülésen fontos tájékoztatást kaptak a résztvevők az irányelv implementációjával kapcsolatban. A hatóság munkájához fontos tájékoztatások közül ki kell emelni az irányelv 16. és 17. cikkelyében foglalt, az európai és a független gyártású művek megfelelő arányával kapcsolatos tagállami jelentések elkészítését. A tagállamoknak 2011. december folyamán kellett eljuttatniuk a beszámolót az Európai Bizottság részére. Itt kell beszámolnunk arról, hogy a hatóság munkatársai részt vettek az irányelv európai művek támogatását célzó rendelkezéseivel kapcsolatos tanulmányt bemutató munkaértekezleten is. Ennek a munkaértekezletnek a legfontosabb megállapításait foglalták össze a tanulmányt készítő cég (Headway International) képviselői. Elhangzott, hogy az irányelv 13., 16., és 17. cikkelyében foglaltak érvényesülését vizsgálták. Kitértek a következő fogalmakra: „figyelembe veendő órák”, „ahol megvalósítható”, „független gyártó”. Az előírásokat nem teljesítő médiaszolgáltatókkal kapcsolatban kizárólag három országban nem alkalmazhatnak semmiféle szankciót, a legtöbb országban figyelmeztetésben, pénzbírságban és a műsorszolgáltatási engedély valamilyen korlátozásában (pl. az engedélyes jogainak korlátozása) lehet részesíteni a jogsértő médiaszolgáltatót. A legtöbb tagállamban nem „bontották ki” a 13. cikkelyben (lekérhető szolgáltatások) foglaltakat, hanem csak szó szerint ültették át a rendelkezéseket. A 31 országra kiterjedő tanulmányban szerepel a monitoring kiemelt fontossága ezen a területen. A 13. cikkelyben foglaltakkal kapcsolatos monitoring ma már megegyezik a 16. és 17. cikkelyben foglaltak ellenőrzésével. Az audiovizuális médiapiac összértéke 77 milliárd euró volt 2009-ben. Aggodalomra adhat okot, hogy rövid távon csökkenést mutatnak a reklámbevételek. Ezzel szemben a közszolgálat nagyobb bevételre tett szert (Németországban 46 százalékot tett ki a közszolgálat aránya), és nőtt a lekérhető szolgáltatásokkal kapcsolatos bevétel is. Ezzel egy időben csökkent a vezetékes szolgáltatók bevétele. A legszínesebb piac továbbra is az Egyesült Királyság piaca, ahol számos új szolgáltatás már nagy népszerűségnek örvend. A médiaszolgáltatókhoz összességében 60 milliárd euró folyt be 2009-ben. Ennek az összegnek a fele folyik vissza tartalomgyártásra, amely összeg kb. 10 százalékát fordítják a független gyártású tartalmak beszerzésére. A lineáris médiaszolgáltatásban az

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

európai művek aránya körülbelül 66 százalék (az irányelv több mint 50 százalékot ír elő), a független gyártású művek aránya 30 százalék (az irányelv 10 százalékos arányt ír elő). Érdekes, hogy az új szolgáltatások közül az időeltolódásos, ún. catch-up televíziók esetében a legmagasabb az európai művek aránya, mivel ezen szolgáltatások a médiaszolgáltatók saját gyártású műsorait kínálják, melyeknek a másodlagos jogaival is ők rendelkeznek. A tanulmány készítői abban látják a legnagyobb veszélyt, hogy a választék bővülésével elaprózódik a piac, ami végső soron a bevételek és az új tartalmak előállításának csökkenéséhez is vezethet. A jövőre nézve kérdésként merül fel az európai művek fogalmának kiterjesztése, illetve a független gyártó fogalmának újradefiniálása, hogy az valóban független gyártókat jelöljön, és egységes legyen minden tagállamban. További intézkedések tehetőek a pénzügyi támogatás, a forgalmazás és a minőségi előírások vonatkozásában.

A Médiatanács számára nagyon fontos volt a kapcsolattartó bizottság 34. ülésén megtartott beszámoló is, amely az Európai Bíróság T-385/07. számú ítéletében foglaltakat összegezte. A bíróság ítéletéből az a következtetés vonható le, hogy a társadalom számára kiemelten jelentős események listájának megalapozottnak és a megvalósítandó céllal arányosnak kell lennie. Az Európai Bizottság ítéletének indokolásában nézettségi adatokra is hivatkozott. Ezért is fontos, hogy a kapcsolattartó bizottságnak kellő ideje legyen a tagállamok listáinak vizsgálatára. A Médiatanács számára különösen indokolt az ítéletben foglaltak ismerete, mert az Mtv. a hatóság feladatává teszi a „magyar” lista elkészítését. A kapcsolattartó bizottság ülését követően a hatóság munkatársai rendszeresen konzultáltak az Európai Bizottság szakértőivel a társadalom számára kiemelten jelentős események listájának összeállításával kapcsolatban. Az irányelv 14. (2) cikkelye értelmében „az Európai Bizottság kikéri a 29. cikk alapján létrehozott kapcsolattartó bizottság véleményét a tagállamok által összeállított listával kapcsolatban, továbbá az Európai Bizottság a meghozott intézkedéseket haladéktalanul közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában, és legalább évente egyszer kiadja a tagállamok által hozott intézkedések egységes szerkezetbe foglalt jegyzékét”.

A kapcsolattartó bizottság 2011. november 23-án megtartott 35. ülésén megtárgyalt, Olaszország által összeállított lista számos hasznos tapasztalattal gazdagította a hatóság munkatársait is.

A hatóság kapcsolata az Európa Tanáccsal

Az elmúlt évben a hatóság folytatta munkáját a Média és Új Kommunikációs Szolgáltatók Irányító Bizottságának (CDMC) munkájában. A hatóság munkatársa részt vett a bizottság alá tartozó Új Média Szakértői Csoport tevékenységében is. Az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának döntését követően a CDMC 2011. december 31-én megszűnt, helyét az információs társadalomban bekövetkezett jelentős változásokra tekintettel a Média és Információs Társadalom Irányító Bizottság (Steering Committee on Media and Information Society – CDMSI) vette át.

I.

A CDMC-t felváltó CDMSI-t a miniszterek bizottsága CM/Res (2011) 24. számú határozatával hozta létre az Európa Tanács Alapító Okiratának a kormányközi testületekről szóló 17. cikkelyében foglaltaknak megfelelően. A CDMSI megbízása 2012. január 1. és 2013. december 31. közötti időszakra szól.

II.

A miniszterek bizottsága elvárja, hogy az irányító bizottság figyelemmel kíséresse az elfogadott dokumentumokban szereplő ajánlások érvényesülését. 2013 végéig készüljön el egy összeállítás az internethasználók jogairól és egy jogi eszköz a határokat átlépő internetforgalomról. A 2012. év során véglegesítse a CDMSI a keresőprogramokkal, illetve a közösségi oldalakkal kapcsolatos munkáját. A CDMSI feladatává tette a miniszterek bizottsága egy, „a nemek egyenlőségéről a médiában” című ajánlás előkészítését, egy egyezménytervezet megalkotását a műsorszolgáltatók szomszédos jogairól (ha a WIPO-ban továbbra is folytatódik a pátthelyzet, illetve az Európai Bizottság felhatalmazást kap, hogy az egyezményről tárgyaljon az Európa Tanáccsal). Javaslatokat is vár a miniszterek bizottsága a médiával kapcsolatos jogi eszközök vonatkozásában (pl. a közszolgálati médiával, az internet közszolgálati értékére vonatkozó és a média új fogalmával foglalkozó dokumentumokkal kapcsolatban). Az irányító bizottság fontos feladata az Európa Tanács rágalmozási ügyekkel összefüggő, a joghatósági fórumok önkényes megválasztása elleni tevékenységével kapcsolatos munkájának segítése, főleg a szólásszabadság szemszögéből. A CDMSI másik fontos feladata a miniszterek bizottságának január 13-i nyilatkozatában foglaltak megvalósítása, továbbá a személyes adatok és a magánélet védelme, az információs társadalom témakörrel kapcsolatos munkában való közreműködés közösen a Jogi Együttműködés Szakértői Csoporttal (CDCJ), illetve a személyes adatok automatikus feldolgozásával szembeni védelemről szóló egyezmény által létrehozott tanácsadó bizottsággal (T-PD). A T-PD által előkészített dokumentumok közül a 108. egyezmény, a foglalkoztatás és adatvédelem, az adatvédelem és rendőrség, biometria, adatvédelem és a gyermekek című dokumentumok megvizsgálását és véleményezését tette még a CDMSI feladatává a miniszterek bizottsága. A CDMSI munkájában részt vevők száma, a bizottsági munkában való részvételük és ennek feltételei nem változnak, ugyanazok a szabályok maradnak érvényben, amelyek a leköszönő irányító bizottságra voltak alkalmazandók. Szintén nem változnak a megfigyelőkre vonatkozó szabályok: a CDMC munkájában részt vevő megfigyelők folytathatják a tevékenységüket az új bizottságban is. A CDMSI évente kétszer ülésezik, első ülését 2012 márciusában tartja meg.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

A CDMC 2011. november 28. és december 2. között megtartott, utolsó, 15. ülésén került sor a testület munkájának lezárására, az eredmények áttekintésére. A CDMC által 2011. december 1-jéig megtárgyalt anyagok:

VIII.

A CDMC véleményezte a parlamenti közgyűlés erőszakos pornográfiáról szóló 1981. (2011) számú ajánlásában foglaltakat. A CDMC osztja az ajánlásban megfogalmazott aggodalmat, és különösen a kiskorúak szempontjából fontosnak tartja, hogy a kiskorúak védelmet

élvezzenek az erőszakos és szélsőségesen pornográf tartalmakkal szemben. Azonban az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga megerősíti, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkelyében foglalt szabadság kiterjed arra is, hogy személyeket megsértsünk, megdöbbsentsünk vagy zavarba hozunk. Ennek megfelelően a CDMC elfogadhatónak tartja egy tanulmány elkészítését, amely ezt a kérdést alaposan és részletesen körbejárja.

A CDMC ugyancsak véleményezte a parlamenti közgyűlés a gyermekek bántalmazását megőrkítő felvételek elleni nemzetközileg összehangolt és elkötelezett küzdelemről szóló 1980. (2011) számú ajánlásában foglaltakat is. A CDMC a dokumentumot a gyermekek ellen elkövetett szexuális bűntettek elleni átfogó európa tanácsi stratégia felé vezető út fontos lépésének tartja. Az irányító bizottság felhívja a figyelmet a gyermekek szexuális kizsákmányolása és bántalmazása elleni védelemről szóló európa tanácsi egyezményben (ún. Lanzarote Egyezmény) foglalt terminológia megfelelő alkalmazására, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának a témával kapcsolatos esetjogára.

A hatóság részvétele az EPRA munkájában

A hatóság kapcsolataiban kiemelt fontosságú az EPRA-val folytatott együttműködés. A társhatóságok hatékony együttműködése ma már elengedhetetlen a médiafelügyeleti munkában. A szervezet munkájában részt vevő hatóságok rendszeres tapasztalatcserét folytatnak az EPRA titkárságon keresztül, és a magyar hatóság is számos kérdést juttatott el a társhatóságokhoz. 2011-ben az EPRA két ülést tartott: az elsőt májusban Ohridban (Macedónia), a másodikat októberben, Brüsszelben. Az ohridi ülésen szavazták meg az EPRA tagjai a megszünt ORTT jogutódjaként a Médiatanács tagságát. Az ohridi ülés plenáris ülése „Tartalomszabályozás és az új média” címmel a hagyományos és az új média felügyeleti módszerei közötti különbségeket elemezte, illetve azt a kérdés, hogy a nem lineáris szolgáltatásokra milyen új előírásokat léptettek érvénybe az egyes államok (nem kizárólag az EU-tagállamokat vizsgálták). A nem lineáris szolgáltatások regisztrációkötelesek az EPRA tagállamainak jelentős részében. Kizárólag Luxemburgban végzi a regisztrációt a Tájékoztatási Minisztérium, a többi országban a hatóságok feladata.

Az előadáson arról is szó esett, hogy milyen iránymutatást adnak a hatóságok a szolgáltatók számára az irányelv rendelkezéseinek értelmezéséhez. Az audiovizuális médiaszolgáltatás definíciója nagyon összetett, így az irányelv 1. cikkelyében foglaltak értelmezése még a hatóságok számára is nehézséget okoz, amint azt a korábbi EPRA-üléseken elhangzottak is bizonyítják. A szabályozó hatóságoknak a következő kérdésekre kell választ adniuk:

- Egy adott szolgáltatás az irányelv hatálya alá tartozik-e, más szavakkal: audiovizuális médiaszolgáltatással van dolgunk?
- Ha igen, milyen szabályokat kell alkalmazni? Azokat, amelyek a lineáris vagy amelyek a nem lineáris szolgáltatásokra vonatkoznak?
- Ki a felelős a jogszabályi előírások betartásáért, vagyis ki a médiaszolgáltató?

Az irányelv 1. cikkelye értelmében az alábbi együttes kritériumoknak kell megfelelnie az adott szolgáltatásnak:

- Gazdasági tevékenységet jelentő szolgáltatásnak kell lennie.
- A médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel a szolgáltatásért.
- Nagy nyilvánossághoz való eljuttatás.
- Olyan szolgáltatás, amelynek elsősleges célja a tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás, vagy amely audiovizuális kereskedelmi közlemény.
- Elsődleges célja a műsorszámok szolgáltatása.
- Elektronikus hírközlő hálózatokon keresztül való eljuttatása a szolgáltatásnak.

Az irányelv 1. cikkelyében foglaltakkal kapcsolatban kilenc szabályozó hatóság (osztrák, belga, bolgár, brit, horvát, olasz, litván, svéd, szlovák) készített iránymutatást, de hamarosan elkészülnek a bosnyák, norvég, lengyel és a szlovén hatóságok jogértelmező iránymutatásai is. Az iránymutatások általában tartalmazzák azon szolgáltatások megnevezését, amelyek lekérhető szolgáltatásnak minősülnek (így különítve el azokat a lineáris mediaszolgáltatásoktól). A brit ATVOD katalógusos formában sorolja fel azon szolgáltatásokat, amelyek lekérhető szolgáltatásnak minősülnek. Franciaországban a jogalkotó elkülöníti az ún. „késleltetett televíziót – catch-up tv” a lekérhető szolgáltatásoktól, eltérő kvótákat alkalmazva az előbbire (pl. francia gyártású műsorokra), mint az utóbbira.

A hatóság részvétele a Közép-európai Hatósági Fórum (CERF) munkájában

A Közép-európai Szabályozó Hatóságok Fórumát 2009. december 15-én hozták létre a Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szerbia és Szlovákia elektronikus médiát felügyelő hatóságai azzal a céllal, hogy fokozzák az együttműködést a térség szabályozó hatóságai között. A szervezet évente egyszer ülésezik, ezáltal lehetőséget biztosítva a tapasztalatcserére az audiovizuális területet érintő legfontosabb ügyekben, lehetővé téve a határokat átlépő műsorokkal kapcsolatos ügyek kezelését. A CERF következő találkozóját 2012-ben Pozsonyban rendezik, a szlovák Műsorszolgáltatási Tanács meghívására.

2011. szeptember 15–16-án tartotta meg a Közép-európai Hatóságok Fóruma az évente megrendezésre kerülő találkozóját Varsóban. A varsói Lazienki Parkban megrendezett esemény házigazdája a lengyel Országos Műsorszolgáltatási Tanács (Kkrit) volt. A cseh, a szlovák, a szerb, a román és a magyar küldöttek, kiegészülve a Szlovéniából, Ciprusról és Franciaországból érkezett megfigyelőkkel, az irányelv implementációjával és a digitális átállással kapcsolatos ügyeket vitatták meg. A találkozón az alábbi témákat érintették:

- A médiaszolgáltatók saját műsorszámokkal kapcsolatban tett közleményeik, illetve az ezen műsorszámokkal kapcsolatos származékos termékek – az irányelv 23. (2) cikkelyében foglalt kivételek.
- A választási kampányokról szóló tudósításokkal kapcsolatos monitoring feladatok.

- A székhelyükön kívüli államba sugárzó (delokalizált) médiaszolgáltatókkal kapcsolatos problémák – az irányelv 4. és 5. cikkelyében foglaltak végrehajtása.
- A digitális átállással kapcsolatos tapasztalatok; újdonságok a digitális rádiózásban.
- „Must carry/must offer” szabályok alkalmazása.
- Telefonos műsorok, emelt díjas szolgáltatások – a szabályozó hatóságok feladata ezen szolgáltatások besorolásában.

A varsói ülés talán legfontosabb eseménye volt, hogy az NMHH munkatársai hivatalosan átadták a CERF honlapját. A www.cerfportal.org egyik újítása, hogy fel lehet rá tölteni azon műsorszámok felvételeit, amelyek feltehetően jogszabálysértőek, vagy amelyekkel kapcsolatban kifogás érkezett, és azt a joghatósággal rendelkező CERF-tagállam hatósága közvetlenül megnézheti. Az alkalmazás használatát az is megkönnyíti, hogy nemcsak feltölteni lehet a felvételeket, hanem hozzáférést is meg lehet hozzá adni. A CERF-honlap többi tulajdonságában hasonlít más regionális hatósági együttműködés által üzemeltetett honlapokhoz. A „forum” menüpont lehetővé teszi bizonyos témakörök megvitatását, szakmai anyagok felhelyezését. Jan Dworak, a Krrit elnöke a CERF-hatóságok nevében mondott köszönetet az NMHH képviselőinek a honlap elkészítéséért és az elvégzett munkáért.

A hatóság kétoldalú kapcsolatai

2010 áprilisában a magyar hatóság képviselői a SARFT (State Administration of Radio, Film & Television), a kínai audiovizuális területet felügyelő államigazgatási szervezet meghívására látogattak a Kínai Népköztársaságba. A SARFT sanghaji képviselőivel folytatott akkori tárgyalásokon megállapodás született arról, hogy 2011-ben a 14. Sanghaji Filmfesztivál keretén belül „magyar filmhét” kerül megrendezésre.

A megállapodás úgy szól, hogy a filmeket az Alap által támogatott filmekből válogatják ki a fesztivál rendezői a magyar főkonzulátus kulturális tanácsosa, Révész Ágota segítségével. A kulturális tanácsos asszony kérésére azonban a „Magyar Filmhét” szervezésébe és a filmek kiválasztásába a hatóság bevonta a Magyar Mozgóképi Közalapítvány magyar filmek külföldi fesztiváloztatására szakosított cégét, a Filmunió Kft.-t is. A filmfesztivál kínai szervezőinek egy 40 filmalkotást (nagyjátékfilmek, rövidfilmek, animációs filmek) tartalmazó listát és DVD-válogatást küldött ki a Filmunió Kft.

A magyar delegáció ellátogatott a fesztivál keretén belül megrendezett filmvásárra is, ahol képet kapott az ázsiai filmpiac méreteiről és lendületes fejlődéséről.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A MÉDIATANÁCS 2011. ÉVI TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGE – TÁMOGATÁSI TERÜLET

1. A Médiatanács támogatáspolitikája

Törvényi háttér

Az Mttv. hatálybalépésével az műsorszolgáltatási által nyújtott támogatásokkal kapcsolatos jogszabályi környezet az elmúlt egy évben jelentősen megváltozott. A korábbi médiatörvény szigorú megkötéseket tartalmazott arra vonatkozóan, hogy meghatározott bevételeket pontosan milyen támogatási célokra kell fordítani, függetlenül attól, hogy az egyes területeken így az előírtnál kisebb összegek is elegendőnek bizonyultak volna, míg más területeken forráshiány keletkezett.

Az Mttv. ezeket a korlátozásokat feloldotta, megteremtve annak lehetőségét, hogy a Médiatanács a rendelkezésre álló támogatási forrásokat a médiapiac változásaira gyorsabban reagálva, hatékonyabban, az érintett szakmai szervezetek véleményét jobban figyelembe véve tudja felhasználni.

A területet érintő másik jelentős változás azt eredményezte, hogy a filmtámogatási rendszeren belül az egyes szervezetek feladatai világosan elkülönültek egymástól. Az új feladatmegosztás szerint a Médiatanács és az Alap a rendelkezésére álló forrásokból a közszolgálati célú televíziós és rádiós műsorszámok készítésén, a közösségi médiaszolgáltatók működésén, illetve a kortárs zeneműveken, valamint az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotásokon túl a nem egész estés filmalkotások – és ezen belül különösen a dokumentumfilmek, ismeretterjesztő alkotások és animációs filmek – előállítását támogatja. Az egész estés filmalkotások támogatását, illetve a mozgóképzakmai célokra előirányzott források elosztását a Magyar Nemzeti Filmalap Közhasznú Nonprofit Zrt. (MNF) végzi.

A 2004. évi II. törvény (filmtörvény) elfogadott módosítása ugyanakkor lehetőséget ad arra, hogy filmalkotások közös támogatására az MNF és az Alap megállapodást kössön egymással.

A Támogatási terület

A Műsorszolgáltatósi Alap jogutódjaként az Alap Támogatási területének feladata a Médiatanács jogelődje, az ORTT által meghirdetett pályázati eljárások lebonyolítása (nyilvánosságra hozatal, elbírálás, bírálóbizottság ajánlásának elfogadása, szerződéskötés, a támogatás folyósítása, ellenőrzés), valamint az Mttv.-ben meghatározott egyéb tevékenységek támogatása, illetve elvégzése. Ennek keretében megmaradt a támogatási területnek a támogatásokkal összefüggő döntés-előkészítő tevékenysége a Médiatanács részére.

Új szabályozási alapok, intézkedések

– A támogatási terület a korábbi szabályozást új alapokra helyezve az Mttv.-ben rögzítettek alapján elkészítette az általános pályázati feltételeket (továbbiakban: ÁPF), amelyet a Médiatanács 112/2011. (I. 19.) számú határozatával jóváhagyott.

A 2011. január 21-én hatályba lépett ÁPF rögzíti: *„A közösségi médiaszolgáltatók, a közszolgálati célú műsorszámok, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások és a kortárs zeneművek támogatását nyilvános pályázat útján kell biztosítani”*.

Az ÁPF elfogadásával lehetőség nyílt a pályázati felhívások, a támogatási szerződések formaszövegeinek racionalizálására, az adminisztrációs terhek csökkentésére.

A Médiatanács által a 2011. év hátralévő részére elfogadott támogatási terv és koncepció alapján szükségessé vált az ÁPF módosítása és kiegészítése, amely így rögzítette az új támogatási politika lényeges elemeit.

– Az ÁPF szabályainak megfelelően módosításra került **A bírálóbizottságok működéséről szóló szabályzat** (továbbiakban: ügyrend), a bírálóbizottságok elnökeivel és tagjaival a pályázatok értékelésére kötetendő szerződések formaszövege, valamint a megválasztott, illetve a kinevezett tagokkal aláírandó összeférhetetlenségi nyilatkozat. A módosított ÁPF-nek megfelelően új elemként megjelent, hogy bírálóbizottsági tagság nemcsak választással, hanem kinevezéssel is létrejöhet. Az ügyrendet és a szerződések formaszövegeit a Médiatanács az 1607/2011. (XI. 16.) számú határozatával fogadta el.

– Az ÁPF-fel párhuzamosan a Médiatanács a 321/2011. (III. 9.) számú határozatával átmenetileg felfüggesztette az Alaphoz benyújtott egyedi támogatási kérelmek befogadását, így a törvénnyel összhangban megszűnt a pályázattal nélküli támogatás.

2011. az átmeneti év

A közmédia átalakításának folyamata mellett a Médiatanács a korábbi évekhez hasonlóan 2011-ben is folytatta a helyi médiaszolgáltatók támogatását, a fenntartási költségeik, műszaki beruházásaik, illetve állandó műsoraik (hír-sport és magazinműsorok) támogatását célzó pályázati eljárások meghirdetésével jelentősen megemelve a keretösszegeket.

Az Mttv. rögzíti, hogy a Médiatanács határozza meg az Alap támogatáspolitikáját. A nem nyereségérdekelt és közműsor-szolgáltató – az új szabályozás szerint közösségi –

médiaszolgáltatók, valamint a helyi rádiós és televíziós mediaszolgáltatók támogatása érdekében a Médiatanács négy pályázati felhívás közzétételéről döntött, 1,29 millió forint értékben.

Az 1996-os mediaszabályozás értelmében a nem nyereségérdekelt és közműsor-szolgáltató mediaszolgáltatók támogatására fix, százalékosan meghatározott keretösszeg állt a támogató rendelkezésére. Míg korábban az Alap bevételeinek legalább fél-fél, de legfeljebb egy-egy százalékát oszthatta csak el a támogató, addig ma a Médiatanács támogatáspolitikája határozza meg a keretet, így az előző évi 379 millió forint összeget – a korábbi években beérkező igényekhez igazítva – 600 millió forintban rögzíthette. Az új szabályozásnak köszönhetően 2011-ben a nonprofit (július 1-jétől az Mtv. 209. §-a értelmében közösségi mediaszolgáltatói) szektor működési/fenntartási támogatására az előző évi 303 helyett 500 millió forint, míg a műszaki fejlesztés támogatására az előző évi 76 helyett 100 millió forint jutott. A helyi mediaszolgáltatók állandó műsorai készítésének támogatási keretösszegét is jelentősen megemelte a Médiatanács, az előző évi igények figyelembevételével 690 millió forintot határozott meg, visszatérve ezzel a 2007-es válság előtti év kereteihez.

Új támogatási koncepció

Az új szabályozás alapján az egész estés produkciók támogatását az ez évben létrehozott Nemzeti Filmalap állja, a televíziós/rádiós műfajok pályázati támogatása pedig teljes egészében az Alap feladata.

A Médiatanács 2011. szeptember 21-én elfogadta a nem egész estés filmek támogatási koncepcióját.

Alapul véve a külföldi finanszírozási példákat, a koncepció a magyar filmművészet és filmkultúra megmentése, a nemzeti filmipar működése érdekében folytatott nyilvános szakmai konzultációk eredményein és az Alap eddigi pályázati gyakorlatának tapasztalatain nyugszik. A Médiatanács és a pályázói kör közös célja, hogy a támogatás révén elkészülő alkotások a lehető legtöbb nézőhöz eljussanak.

Az új koncepció legfontosabb szempontja a valódi értékek támogatása és a közpénzek felelős felhasználása mellett a filmszakmai sajátosságok figyelembevétele volt. Ebből következően a nem egész estés televíziós műfajok támogatására kiírt pályázati eljárások gyökeresen megújulnak és átláthatóbbá válnak.

A Médiatanács új támogatási koncepciója tartalmi és eljárási megújításának alapelvei:

- kiszámíthatóság, eljárásonként egyes műfajokban évente több beadási lehetőség,
- forgatási időszakhoz való igazodás,
- hosszú távú gondolkodás, egymásra épülő pályázati eljárások,
- előszűrés, többlépcsős megmérettetés,
- a bírálókat során szóbeli konzultáció lehetősége,

- magas szakmai követelményrendszer mind a pályázat beadásakor, mind az elszámolásakor,
- szakmai zsűri, elengedhetetlen televíziós szerkesztői részvétellel,
- nagyobb összegű támogatások, 80 százalékos támogatási arány a minőségi munka érdekében,
- pénzügyi szemlélet megváltoztatása, a filmszakmai sajátosságok figyelembevétele, az adó-visszatérítési rendszer megtartása,
- korszerű műszaki követelmények, HD-minőség,
- visszacsatolás, szakmai utóélet figyelembevétele,
- egyszerűbb pályázati kiírás és szerződés,
- bürokrácia csökkentése, hosszú távon a digitális pályáztatásra való átállás.

I.

II.

III.

Az alábbi táblázat rögzíti az új koncepció tartalmi és formai követelményeit összevetve az Alap korábbi pályáztatási rendjével (kiemelve a megmaradt intézményeket) **(1. táblázat)**.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

1. táblázat

	2011-ig	2011-től
Műfaji meghatározás	Egész estés és nem egész estés is	Kizárólag nem egész estés
Támogatási cél	Közszolgálati tartalmú filmalkotás	Közszolgálati tartalmú filmalkotás
Bemutatót vállaló médiaszolgáltató	Általában országos műsorszolgáltató	Elsődlegesen közszolgálati médiaszolgáltató
Pályázat beadása	Évi egyszeri beadás, rendszertelen módon	Évente kiszámítható módon több beadási lehetőség műfajonként
Forgatási időszak határidők	Forgatási időszakhoz való igazodás	Forgatási időszakhoz való igazodás
Bírálat	Egyfordulós bírálat	Többlépcsős bírálat és személyes konzultáció
Bírálóbizottság	Szakmai zsűri	Szakmai zsűri, televíziós igény megjelenítése
Készültségi fok	10%	10%
Pályázói kör	Bármely filmelőállító	Regisztrált produceri iroda
Határon túli pályázók	Pénzügyi lebonyolítóval	Pénzügyi lebonyolítóval vagy önállóan ütemezett folyósítással
Elszámolás	Könyvvizsgáló alkalmazásával	Könyvvizsgáló alkalmazásával
Támogatási arány	67–80%	80%
Folyósítás üteme	80% előfinanszírozás, 20% utófinanszírozás	80% előfinanszírozás, 20% utófinanszírozás
Támogatás összege	Eseti összeg, igazából hozzájárulás	Magas támogatási összeg, filmfinanszírozás
Teljes bekerülési költség	Önrész igazolása	Támogatással együtt a gyártási költségek 100%-ban való rendelkezésre állásának igazolása
Közvetett támogatás	Igénybe vehető	Igénybe vehető
Produceri díj elszámolása	Csak tételes költségként, csak ha tervezte, nem volt előre meghatározott százalékos korlát	Terveznie kell, elszámolható nemzetközi sztenderdek szerint (a rezsköltséggel együtt max. 15%)
Technikai előírás	Értékelési szempont volt a HD-technika előírása	Kötelező a HD-technika
Koprodukciós partner	Nincs kizárva	Nincs kizárva
Beszámoló	Tartalmi és pénzügyi	Tartalmi kiegészül: szöveggönyv, három werkfotó, közreműködői lista
Költségterv	A pályázó maga készítette	A Filmirodával egyeztetett formanyomtatványon kötött módon a filmszakmai szempontok érvényesülésével
Referencia	Mind a pályázónak, mind a rendezőnek kötelező	Mind a pályázónak, mind a rendezőnek kötelező
Pályázati kérelmek száma	Egy pályázó egy/kettő pályázatot nyújthatott be	Egy produceri iroda három pályázatot nyújthat be pályázatonként; egy rendező egyet
Televíziófilm-forgatókönyv és televíziófilmterv-fejlesztési támogatások	–	Új pályázati eljárásaként jelenik meg

A Médiatanács az elfogadott támogatási terv alapján a közszolgálati célú tartalmak gyártására – dokumentum-, ismeretterjesztő és animációs filmek elkészítésére – 400 millió forint keretösszeget különített el. A filmes műfajok mellett televíziófilm-forgatókönyv és televíziófilmterv-fejlesztés támogatásáról, valamint ún. „ad hoc” pályázattal aktualitások támogatásáról is döntött (**2. táblázat**).

2. táblázat

Műfaj	2011-es támogatás (millió forint)	Max. pályázati összeg alkotásonként (millió forint)
Dokumentumfilm	140	8
Ismeretterjesztő film (természetfilm, kulturális, történelmi, művészettörténeti és tudományos témában)	110	10
Animációs film	90	–
Televíziófilmforgatókönyv-írás	10	1
Televíziófilmterv-fejlesztés	10	3
Aktualitások ('ad hoc')	40	-
Összesen	400	

A Médiatanács időközben az „ad hoc” keretet 20 millió forintban határozta meg.

A nem egész estés pályázati felhívások megjelentetése

a) A Médiatanács 2011. november 11-én hozta nyilvánosságra a támogatási terv alapján elkészített nem egész estés, háromszakaszos *dokumentum-, ismeretterjesztő és animációs filmek* gyártásának támogatását célzó pályázati felhívásokat.

A pályázati eljárások első szakaszában 747 filmterv érkezett, összesen csaknem hatmilárd forintos támogatási igénnyel; a benyújtott szinopsziseket a bírálóbizottságok decemberben értékelték (**3. táblázat**).

3. táblázat

Azonosító szám	A beérkezett szinopszisek száma	Az igényelni kívánt támogatás (forint)
DOKFILM2011	406	2 939 485 483
ISMERET2011	266	2 288 823 125
ANIMACIO2011	75	660 418 000
Összesen	747	5 888 726 608

A filmszakma képviselőit felvonultató bírálóbizottságok a nagy számban beérkezett munkákból a legjobb terveket választották ki a pályázati eljárás második szakaszára. Az első körös értékelésnél szempont volt, hogy a közszolgálati normák szerint tartalmaz, értékes tervek jussanak tovább, és azt is mérlegelte a bírálóbizottság, hogy a tervek valóban megvalósíthatók-e, és alkalmasak-e a televíziós bemutatásra.

b) A Médiatanács november 16-án döntött a *televíziófilm-forgatókönyv és televíziófilmtervezés* gyártásának támogatására (TVFILMTERV2011) vonatkozó pályázati felhívásról, amely azért egyedülálló, mert az Alap eddigi pályázatási gyakorlatában hasonló tematikájú pályázati eljárás még nem volt. A kiírással a filmipar képviselői számára lehetőség nyílik arra, hogy tévéfilmes forgatókönyveik és filmterveik fejlesztéséhez és elkészítéséhez támogatáshoz jussanak, ugyanakkor valamennyi támogatott és elkészült forgatókönyvvel, valamint filmtervvel a támogatottnak indulnia kell a Médiatanács által közzétett televíziós filmek mint közszolgálati célú műsorszámok gyártásának támogatására meghirdetendő pályázati eljárásában. A nyertes forgatókönyvekből és filmtervekből készülő magas színvonalú klasszikus televíziófilmek és filmsorozatok gyártásának támogatását szolgáló pályázati eljárást a Médiatanács előreláthatólag 2012 első negyedévében hirdeti meg.

A pályázatok benyújtásának korszerűsítése

A pályázatok benyújtásának korszerűsítése, valamint a digitális pályázatásra való áttérés első lépéseként és a korábban előforduló hibaforrások kiiktatása érdekében teljesen új, egységes pályázati dokumentációs csomag született az ANIMACIO2011, a DOKFILM2011, az ISMERET2011 és a TVFILMTERV2011 pályázati eljárásokhoz; ez alkalmazandó majd valamennyi, a jövőben meghirdetendő pályázati eljárásban a támogatás jellegéhez, sajátosságaihoz igazítva. Az egységes keretbe fogalt Excel-alapú pályázati adatlap és költségterv kitöltésével a program függvények használatával automatikusan kitölti az űrlapot, amely ezáltal egyszerűbbé és könnyen kezelhetővé válik, illetve nem lehet rosszul kitölteni. A dokumentumok egyértelmű és érthető kitöltéséhez útmutató készült.

2. Az Alap összes pályázati eljárása (1997–2011)

Az 1997. és 2011. december 31-e között meghirdetett 166 pályázati eljárás közül az Alap év végén

- 17 még folyamatban lévő pályázati eljárással kapcsolatban látta el a feladatokat,
- 14 pályázati eljárás egyes támogatottai esetében folytat peres eljárást igényérvényesítés miatt.

Ez idáig összesen 135 pályázati eljárás zárult le.

A mintegy 12 922 beérkezett pályázati kérelemből a Médiatanács/ORTT 6604 kedvezményezett esetében 33,4 milliárd forint támogatást ítél meg és kötött támogatási szerződést.

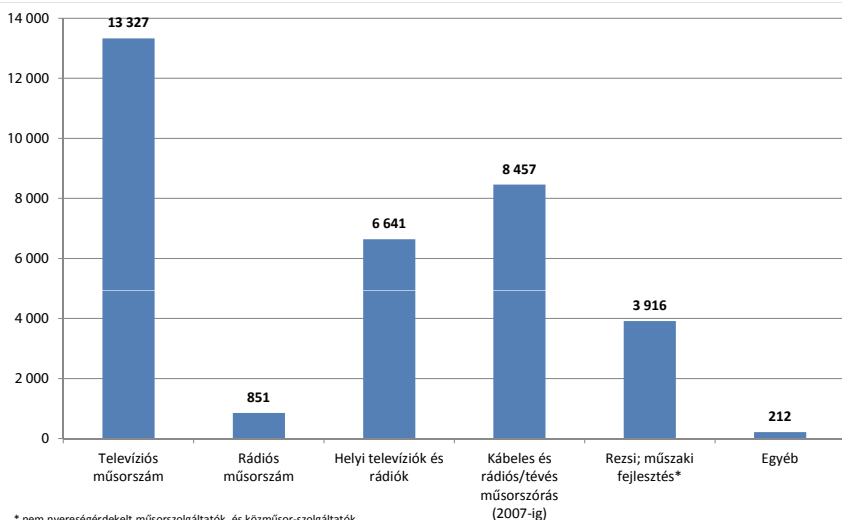
A pályázati eljárások során egyes támogatottak esetében a nem szerződésszerű teljesítések miatt igényérvényesítési eljárásban 2011 végén 115,5 millió forint követelést tartott nyilván az Alap.

Az eddigi 166 pályázati eljárásban a Médiatanács/ORTT a médiaszektor alábbi területeinek támogatására fordította a 33,4 milliárd forintot (**1. ábra**):

- televíziós, rádiós műsorszámok létrehozása és bemutatása,
- a nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatók és a közműsor-szolgáltatók/közösségi médiaszolgáltatók műszaki fejlesztése és működési költségeihez való hozzájárulás,
- helyi televíziós és rádiós műsorszolgáltatók számára műsorszórás korszerűsítése (a 2007. évi LXXIV. törvény – a műsorterjesztés és digitális átállás szabályairól – hatálybalépéséig),
- műszaki fejlesztések: a kábelhálózatok fejlesztése és korszerűsítése (a 2007. évi LXXIV. törvény – a műsorterjesztés és digitális átállás szabályairól – hatálybalépéséig).

1. ábra

Az összes pályázat keretében nyújtott támogatás (millió forint, 1997–2011)

Az Alap 2004 decemberétől a támogatott és bemutatott műsorszámokat digitálisan rögzíti, metaadatokkal látja el, s egy digitális archívumba rendezi. 2006 szeptemberétől a műsorszámok legfontosabb adatai az Alap és az NMHH Médiatanács honlapján is olvashatók. Az archívumban tárolt rádió- és televízió-műsorok száma 2011 végén több mint

3500, ami közel 67 100 archivált műsorórát jelent. A műsorszámok a metaadatok alapján (pl. cím, támogatott, műfaj, rendező/szerkesztő) kereshetőek, és digitális hordozóra kiírhatóak. 2005 decemberétől az Alap az archívumában rögzíti és őrzi a nem műsorszámpályázatok főbb dokumentumait is.

3. A 2011. évben kibocsátott pályázati felhívások

Az Alap a Médiatanács döntése alapján 2011-ben 9 pályázati felhívást bocsátott ki összesen 2 milliárd forint keretösszegben (melyből 2011 végéig 879,13 millió forint támogatást ítélt meg és kötött támogatási szerződést) az alábbi támogatási célokkal. **(4. táblázat, 2. és 3. ábra)**

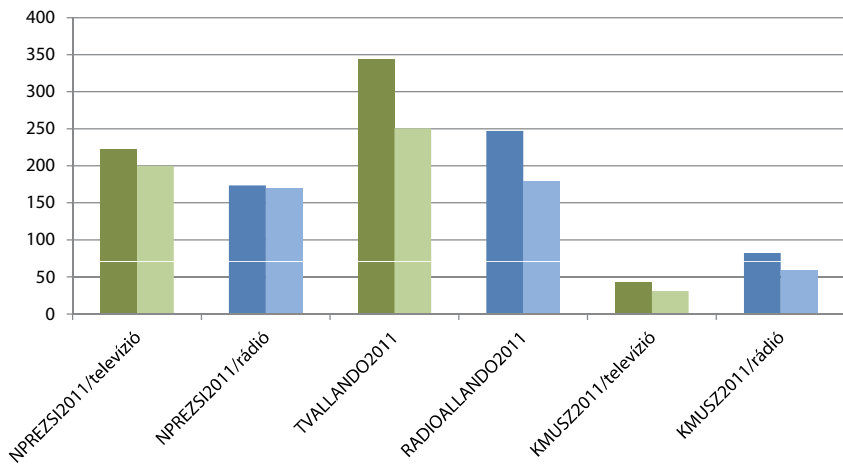
4. táblázat

2011-ben a Médiatanács által meghirdetett pályázati eljárások számadatai 2011. december 31-ig

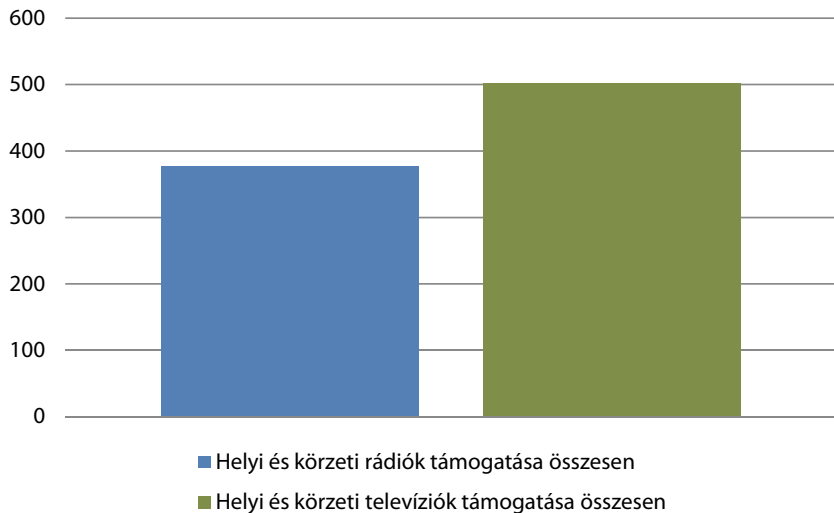
Pályázati eljárás	Keret-összeg (millió forint)	Beérkezett támogatási igény		Megítélt támogatás		Szerződéssel leköötött támogatás		Az eljárás szakasza
		(millió forint)	db	(millió forint)	db	(millió forint)	db	
NPREZSI2011/televízió	500	221,69	57	200,10	55	199,90	54	Lezárult: 2011. december 7.
NPREZSI2011/rádió		395,12	116	369,75	103	369,55	102	
TVALLANDO2011	420	343,41	82	250,54	60	242,70	59	A 3. forduló bírálati szakaszban
RADIOALLANDO2011	270	247,06	93	178,36	69	176,46	68	A 3. forduló bírálati szakaszban
KMUSZ2011/televízió	100	42,78	25	31,04	19	59,39	19	Lezárult
KMUSZ2011/rádió		125,15	49	90,42	38	90,42	38	
ANIMACIO2011	90	660,42	75					Az 1. beadási szakasz lezárult
DOKFILM2011	140	2 939,49	406					Az 1. beadási szakasz lezárult
ISMERET2011	110	2 288,82	266					Az 1. beadási szakasz lezárult
TVFILMTERV2011	20	61,06	42					Bírálati szakaszban
REZSI2012-TV	350	273,60	39					Az 1. forduló beadása lezárult
REZSI2012-R		498,94	82					Az 1. forduló beadása lezárult
Összesen	2 000	7 061	1 129	889	270	879	267	
Helyi és körzeti rádiók támogatása összesen		502,86	176	407,39	136	405,49	135	
Helyi és körzeti televíziók támogatása összesen		607,88	164	481,68	134	473,64	132	

2. ábra

Igényelt/megítélt támogatás (millió forint)

3. ábra

Helyi, körzeti rádiók és televíziók szerződéssel lekötött támogatásai (millió forint)

1. A Médiatanács a 116/2011. (I. 19.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mtv. 137. § (1) bekezdése, illetve az EUM-szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006/EK rendelet (2006. december 15.)

2. cikke alapján közösségi médiaszolgáltatók (nem nyereségérdekelt médiaszolgáltatók és köz-műsor-szolgáltatók) 2011. évi fenntartási és üzemeltetési költségeinek vissza nem térítendő támogatására, havonta folyósítandó előfinanszírozás formájában **(NPREZSI2011)**.

A pályázati eljárás célja a közösségi médiaszolgáltatói (nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói és közműsor-szolgáltatói) jogosultsággal rendelkező magyarországi médiaszolgáltatók folyamatos tevékenységének havi támogatása a 2011. április 1-je és 2011. december 31-e közötti, a pályázó elfogadott pályázati kérelme szerinti támogatott időszak médiaszolgáltatóval kapcsolatos fenntartási és üzemeltetési költségeihez való hozzájárulás.

A pályázati eljárásban az alábbi keretösszegek állnak a pályázók rendelkezésére **(5. táblázat)**:

5. táblázat

REZSI 2011	KÖZMŰSOR-SZOLGÁLTATÓ keretösszeg: 300 000 000 forint				NEM NYERESÉGÉRDEKELT keretösszeg: 200 000 000 forint			
	tv keretösszeg: 180 000 000 forint		rádió keretösszeg: 120 000 000 forint		tv keretösszeg: 80 000 000 forint		rádió keretösszeg: 120 000 000 forint	
	TRA	max. kérhető/ hó/forint	TRA	max. kérhető/ hó/forint	TRA	max. kérhető/ hó/forint	TRA	max. kérhető/ hó/forint
3 éve megszakítás nélkül rezsitámogatásban részesített	40%	700 000	40%	600 000	50%	700 000	50%	600 000
nem részesített támogatásban megszakítás nélkül 3 éve	50%		50%		67%		67%	
hálózatba kapcsolódó rádiók havonta kért támogatás (forint)	-	TRA – sávosan		350 000	-	TRA – sávosan		400 000
		<150 000=85%				<150 000=85%		
		150 000<200 000=75%				150 000<200 000=75%		
		200 000<<350 000=60%				200 000<400 000=60%		

A nyolcfordulós eljárás eredményeképpen a 116 beérkezett kérelemből az Alap a 103 nyertest 369 747 503 forint támogatásban részesítette, ezek közül 102 pályázóval 369 547 503 forint összegben kötött szerződést **(6. és 7. táblázat)**.

6. táblázat

A kiírástól 2011. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek	116		
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	13		
nyertessé nyilvánított		103	
Szerződést nem kötött		1	
Szerződést kötött		102	369 547 503

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

7. táblázat

A támogatásban részesült pályázók

Közmsor-szolgáltató televíziók

A pályázó neve	A médiaszolgáltatás állandó megnevezése	A megítélt támogatás (forint)
„Szabadhajdú” Nonprofit Kft.	Hajdúböszörményi Városi Televízió	2 000 000
Alapítvány a Tatai Televízió Segítésére	Tatabányai Televízió	6 300 000
Archimedia Kft.	Promontor Tv	5 534 400
Danubia Televízió Nonprofit Kft.	Danubia Televízió	5 400 000
Dienes Zoltán Gyula	Sárrét TV – Földes	2 493 000
Domino Tv Zrt.	D1 Tv	1 950 000
Dunaharaszti Ipartestület	KISDuNa TV	3 904 000
Dunaszekcsőért Alapítvány	Lugio Tv	889 000
ÉK-TV Kft.	Pannon TV	4 843 800
Érdi Városi Televízió és Kulturális Nonprofit Kft.	ÉRD TV	2 750 000
Erme-Comp Bt.	Kevély Televízió	2 034 000
Erményi Csaba ev.	Pomáz Televízió	3 177 000
Fanny-Film Kft.	VKC Televízió	6 210 000
GA-BU Média Kft.	Csurgói Városi Televízió	2 978 400
Hegyvidék Média Kft.	Hegyvidék televízió	4 328 000
Kecel Város Önkormányzata – Városi Könyvtár és Művelődési Ház	Kecel Városi Televízió	2 010 000
Kistelek Város Művelődéséért és Sportéletéért Közhasznú Közalapítvány	Kisteleki Városi Televízió	6 300 000
Magyar Vidék Televízió Kft. (Sziget Produkciós Stúdió Kft.)	DVTV (Dunavidék Regionális Televízió)	2 465 000
Mátyus Lajos	Soltvadkerti TV	3 066 000
Média Csele Bt.	Csele TV	2 385 000
MÓRANET Nonprofit Közhasznú Kft.	Móra-Net TV	6 300 000
Multinet 99 Kft.	ÓBUDA TV1	2 235 744
Öböl TV Kft.	Öböl Tv	3 500 000
PÉCS TV Kft.	Pécs TV	5 600 000
Pengő Ferenc	Karcag Televízió	4 869 450
Püspökladányi Tájékoztató Központ	Ladány Televízió	4 976 100
RákosmenteTV Kft.	RTV, Rákosmente TV	2 100 000
Sághy-Sat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Városi Televízió Bóly	6 300 000
Somogy TV. Nonprofit Kft.	Somogy TV	5 600 000
Szabadi Attila	Kartal Televízió	1 250 000
Szentendrei Médiaközpont Kft.	TV Szentendre	6 300 000
Tatai Televízió Közalapítvány	Tatai Televízió	6 300 000
VSZ-KOMBI Bt.	Kiskőrös Televízió	6 300 000
Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Kft.	Zemplén TV	6 300 000

Közműsor-szolgáltató rádiók

A pályázó neve	A médiaszolgáltatás állandó megnevezése	A megítélt támogatás (forint)
Actor Informatika és Nyomda Kft.	Pont Rádió	2 475 000
Aerial Rádió Kft.	Klasszik Rádió 92.1	4 500 000
B.-A.-Z. Megye Betegeiért Alapítvány	Csillagpont Rádió	3 790 000
Erasmus'2001 Kft.	Corvinus Rádió 104,6 MHz	5 400 000
EXTRÉM BUSINESS Kft.	Rádió FM 87,8 MHz	1 260 000
Fekete Júlia	Vár Fm Rádió	4 200 000
FM 4 Rádió Kft.	Mária Rádió	5 400 000
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola	Méliusz Rádió	4 800 000
Kunság Média Nonprofit Kft.	Kunság Rádió	3 150 000
Lánczos Kornél Gimnázium	Táska Rádió	3 821 625
Magyar Jazz Rádió Kft.	90.9 jazzy	4 770 000
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Szent István Rádió	5 400 000
Magyar Katolikus Rádió Zrt.	Katolikus Rádió	5 400 000
Média-Villány Kft.	Rádió Villány FM 100,9	3 150 000
Műsor-Hang Nyrt.	Gazdasági Rádió	2 798 400
Nyíregyházi Főiskola Képzési és Továbbképzési Intézet	Campus Rádió	1 750 000
Nyugat Rádió Kft.	Nyugat Rádió	2 800 000
Piliscsabáért Egyesület	Zöld Hullám Rádió	2 340 126
Radio Studio Kft.	Studio fm 96,3	2 493 000
Rákosmente Rádió és Műsorszolgáltató Kft.	Rádió 17	3 744 000
Remény Rádió Kft.	Rádió Aktív Pécs 94,6	2 529 900
Sound Stúdió 69 Kft.	Rádió Eper	4 800 000
Tenkes Rádió Bt.	Tenkes Rádió FM 88,6	5 400 000
Tiszaújvárosi Közösségi Rádió Egyesület	Rádió 35	1 927 800

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

Nem nyereségérdekelt televíziók

A pályázó neve	A médiaszolgáltatás állandó megnevezése	A megítélt támogatás (forint)
Bihari Antal	Körzeti Televízió Esztergom	6 300 000
Csoboth Zoltán ev.	Városi Tv Mohács	5 841 450
Dede Zsoltné Sári Andrea	Kék-Kálló TV Derecske	2 487 294
Egy-Másért Ifjúsági és Közösségfejlesztő Közhasznú Egyesület	Homokhát Televízió	6 300 000
Magyar Ferenc	Komló és Térsége Televízió	3 036 156
Máriaalmi Faluvédő Egyesület	Máriaalom Televízió	1 368 500
MATT-2004 Kft.	TiszapART Televízió	6 300 000
RTV Szekszárd Kft.	RTV Szekszárd	6 300 000
Szegváriak Szegvárért Közösségfejlesztők Egyesülete	Civil Televízió	4 200 000
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájékoztatásáért Alapítvány	Szentgál Tv	4 066 200
Timteo Kft.	INDEX Televízió	3 254 175
Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület	Tótvázsony TV	2 492 000
Trió-Média-Dunántúl Kft.	Trió-TV-Dunántúl	3 360 000
Xeropress Bt.	Körös Televízió	5 850 000

Nem nyereségérdekelt rádiók

A pályázó neve	A médiaszolgáltatás állandó megnevezése	A megítélt támogatás (forint)
„A Tehetséges Zenészekért” Alapítvány	FeZen Rádió	2 590 000
„Háló” Zámoly Fejlesztésért Egyesület	Vértes Rádió	3 748 000
Abakusz Kör	Abakusz Rádió	4 770 000
Alba Sansz Kulturális Alapítvány	Rádió Sansz	2 538 900
Almási Ákos	Diák Rádió Edelény	1 687 500
Andrysoft Bt.	Alfa Rádió	5 400 000
Civil Rádiózásért Alapítvány	Civil Rádió	3 180 000
Csöszvi Viktor	Rádió Smile	892 842
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	Diósgyőr Rádió	3 200 000
Európa Rádió Nonprofit Közhasznú Kft.	Európa Rádió Nyíregyháza	3 510 000
Európa Rádió Nonprofit Közhasznú Kft.	Európa Rádió Miskolc	4 200 000
Friss Rádió Nonprofit Kft.	Friss Rádió	4 200 000
Gordon Lajos	Rádió Csobán	2 220 800
Kocsis Gyula Levente	Diák Rádió Ózd	1 384 000
Kogyilla Zsolt	Berettyó Rádió	1 093 600
Közösségi Rádiózásért Egyesület	KONTAKT Rádió	1 600 000
Kulturális Életért Közhasznú Egyesület	Mustár Rádió	1 171 840
Média a Belvárosért Egyesület	Szinva Rádió	2 030 000
Media Universalis Alapítvány	Első Pesti Egyetemi Rádió	3 216 000
Mediorix Bt.	Rádió Szarvas	1 980 000
Moiré Kulturális Egyesület	Periszkóp Rádió	200 000
Napszél Kulturális Közhasznú Egyesület	Fúzió Rádió	671 751
Ökorello Alapítvány	Oxigén Rádió	3 400 250
Óri Alapítvány	Triangulum Rádió	2 153 600
Pánik Kulturális Egyesület	4-SSSS Rádió	906 500
Start Média Kft.	Rádió Q	4 800 000
Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft.	Radio Monoster	4 039 200
Tavirózsa Egyesület	Tavirózsa Rádió	2 197 600
Tilos Kulturális Alapítvány	Tilos Rádió	4 200 000
Tiszavasvári Média Egyesület	Best of Rádió	1 867 600
Vida Antal	Tordas Rádió	2 493 000

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

2. A Médiatanács a 195/2011. (II. 9.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mtv. 137. § (1) bekezdése alapján televíziós közéleti magazinműsor, televíziós hírműsor és kulturális magazinműsor készítésének 2011. évi vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában **(TVALLANDO2011)**.

A pályázati eljárás célja négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati televíziós műsorszám készítésének támogatása az alábbi kategóriákban és műsортípusokban: **A) kategória:** helyi eseményekről szóló, saját gyártású közéleti magazinműsor, **B) kategória:** a) helyi eseményekről szóló, saját gyártású – a pályázó választása szerint sporthíreket is tartalmazó – hírműsor; b) helyi eseményekről szóló, saját gyártású kulturális magazinműsor.

A nyertes állandó műsorok támogatására a Médiatanács beadási fordulónként legfeljebb 140 millió forintot ítél meg – a három fordulóban mindösszesen **420 millió forintot** – az alábbi bontásban: A) kategóriában egy beadási fordulóra legfeljebb 55 millió forintot; B) kategóriában egy beadási fordulóra legfeljebb 85 millió forintot. Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás: a) közéleti magazinműsorA esetén 55 000 forint; b) hírműsorB esetén 30 000 forint, c) kulturális magazinműsorB esetén 40 000 forint. A Médiatanács egy állandó műsört tervezett összköltségének legfeljebb 67 százalékaival támogat.

A háromfordulós eljárásból év végéig az első két forduló eredményeképpen a 82 beérkezett kérelemből 60 nyertes 250 537 600 forint támogatásban részesült. Az Alap év végéig 59 pályázóval összesen 242 703 800 forint összegben kötött szerződést *(a szerződéskötések folyamatban vannak)* **(8. és 9. táblázat)**.

A pályázati eljárás *harmadik fordulójára* november 10-én összesen 47 db pályázat érkezett, az igényelt támogatás 188 221 100 forint.

8. táblázat

A kiírástól 2011. december 31-éig összesített adatok	Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek 82		
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	22	
nyertessé nyilvánított	60	
Szerződést nem kötött	1	
Szerződést kötött	59	242 703 800

9. táblázat

A) kategória

A pályázó neve	Az állandó műsor címe	A megítélt támogatás (forint)
Baranya Televízió Kft.	Publikum	2 860 000
BV Média Bt.	Bükkaljai Mozaik	2 500 000
Csoboth Zoltán	Hétközben	2 695 000
Danubia Televízió Nonprofit Kft.	Danubia Híradó	2 860 000
Domino Tv Zrt.	Melanzs – közélet, ízlés szerint	2 915 000
DONKA-F Kft.	Közéleti Mozaik	2 860 000
Dunahaszti Ipartestület	TV Magazin	2 860 000
Egy-Másért Ifjúsági és Közösségfejlesztő Közhasznú Egyesület	Hírek, Homokháttér	2 860 000
Fanny-Film Kft.	Heti Krónika	2 860 000
GA-BU Média Szolgáltató Kft.	Csurgói Hírmagazin	2 585 000
Hajdúszoboszlói Városi Televízió	HÍRHOZÓ	2 860 000
Hegyvidék Média Kft.	Hegyvidéki Körkép	2 860 000
Mátyus Lajos	VADKERTI KRÓNIKA	2 915 000
Média Csele Bt.	Dunavölgye Magazin	2 860 000
MOLNÁR TV Kft.	Csornai Műsor	2 444 000
PVTV Nonprofit Kft.	„Heti Körkép”	2 500 000
RTV.Szekszárd Kft.	KÖZ-TÉR	2 860 000
SÁGHY-SAT Kft.	Napjaink/közéleti magazin	2 915 000
Sárvári Média Nonprofit Kft.	Hírek Hétkor – közéleti magazinműsor	2 622 000
Sió Tv Kft.	Hétről-Hétre	2 860 000
Szabadi Attila	Porta	1 250 000
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájékoztatásáért Alapítvány	„Táj-Kép” Magazin	2 750 000
TELIN Kft.	Szegedi Panoráma	2 860 000
VSZ-KOMBI Bt.	Körkép	2 860 000

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

B) kategória

A pályázó neve	Az állandó műsor címe	A megítélt támogatás (forint)
CSABA TV Kft.	KULTÚRMIX	2 080 000
KÖLCSEY Nonprofit Kft.	Híradó	7 860 000
Xeropress Bt.	Körös Völgy	2 080 000
Xeropress Bt.	Szarvasi Híradó (hírműsor)	6 370 000
ZTV Kft.	KultúRandevú	2 080 000
Baja Marketing Kft.	„Híradó”	7 320 000
Ceglédi TV Közhasznú Nonprofit Kft.	HÍRADÓ	7 080 000
Debrecen Városi Televízió Kft.	Napszemle	7 710 000
Debrecen Városi Televízió Kft.	Debreceni Színeképek	2 080 000
Dél Televízió Kft.	Híradó	5 000 000
ÉK-TV Kft.	Pécsi Kör	2 120 000
ÉK-TV Kft.	Híradó	7 620 000
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság	Aktuális	7 680 000
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság	NÉZŐTÉR	2 040 000
Halasmédia Non-profit Kft.	KultúrKép	1 880 000
Halasmédia Non-profit Kft.	HÍRADÓ	6 900 000
Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft.	Géniusz	2 000 000
Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft.	Kapospont	7 620 000
Keszthelyi TV. Kft.	Szignatúra kulturális magazinműsor	2 080 000
Magyar Vidék Televízió Kft.	Hírtükör	7 833 800
MIKOM Nonprofit Kft.	Promenád	2 080 000
MIKOM Nonprofit Kft.	Miskolc Ma	7 860 000
Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft.	Ózdi Krónika	7 650 000
PÉCS TV Kft.	Publikum	1 492 800
PÉCS TV Kft.	„Pont Ma”	7 080 000
REVITA Televízió Győr Zrt.	HÍRADÓ	7 680 000
Somogy Televízió Nonprofit Kft.	Mottó	2 080 000
Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	HÍRADÓ	7 410 000
Tatai Televízió Kőzalapítvány	TATAI HÍRADÓ	7 710 000
Tolnatáj Zrt.	Híradó	7 620 000
Trió-Média-Kiskunfélegyháza Kft.	Kiskun Krónika	7 560 000
Trió-Média-Kiskunfélegyháza Kft.	KULTÚR-KAPOCS	2 000 000
Város-Kép Nonprofit Kft.	Híradó	7 680 000
Veszprém TV Kft.	KILÁTÓ	2 080 000
Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	„Hír 7” hírműsor	7 770 000
Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	„Mecénás” – kulturális magazin	2 080 000

3. A Médiatanács a 196/2011. (II. 9.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mttv. 137. § (1) bekezdése alapján rádiós hírműsor, illetve közérdekű szolgáltató magazinműsor készítésének 2011. évi vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (RADIOALLANDO2011).

A pályázati eljárás célja négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati rádiós műsorszám készítésének támogatása az alábbi műsortípusokban: helyi eseményekről szóló – a pályázó választása szerint sporthíreket is tartalmazó – hírműsor; helyi eseményekkel foglalkozó, helyi információkat közlő közérdekű szolgáltató magazinműsor.

A nyertes állandó műsorok támogatására a Médiatanács beadási fordulónként legfeljebb 90 millió forintot, a három fordulóra mindösszesen **270 millió forintot** ítél meg. Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás: a) hírműsor esetén 9000 forint; b) magazinműsor esetén 45 000 forint. A Médiatanács egy állandó műsort tervezett összköltségének legfeljebb 67 százalékaival támogat.

A háromfordulós eljárásból év végéig az első két forduló eredményeképpen a 93 beérkezett kérelemből 69 nyertes 178 355 277 forint támogatásban részesült. Az Alap év végéig 68 pályázóval összesen 176 455 500 forint összegben kötött szerződést (a szerződéskötések folyamatban vannak) (**10. és 11. táblázat**).

A pályázati eljárás *harmadik* fordulójára november 9-én összesen 47 db pályázat érkezett, az igényelt támogatás 134 362 880 forint.

10. táblázat

A kiírástól 2011. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek	93		
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	24		
nyertessé nyilvánított		69	
Szerződést nem kötött		1	
Szerződést kötött		68	176 455 500

11. táblázat

A támogatásban részesült pályázók

A pályázó neve	Az állandó műsor címe	A megítélt támogatás (forint)
„A-tól Z-ig” Beruházási és Szervezési, Lebonyolítási Betéti Társaság	Orosházi Krónika	3 207 960
„A-tól Z-ig” Beruházási és Szervezési, Lebonyolítási Betéti Társaság	Orosházi Mozaik	2 340 000
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Régió Krónika	3 240 000
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Közélet-Közérdek	2 340 000
Mambó Rádió Kft.	KOMLÓI MOZAIK	2 295 000
Mambó Rádió Kft.	HÍR-TÉR KOMLÓ	3 240 000
Mambó Rádió Kft.	PÉCSI MOZAIK	2 295 000
Actor Informatika és Nyomda Kft.	Helyi közélet	2 340 000
Actor Informatika és Nyomda Kft.	Hírpont	2 349 000
Andry-Soft Bt.	Női szemmel/nem csak nőknek	1 526 983
Baja Hangja Kft.	„Hírek Helyből”	2 826 000
Baja Hangja Kft.	BR Magazin	2 340 000
Civil Rádiózásért Alapítvány	Budapesti Civil hírek	2 286 000
Civil Rádiózásért Alapítvány	Reggeli Merítés	2 250 000
CSABA RÁDIÓ Kft.	„EZ TÖRTÉNT” – hírműsor	2 826 000
Dabas Sportcsarnok Kft.	Térségi Napló	2 340 000
Dabas Sportcsarnok Kft.	Hírmondó	3 294 000
EL-DO Rádió Kft.	REGIONÁLIS HÍREK	2 145 600
Félegyházi Hírlap Kft.	Valaki mondja meg	2 385 000
Félegyházi Hírlap Kft.	Sirius krónika	2 826 000
FM 4 Rádió Kft.	Jóhírek	2 763 000
FM 4 Rádió Kft.	Napindító	2 340 000
FRISS RÁDIÓ Nonprofit Kft.	Napzárta	2 277 000
Gong Rádió Kft.	Mozaik	2 340 000
Gong Rádió Kft.	Kecskeméti Napszemle	2 826 000
Helikon Rádió Kft.	Színhős	2 220 000
Helikon Rádió Kft.	Kétmilliárd szívdobbanás	2 315 300
Helyi Rádió Kft.	Napjaink	2 295 000
INTERAX Kft.	Csabai Mozaik	2 334 280
Kalocsai Rádió Bt.	Turmix	2 340 000
Kalocsai Rádió Bt.	Korona Krónika	3 294 000
Kisbíró Kft.	Napraforgó Magazinműsor	2 090 400
Kisbíró Kft.	Napraforgó Magazinműsor	2 090 400

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A pályázó neve	Az állandó műsor címe	A megítélt támogatás (forint)
Kisbíró Kft.	Helyi Hírösszefoglaló	3 015 000
Lajta Rádió Kft.	Lajta Mozaik	2 340 000
Lajta Rádió Kft.	Lajta Hírblokk	2 826 000
Lakihegy Rádió Bt.	Mozaik	2 329 600
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Regionális hírek	3 240 000
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Szószóoló	2 385 000
Média a Belvárosért Egyesület	Miskolci Körkép	2 080 000
Média-Villány Kft.	Heti Tükör	2 340 000
Mediorix Bt.	Vasárnapi Magazin	2 339 950
NEWAVE Kft.	Summa	3 257 400
Nyugat Rádió Kft.	Nyugati Panoráma	2 080 000
Nyugat Rádió Kft.	Nyugati Krónika Plusz	2 499 000
PANNON-SOPRON Kft.	Agóra	2 340 000
Partner Rádió Kft.	HELYI ÉRTÉK	2 249 967
Rádió 1 Kft.	Veszprémi Krónika	3 207 960
Rádió 1 Kft.	Budapesti Krónika	3 207 960
Rádió 8 Körmeny Kft.	Hírek délben	3 294 000
Rádió 8 Körmeny Kft.	Látószög	2 385 000
Rádió 96,3 Kft.	AKT – Aktuális Közéleti Térkép	2 340 000
Rádió 96,3 Kft.	Fortuna hírek	2 358 000
RÁDIÓ HORIZONT Kft.	RÉGIÓ HÍREI	2 494 800
RÁDIÓ JAM Zrt.	REGIONÁLIS HÍREK	1 899 777
Radio Studio Kft.	DÉLI MUTATÓ	2 313 000
Radio Studio Kft.	HETI HÍRMONDÓ	2 295 000
Rádió Szombathely Kft.	Vasi Kaleidoszkóp	2 340 000
Rákosmente Rádió Kft.	„Regionális Híradó”	3 232 080
Remény Rádió Kft.	Széchenyi tér	2 187 900
SOUND STÚDIÓ 69 Kft.	Eper szünet	7 344 000
Sunshine Rádió Kft.	EGYÓRA	2 080 000
Telekom Kft.	Kilátó	2 184 000
Telekom Kft.	Szegedi Napi Hírösszefoglaló	2 358 000
Trió-Rádió Kft.	Napról Napra	2 295 000
Turul Média Kft.	HÍRPERCEK	3 111 000
Turul Média Kft.	KÖZTÉR	2 340 000
Varage Kft.	Debreceni Mozaik	2 340 000
Varage Kft.	Debreceni Krónika	3 207 960

4. A Médiatanács az 599/2011. (V. 11.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mttv. 137. § (1) bekezdése, illetve az EUM-szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006/EK rendelet (2006. december 15.) 2. cikke alapján közösségi, nem nyereségérdekelt médiaszolgáltatóknak vagy közműsor-szolgáltatóknak minősülő lineáris médiaszolgáltatók műszaki fejlesztésének 2011. évi vissza nem térítendő támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában **(KMUSZ2011)**.

A pályázati eljárás célja a közösségi, nem nyereségérdekelt médiaszolgáltatóknak vagy közműsor-szolgáltatóknak minősülő lineáris médiaszolgáltatók folyamatos, színvonalas és minőségi működését biztosító és/vagy a későbbi digitális átállását elősegítő, illetve ahhoz szervesen igazodó stúdiótechnikai háttér kialakításának támogatása.

A Médiatanács a médiaszolgáltatók támogatására együttesen legfeljebb **100 millió forint** támogatást ítél meg. Egy pályázó által médiaszolgáltatási jogosultságonként a pályázati eljárásban igényelhető maximális támogatás: lineáris rádiós médiaszolgáltatók esetében 3 millió forint; lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók esetében 5 millió forint; kisközösségi médiaszolgáltatók esetében 1 millió forint. A maximális támogatott ráfordítási arány a pályázati eljárásban 75 százalék.

A hatfordulás eljárás eredményeképpen a 49 beérkezett kérelemből az Alap mind a 38 nyertessé nyilvánítottal megkötötte a szerződéseket, összesen 90 423 054 forint összegben **(12. és 13. táblázat)**.

12. táblázat

A kiírástól 2011. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek	49		
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	11		
nyertessé nyilvánított		38	
Szerződést nem kötött			
Szerződést kötött		38	90 423 054

13. táblázat

A támogatásban részesült pályázók

A pályázó neve	A médiaszolgáltatói jogosultság állandó megnevezése	A megítélt támogatás (forint)
„B+B” Kft.	Pátia Televízió	3 034 200
„Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Betegeiért” Alapítvány	Csillagpont Rádió	926 662
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Európa Rádió Nyíregyháza	1 350 876
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Európa Rádió	2 306 756
Xeropress Bt.	Körös TV	3 399 750
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Európa Rádió Debrecen	2 984 023
Actor Informatika és Nyomda Kft.	Pont Rádió	946 900
Aeriel Kft.	Klasszik Rádió 92.1	1 469 250
Alapítvány a Tatai Televízió Segítésére	Tatabányai Televízió	4 950 000
ALBA SANSZ Kulturális Alapítvány	RádióSanzs	988 965
Andrysoft Bt.	Alfa Rádió	900 000
Danubia Televízió Nonprofit Kft.	Danubia Televízió	3 537 958
Domino Tv Zrt.	D1 TV	3 550 000
EXTRÉM BUSINESS Kft.	Rádió FM 87,8 MHz	705 389
FM 4 Rádió Kft.	Mária Rádió	2 699 000
Hegyvidék Média Kft.	Hegyvidék Televízió	3 588 311
Katolikus Rádió Zrt.	Magyar Katolikus Rádió 102,1 MHz	2 946 750
Kecel Város Önkormányzata (Városi Könyvtár És Művelődési Ház)	Kecel Városi Televízió	2 311 866
Lánczos Kornél Gimnázium	Táska Rádió	931 500
Magyar Jazz Rádió Kft.	90.9 jazzy	676 612
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Szent István Rádió	2 997 460
Magyarországi Mária Rádió Alapítvány	Mária Rádió Bakony	2 524 595
Máriaalmi Faluvédő Egyesület	Máriaalom Televízió	860 000
MATT-2004 Kft.	TiszapART Televízió	4 992 000
Mátyus Lajos	Soltvadkerti TV	4 682 790
Nyugat Rádió Kft.	Nyugat Rádió	1 902 480
PÉCS TV Kft.	Pécs TV	4 656 865
Rákosmente Rádió Kft.	Rádió 17	1 862 175
Remény Rádió Kft.	Rádió Aktív Pécs 94,6	1 251 300
RTV.Szekszárd Kft.	RTV Szekszárd	664 418
Somogy Televízió Nonprofit Kft.	Somogy TV	4 632 187
Szabadi Attila	Régió Plusz Televízió	1 387 380
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájékoztatásáért Alapítvány	Szentgál Tv	1 605 469
Tatai Televízió Közalapítvány	TATAI TELEVÍZIÓ	4 573 986
TILOS Kulturális Alapítvány	Tilos Rádió	737 400
TIMTEO Kft.	INDEX Televízió	708 060
VSZ-KOMBI Bt.	Kiskörös Televízió	2 395 425
Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Zemplén TV	3 784 296

5. A Médiatek az 1406/2011. (X. 19.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mttv. 137. § (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikkelye alapján közösségi lineáris médiaszolgáltatók 2012. évi fenntartási és üzemeltetési költségeinek vissza nem térítendő támogatására, havonta folyósítandó előfinanszírozás formájában (**REZSI2012**).

A pályázati eljárás célja a közösségi médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező magyarországi lineáris médiaszolgáltatók folyamatos tevékenységének havi támogatása a 2012. január 1-je és 2012. december 31-e közötti, a pályázó elfogadott pályázati kérelme szerinti támogatott időszak médiaszolgáltatással kapcsolatos már meglévő jogcímen felmerülő fenntartási és üzemeltetési költségeihez való hozzájárulás.

A pályázati eljárásban legfeljebb 350 millió forint keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére: a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók (televíziók) számára 200 millió forint, a lineáris rádiós médiaszolgáltatók számára 150 millió forint. Az egy pályázó által médiaszolgáltatási jogosultságonként elnyerhető maximális támogatás összege lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók esetében havonta 700 ezer forint, lineáris rádiós médiaszolgáltatók esetében havonta 600 ezer forint, kisközösséginek minősülő lineáris médiaszolgáltatók esetében havonta 400 ezer forint.

Az eljárás során a támogatott ráfordítási arány az alábbiak szerint alakul: a) a pályázat benyújtását megelőző három pénzügyi évben (2009–2010–2011) az Alapon keresztül rezsitámogatásban részesített médiaszolgáltató legfeljebb 50 százalék támogatott ráfordítási aránnyal számolhat; b) az előző pontba nem tartozó médiaszolgáltató legfeljebb 67 százalékkal támogatott ráfordítási aránnyal számolhat.

A pályázato(ka)t a pályázati eljárás első fordulójában a felhívás közzétételének napjától 2011. december 15-éig lehetett benyújtani, azt követően pedig minden hónap 15. napjáig, de legkésőbb 2012. október 15-éig.

Az első beadási határnapig összesen **82 db** pályázat érkezett be, az igényelt támogatás **498 935 853 forint**.

6. A Médiatek az 1540/2011. (XI. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. § (1) bekezdése alapján háromszakos pályázati eljárást hirdetett meg dokumentumfilmek gyártásának vissza nem térítendő támogatására (**DOKFILM2011**).

A pályázati eljárás célja az Mttv.-ben, illetve a Közzolgálati Kódexben rögzített közzolgálati elvek és normák alapján maradandó kulturális értéket képviselő filmalkotások gyártásának támogatása. A kiíró célja, hogy a támogatás révén megszülető értékes és magas színvonalú filmalkotások mint közzolgálati célú műsorszámok minél szélesebb körben kerüljenek bemutatásra magyarországi lineáris közzolgálati, illetve magyarországi analóg országos földfelszíni médiaszolgáltatók műsorában legkésőbb 2013. november 30-áig.

Az eljárásban 13, 26, illetve legfeljebb 52 perc hosszúságú dokumentumfilmek, illetve legfeljebb 3 részes dokumentumfilm-sorozatok kaphatnak támogatást. A pályázati eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

- Az **első szakaszban** a pályázó egy maximum egyoldalas dramaturgiai leírást tartalmazó szinopszis (filmterv) elektronikus úton való benyújtásával jelentkezhetett 2011. november 29-éig.
- Az eljárás **második szakaszának** beadási napján, 2012. január 19-én a pályázónak a felhívás, valamint az ÁPFV. pontja szerint érvényes és teljes pályázati kérelmet és annak mellékleteit kellett benyújtania pályázati díj megfizetése mellett.
- Az eljárás **harmadik szakaszában** a bizottság a pályázati kérelmek benyújtóit személyes, legfeljebb 30 perces konzultációra hívta be 2012. február 16-a és március 1-je között.

A pályázati eljárásban a nyertes filmalkotások támogatására a Médiatechnika legfeljebb **140 millió forint** támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatechnika a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, továbbá önálló dokumentumfilm esetében a 8 millió forintot; két- vagy háromrészes dokumentumfilm-sorozat esetében pedig epizódonként a 6 millió forintot.

A pályázati eljárás első szakaszában **406 db** szinopszis érkezett be, az igényelni kívánt támogatás **2 939 485 483 forint**.

7. A Médiatechnika az 1541/2011. (XI. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. § (1) bekezdése alapján háromszakaszos pályázati eljárást hirdetett meg ismeretterjesztő filmek gyártásának – vissza nem térítendő – támogatására (ISMERET2011).

A pályázati eljárás célja az Mttv.-ben, illetve a Közzolgálati Kódexben rögzített közszolgálati elvek és normák alapján maradandó kulturális értéket képviselő filmalkotások gyártásának támogatása. A kiíró célja, hogy a támogatás révén megszülető értékes és magas színvonalú filmalkotások mint közszolgálati célú műsorok minél szélesebb körben kerüljenek bemutatásra magyarországi lineáris közszolgálati, illetve magyarországi analóg országos földfelszíni médiaszolgáltatók műsorában legkésőbb 2014. január 31-éig.

Az eljárásban 13, 26 és legfeljebb 52 perc hosszúságú ismeretterjesztő filmek – természetfilmek, illetve kulturális, történelmi, művészettörténelmi és tudományos témájú ismeretterjesztő filmalkotások –, illetve legfeljebb 3 részes ismeretterjesztő filmsorozatok kaphatnak támogatást. A pályázati eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

- Az **első szakaszban** a pályázó egy maximum egyoldalas dramaturgiai leírást tartalmazó szinopszis (filmterv) elektronikus úton való benyújtásával jelentkezhetett 2011. november 29-éig.

- Az eljárás **második szakaszának** beadási napján, 2012. január 17-én a pályázónak a felhívás, valamint az ÁPF V. pontja szerint érvényes és teljes pályázati kérelmet és annak mellékleteit kellett benyújtania pályázati díj megfizetése mellett.
- Az eljárás **harmadik szakaszában** a bizottság a pályázati kérelmek benyújtóit személyes, legfeljebb 30 perces konzultációra hívta be 2012. február 9-e és február 23-a között.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A pályázati eljárásban a nyertes filmalkotások támogatására a Médiatanács legfeljebb **110 millió forint** támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, továbbá önálló ismeretterjesztő film esetében a 10 millió forintot; két- vagy háromrészes ismeretterjesztő filmsorozat esetében pedig epizódonként a 7 millió forintot.

A pályázati eljárás első szakaszában **266 db** szinopszis érkezett be, az igényelni kívánt támogatás **2 288 823 125 forint**.

8. A Médiatanács az 1542/2011. (XI. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. § (1) bekezdése alapján háromszakaszos pályázati eljárást hirdetett meg animációs filmek gyártásának – vissza nem térítendő – támogatására (ANIMACIO2011).

A pályázati eljárás célja az Mttv.-ben, illetve a Közszolgálati Kódexben rögzített közszolgálati elvek és normák alapján maradó kulturális értéket képviselő filmalkotások gyártásának támogatása. A kiíró célja, hogy a támogatás révén megszülető értékes és magas színvonalú filmalkotások mint közszolgálati célú műsorszámok minél szélesebb körben kerüljenek bemutatásra magyarországi lineáris közszolgálati, illetve magyarországi analóg országos földfelszíni médiaszolgáltatók műsorában legkésőbb 2013. október 31-ig.

Az eljárásban legfeljebb 26 perc hosszúságú animációs filmek vagy epizódonként maximum 7 perc hosszúságú animációs filmsorozatok kaphatnak támogatást. A pályázati eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

- Az **első szakaszban** a pályázó egy maximum egyoldalas dramaturgiai leírást tartalmazó szinopszis (filmterv) elektronikus úton való benyújtásával jelentkezhetett 2011. november 29-éig.
- Az eljárás **második szakaszának** beadási napján, 2012. január 24-én a pályázónak a felhívás, valamint az ÁPF V. pontja szerint érvényes és teljes pályázati kérelmet és annak mellékleteit kellett benyújtania pályázati díj megfizetése mellett.
- Az eljárás **harmadik szakaszában** a bizottság a pályázati kérelmek benyújtóit személyes, legfeljebb 30 perces konzultációra hívta be 2012. február 16-a és március 1-je között.

Az eljárásban a nyertes filmalkotások támogatására a Médiatanács legfeljebb **90 millió forint** támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelemben rögzített

tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, valamint a 15 millió forintot.

A pályázati eljárás első szakaszában **75 db** szinopszis érkezett be, az igényelni kívánt támogatás **660 418 000 forint**.

9. A Médiatanács az 1608/2011. (XI. 16.) számú határozatával az Mttv.136. § (1) és 137. § (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke alapján nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg televíziófilmforgatókönyv-írás és televíziófilmterv-fejlesztés – vissza nem térítendő – támogatására (TVFILMTERV2011).

A pályázati eljárás célja a magyarországi közszolgálati médiaszolgáltatásban megjelenő és a Médiatanács által támogatandó televíziófilmek és filmsorozatok gyártásának szakmai előkészítése. A fenti pont teljesülése érdekében a kiíró célja, hogy az Mttv.-ben, illetve a Közszolgálati Kódexben rögzített közszolgálati elvek és normák alapján – a közszolgálati műsorszámok gyártásának támogatása érdekében – értékes televíziófilm-forgatókönyvek és televíziófilm-tervek készüljenek úgy, hogy azok biztos alapot nyújtsanak a televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának.

Az eljárásban – a közszolgálati médiaszolgáltatás műsorstruktúrájába illeszthető hosszúságú – nem egész estés televíziófilmek és filmsorozatok forgatókönyveinek megírására, illetve televíziófilmek és filmsorozatok filmterveinek fejlesztésére lehet pályázati kérelmet benyújtani.

A pályázati eljárásban a nyertes könyvek/tervek támogatására a Médiatanács legfeljebb összesen **20 millió forint** támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, továbbá televíziófilm és filmsorozat forgatókönyv-írása esetében az 1 millió forintot; televíziófilm és filmsorozat tervefejlesztése esetében a 2,5 millió forintot.

Az egyfordulós eljárás beadási határnapja 2011. december 14-e volt.

A beadási határnapig összesen **42 db** pályázat érkezett be, az igényelt támogatás **61 060 000 forint**.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A RÁDIÓS ÉS TELEVÍZIÓS MÉDIATARTALMAK ELEMZÉSE

1. A ValóVilág 4. és 5. szériájában, valamint az ÖsszeEsküvők című műsor számban megjelenő problémás tartalmak kvantitatív vizsgálata a Valóságshow-„barométer” segítségével

Ebben a beszámolóban egyedülálló módon három valóságshow rendszeres hatósági ellenőrzésének tapasztalatai kerülnek bemutatásra. 2011 őszén indult el a ValóVilág 5. szériája, s ezzel párhuzamosan az ÖsszeEsküvők című valóságshow. Jelen összefoglalóban a valóságshow-kban megjelenő káros tartalmak fontosabb jellemzőinek bemutatása a cél, különös tekintettel a különböző szériák jellegzetességeire.

„Barométer”-módszertan

A „barométer” módszertana a ValóVilág 4. szériájának elemzésekor került kidolgozásra az a nem titkolt céllal, hogy a hatósági vizsgálatokon túlmutató módszerekkel megragadja és szemléltesse a műsorban megjelenő aggályos tartalmakat. A programban előforduló káros motívumok kvantitatív módszerekkel lettek elemezve, amelyek lehetőséget adtak az időbeli változások kimutatására is.

A ValóVilág 5. szériáját, valamint a TV2 által közvetített ÖsszeEsküvők című valóságshow-t kiemelt érdeklődés övezte, ezért indokoltnak tűnt, hogy a vizsgálat Valóságshow-„barométer” néven legyen kiterjesztve ezekre a szériákra is. A Médiatanács az alábbiakban részletezett adatközlés segítségével próbálta meg teljesebbé tenni a vizsgálatait, amely egyúttal információforrásként szolgálhatott a műsor szám lényegesebb jellemvonásairól az érdeklődők számára. A folyamatos adatfelvétel eredményei heti periodicitással, diagramok

útján lettek nyilvánosságra hozva.¹² A szériákat az első adásnaptól az utolsóig vizsgálta a hatóság, amiről az alábbi táblázat nyújt eligazítást (**1. táblázat**).

1. táblázat

A vizsgált valóságshow-k

	Adatszolgáltatás időtartama	Alkalmazott korhatár-kategória	„Barométer” szerint vizsgált adások száma
ValóVilág 4.	2010. nov. 20. – 2011. máj. 9.	12	188
ValóVilág 5.*	2011. szept. 12. – dec. 31.	16	125
ÖsszeEsküvők	2011. szept. 16. – dec. 18.	12	86

* Az adatszolgáltatás a műsorszám 2012. február 26-án várható befejezéséig folytatódik.

Az előző szériák tapasztalataiból kiindulva, a szexualitás, a szexuális kontextusban megjelenő meztelenség, a trágár kifejezések gyakorisága, valamint negatív magatartásmintaként a dohányzás és az alkoholfogyasztás bemutatása mentén tanulmányozta a hatóság az adásokat. A vizsgálatban használt elemzési egység a káros viselkedésmintákat közvetítő jelenet volt. A jelenetek annyiszor kerültek felvételre, vagyis annyiszor vették számításba, ahány alkalommal azokat a műsorszerkesztő az összefoglalóban megjelenítette. A heti bontásban közzétett adatok a napi jelenetszámok (előfordulások) átlagolásával kerültek kiszámításra. A problémás tartalmak közül egyedül a trágársággal kapcsolatban lett alkalmazva eltérő módszertan, mivel a durva, trágár kifejezések gyakorisága könnyen számszerűsíthető. Ebben az esetben nem a jelenetek, hanem a szavak előfordulása képezte az elemzési egységet.

A szexualitás és a meztelenség megjelenése – szoros összefüggésükre tekintettel – öszszevonásra került, így a két tartalom egy kategóriában került vizsgálatra. A szexualitás előfordulása során annak vizuális és verbális szinten való reprezentációja is figyelembe lett véve, így a szexualitásra vagy szexuális tevékenységre vonatkozó szóbeli utalások is megjelentek a regisztrált jelenetszámokban.

A korábbi tapasztalatok is alátámasztották, hogy a valóságshow-k jellegzetes velejárói a durva, trágár kifejezések, amelyek nem minden esetben kerülnek elnémitásra. Ezért jelen szériákban külön figyelem irányul a káromkodások regisztrációjára, illetve azok osztályozására. A trágár kifejezések besorolását az érvényben lévő korhatár-kategóriák kritériumrendszere alapján végezte a hatóság. Az RTL Klub a ValóVilág 4. szériájának, valamint a TV2 ÖsszeEsküvők című műsorának besorolásakor az Mttv. szerinti III. korhatár-kategóriát alkalmazta, azaz „tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott” minősítéssel látta el az adásokat. Az ebben a kategóriában még elfogadható káromkodások az enyhe, illetve közepesen erős kifejezések csoportjába tartoznak, azonban az ezeket meghaladó erős káromkodások nemkívánatosak, azokat a médiaszolgáltatóknak érthetetlené kellene tennie. A tapasztalat

¹² Valóságshow-„barométer” – http://www.mediatanacs.hu/belso_oldal.php?belso_id=83

szerint az adásokban elhangzó trágárságokat a szavak közepének vagy egyes részeinek elnémításával nem tették érthetetlenné, azok sok esetben felismerhetőek maradtak. Az elhangzott káromkodások a ValóVilág 5. esetében is rögzítésre kerültek, és erősségük szerint lettek besorolva, annak ellenére, hogy a televízió a IV. korhatár-kategóriába sorolta jelen széria adásait. Ebben az esetben a trágár kifejezések elhalkítása már nem kérhető számon, azonban megjelenésük gyakorisága fontos és érdekes adalékkal szolgálhat az elemzéshez.

Fokozottan aggályos tartalomnak volt tekinthető a valóságshow-szereplők részéről folyamatosan tapasztalható alkoholfogyasztás és dohányzás megjelenése. A kategóriát érintően azok a jelenetek kerültek felvételre, amelyek egyértelműen bemutattak alkoholfogyasztást vagy dohányzást.

ValóVilág 4.

A hatóság 2010. november 20-tól 2011. május 9-ig folyamatosan ellenőrizte a ValóVilág 4. szériájának programjait (**2. táblázat**). A rendszeres figyelés az RTL Klub napi rendszerességgel közzétett összefoglalói és az időnként beszerkesztett késő esti adások mellett a román joghatóság alatt álló Cool Tv-n jelentkező BeleValó és NekedValó adásaira is kiterjedt. A továbbiakban azonban csak a magyar joghatóság alá tartozó RTL Klubon közzétett programokkal kapcsolatban fogalmaz meg megállapításokat a hatóság.

A ValóVilág 4. során összesen 188 adás került az RTL Klubon ellenőrzésre, s ebből 47 esetben állapította meg a Médiatechnikai Bizottság a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendelkezések megsértését (25%). A műsor menetében március során következett be trendforduló, ekkortól lényegesen kevesebb törvénysértés volt tapasztalható, mint az azt megelőző hónapokban. A javulás a tematikus hetek megjelenésével, valamint a lakók egyre csökkenő számával magyarázható. A műsor szerkesztésében beállt változásokat pedig a nézői visszajelzések és a rendszeres hatósági figyelés indokolhatta.

2. táblázat

Az RTL Klub műsorán vizsgált esti és késő esti adások

	Összes adás	Magasabb korhatári kategóriába sorolt adások	Százalékos megoszlás
November	12	3	25,0%
December	39	17	43,6%
Január	33	13	39,4%
Február	29	11	37,9%
Március	34	2	5,9%
Április	32	1	3,1%
Május	9	0	0%
Összesen	188	47	25%

Az RTL Klub adásaira a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendelkezések megsértése miatt összesen 277 949 727 forint kötbért szabott ki a Médiatanács. Ezenkívül a burkolt reklám tilalmáról szóló passzus megsértéséért (még a 2010-ben sugárzott adásokra vonatkozóan) 13 978 210 forint, a termékmegjelenítésre érvényes előírások figyelmen kívül hagyásáért pedig 500 ezer forint bírság megfizetésére kötelezte a csatornát. A műsorszámokban leginkább problémásnak a szexuális tartalom megjelenése, a negatív magatartásminták bemutatása, az erős mértékű trágár kifejezések használata, valamint a dohányzás és alkoholfogyasztás túlzott mértékű jelenléte bizonyult. A következőkben csupán néhány eleme került kiemelésre a vizsgálatnak, tekintettel arra, hogy a ValóVilág 4. rendszeres kontrolljának tapasztalataiból összefoglaló elemzés is készült, amely a Médiatanács honlapján elérhető.¹³

Trágárság

A ValóVilág 4. szériájában példa nélküli módon megszorodtak a trágár kifejezések (3. táblázat). Ezt egyrészt az előzetes kiválasztás is determinálta, hiszen sok játékos már úgy érkezett a villába, hogy figyelemre méltó „választékossággal” használt obszcén kifejezéseket. Másrészt a villalét a többiekre is hatást gyakorolt, és azok, akik korábban kevésbé, vagy egyáltalán nem éltek durva kifejezésekkel, egyre többször használták ezeket a szófordulatokat. A villában több olyan tevékenység is zajlott, ami a trágár kifejezések megnövekedését eredményezte. Így például az alkoholfogyasztás, a nézeteltérések, stresszes helyzetek mind-mind a durva kifejezések halmozott előfordulását generálták. A médiaszolgáltató felelőssége is felmerül, hiszen az ilyen módon megjelenő káromkodások is elnémihatók lettek volna, ezzel az eszközzel eleinte egyáltalán nem élt a televízió, később azonban a trágár szavak egy részét érthetlenné tették.

3. táblázat

Az RTL Klub műsoraiban regisztrált káromkodások mennyisége és erőssége

Adás hónapjai	Trágár kifejezések száma	Enyhe és közepesen erős mértékű kifejezések (db, %)	Erős mértékű trágár kifejezések (db, %)	Egy adásra jutó trágár kifejezések száma
November	136	44 (32,9%)	92 (67,1%)	11,3
December	1082	356 (36,1%)	726 (63,9%)	27,7
Január	1107	396 (37,7%)	711 (62,3%)	33,5
Február	1004	387 (36,8%)	617 (63,2%)	34,6
Március	386	196 (54,7%)	190 (45,3%)	11,4
Április	475	208 (44,2%)	267 (55,8%)	14,8
Május	81	41 (58,9%)	40 (41,1%)	9,0
Összesen	4271	1628 (38,1%)	2643 (61,9%)	22,7

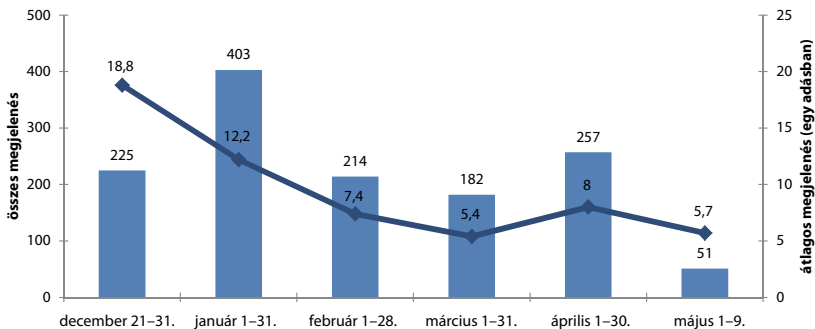
13 A ValóVilág 4. című műsor és a kapcsolódó műsorformátumok rendszeres figyeléséből származó hatósági tapasztalatok. http://www.mediatanacs.hu/elemlzesek.php?menu_id=53&parent=19

Dohányzás

A dohányzás megjelenésének számszerű elemzését a panaszok megnövekedett száma is indokolta. Számos néző kifogásolta, hogy bár törvényileg tiltott a dohánytermékek vagy cigaretta reklámozása, illetve termék megjelenítésként való feltüntetése, az összefoglalók során mégis számos esetben lehetett cigarettás dobozokkal és dohánymárkakkal találkozni. A dohányzás gyakori megjelenését az is magyarázta, hogy a lakók nagy része rendszeresen cigarettázott. Azzal kapcsolatban, hogy eredetileg hány játékos élt a káros szenvedéllyel, csak az összefoglalóban látott részekből lehetett kiindulni, ezek alapján a villában összesen megforduló 16 játékos közül tizenkét fővel kapcsolatban jelenthető ki, hogy hódolt e szenvedélynek. A dohányzás gyakran azért játszott központi szerepet az összefoglalókban, mivel a nagy taktikusok mind dohányoztak, így a konspirálásokra leginkább a dohányzó részlegnél került sor. A műsor során maguk a szerkesztők is több alkalommal megelégtették a dohányzás hangsúlyos jelenlétét, vagy talán az egyre sokasodó nézői panaszokat, ezért többször megkísérelték visszaszorítani a füstölést. Ennek ellenére számottevően nem csökkent a dohányzás jelenléte, így látványos javulást a „barométer” heti adatai sem mutattak. A dohányzás megjelenítésével kapcsolatos változások könnyebben megragadhatóak a havi szinten összesített adatokban, és rávilágíthatnak a szerkesztési elvek alakulására is. Bár a decemberi hónapról nem áll rendelkezésre teljes havi adatsor, egyértelmű, hogy a dohányzás megjelenésének gyakorisága ebben a hónapban lehetett a legmagasabb, ahogy azt az egy műsorra jutó megjelenések száma is tükrözi. A dohányzás jelenléte márciusban csökkent a legalacsonyabb szintre, amit a tematikus hetek körül következő stílusváltás is magyaráz (1. ábra).

1. ábra

A dohányzás gyakoriságának havi szinten összesített adatai (2010. december 21. – 2011. május 9.)

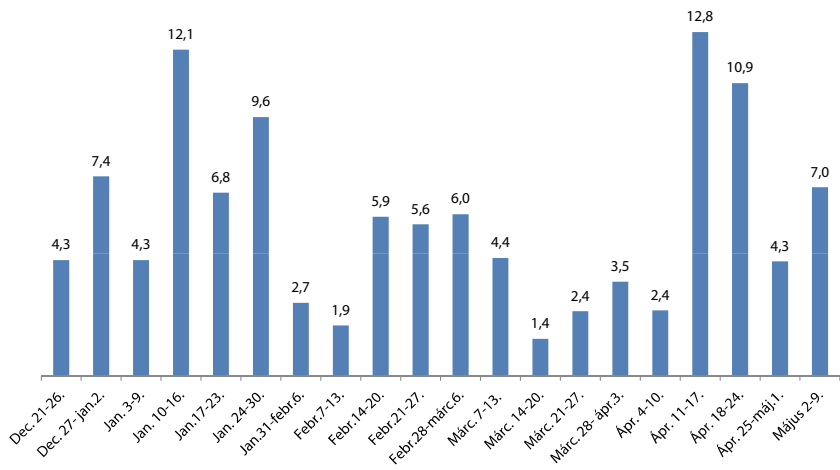

Alkoholfogyasztás

Az alkoholfogyasztás gyakorisága a műsor elejétől kezdve jelentős volt. A nézők számára az italozás mennyisége azt a hatást kelthette, mintha végtelen készletek álltak volna a lakók rendelkezésére. Az egyik játékos már az első héten megjegyezte, hogy több liter tömény alkohol fogy naponta, pedig akkor még csak öt állandó lakója volt a villának. A túlzott italozás számos esetben elmérgeedett szituációkhoz, illetve az önkontroll teljes megszűnéséhez vezetett. A villában látott nagy veszekedések, sértő megjegyzések és túlreagált konfrontációk minden esetben alkoholos befolyásoltságra voltak visszavezethetők. Az alkoholfogyasztás megjelenítésével kapcsolatban nem igazán fogalmazhatók meg tendenciák, sokkal hektikusabb változásokat lehetett regisztrálni. A villalakók napi gyakorisággal fogyasztottak alkoholos italokat, és minden kínálkozó lehetőséget megragadtak a lerészegedésre. Az alkoholfogyasztást két alkalommal sikerült látványosan visszaszorítani, az alkoholemegvonásos hét (február 7–13.), valamint a jótékonyági hét (március 14–20.) alkalmával. Az alkoholfogyasztás esetében havi szinten sem volt megfigyelhető az a csökkenő tendencia, ami a dohányzásnál kibontakozni látszott (**2. ábra**).

2. ábra

Az alkoholfogyasztás gyakoriságának heti átlaga (2010. december 21. – 2011. május 9.)

Szex és meztelenség

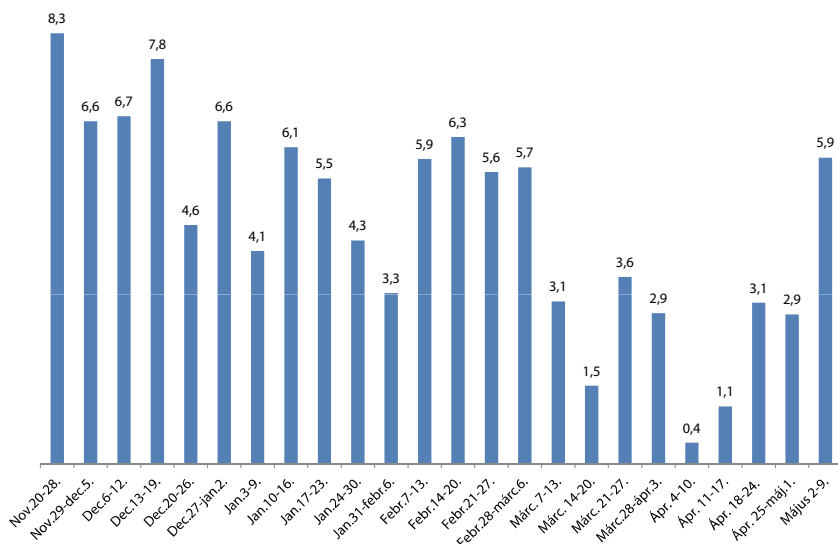
A műsor kezdetén a szexualitás főként verbális megnyilvánulások formájában jelent meg, illetve az erotikus töltetű tartalmak vizuálisan is regisztrálhatóak voltak. A beszavazó show-k alkalmával bemutatott videók jelentős részében a szexuális tartalmak kidomborítására törekedtek a szerkesztők, amely a szexiparban dolgozó jelöltek bemutatása

során teljesedett ki. A beválogatások során meg lehetett ismerkedni „pornós lányokkal”, rúdtáncosokkal, chippendale fiúkkal és sztriptíz táncosokkal is. A műsor tematikájában rendszeresen felbukkantak olyan programok, amelyek az erotikus tartalmak fokozott jelenlétét voltak hivatottak előmozdítani, valamint a játékosoknak adott feladatokban is direkt formában került előtérbe a szexualitás. A szexuális munkákból élő versenyzők számára többször is lehetőséget szolgáltattak arra, hogy „tehetségüket” a köz szolgálatába állítsák, vagyis a villalakók előtt tarthattak bemutatókat. A nézők így szakmabeliek előadásában láthattak chippendale táncot, öltáncot, sztriptízt, túlfűtött fehérmű-bemutatót és erotikus fotózást, akár a főműsoridős összefoglalók alkalmával is. A szexuális tartalommal összevonatan a meztelenség is ebben a kategóriában került megjelenítésre. Általában a meztelenség természetes környezetben, zuhanyozás vagy öltözködés közben jelent meg, de előfordult kifejezetten vágykeltő céllal való vetkőzés is. Az erotikus fotózás alkalmával, illetve az egyik női játékos félmeztelenül előadott öltáncában a meztelenség kifejezetten szexuális kontextusba ágyazottan került bemutatásra.

A szexualitás és meztelenség heti bontásban készített adatai két hét alkalmával mutattak erős csökkenést. Először a játékonysági héten, amely mindenfajta káros magatartásminta jelentős visszaszorulását eredményezte a műsorban, másodszer pedig április második hetében, ami a szerelmespár női tagjának kiesésével és a dzsungel hét feszes programjával volt magyarázható (3. ábra).

3. ábra

A szexualitást és meztelenséget tartalmazó jelenetek száma és heti átlaga (2010. november 20. – 2011. május 9.)

A fentiek alapján körvonalazódó műsorkoncepció nem felelt meg az RTL Klub etikai kódexében foglaltaknak, amelyben a médiaszolgáltató vállalta, hogy szexuális tartalom csak mértéktartó módon, dramaturgiaiailag szükséges mértékben és nem öncélúan kerül bemutatásra, hiszen a szexualitás jelenlétét egyértelműen a szerkesztői szándék határozta meg. A készítőik mind a játékosok kiválasztásán, mind a feladatok meghatározásán keresztül minden eddig ismert és elfogadott erkölcsi határt túllépve igyekeztek a műsornak megfelelő nézettséget biztosítani.

ValóVilág 5.

A ValóVilág 5. szériája 2011. szeptember 12-én indult el az RTL műsorán. A hatósággal nem történt egyeztetés az előző évben kialakított és az önszabályozás körébe tartozó etikai kódex esetleges átalakításáról.

Az előző szériához hasonlóan, a vizsgálat az RTL Klub napi rendszerességgel közzétett adásaira terjedt ki, továbbá a Cool TV műsorán jelentkező kísérőprogramokra, a NokedValó című talkshow-ra és az éjszakai műsorsávban sugárzott BeleValóVilágra. Az adások „barométerben” való feldolgozása ezúttal is az RTL Klubon sugárzott műsorszámokat érintette. A folyamatos vizsgálat során a műsor indulásától december 31-ig 125 ValóVilág 5. adás került vizsgálat alá, és mindeddig egyetlen adás kapcsán sem volt vélelmezhető törvényt sértés. (A rendszeres vizsgálat a műsorszám 2012. február 26-án várható befejezéséig folytatódik.) Kiskorúakkal kapcsolatos szabályszegés az év végéig ugyan nem volt észlelhető, aggályos részletekkel azonban rendszeresen lehetett találkozni, ezért a Médiatanács az 1703/2011. (XI. 23.) számú határozatával további lépések megtételére kérte fel a média- és hírközlési biztost. A korábbi gyakorlatnak megfelelően, a ValóVilág-„barométer” módszer szerint folyamatosan zajlott az aggályos tartalmak (szexualitás, szexuális kontextusban megjelenő meztelenség, trágár kifejezések gyakorisága, dohányzás, alkoholfogyasztás) regisztrálása. Az alkoholfogyasztás és a dohányzás jelenléte nem bizonyult olyan jelentősnek, mint az előző széria kapcsán, ezért ezek jelen beszámolóban külön nem kerülnek szóba.

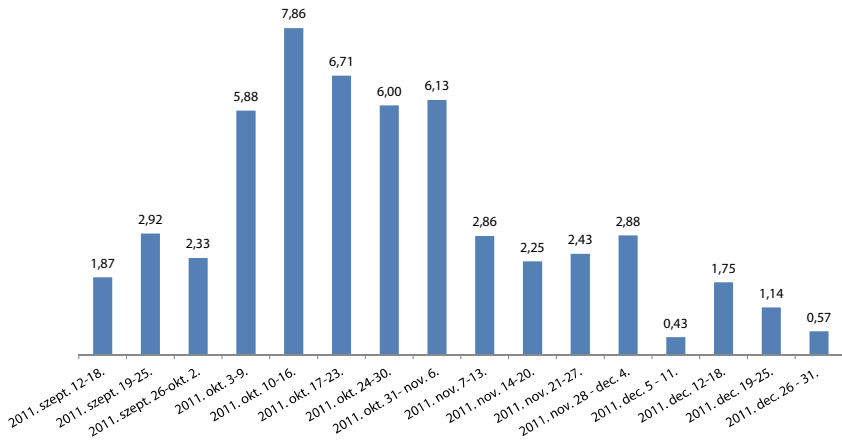
Szex és meztelenség

A ValóVilág 5. a valóságshow-k alapvető szerkesztési elveit követve az erotikus tartalmak prezentálásán és a konfliktushelyzetek szerepeltetésén alapult. A játékosok számtalan olyan feladatot kaptak, melyek többek között a szexuális túlfűtöttségük levezetésére szolgáltak. A szerkesztők által kitűzött feladatok a szexualitás fokozott jelenlétét erősítették – pl. az erotikus fotók készítése, a testrészek (mell, férfi nemi szerv) gipszbe öntése, fehérmű-bemutató, sztriptíz –, azonban ezek bemutatása a sugárzott korhatári kategóriának megfelelt. Az október 11-i adásban jelent meg először az intimitás, ekkor két lakó engedett teret a vágyainak. A bemutatott pár másodperces jelenetben a nyílt ábrázolás nem valósult meg, így a 16-os korhatár-kategória alkalmazása megfelelő volt. A szexuális tartalmakról készült

ábrán kiugró értéket eredményezett a jelenet és az azt követő verbális megnyilvánulások felszaporodása. Az értékek még néhány héten keresztül magasan tartották magukat, köszönhetően annak, hogy a pár később is kereste egymás intim közelségét. Időközben a férfi szereplőt kiszavazták a villából, a szerkesztőktől azonban egy újabb lehetőséget kapott a szereplésre, nyilvánvalóan a szexuális tartalmak prezentálásáért. A férfi végleges kiesésével az erotikus tartalmak drasztikus visszaszorulása volt megfigyelhető (4. ábra).

4. ábra

A szexualitást és meztelenséget tartalmazó jelenetek száma és heti átlaga (2011. szeptember 12. – december 31.)

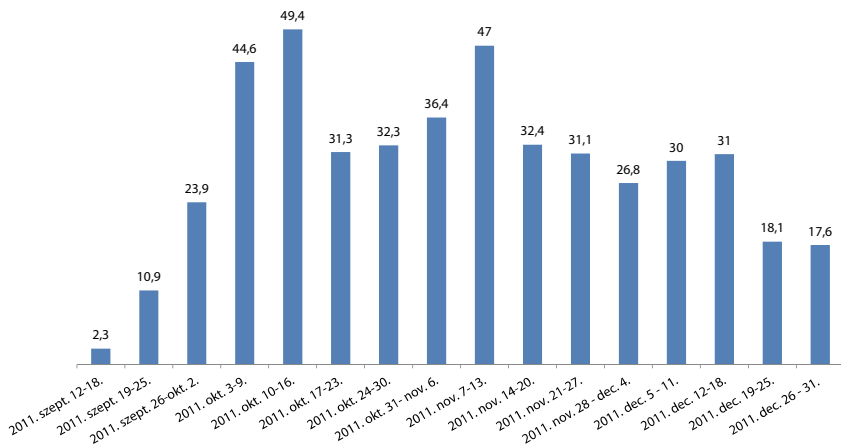
Trágárság

A trágárság előfordulásával összefüggésben kijelenthető, hogy egyes játékosok különösen gyakran használtak vulgáris szavakat. A nagyon erős trágár kifejezéseket legtöbbször elnémitva szerepeltették a III. kategóriába sorolt műsoregységekben, azonban az élő bejelentkezéseknél már hallhatóvá váltak, melyeket a műsorvezetők azzal igyekeztek korrigálni, hogy figyelmeztették a játékosokat, tartózkodjanak a közönséges kifejezések használatától. Aggályosnak tekinthető ugyanakkor, hogy a III. kategóriába sorolt napi összefoglalókban elhalkított erős mértékű trágárságok a közeli képeken szájról leolvashatóvá váltak. A 16-os korhatár-kategóriával vetített napi összefoglalókban az erős mértékű trágár kifejezések sem voltak elnémitva, az obszcén nyelvezet mindenféle szerkesztői beavatkozás, korlátozás nélkül jelent meg. Mivel a problémás tartalmak kvantitatív megjelenési formájában, a ValóVilág-„barométerben” a maradéktalanul érthető vagy szájról leolvasható trágárságok kerültek felvételre, a ValóVilág 5. szériáját bemutató diagramokból jól látható, hogy 2011-ben jócskán megemelkedett a trágár kifejezések gyakorisága. Az október 10–16-i héten például átlagosan 49 trágár kifejezés jutott egy adásra. Az előző évi széria re-

kordja is megdőlt, ugyanis a 2011. október 3-i adásban összesen 81 trágár kifejezés (ennek 85%-a erős mértékű, 15%-a közepes) hangzott el. Ez a műsorszám nettó idejéhez képest meglehetősen magasnak bizonyult, a bejátszásokban félpercenként volt hallható valamilyen trágár kifejezés (5. ábra).

5. ábra

A trágár kifejezések gyakorisága és heti átlaga (2011. szeptember 12. – december 31.)

ÖsszeEsküvők

Hosszas kimaradás után a TV2 is bekapcsolódott a valóságshow-versenybe, és három hónapon keresztül sugározta az *ÖsszeEsküvők* című „anyósreality”-t. A formátum főszereplője a hat vőlegényjelölt és azok édesanyja volt, akik teljes egyetértésben dolgoztak azon, hogy a menyasszonyjelöltek közül kiválasszák azt az egyet, aki a legalkalmasabb feleség lenne. A televízió III. korhatár-kategória jelzéssel látta el a programokat, azaz „tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott” minősítést alkalmazott. A műsorszám kiegészítéseként eltérő időszokban is megtekinthetők voltak az adás aktuális eseményei, hiszen hétköznap este 23 óra után tűzték képernyőre az *Esküdj!* című kísérőműsort. A késő esti összefoglaló a szexuális témák megjelenése mentén tematizálta a történéseket. A korábbi vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a valóságshow-k szerkesztési elve három jól kidolgozott pilléren nyugszik: a megfelelő szereplők kiválasztásán, az erotikus tartalmak prezentálásán, valamint a konfliktushelyzetek generálásán. Nem volt ez másként az *ÖsszeEsküvők* esetében sem, amellyel kapcsolatban a műsor alcíme is eligazítást nyújt: „Míg az anyós el nem választ!” A szereplők elszállásolása is a fentebb említett célokkal állt összefüggésben, hiszen a menyasszonyjelöltek hol az anyósokkal laktak együtt, ami a konfliktushelyzetek kialakulásának szolgáltatott ideális táptalajt, hol a vőlegényekkel élhettek – kezdetben csak rövidebb

ideig, majd véglegesen – egy fedél alatt, ami pedig a szexuális tartalmak megnövekedését idézte elő.

A széria 2011. szeptember 16-i indításától a december 18-i befejező epizódig összesen 145 adás került ellenőrzésre, s ebből hét esetben lehetett vélelmezni a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések megsértését. A vélelmezett szabálysértések mindegyike az *ÖsszeEsküvők* összefoglaló adásaival volt kapcsolatos, az *Esküdj!* című késő esti műsorszámánál nem került megállapításra törvénysértés, a Médiatanács egy esetben indított eljárást a kereskedelmi közleményekre vonatkozó szabályok megsértése miatt. A műsorszámokban leginkább problémásnak a szexuális tartalom megjelenése, a veszekedések, verbális fenyegetések halmozott bemutatása, valamint az alkoholfogyasztás túlzott mértékű jelenléte bizonyult.

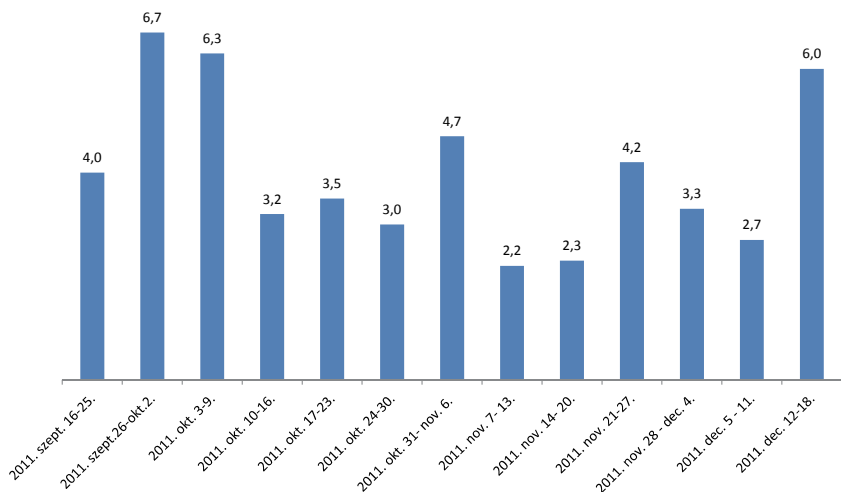
Alkoholfogyasztás

Az alkoholfogyasztás gyakorisága a műsor elejétől kezdve jelentős volt. Az alkohol állandó kelléke volt a fiúk és a lányok találkozásának, a közösen eltöltött időnek, azt sugallva, mintha a szórakozás és a barátokkal való felszabadult időtöltés, ismerkedés csak alkohol társaságában lenne lehetséges. Különösen aggályosnak tekinthető, hogy az alkoholfogyasztás összefonódott a mérték nélküli ivással, és az alkoholizálás eredményeként gyakran mutattak illuminált állapotban lévő szereplőket. Súlyosbította a megjelenő üzenet tartalmát, hogy gyakran maguk az édesanyák is láthatóak voltak ittas állapotban. Ezek a magatartásformák káros mintát közvetítenek a serdülő korosztály felé, amely joggal várhatna el példamutató viselkedést az idősebb korosztály képviselőitől.

Az alkohol segített átlépni a játékosoknak a gátlásaikon, és megkönnyítette egymás testi megismerését is. Alkoholos befolyásoltág hatása alatt valósult meg az a szexuális aktus is, amely leginkább megosztotta a játékosokat. A pár elmondása szerint az ösztöni kielégülést szolgáló együttlétet nem előzte meg semmilyen érzelmi ráhangolódás vagy romantikus érzés, csupán az alkalom szülte. Egy nyilvános beszélgetés során többször is utaltak a nagymértékű alkoholfogyasztásra, aminek következménye az önkontroll- és emlékezetvesztés lett. A teljes részegség számos alkalommal bemutatásra került, amelyet gyakran hangos szóváltások, veszekedések követtek. Az egyik felfokozott konfliktus alkalmával az egyik ittas vőlegényjelölt arcon ütessel, hajrángatással, majd pofonnal próbálta meg visszafogni a feldühödött barátnőjét. A médiaszolgáltató a jelenet bemutatása után bejelentette, hogy elhatárolódik az eseménytől, és a játékos az édesanyjával együtt kizárta a játékból. Az alkoholfogyasztás hangsúlyos megjelenésében semmilyen mintázat nem volt megfigyelhető, véletlenszerű módon történt a mérték nélküli italozás, amelyet a „barométer” adatai is alátámasztanak (**6. ábra**).

6. ábra

Az alkoholfogyasztás gyakoriságának heti átlaga (2011. szeptember 16. – december 18.)

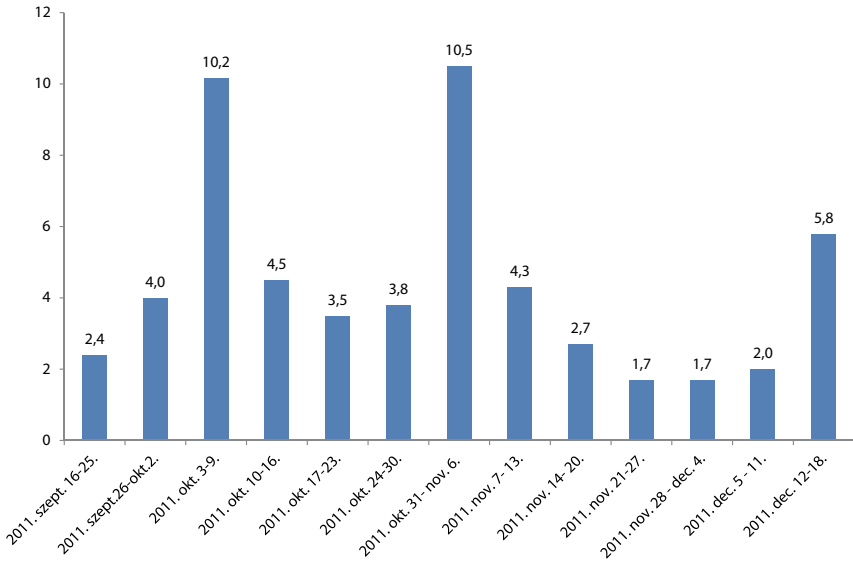

Szex és meztelenség

A műsor tematikájában rendszeresen felbukkantak olyan programok, amelyek az erotikus tartalmak fokozott jelenlétét voltak hivatottak előmozdítani, valamint a játékosoknak adott feladatokban is direkt formában került előtérbe a nemiség. A szerkesztőktől kapott feladatok között szerepelt szexi fehérműben való takarítás, erotikus fotózás, valamint rúdtánc-„előadás” a főműsoridős összefoglalók alkalmával. A kötelező feladatokon túl a szexuális tartalom a kezdetektől jelen volt a műsorfolyamban. Már a korai adások alkalmával megvalósult szexuális együttlét, s az intim együttlétet meglepő módon az anyukáknak is levetítették. Más alkalommal az éjszakai eseményeket olyan módon tették közzé, hogy a kísérő hanghatásokból egyértelműen ki lehetett következtetni, orális aktus történt. A szexualitás mint téma is gyakran megjelent az összefoglalók során. A korábban már említett ittas pár szexuális együttlétének kitárgyalására a szerkesztők a talkshow-formátumot tartották a legmegfelelőbbnek, ahol a játékosok részletekbe menően kikérdezhették a feleket az együtt töltött éjszaka körülményeiről. A „barométer” tekintetében két hét során lehetett tapasztalni fokozott szexuális aktivitást. Az első kimagasló adat mögött a játékosok első intimebb ismerkedései, a szexuális aktivitás beindulása állt. Majd az ittas páros szeretkezése és az azt követő részletező témakifejtés eredményezett kiugró értéket (**7. ábra**).

7. ábra

A szexualitást és meztelenséget tartalmazó jelenetek száma heti átlagban (2011. szeptember 16. – december 18.)

Trágár kifejezések

A műsorszerkesztők összességében törekedtek a trágár szavak kiszűrésére, amelyet megpróbáltak elhalkítással érthetlenné tenni. A káromkodások dekódolását számos alkalommal kitarakással is nehezítették. Ugyanakkor a durva kifejezések kezelésében nem lehetett tapasztalni következetességet. Némely alkalommal az enyhe mértékű káromkodások is kitarakásra kerültek, míg az erősebb jelentéstartalmú szavak – elhalkítás hiányában – érthetőek maradtak. A rezidencián több olyan tevékenység is zajlott, ami a trágár kifejezések megnövekedését eredményezte. Így például az alkoholfogyasztás, a nézeteltérések, stresszes helyzetek mind-mind a durva kifejezések halmozott előfordulását generálták. Kifogásolható volt, hogy a trágár szavak gyakori használata főleg az anyósok részéről volt tapasztalható, ami azért is problémás, mert a műsorban az anyák mint mintaadók jelentek meg. Az édesanyák magatartása, konfliktusmegoldása és nyelvhasználata gyakran agresszív, trágár megnyilatkozások felszaporodásához vezetett (**4. táblázat**).

4. táblázat

Az ÖsszeEsküvők című műsorban regisztrált káromkodások mennyisége és erőssége

Adás hónapjai	Trágár kifejezések száma	Enyhe és közepesen erős mértékű kifejezések (db, %)	Erős mértékű trágár kifejezések (db, %)	Egy adásra jutó trágár kifejezések száma
Szeptember	78	41	37	6,0
Október	328	152	176	13,1
November	304	130	174	11,6
December	103	49	54	6,8
Összesen	813	372	441	10,2

2. A bűncselekményekkel foglalkozó beszámolók vizsgálata a hírműsorokban, különös tekintettel az Mttv. 38. § (1) bekezdésére

Az Mttv. 38. § (1) bekezdése a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók számára a következő elvárást fogalmazza meg: „(...) A más médiaszolgáltatótól átvett, illetve a demokratikus közvélemény tájékoztatását nem szolgáló, bűnügyi tematikájú híryanag vagy tudósítás a hírműsorszám időtartamának húsz százalékánál éves átlagban nem lehet hosszabb terjedelmű.”

Bűnügyi tematikájú híryanagnak vagy tudósításnak azokat az összefoglalókat tekinti a hatóság, amelyek bűncselekményekről számolnak be. A bűncselekmény fogalmát a Büntető törvénykönyv (Btk.) határozza meg. A törvény a következőképpen fogalmaz: „Btk. 10. § (1) Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha a törvény a gondatlan elkövetését is bünteti – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.

(2) Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely a Magyar Köztársaság állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.”

A gyakori előfordulású, de kevésbé szenzációs bűnesetek nem szerepelnek a híradásokban, annak ellenére sem, hogy a mindennapokban az emberek főleg ezekkel a kisebb súlyú bűntényekkel találkoznak. Ellenben, ha valamilyen okból megszaporodik egy bizonyos bűncselekményfajta szereplése a híradókban, akkor a népszerűség felülbecsüli annak előfordulását. „Vagyis az állampolgár inkább a bűnügyi tudósítások összességének irányát, semmint a valódi bűnözés arányát észleli.”¹⁴

14 Korinek László: Média és bűnözés In: Belügyi Szemle 2006/12. 3–11. o.

A hírműsorok alapfunkciójának azt kell tekinteni, „*hogyan az állampolgárok számára folyamatosan biztosítsák a társadalmi, politikai, gazdasági életben és a nagyvilág történeteiben való eligazodáshoz szükséges információkat*”.¹⁵

Az Mttv. az értelmező rendelkezései között is ennek a nézőpontnak megfelelően definiálja a műsortípust (203. § 17.): „A hírműsorktól mint eredendően közszolgálati műsorktól elvárható, hogy olyan eseményeket, ügyeket és közéleti szereplőket tárjon a nyilvánosság elé, amik/akik fontosak, jelentősek, és közérdeklődésre tartanak számot.”¹⁶ Ténykérdés, hogy a tömegkommunikációban jelenleg tapasztalható folyamatok alapján a közönség figyelméért folytatott versenyben a „komoly műfajok”, az érdemi tájékoztatás, a politikai diskurzus fokozottan visszaszorul. Noha egyes elméletek pl. a hírműsorok szerkesztési, szelekciós elveként a hírértéket tüntetik fel, a műsorkészítők, szerkesztők manapság leginkább abból a szempontból mérlegelnek, hogy a műsoraik elég érdekesek-e. A modell, amely a szórakoztatás-közönségnagyság-reklámbevétel láncolatán alapul, mind általánosabbá válik.

A hírműsoroknak a közélet történéseinek bemutatása kell hogy a legfőbb feladata legyen, és nem elsősorban a nézői igények kielégítése. Így elvárható, hogy a hírműsorok – ha már szükségszerű – a bűnözés világából is az olyan típusú hírekre összpontosítsanak, amelyek közvetlen vagy közvetett módon kapcsolódnak a közülethez. A Btk. három olyan fogalmat használ, amelyet a módszertanba átemelve jelentősen leszűkíthető a kizárandó bűncselekmények köre:

- 1) A hivatalos személy [137. § (1)], a közfeladatot ellátó személy [137. § (2)] és a külföldi hivatalos személy [137. § (3)] által vagy ellen elkövetett bűntettek bemutatása – értelmezésünkben – a demokratikus közvélemény tájékoztatását szolgálja. Ezeknek a személyeknek a tevékenységét a közvélemény részéről kiemelt érdeklődés övezi, az ellenük vagy általuk elkövetett bűncselekmények a demokráciába vetett hitet ássák alá.
- 2) Külföldi vagy hazai vonatkozású terrorcselekmények, merényletek, etnikai alapú bűncselekmények, mivel ezek szinte kizárólag politikai vagy ideológiai indíttatásúak.
- 3) A szociális indíttatású bűncselekmények egyes fajtái, pl. uzsora, lakásmaffia, mivel ezek a társadalmon belül meglévő feszültségekre hívják fel a figyelmet.

A többi bűntett – értelemszerűen – beleszámításra kerül a 20 százalékos szabály alá tartozó bűnügyi híryanagba. **A Médiatanács 1038/2011. (VII. 19.) számú határozata alapján az érintett médiaszolgáltatókat** heti rendszerességgel tájékoztatja a hatóság a hírműsoraikban regisztrált bűncselekményekkel összefüggésben közreadott műsoregységek időbeli arányáról, továbbá a fenti adatokat havi rendszerességgel közzéteszi a Médiatanács honlapján is¹⁷.

¹⁵ Terestyéni Tamás: A közszolgálatóság követelményeinek értelmezése különös tekintettel a médiatörvény előírásaira In: Jel-Kép 1997/2. 77–97. o.

¹⁶ U. o.

¹⁷ <http://adattar.nmhh.hu/buncselekmeny>

2011-ben a négy országos médiaszolgáltató (RTL Klub, TV2, Class FM, Neo FM) közel 502 műsorórája került analízisre, s az adatok szerint ennek összesen 15,5 százaléka számolt be valamilyen bűncselekményről. A műsorok szerkesztői főként a hazai vonatkozású bűnesetek bemutatására koncentráltak (összesen: 92,4%), ettől csak a Neo FM tért el (19,6%) jelentősen.

A vezető médiaszolgáltatók főműsoridős híradói közül egyedül a TV2-nél haladta meg a bűncselekmények részesedése a törvényben előírt arányt, a legkisebb valószínűséggel pedig a Neo FM híreiben lehetett találkozni a kérdéskörrel. A Tényekben februárban (29,8%) és márciusban (30,4%) lehetett rögzíteni a bűnügyek legmagasabb koncentrációját. Az RTL Klub Híradójában az őszi hónapok számítottak az átlagtól eltérőnek (szeptember: 21,1%, október: 21,2%, november: 21,7%). A két piacvezető kereskedelmi televízió hírműsoraiban jóval gyakrabban fordult elő a témakör, mint a rádióadókon, ami azzal magyarázható, hogy a műsorok szerkesztői a képes beszámolókkal nagyobb hatást tudnak gyakorolni a befogadókra.

5. táblázat

A bűncselekményekről szóló műsoregységek gyakorisága, hossza és műsoridejének aránya a hírműsorokban – 2011. (etszszám, másodperc és százalék)

	Nem jelenik meg bűncselekmény			Megjelenik bűncselekmény		
	N	Mp	%	N	Mp	%
Tények (TV2)	5915	552 022	78,5	1482	151 045	21,5
RTL Klub Híradó	6157	514 782	84,6	1033	93 784	15,4
Class FM Hírek	4295	239 023	90,0	562	26 549	10,0
Neo FM Hírek	4342	219 794	96,2	209	8 791	3,8

Általánosságban elmondható, hogy a híradókban nagy számban fordulnak elő bűncselekményekkel kapcsolatos összeállítások. A hírműsorokban elfoglalt helyüket vizsgálva az ilyen típusú híreknek, azt lehet tapasztalni, hogy az első öt hírben – ami kiemelt helynek számít a programokban – részesedésük jóval magasabb volt összarányuknál az RTL Klub és a TV2 híradásaiban. Ráadásul a műsoregység hosszának középértéke az RTL Klub Híradójában megközelítette, a Tények esetében pedig meg is haladta a két percet. Az RTL Híradó elején és végén megjelenő összefoglalókban a bűncselekmények jóval nagyobb arányban szerepeltek, mint a vetélytársánál (27,7% vs. 18,6%). A két rádióadó esetében ez az arány 10 százalék körül alakult (Class FM: 11,3%, Neo FM: 11,7%).

6. táblázat

A bűncselekményekről szóló műsorjegységek gyakorisága, hossza, műsoridejének aránya és mediánja a hírműsorok első öt hírében – 2011. (esetszám, másodperc és százalék)

	N	Mp	%	Mp
Tények (TV2)	687	81 044	37,6	125
RTL Klub Híradó	518	52 396	28,0	111
Class FM Hírek	293	14 979	14,2	42
Neo FM Hírek	49	2 361	2,5	40

3. A fogyasztóssággal élők helyzete a magyar médiában

3.1. A hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámokkal kapcsolatos törvényi előírások teljesülése

A Médiatanács ellenőrzést indított annak érdekében, hogy feltárja a feliratozással vagy jelnyelvi tolmácsolással ellátott műsorok arányát hat országos sugárzású televízióban. Az Mttv. 39. § (2) bekezdése értelmében a közszolgálati, illetve a jelentős befolyásoló erővel rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók kötelesek biztosítani, hogy valamennyi hírműsorszám, közérdekű közlemény, politikai tájékoztató műsor, filmalkotás, valamint a hallási fogyatékkal élő személyek számára készített műsorszám naptári naponként 2011. évben legalább négy órán keresztül magyar nyelvű felirattal vagy jelnyelvi tolmácsolással is elérhető legyen. Mindezek meglétére pedig az érintett műsorszámok előtt fel kell hívni a befogadók figyelmét. A fentiekén túl, a feliratoknak követniük kell a történéseket, és pontosan kell visszaadniuk az elhangzottak értelmét.

A normák szisztematikus ellenőrzését a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége kezdeményezésére 2011. szeptember 1-jén kezdte meg a hatóság. A szövetség álláspontja szerint a hallási fogyatékosokkal élő emberek számára lényeges, hogy az érintettek a törvényi előírások szerint egyre szélesebb műsorkínálathoz juthassanak akadálytalanul hozzá.

A jelnyelvi törvény előírásai szerint a televízióknak évről évre fokozatosan kell bővíteniük a halláskárosultakhoz is szóló műsoraikat, 2015-től pedig minden műsort felirattal vagy jeltolmácsolással kell ellátniuk. Az előírás az esélyegyenlőséget növeli, hiszen a televíziók műsorai mindenkinek szólnak. A jelnyelvi törvény a médiaszolgáltatókat a saját költségükön kötelezi a műsorok feliratozására, jeltolmácsolására.

Az alábbiakban a hatóság által végzett vizsgálat négy hónapjának eredményei kerülnek összefoglalásra.

A kutatásban az országos csatornák műsoraiban két héten át vizsgálta a hatóság a fogyatékkal élők megjelenését, a szegregált és integrált műsorokban egyaránt. A hazai televíziókban a fogyatékosok képi reprezentációja mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt elégtelen volt. A fogyatékos emberekről szóló műsorok a csekély nézettségű idő-

szakokban kerültek sugárzásra, és a vizsgált műsorok közül mindössze egy volt feliratos, valamint jeltolmács is csak a számukra készült érdekvédelmi magazinban fordult elő.

Jogi háttér

A fogyatékossgal élő emberek jogait több hazai törvény és nemzetközi egyezmény is szabályozza:

- a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2006-ban elfogadott ENSZ-egyezmény;
- az alkotmány;
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény;
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény;
- a médiatörvény.

A Médiatanács 791/2011. (VI. 22.) számú határozatával elfogadott, a közszolgálati médiaszolgáltatás elveit összefoglaló Közzolgálati Kódex K) pontja tartalmazza a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos műsorkészítési elveket. A dokumentum a közszolgálati médiaszolgáltatás céljai közé sorolja – egyebek mellett – a kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos tájékoztatást, a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítését. Eszerint a médiaszolgáltatónak kötelessége a műsorai útján elősegíteni a fogyatékossgal élő emberek társadalmi integrációját, és növelni a reprezentációjukat – mind a tájékoztató, mind a fikciós tartalmakban – rendszeres, a fogyatékossgal élő személyeket érintő kérdésekkel foglalkozó műsorok formájában. Ehhez kapcsolódóan a fogyatékos vagy hátrányos helyzetű személyek, csoportok társadalmi beilleszkedését bemutató műsorszámok létrejöttének támogatását is célul tűzték ki a médiaszolgáltatók elé. A hozzáférhetőség biztosításával kapcsolatban a kódex úgy fogalmaz, hogy a médiaszolgáltatónak törekednie kell a közhasznú információk közérthetőségének megteremtésére.

A vizsgálat célja

A Médiatanács által végzett vizsgálat célja a hallási fogyatékkal élők számára készített feliratokkal és jelynelvi tolmácsolással kapcsolatos törvényi előírások teljesülésének ellenőrzése volt.

A vizsgálat módszere

A felmérés 2011. szeptember elsején kezdődött hét külsős siket, illetve nagyothalló kódozó közreműködésével. Őket az érdekvédelmi szervezet, a SINOSZ ajánlása alapján választotta ki a hatóság a jelentkezők közül, és klasszikus távmunkában dolgoztak. A műsorok vizsgálata meghatározott szempontrendszer szerint, egy erre a célra kifejlesztett webes alkalmazás segítségével történt. A szempontrendszer a műsorszámok formális jellemzői

mellett (a sugárzás dátuma, időpontja, a médiaszolgáltató neve, a program címe, műfaja) az alábbi kérdéseket tartalmazta:

- volt-e figyelemfelhívás a műsorszám előtt,
- a műsorszám rendelkezett-e jelnyelvi tolmácsolással vagy a teletexten keresztül elérhető felirattal,
- a műsorszámban előfordultak-e részek, amelyeket nem láttak el felirattal vagy jelnyelvi tolmácsolással,
- a műsorszámban előfordultak-e részek, amelyekben a felirat pontatlanul, elcsúszva jelent meg.

A vizsgálatba hat általános tematikájú – négy közszolgálati és két kereskedelmi – csatorna műsorai kerültek bevonásra. 2011 szeptemberétől december végéig négy televízió (MTV1, Duna TV, TV2, RTL Klub) havi 5-5 adásnapján ellenőrizte a hatóság a teljes műsorfolyamot. Szeptemberben és decemberben vizsgálat alá lett véve az MTV2, illetve decemberben a Duna2 médiaszolgáltató is.

A vizsgálat eredményei

Az adatfelvétel eredményeként megállapítható, hogy a TV2 minden híradóját feliratozva sugározta. Az MTV1, MTV2, Duna TV és az RTL Klub az esti „főműsoridőben” feliratozta a híradókat, a reggeli, déli, illetve késő esti híradókról azonban több esetben már elmaradt a segédlet. Az MTV1 és az MTV2 elsősorban a kötelezően előírt műsorszámokat látta el segédlettel, ezeken túlmenően azonban mind mennyiségében, mind műfaji változatosság tekintetében igen szegényes kínálattal rendelkezett. Sajnálatos módon a két közszolgálati televízióban a kötelezően feliratozandó programokon kívül a segédlettel sugárzott műsorok időtartama nem érte el átlagosan a napi négy órát sem. A Duna Televíziónál nagyobb volt a választék, a már említett műsorokon kívül feliratoztak sporthíreket, ismeretterjesztő programokat és vallási műsorokat is, valamint a médiaszolgáltató által segédlettel sugárzott műsorszámok hossza elérte a napi négyórás átlagot (**8. ábra**).

Az RTL Klub és a TV2 nemcsak mennyiségben adott több feliratozott programot, de gazdagabb volt a műfaji kínálatuk is. A híradókon kívül elsősorban a népszerű sorozatokat sugározták felirattal (NCIS, Seherzádé, Második élet, Született feleségek, Doktor House, Barátok közt, Rex felügyelő, Dr. Csont, Castle stb.), valamint mindkét csatornán elérhetővé tettek feliratozva időjárás-jelentéseket, mozifilmeket, magazinműsorokat, hétvégén ismeretterjesztő programokat, továbbá gyermekeknek készült animációs filmeket (pl. Garfield, Szpongya Bob). A közszolgálati csatornák közül egyedül a Duna Televízió műsorán lehetett regisztrálni segédlettel ellátott gyermekműsorokat (Rosszcsont kalandjai, Egy négylábú Mark Twain regényében). Összességében megállapítható, hogy igen kevés volt a gyermekeknek szóló feliratozott program a közszolgálati televíziók kínálatában. A TV2 novemberben megszüntette

a Második élet című sorozat feliratozását, amit az érintettek közül sokan nehezményeztek, mivel így nem tudták a továbbiakban nyomon követni a történetet (**9. ábra**).

A hat televízió 91 adásnapjának elemzéséből megállapítható, hogy a műsoridejük mintegy ötödét látták el valamilyen segédlettel, ami több mint 90 százalékban teletextes feliratot jelent. Jeltolmácsolással mindössze az MTV2 sugárzott parlamenti közvetítést, valamint az Esély című érdekvédelmi magazin (MTV1) és a Családbarát magazin (Duna TV) volt látható segédlettel. Megemlítendő, hogy az Esély kifejezetten a fogyatékkal élők számára készített műsor, ami felirattal és jeltolmácsolással ellátva került adásba, a feliratozása pedig hibátlan volt.

Az RTL Klub számos műsorszám előtt elmulasztotta kitenni a figyelemfelhívást és a teletextoldalszámot. Az MTV1, az MTV2 és a TV2 programján ez a hiányosság jóval kisebb esetszámban fordult elő, míg a Duna Televíziónál ilyen probléma szinte alig volt tapasztalható. A műsorszámok előtti felhívás és a teletextoldalszám közzétételének tekintetében decemberig sokat javult a helyzet. A vizsgálat során a leggyakrabban regisztrált hibák a következők voltak:

- a műsorszám közben a felirat hosszabb-rövidebb időre eltűnt;
- csak félmondatok lettek feliratozva;
- a felirat elcsúszott, késett, nem volt szinkronban a képpel (a nagyobb csúszás már a megértést akadályozza);
- a felirat nehezen, rosszul volt olvasható a háttér vagy a betűk színe miatt;
- a felirat villogott, torlódott;
- a felirat nem váltott, hosszabb ideig ugyanaz a mondat maradt a képernyőn;
- a többsoros feliratnak valamelyik sora nem látszott jól;
- a hosszú ékezetes magánhangzók kimaradtak;
- szövegtagolási problémák: egy-egy mondat eleje rákerült az előző mondat végére;
- értelmetlen, összefüggéstelen felirat jelent meg.

A részletes eredmények

A vizsgált négy hónap 91 műsornapjának elemzése során több mint 2092 műsoróra, valamint 12 459 szegmens vizsgálatára került sor (**7. táblázat**).

7. táblázat

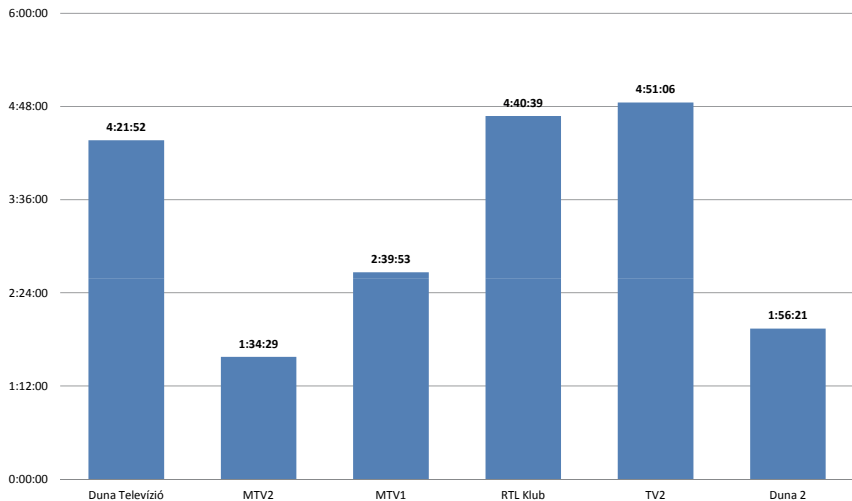
Az analízis során nagytól alá vett műsornapok és műsorszegmensek

	Vizsgált műsornapok száma	Vizsgált műsorszegmensek száma
Duna Televízió	20	2361
MTV1	20	2320
RTL Klub	20	2969
TV2	20	3606
MTV2	8	845
Duna 2 (kizárólag december)	3	358
Összesen	91	12 459

Hallási fogyatékkal élők számára is befogadható műsorszámot leghosszabb időtartam-ban a TV2 adott közre, öt követte minimális különbséggel az RTL Klub, valamint a Duna Televízió.

8. ábra

Egy napra jutó jeltölmáccsal vagy teletexttel ellátott átlagos műsoridő, leszámítva a közérdekű közlemények, hírműsorok, politikai tájékoztató műsorok idejét (a kvóta 2011-re 4 óra)

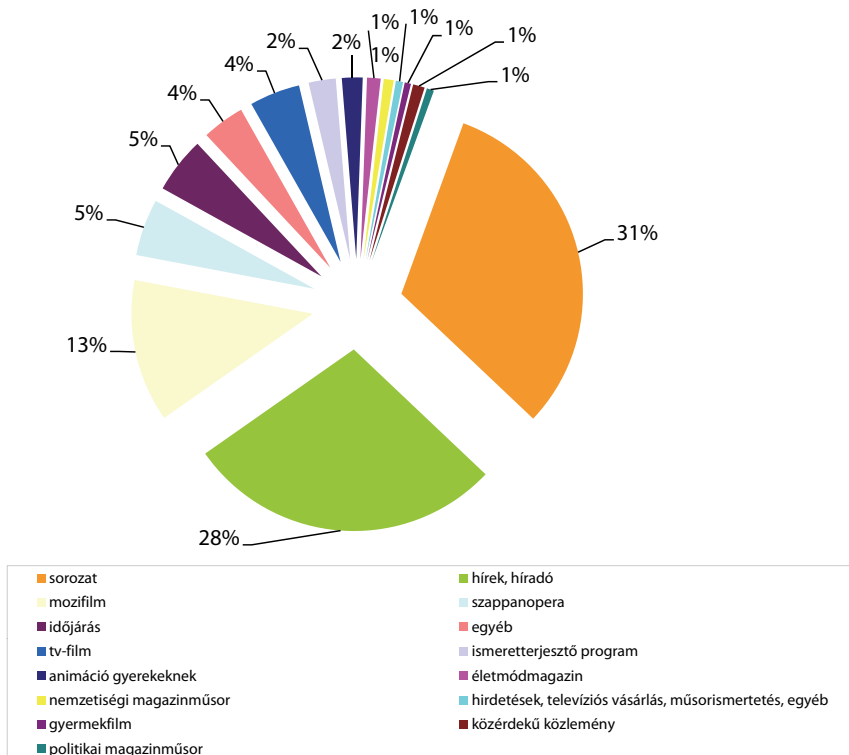

A médiaszolgáltatók legtöbbször sorozatokat láttak el felirattal, majd a kötelező kívánalomként megnevezett hírműsorok következtek a sorban, ezeken kívül a mozi-, illetve tévéfilmek rendelkeztek nagyobb arányban teletextes átirattal. Minimális esetszámmal szerepeltek ismeretterjesztő programok, nemzetiségi és életmódmagazinok, valamint val-

lasi műsorok a választékban. Feltűnő, hogy gyermekprogramok igen csekély mértékben jelentek meg a kínálatban.

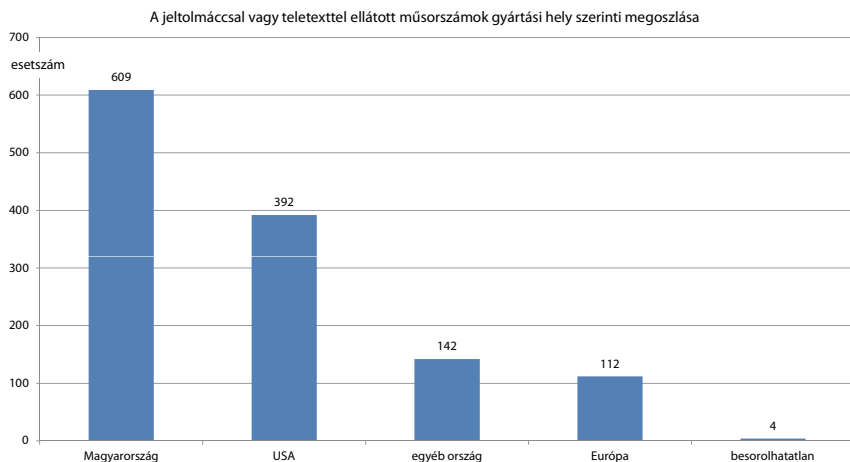
9. ábra

A segédlettel ellátott műsorszegmensek műfaji megosztása (%)

A legtöbb felirattal rendelkező műsorszám hazai gyártásúnak számított, a magyarországi produciókat az USA-ból és az egyéb országból importált alkotások követték (**10. ábra**).

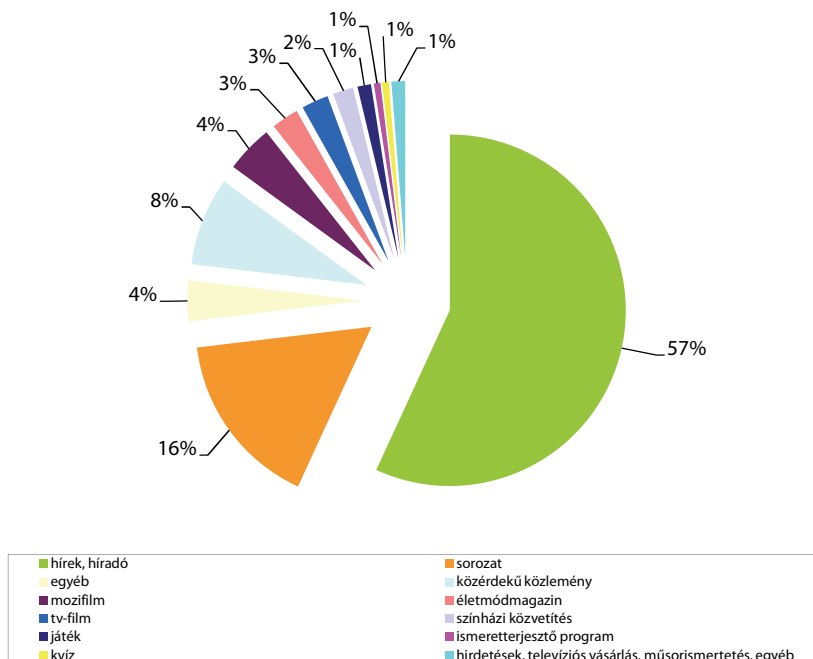
10. ábra

Az MTV1 naponta átlagosan három és fél órányi programot feliratozott. Legmagasabb előfordulással a híradók álltak az élen, majd a sorozatok és mozifilmek következtek. A vizsgált időszakban a médiaszolgáltató kínálatában olyan ismert sorozatok szerepeltek, mint a Tűzvonalban, Angyali érintés, Különleges mentőalakulat, Párizsi helyszínelők, a Déltenger kincse. A kínálatban felfedezhető volt továbbá érdekvédelmi és életmódmagazin, valamint közérdekű közlemény is. Feliratozott gyermekműsor a vizsgált napokon nem volt megtekinthető. Öröndetes tény azonban, hogy (bár igen csekély esetszámmal) színházi közvetítés is szerepelt a választékban, valamint ez a csatorna volt az egyedüli, amely fogyatékkal élőknek szóló érdekvédelmi műsort mindkét típusú segédlettel ellátott. Az MTV1 feliratos műsoraiban nagyon sok hiba volt, elsősorban a hosszabb-rövidebb ideig tartó felirathiány és csúszás miatt, valamint gyakran csak a mondat egyik fele volt feliratozva (11. ábra).

11. ábra

Az MTV1 által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

Az MTV2 és az MTV1 nem különbözött szignifikáns módon egymástól, itt is a hírműsorok vezették a sort. Ismert sorozatok (Angyali érintés, McLeod lányai, Família Kft.) e műholdas csatorna műsorán is szerepeltek. A kínálatot színesítette még egy-egy nemzetiségi és tudományos magazin. A vizsgált napokon nem lett regisztrálva feliratozott, gyermekeknek szóló program. Többször előforduló hiba volt, hogy a műsorszám előtt megjelenő felhívás ellenére sem tüntettek fel feliratot a műsoron (12. ábra).

I.

II.

III.

IV.

V.

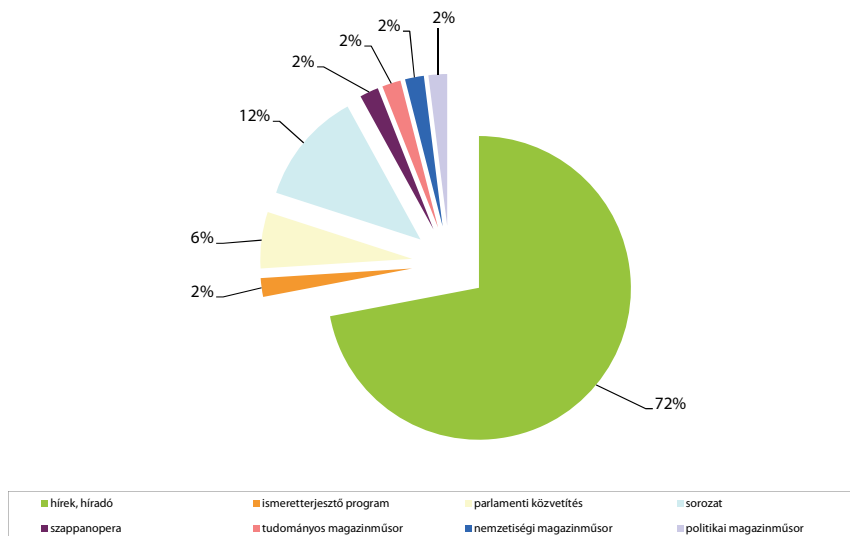
VI.

VII.

VIII.

12. ábra

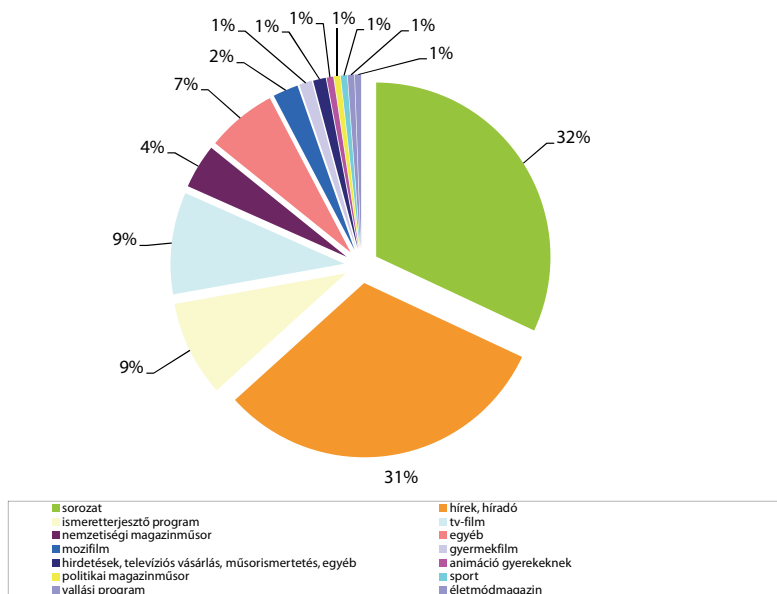
Az MTV2 által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

A Duna Televízió már jóval változatosabb zsánerpalettán mozgott a jeltolmácsolással és teletexttel ellátott műsorok tekintetében. A műsorkínálatban a sorozatok álltak az élen, a népszerű külföldi szériák (McGyver, Daktari, Derrick, Mad Men) mellett megtalálhatók voltak ismert magyar alkotások is (Angyalbőrben, Öregberény, Kisváros). Nem nagy esetszámmal ugyan, de gyermekműsorokat is regisztrált a hatóság a választékban. A legtöbb feliratozott műsorszám hazai gyártású volt, melyeket az USA-ból származó produktumok követtek. Hibák itt is előfordultak szép számmal, a hosszabb-rövidebb ideig tartó felirathianytól az egész műsorszámot végigkísérő értelmetlen, követhetetlen feliratig (13. ábra).

13. ábra

A Duna Televízió által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

Az analízisek során a Duna2 csak néhány napjának elemzésére került sor, de így is megállapítható, hogy a leggyakrabban feliratozott műsorszámoknak itt is a híradók számítottak. A többi médiaszolgáltató kínálatára oly jellemző sorozatok és mozifilmek helyett azonban a csatorna az ismeretterjesztő programok sugárzását részesítette előnyben. A felirattal közölt műsorok egy kivétellel mind hazai gyártásban készültek. Feliratozott gyermekprogram nem volt található a kínálatban. Többször előfordul hibaként lett regisztrálva, hogy a híradó előtt megjelenő felhívás ellenére a felirat az egész műsorról hiányzott, vagy a szöveg csak a műsor első perceiben volt látható, majd megszűnt (**14. ábra**).

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

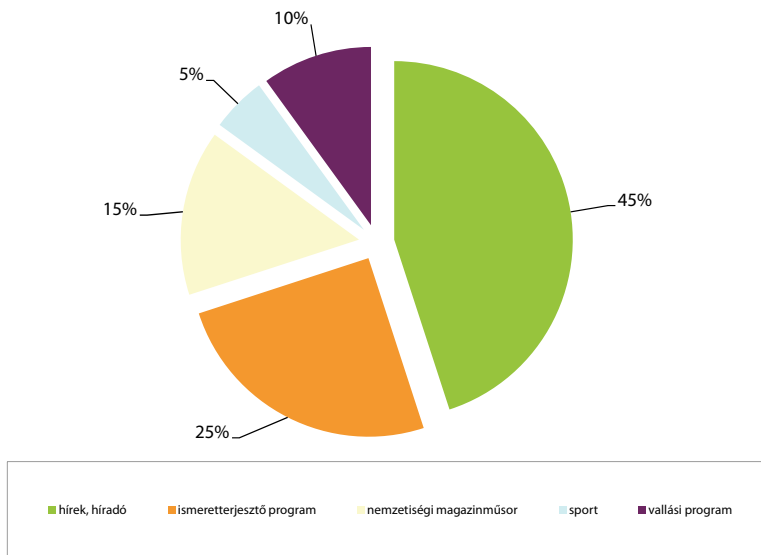
VII.

VIII.

14. ábra

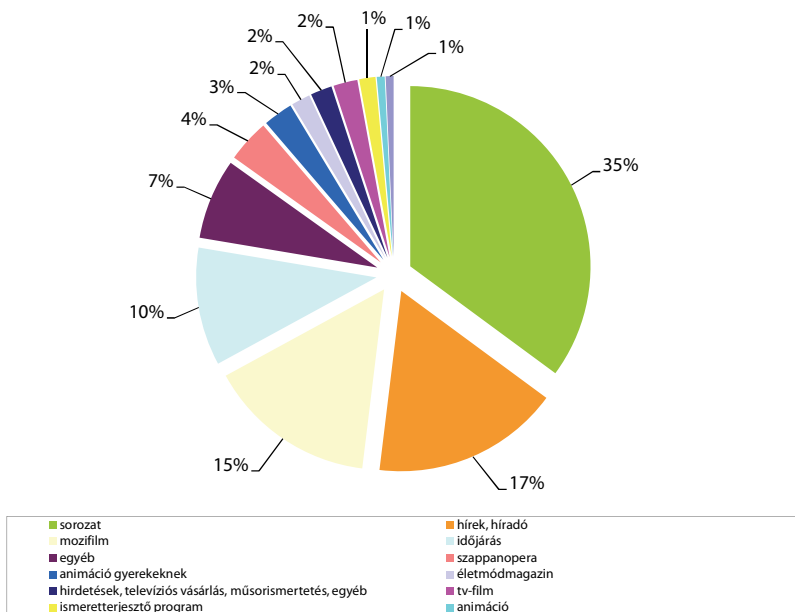
A Duna2 által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

A legszélesebb kínálattal a piacvezető kereskedelmi televízió (RTL Klub) rendelkezett. A kötelező műsorelemnek számító hírműsorok itt a harmadik helyen találhatóak, míg legnagyobb számban népszerű sorozatokat (CSI, Miami helyszínelők, Ezel, A szív útjai, Vámpírnaplók, Barátok közt, A mentalista, Sarokba szorítva, Dr. Csont, Castle) sugárzott felírással a szolgáltató. A kínálatban szerepelt még számos mozifilm, időjárás-jelentés, életmód-magazin (pl. Trendmánia, Havazzin), politikai magazinműsor (Házon kívül) és ismeretterjesztő program is (XXI. század, Törzsutas). Az RTL Klub továbbá rendszeresen műsorára tűzött feliratozott gyermekműsorokat is (Garfield, Pokemon, Star Wars, Hupikék törpikék, Dini). Az előzőekhez hasonlóan, a legtöbb feliratozott program hazai gyártásban készült. A legtöbb hibát is az RTL Klubnál lehetett észlelni, sok esetben hosszabb-rövidebb ideig hiányzott a felirat, vagy késve jelent meg, illetve elmaradt a műorszám előtti figyelemfelhívás (15. ábra).

15. ábra

Az RTL Klub által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

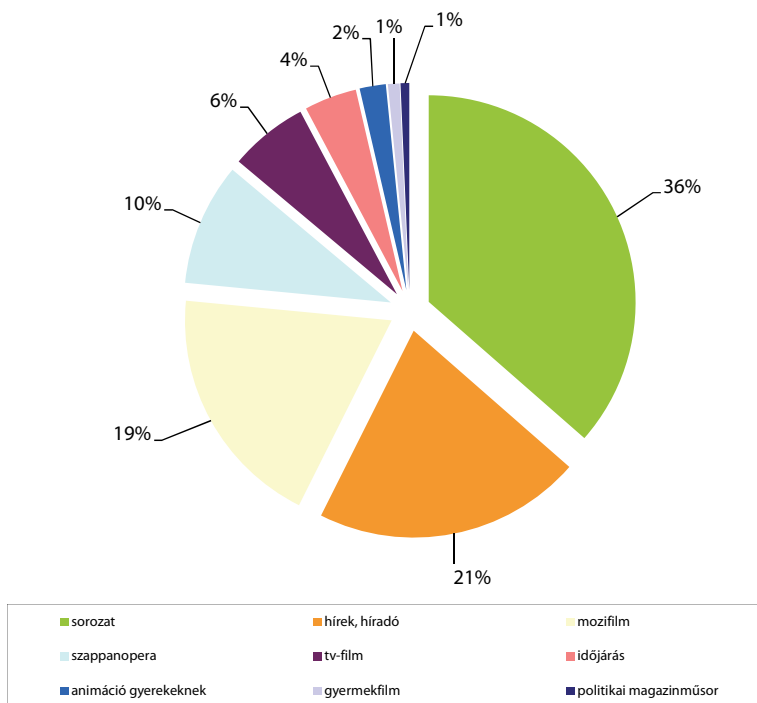

A fő vetélytárs, a TV2 jóval szerényebb kínálatlal jelentkezett. Itt is a sorozatok vezették a rangsort (Rúzs és New York, Seherzádé, Második élet, Doktor House, Született feleségek, NCIS, Rex felügyelő, Eva Luna, La Pola). Kiemelésre érdemes, hogy a TV2 sugárzott legnagyobb számban feliratozott mozifilmeket, melyek között magyar film is szerepelt (Üveg-tigris 1–2). A médiaszolgáltatók között egyedülálló módon a legtöbb segédlettel ellátott műsorszám az USA-ból származott. A feliratozásban kevés hibát regisztrált a hatóság, legjellemzőbbnek a hosszú ékezetes magánhangzók kimaradása számított (**16. ábra**).

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.

16. ábra

A TV2 által műsorba szerkesztett segédlettel ellátott programok műfaji orientációja (%)

Összefoglalás

A vizsgált médiaszolgáltatók többsége eleget tett a törvény által szabott kötelezettségének, és igyekezett a „célcsoportot” a tőle telhető módon minél változatosabb kínálatlal kiszolgálni. A figyelemfelhívással kapcsolatos anomáliák korrekcióra szorulnak, ugyanakkor a hiányosságok nagy valószínűséggel könnyedén orvosolhatóak. A feliratokban jelentkező pontatlanságok sajnálatosak, de többségük betudható a teletext „veleszületett problémáinak”.

3.2. A fogyatékossgal élők reprezentációja a hír- és magazinműsorokban

A médiának fontos szerepe lehet abban, hogy a befogadók mennyire vannak tisztában egy társadalom sokszínűségével, valamint mennyiben válnak fogékonnyá az egyes társadalmi csoportok problémái iránt. A hazai médiaszolgáltatók közvetve befolyásolhatják a magyarországi társadalmi szolidaritás és ezzel összefüggésben a társadalmi kohézió alakulását.

A Médiatanács által végzett vizsgálat felmérte, hogy egyes speciális helyzetű csoportok (társadalmi, gazdasági, etnikai csoportok, határon túli magyarok, bevándorlók) mellett a fogyatékkal élők miként jelennek meg a magyarországi hír- és tájékoztató jellegű műsorokban.

A vizsgálati metodika kialakításánál a francia Legfelsőbb Audiovizuális Tanács (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel, továbbiakban: CSA) által a társadalmi sokszínűség médiában való megjelenéséről készített metódust tekintette a hatóság mintának. Franciaországban a médiával kapcsolatban általános elvárás, hogy tartsa tiszteletben a közönség (politikai, vallási, kulturális) sokféleségét, reprezentálja a nemzeti közösség származási és kulturális sokszínűségét, valamint segítse elő a köztársaság integrációját és erősítse az állampolgári szolidaritás érzését.¹⁸

A hatóság vizsgálata – a rendelkezésére álló források és kapacitások korlátai miatt – a hír- és tájékoztató jellegű programokra terjedt ki. A mintába került műsorokról kvantitatív tartalomelemzés készült, hogy az anyagokat különböző módokon osztályozva mérhetővé lehessen tenni, bemutatva azt is, hogy ezek milyen képet közvetítenek a különböző társadalmi csoportokról, így a fogyatékkal élők speciális csoportjáról is. Az eredmények megmutatják, hogy mely médiumok/műsorok mekkora figyelmet fordítanak a szóban forgó csoportra, illetve milyen módon, milyen kontextusban mutatják be annak tagjait. A kontextus feltárása rávilágíthat, hogy az egyes médiaszolgáltatók milyen attitűdökkel fordulnak a társadalmi csoport felé, illetve a médiafogyasztó milyen képet kap a fogyatékkal élőknek a magyar társadalomban elfoglalt helyéről.

Az elemzés az alapadatokon túl, összességében és műsортípusra lebontva egyaránt feldolgozza és táblázatos, valamint szöveges formában mutatja be a fenti csoport média-reprezentációjára vonatkozó adatsorokból nyert eredményeket, a csoport tagjai megjelenésének számszerű adatait, azok kontextusát (mely témákban milyen arányban jelentek meg). Választ ad továbbá olyan alapvető kérdésekre, hogy a fogyatékkal élők megjelenése miként reprezentálja a társadalomban elfoglalt helyüket. Megmutatja-e őket, vagy „láthatatlanok” maradnak, bemutatásuk sokoldalú-e, és tükrözi-e a csoporton belüli sokféleséget, vagy a megjelenések témájának többsége alapján sztereotipizált, homogenizált-e a róluk közvetített kép? A megjelenés kontextusai alapján (azaz, hogy milyen témákban domináns a jelenlétük) kimutatható, hogy a magyar társadalom integráns, hasznos és tevékeny szereplőként jelennek-e meg (a munkaerőpiac, az iskolarendszer tagjai, a kultúra és a tudomány képviselői), vagy elsősorban mint társadalmi probléma (pl. az egészségügyi vagy a szociális ellátórendszer haszonélvezői, gazdasági vagy pénzügyi terheltség stb.). Az elemzés kitér arra is, hogy a szóban forgó csoport tagjai milyen társadalmi szerepekben tűnnek föl, azonosításuk a médiafogyasztó számára az egyéniségük (foglalkozásuk, tisztségük, intézményi kötődésük stb.), vagy kizárólag a csoporttagságuk alapján lehetséges.

¹⁸ Szekeres Péter: *A kisebbségek és az elektronikus média II. Jel-Kép*, 2009. 1. sz.

Vizsgált csoportkategóriák

Fogyatékkal élők:

- azon személyek sorolandók ide, akik fogyatékoságuk látható jeleit viselik, vagy a narációból kiderül e jellemzőjük,
- testi fogyatékkal élők,
- érzékszervi fogyatékkal élők,
- értelmi fogyatékkal élők,
- halmozott fogyatékkal élők.

Témakategóriák (amelyekhez kapcsolódva az egyes csoportok tagjai megjelenhetnek):

- kormány működése,
- belpolitikai ügyek (az Országgyűlés, a köztársasági elnök tevékenysége stb.),
- önkormányzatok tevékenysége,
- pártpolitika,
- államigazgatás, közigazgatás, igazságszolgáltatás működése,
- külpolitika, EU,
- civil szervezetek tevékenysége, jótékonyosság,
- gazdasági aktivitás, munkaerő-piaci helyzet,
- oktatási szféra (az oktatás helyzete, felvételik, érettségik stb.),
- az egészségügy helyzete,
- szociális problémák,
- közéleti botrányok,
- nem közéleti botrányok,
- bűncselekmények,
- kisebbségek helyzete,
- megemlékezések, ünnepek, művészeti és kulturális események,
- balesetek, természeti katasztrófák,
- bulvár (érdekességek, szenzációk),
- információs híradások.

A bemutatás módja:

- megjelenik-e a szereplő tisztsége, foglalkozása, intézményi kötődése.

A vizsgálat mintája

A vizsgálat az alábbi médiaszolgáltatókra, illetve műsorokra terjedt ki: *MTV1: Híradó* (esti), *Ma reggel, Este; Duna TV: Híradó, Közbeszéd, Hattól nyolcig; MR1: 180 perc, Déli Krónika, Esti Krónika, Ütköző; TV2: Tények, Mokka; RTL Klub: Híradó; Class FM: Hírek; Neo FM: Hírek;*

ATV: Híradó, Egyenes beszéd; *Hír TV*: Híradó 21, Rájátszás; *Echo TV*: Híradó. (A *Duna TV* Hattól nyolcig c. műsora 2011. június elejétől szünetelt, majd megszűnt, így kikerült a mintánkból.)

A fenti műsorszámok minden megjelenésük alkalmával elemzésre kerültek.

A vizsgált társadalmi csoport demográfiai jellemzői

A különböző társadalmi csoportok szociológiai-demográfiai jellemzőiről elsősorban, de nem kizárólag a 2001. évi népszámlálás szolgál adatokkal.¹⁹ Ez alapján a fogyatékkal élő emberek létszáma 2001-ben Magyarországon 577 000 fő volt, arányuk a népességben belül 5,7 százalékos.²⁰

Médiareprezentáció

A fogyatékkal élők megjelenése a médiában minden műsorszámotípusnál minimális volt: összességében 0,2 százalék, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a fogyatékkal élők a magyar médiafogyasztók számára „láthatatlanok” maradtak. A különböző műsorszámotípusokon belül a legmagasabb megjelenési arányt a kereskedelmi hírműsorokban mutatták, míg megjelenéseik legkevésbé a közéleti hírműsorokban volt kimutatható. Médiamegjelenésük különösen éles kontrasztot mutat a 2001. évi népszámlálás adatai által mutatott aránnyal összevetve, amely a teljes népességben belül 5,7 százalék volt (**8. táblázat**).

8. táblázat

A fogyatékkal élők aránya a hír- és magazinműsorokban

(N=172 864)

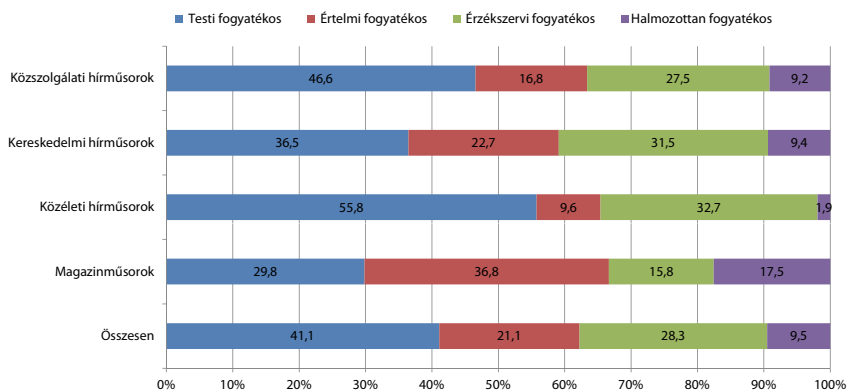
	Fogyatékkal élő	Nem fogyatékkal élő
Közzszolgálati hírműsorok	0,2	99,8
Kereskedelmi hírműsorok	0,4	99,6
Közéleti hírműsorok	0,1	99,9
Magazinműsorok	0,2	99,8
Összesen	0,2	99,8

A szóban forgó csoporton belül a legmagasabban reprezentált közösség a testi fogyatékkal élőké volt 41,1 százalékkal. Mellettük az érzékszervi fogyatékkal élők tették ki az összes ilyen szereplő 28,3 százalékát (**17. ábra**).

¹⁹ A 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozása a kézirat lezártáig nem történt meg.
²⁰ http://www.nepszamlalas.hu/hun/kotetek/12/12_1_osszef.pdf

17. ábra

A fogyatékkal élők megoszlása a hír- és magazinműsorokban

A médiamegjelenések témái

A fogyatékkal élők médiareprezentációja a megjelenések témáját tekintve rendkívül egy-síkú volt. Felbukkanásaik nagy része (37,1%) a szociális szféra/egészségügy eseményeit bemutató témák tárgyalásához kötődött. Emellett leggyakrabban a kormány tevékenységét ismertető anyagokban (16,6%), valamint a megemlékezések, ünnepnapok, egyházak, kultúra tematikáról szóló tudósításokban (11,3%) szerepeltek. Azzal együtt, hogy az egyes médiaszolgáltatóknál és műsortípusoknál jelentős különbségeket lehetett tapasztalni, a szóban forgó társadalmi csoport az összes műsortípus esetében a szociális szféra ügyeit tárgyaló híradásokban szerepelt leggyakrabban (közszolgálati hírműsorok: 38,7%; kereskedelmi hírműsorok: 33,6%; közéleti hírműsorok: 34,2%; magazinműsorok: 44,6%). (A részleteket lásd a **9. táblázatban**.)

Az a tény, hogy a fogyatékkal élők megjelenésének relatív többsége a szociális szféra/egészségügy témakörét feldolgozó anyagokban jelent meg, azért lehet problémás, mert így elsősorban szociális, illetve ehhez kapcsolódó pénzügyi problémaként azonosíthatják őket a néző/hallgató.

9. táblázat

Fogyatékkal élők megjelenése témacsoportonként

	Közszolgálati hírműsorok	Kereskedelmi hírműsorok	Közéleti hírműsorok	Magazin műsorok	Összesen
A kormány működése	47	14	16	23	100
	24,2%	6,1%	20,3%	22,8%	16,6%
Belpolitikai ügyek	2	0	0	1	3
	1,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,5%
Önkormányzatok működése	3	9	3	0	15
	1,5%	3,9%	3,8%	0,0%	2,5%
Pártpolitika	4	0	1	2	7
	2,1%	0,0%	1,3%	2,0%	1,2%
Államigazgatás, közigazgatás, igazságszolgáltatás működése	1	0	0	0	1
	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Külpolitika, EU	4	0	1	2	7
	2,1%	0,0%	1,3%	2,0%	1,2%
Civil szféra	11	25	13	14	63
	5,7%	10,9%	16,5%	13,9%	10,4%
Gazdasági szféra	8	7	6	0	21
	4,1%	3,1%	7,6%	0,0%	3,5%
Oktatási szféra	4	2	0	0	6
	2,1%	0,9%	0,0%	0,0%	1,0%
Szociális szféra, egészségügy helyzete	75	77	27	45	224
	38,7%	33,6%	34,2%	44,6%	37,1%
Közéleti botrányok	3	4	1	0	8
	1,5%	1,7%	1,3%	0,0%	1,3%
Nem közéleti botrányok	8	24	1	0	33
	4,1%	10,5%	1,3%	0,0%	5,5%
Bűnözés	3	16	2	1	22
	1,5%	7,0%	2,5%	1,0%	3,6%
Megemlékezések, ünnepnapok, egyházak, kultúra, média	16	32	8	12	68
	8,2%	14,0%	10,1%	11,9%	11,3%
Baleset, természeti katasztrófa	4	17	0	0	21
	2,1%	7,4%	0,0%	0,0%	3,5%
Bulvárhírek	1	2	0	1	4
	0,5%	0,9%	0,0%	1,0%	0,7%
Összesen	194	229	79	101	603
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

A bemutatás módja

A bemutatás módja a hátrányos helyzetű csoportok esetében azért fontos, mert ha tagjait a média nem mutatja be részletesen, akkor nem az egyéniségük, hanem a csoporttagságuk alapján azonosíthatja őket a médiafogyasztó. Ez pedig homogenizációhoz és csoportközi kategorizációhoz vezet, ami az előítéletes gondolkodás egyik meghatározó alapfeltétele.²¹

A bemutatás módja az egyes csoportokhoz tartozó szereplők esetében rendkívül eltérő volt. Míg a lekódolt személyek 50,5 százalékát névvel és beosztással/foglalkozással mutatták be, a fogyatékkal élőknek már mindössze 20,5 százalékuk szerepelt így. A másik véglet, amikor a szereplőt egyáltalán nem mutatták be, ami más aktorok esetében a megjelenések csupán 10,9 százalékában fordult elő, míg a fogyatékkal élők esetében 41,4 százalékban. (A bemutatás módjának részleteit lásd a **10.** és **11. táblázatban**.)

10. táblázat

Bemutatás módja, összes szereplő

	Csak név hangzott el	Név, beosztás, fogalkozás hangzott el	Pártkötődés is elhangzott	Nem volt bemutatás	Összesen
Közszolgálati hírműsorok	13 755	30 645	8 373	4 878	57 651
	23,9%	53,2%	14,5%	8,5%	100,0%
Kereskedelmi hírműsorok	11 516	26 036	3 183	10 934	51 669
	22,3%	50,4%	6,2%	21,2%	100,0%
Közéleti hírműsorok	8 090	17 453	6 871	2 387	34 801
	23,2%	50,2%	19,7%	6,9%	100,0%
Magazinműsorok	9 195	13 115	5 573	859	28 742
	32,0%	45,6%	19,4%	3,0%	100,0%
Egyéb	2 367	3 818	738	654	7 577
	31,2%	50,4%	9,7%	8,6%	100,0%
Összesen	44 923	91 067	24 738	19 712	180 440
	24,9%	50,5%	13,7%	10,9%	100,0%

²¹ Lásd pl. Messing Vera: A nemzeti és etnikai kisebbségek képe a magyar sajtó híreiben. Jel-Kép. 1998. 4. sz.

11. táblázat

Bemutatók módja, fogyatékkal élők

	Csak név hangzott el	Név, beosztás, fogalkozás hangzott el	Pártkötődés is elhangzott	Nem volt bemutatás	Összesen
Közszolgálati hírműsorok	30	30	6	65	131
	22,9%	22,9%	4,6%	49,6%	100,0%
Kereskedelmi hírműsorok	74	36	1	70	181
	40,9%	19,9%	0,6%	38,7%	100,0%
Közéleti hírműsorok	19	11	2	20	52
	36,5%	21,2%	3,8%	38,5%	100,0%
Magazinnűsorok	17	11	2	27	57
	29,8%	19,3%	3,5%	47,4%	100,0%
Egyéb	18	3	0	2	23
	78,3%	13,0%	0,0%	8,7%	100,0%
Összesen	158	91	11	184	444
	35,6%	20,5%	2,5%	41,4%	100,0%

Összegzés

A fenti adatok alapján kijelenthető, hogy a fogyatékkal élők a teljes népességhez viszonyított arányukhoz képest rendkívül keveset szerepeltek a vizsgált műsorokban, a médiafogyasztók számára tulajdonképpen „láthatatlanok” maradtak. Azoknak az eseteknek a többségében, amikor mégis foglalkozott velük a média, a bemutatásuk nem tükrözte a csoporton belüli sokféleségüket, ehelyett sztereotipizált, homogenizált képet közvetített róluk. Megjelenésük domináns témájából adódóan pedig elsősorban szociális, illetve ehhez kapcsolódó finánciális problémaként azonosítható őket a médiafogyasztó.

4. Kiskorúak védelme: a „6-os karika” és a gyermekbarát piktogram

A Médiatanács 2011-ben is különös figyelemmel kísérte a kiskorúak védelmével foglalkozó törvényi rendelkezések betartását. Az ellenőrzésnek három fő típusa különíthető el: 1) az állampolgári bejelentések alapján elrendelt vizsgálatok, 2) a helytelen korhatár-besorolással rendelkező filmalkotások és előzetesek szűrése és 3) a célvizsgálatok. A rendszeressé váló gyermeksváv-analízis mellett sor került számos valóságshow vizsgálatára is (Alekosz – Szerellem a legfölsőbb szinteken, Aranypart, Éden Hotel, ÖsszeEsküvők, ValóVilág 4. és ValóVilág 5).

Bejelentésre indult eljárások

A hatóságnak az utóbbi két évben egyre csökkenő számú állampolgári bejelentést kellett kivizsgálnia, részben a médiaszolgáltatók javuló normakövető magatartásának, részben a korábbi hatékony hatósági ellenőrzéseknek köszönhetően. A kiskorúak védelmével kapcsolatos panaszok, bejelentések kapcsán 2011-ben összesen négy műsorszám került elemzésre. Két rádióműsor (Ötös – a beszélgetőtárs, Végevégevégemindenek), egy amerikai misztikus sorozat (A médium) egyik epizódja, valamint egy fantasy-akciófilm (Van Helsing) részletes elemzésére került sor. A rádióműsorokkal kapcsolatban az obszcén, trágár kifejezések használatát és a szexuális tartalmak megjelenítését kifogásolták a hallgatók, míg a filmsorozat epizódja és a filmalkotás elsősorban az erőszakos jelenetsorok és a képi megjelenítés miatt vált aggályossá a bejelentők számára. A Médiatanács két esetben indított hatósági eljárást.

A Kossuth rádió 2011 augusztusában – 16 éven aluliaknak nem ajánlott minősítéssel – adásba szerkesztett hangjátéka (Végevégevégemindenek) több olyan felnőtt témakört is megjelenített, amelyről a kiskorúak csak kevés ismerettel rendelkezhetnek. A műben megjelent például a gyermekbántalmazás, a csecsemőgyilkosság, a családon belüli nemi erőszak, az öngyilkosság, gyilkosság, valamint különféle tragikus halálesetek. Emellett kifogásolható volt a folyamatosan jelen lévő durva nyelvezet, különösen a nemi szervekkel, illetve a szexuális aktussal kapcsolatos trágár szavak agresszív módon való használata. Az ironikus hangvétel dacára – a dramaturgiának köszönhetően – a hangjáték nyomasztó, baljós hangulatot árasztott. A halmozottan megjelenő káros üzenetekre, valamint a feldolgozás módjára, a darab nyelvezetére és dramaturgiájára tekintettel a műsorszámot a hatóság az Mttv. 9. § (6) rendelkezése alapján az V. korhatár-kategóriába javasolta átsorolni, sugárzását pedig 22 óra után tartotta megfelelőnek.

A másik esetben a brit joghatóság alá tartozó médiaszolgáltató, a Viasat3²² 2011. novemberi műsorán hétköznap délelőtt, 9 óra 20 perces kezdettel látható *Van Helsing* c. fantasy-akciófilm miatt érkezett állampolgári bejelentés. A hatóság 2008 májusában már vizsgálta a szóban forgó alkotást, és az 1526/2008. (VIII. 27.) számú határozatában megállapította, hogy a TV2-n sugárzott 116 perces film tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott kategóriába tartozik. A műsorszámmal kapcsolatban a Fővárosi Ítéletábra 4.Kf.27.456/2010/7. számú ítélete is megerősítette, hogy a filmben az erőszak sokkoló és néhol dramaturgiailag indokolatlan méreteket ölt, az ijesztő jelenetek halmozottan fordulnak elő, a szereplőket eltöltő folyamatos félelemérzet nem a történet meseszerűségét hangsúlyozza, inkább alkal-

22 A Viasat3 médiaszolgáltató a tulajdonos Modern Times Group Broadcasting AB döntése alapján 2009. április 30-tól kezdeményezte, hogy töröljék a médiahatóság nyilvántartásából. Jelenleg az Office of Communication (Ofcom) regisztrációja szerint a Viasat Broadcasting UK az Egyesült Királyság joghatósága alá tartozik. Az Ofcom kiskorúak védelmével kapcsolatos előírásainak megfelelően kell a médiaszolgáltatóknak közzétenni a műsorait, vagyis: a televízióra vonatkozó általános szabály szerint a kiskorúak számára ártalmas tartalmak 21:00 és 5:30 között tehetők közzé (Watershed). A médiaszolgáltató a joghatóságváltás óta nem alkalmaz korhatárjelöléseket, csupán a sugárzási időponttal jelez.

mas korosztálytól függetlenül a néző nyugalmának és biztonságérzésének megzavarására. A Viasat3 által bemutatott 118 perces alkotás vizsgálatára is sor került, minek eredményeképpen a Médiatanács megállapította, hogy a műsorszám – összehatását tekintve – kedvetlenül befolyásolhatta a fiatalok szellemi, erkölcsi fejlődését, tehát a napközbeni közzététele problematikus, ezért a médiaszolgáltató megsértette az Mttv. 9. § (5) bekezdésében és a 10. § (1) bekezdés c) pontjában megfogalmazottakat.

A filmadatbázison alapuló vizsgálatok

Az Mttv. 9. §-a normáinak betartását ellenőrző rendszeres figyelés keretében az esetlegesen helytelen klasszifikációval rendelkező filmalkotások szűrését 2008 óta alkalmazza a hatóság. A normasértő filmalkotások száma csökkenő tendenciát mutat. A számítógépes szűrés a médiaszolgáltatók által beküldött jegyzőkönyvek és a honlapon keresztül elérhető filmadatbázis²³ összevetése alapján folyik, mely képes célzottan kiválasztani a problematikus műsorszámokat. A számítógépes alkalmazás havonta hasonlítja össze a médiaszolgáltatók jegyzőkönyveiben foglalt korhatár-besorolásokat a filmadatbázisban jegyzett klasszifikációs kategóriákkal. Amennyiben a szoftver a filmcím alapján egyezést talál, úgy a konkrét alkotásra megadott korhatárok átlagát (FSK, MPAA, BBFC, Nemzeti Filmiroda) és a médiaszolgáltató által jelölt kategóriát összehasonlítja, majd azokat az eseteket, ahol szignifikáns differenciát észlel, kilistázza. A jegyzőkönyv és a műsorszám felvételének összehasonlítását követően a műsorszámok ellenőrzésre kerülnek.

A fenti módszer alapján 2011-ben összesen 14 műsorszám analizálására került sor. A problémás filmek többségét az RTL Klub sugározta, majd a TV2 és a Duna TV következett a sorban. Három műsorszámról a korábbi években már elmarasztaló hatósági határozat született. A vizsgált alkotások többsége (8 eset) III. korhatári kategóriába sorolt film volt, öt esetben pedig 16 éven felülieknek ajánlott mű. Egy korhatárra tekintet nélkül megtekinthető, elsősorban gyermekek számára ajánlott program esetében javasolta a hatóság az Mttv.-ben új korhatárként szereplő, a hat éven aluliaknak nem ajánlott kategória alkalmazását a benne előforduló agresszív képsorok előfordulása miatt. A közszolgálati médiaszolgáltató (Duna TV) által sugárzott, Eric Knight 1940-ben megjelent regényéből (*Lassie*) készített filmes adaptáció a skót juhászkutya viszontagságait követte nyomon. Realisztikusan ábrázolt erőszak – különösen a mutatványos kutyájának agyonütése és haláltusája –

23 Az NMHH filmadatbázisának elsődleges célja, hogy érdemi információkkal – hazai és nemzetközi precedensek felvételével – segítse a médiaszolgáltatók klasszifikációs tevékenységét. Az adatbázis magjának a Magyarországon 1982 óta bemutatásra kerülő mozifilmek számítanak, az említett filmkincset folyamatosan frissítjük az újonnan bemutatott filmalkotásokkal, valamint egyéb DVD-megjelenésekkel (a platformon már televíziós sorozatok is megjelenhetnek). Az adattár alapját a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, illetve 2004-től a Filmiroda által megállapított korhatár-kategóriák képezik, amelyek kiegészítésre kerültek az amerikai (Motion Picture Association of America), az angol (British Board of Film Classification) és a német (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft) filmklasszifikációért felelős szervezet korhatári ajánlásaival.

az I. korhatár-kategóriában nem lehet jelen. Emellett a filmalkotásban előfordult káromkodás, melyek a műsorszám II. kategóriába való átsorolását indokolták.

Műfajilag horror-, thriller- és akciófilmek, valamint két vígjáték és két filmdráma szerepelt a vizsgálati mintában. A műsorszámok sugárzási időpontját tekintve a 20 és 21 óra utáni közzététel volt a legjellemzőbb, de két esetben napközben (8 és 14 órakor) bemutatott műsorszám elemzését is el kellett végezni. A műsorszámok kvantitatív vizsgálatakor hét tartalmi elem mentén – problémás és felnőtt téma, erőszak, félelem, szex, meztelenség, kábítószer és közönséges, trágár nyelvezet – írta le a hatóság az alkotásokat, melyek esetleges előfordulása esetén a programokat az egyes témakörökön belül részletesebb elemzésnek vetette alá.

A műsorszámok alapos vizsgálata után nyolc esetben került megállapításra, hogy a médiaszolgáltató nem megfelelő korhatári besorolással sugározta a filmalkotást – mivel a benne megjelenő témák feldolgozási módja problematikus volt, a kényes kérdésköröket nem kezelte kellő érzékenységgel, központi témaként szerepelt benne az erőszak vagy halmozottan tartalmazott félelemkeltő jeleneteket –, így az alkalmas lehetett a gyermekek biztonságérzetének megzavarására, a szellemi és erkölcsi fejlődésük károsítására. Legnagyobb számban az V. kategóriába való klasszifikációra lehetett találni eseteket. A horrorfilmek és az akció-thrillerek esetében a brutális, különösen kegyetlen erőszak és a naturalisztikus ábrázolásmód miatt javasolta a hatóság a 18 éven aluliak számára nem ajánlott korhatár alkalmazását. Három műsorszámnál a tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott korhatár-kategória helyett a 16 éven aluliaknak nem ajánlott minősítést proponált a szexuális tartalmak és azok feldolgozási módja miatt. A médiaszolgáltatónak figyelemmel kell lennie ugyanis arra, hogy a serdülők szexualitáshoz való viszonyára ellentmondásos elképzelések, frusztráció, bizonytalanság és tapasztalatlanság jellemző. Felkészületlenek még a szexualitás közvetlen vagy nyers megjelenésének hatására kialakuló feszültségekre, és nem minden esetben képesek azt megfelelően értelmezni vagy kezelni. Emellett a serdülés időszakára a nemi szerepek eltanulását elősegítő példaképek keresése a jellemző, aminek a média fontos forrásává válhat. Ezért különösen kerülendő a III. kategóriában az olyan műsorszámok, amelyek a nemi szerepeket illetően negatív kliséket terjesztenek, torz magatartásmintákat közvetítenek, a partnerkapcsolatban nem az egyenrangúságot hirdetik, illetve társadalmilag elfogadottnak állítják be a testi kielégülést szolgáló, érzelemmentes kapcsolatokat, valamint a promiszkuitást. A vizsgált filmalkotásokban érdekkapcsolat, nemi irányultsággal ellentétes pénzért vállalt szexuális kapcsolat, valamint nők szexuális árucikként való kezelése egyaránt előfordult. A deviáns magatartásforma és a szexuális minta kritikátlan módon való bemutatása indokoltá tette a filmalkotások IV. korhatár-kategóriába való átsorolását, mivel a 16–18 év közötti korosztály gondolkozása még nem elég érett a látottak és a megélt élmények helyes értelmezéséhez.

A gyermeksváv-célvizsgálat eredményei és a hat éven aluliaknak nem ajánlott korhata- tári kategória alkalmazása

A kiskorúak védelmét szolgáló utólagos hatósági kontroll keretében 2004 óta több alkalommal készültek vizsgálatok a kisgyermekek szórakoztatását célzó televíziós alkotásokról. Az eddigi eredmények fokozatosan fejtették ki a pozitív hatásukat, minek következtében a médiaszolgáltatók normakövető magatartása – legalábbis a gyermeksvávok esetében – mindinkább megvalósulni látszik. A rendszeresen vizsgált televíziós csatornák gyermekeknek szánt hétvégi műsorkínálatát manapság szinte kivétel nélkül amerikai, japán vagy egyéb, külföldön gyártott animációs rajzfilmek alkotják. A korábbi ellenőrzések elősegítették, hogy az animék többségét a médiaszolgáltatók a 12 éven felüli korosztálynak ajánlják, így azok a klasszikus gyermeksvávban – néhány kivételtől eltekintve, mint például a sportanimék (*Tsubasa kapitány*) vagy a kifejezetten kisgyermekeknek szánt fantasyanimék (*Pokémon*) – nem kerülnek beszerkesztésre.

A „6-os karika” és a gyermekbarát piktogram

A Médiatanács az elmúlt évben felmérte, hogy a médiumok (televíziók, nyomtatott sajtó és internet) miként használják az új klasszifikációs ajánlás által javasolt jelzéseket a műorszámok közzététele előtt és közben. Az Mttv. nem írja elő a kifejezetten gyermekeknek szóló műorszámok piktogrammal való megkülönböztetését, az ajánlás csak javasolja, hogy az I. kategóriás műorszámok közül azokat, amelyek kifejezetten az óvodás korú gyermekeknek (6 éven aluliaknak) készültek, a médiaszolgáltató egy újonnan bevezetett, ún. „gyermekbarát” piktogrammal jelölje. Az ajánlás betartásának vizsgálata során megállapításra került, hogy a gyermekbarát piktogramot – egy véletlenszerűen kiválasztott őszi napon – kizárólag a TV2 alkalmazta. A Duna TV csupán képernyőszöveggel („GYERMEKMŰSOR KÖVETKEZIK”) különböztette meg az adott életkornak megfelelő műsorait.

A sajtótermékek (nyomtatott, internet) egyáltalán nem alkalmaztak gyermekbarát piktogramot a műsorismertetésük során.

5. Termékmegjelenítés

A termékmegjelenítés hatalmas potenciállal rendelkező reklámeszköz, amelynek alkalmazását egyfelől engedélyezte, másfelől megkönnyítette a médiatörvény azzal, hogy pontosan definiálta a fogalmat. Emellett a Médiatanács ajánlást dolgozott ki a termékmegjelenítéssel kapcsolatban, amely számos fogódzót nyújt az új reklámeszköz jogkövető alkalmazásához. A direktíva magyarországi implementálását nagy várakozás előzte meg, és ez alapján feltételezhető volt, hogy a törvény kihirdetése után azonnal jelentős számban tűnik fel a műsorokban ez az új hirdetési forma.

A hatóság rendszeresen ellenőrzi az országos, körzeti és helyi médiumok műsorait. A mintaválasztáson alapuló vizsgálatok arra mutattak rá, hogy a termék megjelenítésben rejlő bevételszerzési lehetőséget leginkább a saját gyártású valóságshow-kkal és az ugyan-csak saját gyártású, ún. szolgáltató magazinokkal, sorozatokkal – de azokban is csak az év második felétől kezdődően – próbálták kihasználni a médiaszolgáltatók. Az analízisek során abból indult ki a hatóság, hogy a termék megjelenítést tartalmazó műsorszámok nem adhatnak a műsor tartalmából egyébként nem következő, indokolatlan hangsúlyt a megjelenített terméknek. Indokolatlanul hangsúlyos a termék műsorszámában való közzététele különösen abban az esetben, ha az áru vagy szolgáltatás, vagy a rá való utalás, illetve ezek védjegye dramaturgiaiailag nem a cselekménysorba illeszkedően jelenik meg. A megjelenés intenzitásának vizsgálatakor az ellenőrzött műsorszám típusának, jellegének figyelembevétele volt a döntő, hiszen csakis a tartalomból kiindulva lehet eldönteni, hogy az adott termék megjelenése dramaturgiaiailag mennyiben volt indokolt, életszerű, mennyiben illeszkedett a műsorszám tartalmához.

Az országos médiumok műsorkínálatában 10 alkalommal (MTV1 [1], MTV2 [2], TV2 [2], RTL Klub [3], Class FM [1] és Neo FM [1]), a körzetieknél pedig 3 alkalommal (Rádió1, Echo TV és ATV 1-1 eset) vélemezett a hatóság termék megjelenítéssel összefüggő normaszegést. A Médiatanács 2011-ben összesen 5 határozatban állapította meg a termék megjelenítésre vonatkozó rendelkezések megsértését. Ezekben az esetekben tetten érhető volt a közvetlen felhívás, mely nem más, mint a termék megjelenítés tárgyát képező árura vagy szolgáltatásra vonatkozó szándékos és egyértelmű – verbális vagy vizuális – vásárlásra, népszerűsítésre, igénybevételre buzdító felszólítás. A felszólítás a termék/szolgáltatás kereskedelmi elérhetőségének, árának közzétételében, a termék/szolgáltatás tulajdonságainak, előnyeinek ismertetésében, a termékkel/szolgáltatással kapcsolatos szlogen megjelenésében vagy a termék/szolgáltatás reklámfilmjéből származó állítások említése révén valósult meg.

Érdeemes kiemelni, hogy számos médiaszolgáltató feltünteteti a műsor előtt, hogy abban termék megjelenítés található, ugyanakkor a program tartalma ezt nem igazolja vissza, azaz a figyelemfelhívás indokolatlanul szerepel. Ez az óvatoskodó, „biztos, ami biztos” attitűd tulajdonképpen annak jele, hogy a médiumok még nem szereztek kellő rutint ahhoz, hogy a normáknak megfelelően, ugyanakkor kreatívan tudják műsoraikban alkalmazni a termék megjelenítés eszközeit.

A termék megjelenítés gyakorlata a saját készítésű valóságshow-kban

A korábbi szabályozás nem tette lehetővé a product placement alkalmazását, illetve csak a fikciós műsorszámokban, az életszerűség határán belül tűrte el. A 2011. január 1-jétől hatályos új törvény fontos vívmánya, hogy a kereskedelmi közleményekre vonatkozó szabályok tekintetében átvette az irányelv rendelkezéseit, és ezzel – többek között – a hazai

gyártású műsorszámok létrejöttét ösztönző új pénzügyi források bevonásának lehetőségét is megteremtette a médiavállalkozások számára azzal, hogy engedélyezte a termék megjelenítést.

A Médiatanács a termék megjelenítés szabályainak alkalmazásáról szóló ajánlásában közölt definíció szerint: „A termék megjelenítés a kereskedelmi közlemény bármely olyan formája, amely terméket, szolgáltatást, ezek védjegyét vagy ezekre való utalást tartalmaz oly módon, hogy az – fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében – egy műsorszámban jelenik meg.” Az ajánlás szerint engedélyezett a termék megjelenítés azokban a szórakoztató műsorszámokban, amelyek nem kifejezetten tizennégy éven aluli kiskorúak számára készülnek, ilyen módon a hazai gyártású valóságshow-k törvényesen élhetnek a termék megjelenítés eszközével.

Az Ipsos Zrt. 2011 novemberében a hatóság megbízásából kutatást készített a magyar lakosság hírfogyasztási szokásairól és a média megítéléséről. A vizsgálat tárgyát képezték az elmúlt év médiát érintő legfontosabb változásai is, mint pl. az új médiatörvény és az általa lehetővé tett termék megjelenítés társadalmi megítélése. A megkérdezettek 17 százaléka úgy nyilatkozott, hogy viszonylag gyakran lát márkázott termékeket feltűnni a képernyőn, 26 százaléka azonban még csak elvétve találkozott termék megjelenítéssel. Nem meglepő módon a termék megjelenítés technikáját ismerők között felülreprezentáltak voltak a 20–29 éves fiatalok, valamint a nagyobb kereskedelmi csatornák rendszeres nézői. Azok a személyek, akik már láttak termék megjelenítést a televízióban, leginkább a valóságshowkat említették példaként. A ValóVilág 5. szériájában azon személyek 28 százaléka, akik már találkoztak a jelenséggel, láttak jól azonosítható márkájú terméket felbukkanni, míg a TV2 ÖsszeEsküvők című műsorát 11 százaléka említette. A leggyakrabban felismert termékcsoporthoz az üdítők, sörök, cigaretták és az energitalok csoportját nevezték meg. Érdekes, hogy a cigaretta annak ellenére került említésre, hogy a médiatörvény tiltja a dohányárak termék megjelenítésként való szerepeltetését. A kutatásból az is kiderült, hogy bár a cigaretta márkajelzés nélkül jelent meg a képernyőn, a dohányzó szereplők feltűnését sokan már a termék megjelenítéssel azonosították. A gyakran látott márkák közül legtöbben a Coca-Colát, a Blikket és Red Bullt emelték ki név szerint. A kutatás alátámasztotta, hogy a nézők körében egyre ismertebb a termék megjelenítés, amely a hazai műsorszámok közül jelenleg a valóságshow-klubban ölt a legszembetűnőbbben testet.

A termék megjelenítés új területet nyitott meg a televíziók reklámozási lehetőségei előtt, hiszen a törvény egy olyan megjelenési formát legalizált, amelyben nem kell tartani a nézők reklámkerülésétől, ellenben nagyobb nézettséget és magas elérést garantál a márkának. A szakemberek azonban felhívják a figyelmet arra, hogy a termék megjelenítés csak abban az esetben éri el a célját, ha a műsor és a termék sajátosságai jól összeegyeztethetők.²⁴

²⁴ Mint a nagy hűslevese: Steierlein Tamás, senior szponzorációs menedzser – Atmedia, Mátsik Emese, non spot értékesítési vezető – RTL Klub. <http://mediainfo.hu/interjuk/interview.php?id=114>

Az RTL Klub reklámértékesítője, az R-Time Media Experience például kiemelte, hogy az új megjelenéssel leginkább a ValóVilág 4. szériája kapcsán könyveltek el sikereket.²⁵ A valóságshow-kban való megjelenés azért is bizonyult hatékonynak, mert műfajából eredően az otthoni környezetet idézi, amelyben dramaturgiaiailag könnyebb elhelyezni a mindennapi használati tárgyakat, élelmiszereket és italokat. A Kreatív magazin decemberi számának mellékleteként megjelent az R-Time támogatásával egy termékmegjelenítésről szóló összeállítás, amelyben az RTL Klubon megjelenő márkák és műsorok kapcsolatáról vallottak. A ValóVilág 4. évadjával összefüggésben a Got2b márka, valamint a Coca-Cola megjelenését emelték ki mint hatékony megvalósulást. A Coca-Cola jelenléte nagyon direkt és egyértelmű volt a valóságshow-ban, hiszen a konyhában az első naptól kezdve ott állt a piros hűtőszekrény, amelyre január 1-jétől a márka nagyméretű logója is felkerült. Majd a műsorvezetők mellett is helyet kapott egy kólás pohár, így irányítva még nagyobb figyelmet a termékre. A villában a negyedik széria alatt 20 ezer palack ital fogyott (főleg a Coca-Cola termékei), az italtermékek 196 adásban tűntek fel, összesen 19 óra hosszúságban. A Kantar Media adatgyűjtéséből az is egyértelmű, hogy a Coca-Cola márkamegjelenéseinek 78 százaléka teljesen felismerhető volt a műsorokban. A ValóVilág 4. termékmegjelenítési statisztikáihoz hozzátartozik a hatóság rendszeres figyelésének eredménye is. Eszerint a Média-tanács a termékmegjelenítésre érvényes előírások figyelmen kívül hagyásáért a 2011-es adásokat illetően 500 ezer forint bírság megfizetésére kötelezte a médiaszolgáltatót.

Módszertan

A ValóVilág negyedik szériája során rendszeresen vizsgálta a hatóság a műsorszámokban megjelenő termékmegjelenítést, amelyet 2011-ben kiterjesztett módszertannal követett nyomon. Az elemzés nem a törvényi előírások számonkérésére helyezte elsősorban a hangsúlyt, azonban a rendszeres vizsgálat keretében a normaszegő elemek is kiszűrésre kerültek²⁶, például burkolt reklám, illetve törvény által tiltott termékek, szolgáltatások megjelenítése. A ValóVilág 5. és az ÖsszeEsküvők esetében 2011. október 1-jétől került ellenőrzésre a napi összefoglalókban a termékmegjelenítésről szóló felirat megléte, valamint regisztrálásra az elhelyezés tárgya és időtartama, valamint a reklámhordozó eszköz. A megjelenés körülményeinek regisztrálásán túl felvételre került a termék vizuális, illetve verbális formában való feltűnésének módja, melynek rögzítése fontos szempontokkal járult hozzá az elemzés elkészítéséhez. A termék ismertetése a műsorban elfoglalt helyzete szerint is differenciálható volt, ilyen módon aktív és passzív termékmegjelenítést lehet megkülönböztetni. Aktív elhelyezésnek számított, amikor a márkát, illetve terméket a szereplők használták, viselték, illetve említették, vagy a cselekmény e körül játszódott. Passzív meg-

²⁵ <http://r-time.hu/csatornaink/rtl-klub/ajanlok/a-termekeknek>

²⁶ A termékmegjelenítés kereskedelmi közleménynek minősül, ezért meg kell felelnie az Smtv. és az Mttv. kereskedelmi közleményekre vonatkozó általános szabályainak.

jelenés esetén a termék a háttérben meghúzódva, dramaturgiai jelentőség nélkül tűnt fel. Az adatok elemzése során a termékek megjelenésének módjára kiemelt figyelmet fordított a hatóság, hogy ezáltal képet alkothasson a hazai médiaszolgáltatók termék megjelenítési stratégiáiról. A vizsgált műsorszámokban megjelenő termékek és szolgáltatások szektora, valamint megjelenésük száma és ideje diagramok, illetve táblázatok formájában került összesítésre.

ValóVilág 5.

A ValóVilág 5. szériájában – az előző évadhoz hasonlóan – már az első naptól megjelentek bizonyos kiemelt termékek. A korábbi eredmények fényében nem meglepő, hogy ismét számos ital- és élelmiszermárka próbált minél hatékonyabban beilleszkedni a lakók életébe. A termék megjelenítés rendszeres vizsgálatát 2011. október 1-jén indította a hatóság a Valóságshow-„barométer” részeként. A „barométer” mintájára csak az RTL Klubon látható összefoglalók és a késő esti show-k alkották az elemzés egységét. A Médiatanács 2011-ben a ValóVilág 5. széria egyetlen adásával kapcsolatban sem indított eljárást a burkolt reklám tilalmáról szóló passzus megsértése vagy a termék megjelenítésre érvényes előírások figyelmen kívül hagyása miatt. Az alábbiakban a vizsgált három hónap főbb adatai kerültek összefoglalásra (12. táblázat).

12. táblázat

ValóVilág 5. termék megjelenítés

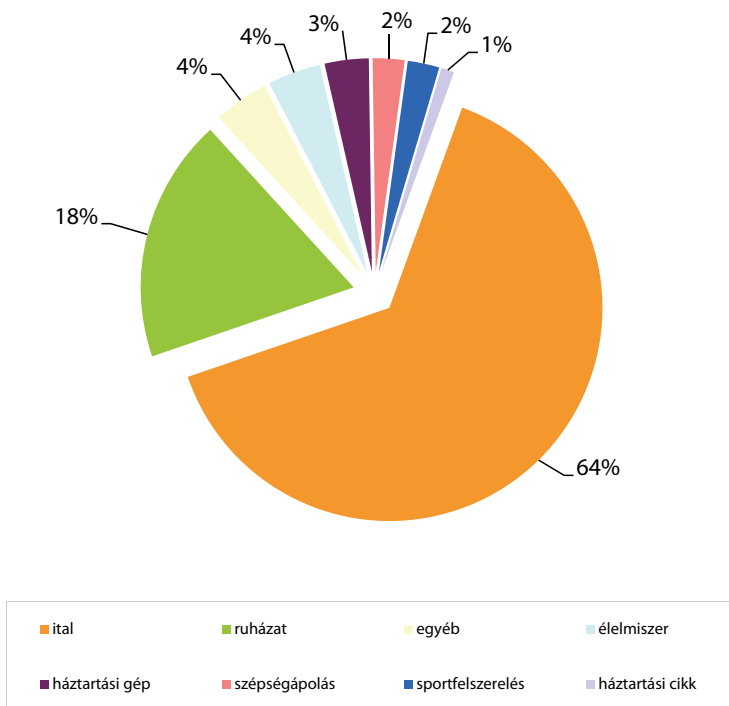
	Termék megjelenítés száma	Egy adásra jutó átlagos megjelenésszám	Az adott héten megjelenő márkák száma
2011. október 1–9.	162	16,20	34
2011. október 10–16.	160	22,86	40
2011. október 17–23.	177	25,29	42
2011. október 24–30.	200	28,57	27
2011. okt. 31. – nov. 6.	257	32,12	49
2011. november 7–13.	181	25,86	45
2011. november 14–20.	141	17,63	16
2011. november 21–27.	151	21,57	36
2011. nov. 28. – dec. 4.	117	14,63	31
2011. dec. 5–11.	106	15,14	33
2011. dec. 12–18.	128	16,00	35
2011. dec. 19–25.	168	24,00	41
2011. dec. 26–31.	91	13,00	30
Átlag	156,8	21,0	35,3

2011. október 1. és december 31. között összesen 2039 termék megjelenítés lett regisztrálva. Az adatok átlagolása alapján egy tetszőleges adásban 21-féle termék jelent meg. (Az átlagolással számított durva adatokat kellő óvatossággal kell kezelni, mivel elvesznek az átlagtól való eltérés szélsőséges különbségei.) A ValóVilág 5. vizsgálata kapcsán megállapítható, hogy az adásokban megjelenő termékek nem korlátozódtak csupán egy-egy nagyobb márka készítményeire, hanem sokkal szélesebb palettán mozogtak az árucikkek. A valóságshow sokszínűségét bizonyítja, hogy egy átlagos héten 35 különböző márka termékeivel találkozhattak a nézők. Ugyanakkor az is előfordult, hogy 49 eltérő márkánév jelent meg egy adott héten a villában. A különböző tematikus programok jó apropót szolgáltatottak olyan hirdető bevonására is, akik amúgy nem feltétlenül kaptak volna lehetőséget a villa életében való részvételre. A vizsgált három hónapos időszak alatt 182 különböző márka került regisztrálásra a VV adásaiban. Az eredmények azt mutatják, hogy a műsor ötödik szériájában sikerült egy rendkívül heterogén hirdetői palettát összeállítani, amely nagyban lendíthetett a valóságshow költségeinek finanszírozásán.

A valóságshow-ban – műfaji jellegzetességéből adódóan – a mindennapi életben használt, FMCG- (Fast-moving consumer goods, gyorsan forgó napi termékek) termékek megjelenése volt a leggyakoribb. Ennek megfelelően az italok, élelmiszerek, háztartási cikkek és szépségápolási termékek aránya volt jelentős. Érdekes módon a sportfelszerelések csoportja is kimutatható aránnyal bírt, annak ellenére, hogy csak korlátozott mértékben, három héten keresztül tudott megjelenni. A kevésbé hétköznapi minősülő árucikkek kiemelésére a tematikus hetek biztosítottak lehetőséget.

18. ábra

A Valóvilág 5. adásaiban megjelenő termékek szektor szerinti megoszlása (2011. október 1. – december 31.)

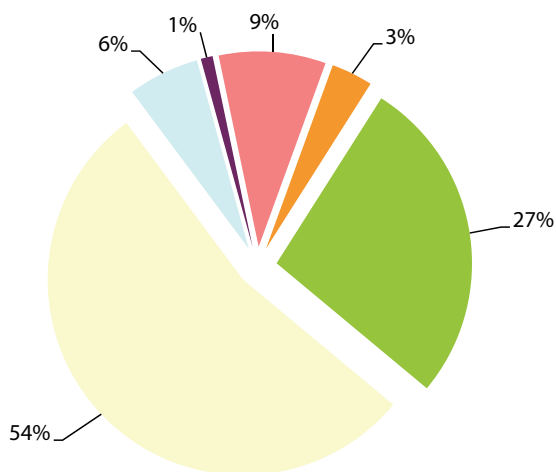
A vizsgálat során a hatóság megkülönböztette a vizuálisan és a verbálisan feltűnő termékeket, mivel a verbalitás sokkal direkter reklámozói magatartást sugall, mint a vizuális alkalmazás. A tapasztalatok szerint a Valóvilág 5. szériájában meglehetősen ritka volt a beszédben elhangzó termékmegjelenítés. 2011. december 31-ig mindössze 22 esetben lehetett észlelni, hogy valamely produktum megnevezésre került volna, tehát csak minden századik márkanev hangzott el élőszóban. A lakókat természetesen nem instruálták arra vonatkozóan, hogy milyen márkaneveket fűzzenek bele a mondandójukba, a regisztrált brandek nagy része tehát spontán módon hangzott el az adásokban. A megjelenő termékek döntő többsége ennek megfelelően vizuális módon került előtérbe, az árucikkek 99 százaléka volt hosszabb-rövidebb ideig látható a képernyőn.

A termék ismertetése a műsorban elfoglalt helyzete szerint is differenciálható, ilyen módon el lehet különíteni aktív és passzív termékelhelyezést. Passzív megjelenés esetén a

termék a háttérben meghúzódva, dramaturgiai jelentőség nélkül tűnik fel. Összesen 1541 árucikk kapcsán lehetett regisztrálni, hogy minden jelentőséget nélkülöző módon, pusztán a háttérben jelent meg. A passzív módon megjelenő áruk 80 százalékát a szereplők által széthagyott italos üvegek tették ki. Aktív elhelyezésnek kódolta a hatóság, amikor a márkát, illetve terméket a szereplők használták, viselték, illetve említették, vagy a cselekmény e körül játszódott. Összesen 610 termék esetében regisztrálta a termék aktív módon való bevonódását a műsormenetbe, vagyis minden harmadik produktum kapcsán. Az aktív megjelenések többsége a „wardrobe placement” kategóriájába tartozott, tehát a szereplők öltözetén jól látható nevek valósítottak meg márkaelhelyezést. Érdekeség, hogy a tematikus hetekhez szorosan kapcsolódó új márkák feltűnése is aktív módon valósult meg. A termékek nem pusztán használat által kerülhettek a nézők fókuszába, hanem többnyire a cselekmény is körülöttük bonyolódott. A november 28. és december 11. közötti időszakban kiemelésre került például egy férfimagazin az erotikus fotózás kapcsán, valamint a bokszheteknek megfelelően új sportszermárkák jelentek meg. Egy későbbi alkalommal egy játékkonzol került a figyelem középpontjába, amelynek használatát hozzákapcsolták a játékosok továbbjutási esélyeinek növeléséhez.

19. ábra

Aktív elhelyezés a ValóVilág 5. adásaiban (2011. október 1. – december 31.)

■ élelmiszer
 ■ ital
 ■ ruházat
 ■ sportfelszerelés
 ■ játékkonzol
 ■ egyéb

A ValóVilág 5.-ben feltűnő termékek többsége (64 százaléka) valamilyen italmárkát promotált. Az adások során december végéig 63 különböző italmárka jelent meg a szerkesztett összefoglalók alkalmával. Érdekes adalék, hogy a villalakovok nem bizonyultak márkahű felhasználóknak, így a különböző italmárkák előállítóinak termékei párhuzamosan is láthatóak voltak a műsorokban. A ValóVilág 4. tárgyalása során a már kiemelt nagy kólamárka mellett a konkurens cég termékei ugyanúgy megjelentek a villában, emellett párhuzamosan feltűntek az egymással piaci versenyben álló energiatalok, gyümölcslevek és ásványvizek márkafeliratai is. Az előző évadhoz hasonlóan, az itt-ott elhagyott üdítősfakonokból arra lehetett következtetni, hogy most is a szénsavas üdítőitalok voltak a legnépszerűbbek a villában, mivel minden második italmegjelenés valamilyen cukrozott üdítőital formájában öltött testet. A szénsavas italok feltűnését a gyümölcsle, majd az alkoholos italok követték, de tőlük nem sokkal lemaradva az energiatalok fogyasztása is jelentős méreteket öltött.

ÖsszeEsküvők

2011. október 1-jétől, a ValóVilág 5. szériájának vizsgálatával párhuzamosan elindította a hatóság az ÖsszeEsküvők című műsorszámában található termékmegjelenítések feltárását is. A vizsgálat mind a TV2 közel napi rendszerességgel közzétett 19 órás összefoglalóira, mind a péntekenként beszerkesztett késő esti adásaira kiterjedt. A rendszeres kódolás a műsor 2011. december 18-i záró epizódjáig tartott. A megfigyelések szerint az ÖsszeEsküvők műsorában tapasztalt termékmegjelenítési volumen meg sem közelítette a ValóVilág 5.-ben látottakat. A vizsgált időszak alatt 78 különböző márka jelenléte volt érzékelhető, és mindössze 490 megvalósuló termékmegjelenítést lehetett regisztrálni, amely a konkurens valóságshow eredményeinek még a negyedét sem érte el (**13. táblázat**).

13. táblázat

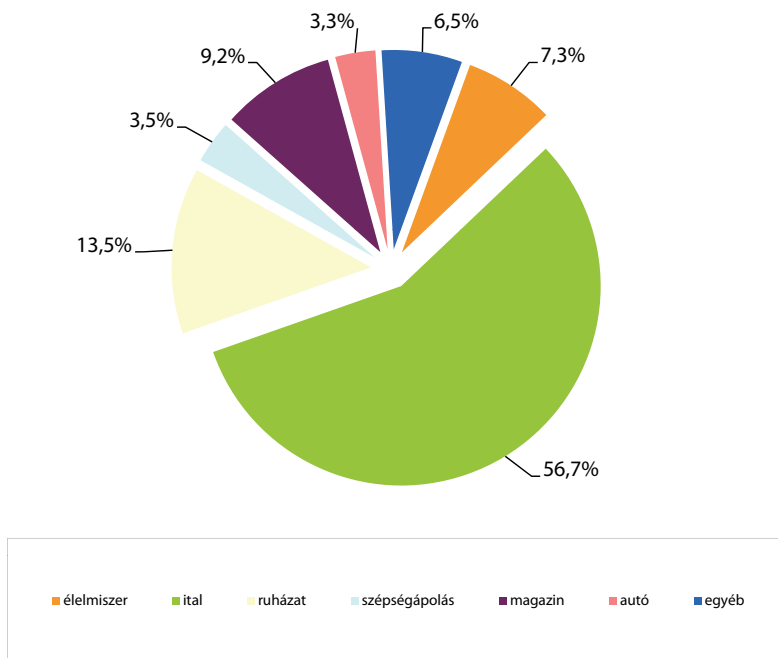
ÖsszeEsküvők termékmegjelenítés

	Termékmegjelenítés száma	Egy adásra jutó átlagos megjelenésszám	Az adott héten megjelenő márkák száma
2011. október 1–9.	34	5,6	10
2011. október 10–16.	35	5,8	11
2011. október 17–23.	44	7,3	11
2011. október 24–30.	43	7,1	13
2011. okt. 31. – nov. 6.	44	7,3	16
2011. november 7–13.	30	5,0	8
2011. november 14–20.	48	8,0	15
2011. november 21–27.	51	8,5	12
2011. nov. 28. – dec. 4.	55	9,2	13
2011. dec. 5–11.	52	8,6	17
2011. dec. 12–18.	54	9,0	18
Átlag	44,5	7,4	13,1

Egy átlagos adásban – lényegesen kevesebb – hét termék tűnt fel, és egy hét leforgása alatt 13 különböző márkával találkozhattak a nézők. A rezidencián nem volt jellemző a tematikus hetek megrendezése sem, ebből kifolyólag ritkán kaptak lehetőséget azok a márkák a képernyőre kerülésre, amelyek nem a gyorsan forgó napi termékek szektorába tartoznak. A ValóVilághoz hasonlóan az ÖsszeEsküvők esetében is az italféleségek túlsúlya dominált a termékek között. Ugyanakkor az „anyósreality” sajátosságaiból eredően a szépségápolási cikkek gyakrabban jutottak szerephez, valamint a „kimenős” programok alkalmával különböző autómárkák is lehetőséget kaptak a feltűnésre.

20. ábra

Az ÖsszeEsküvők adásaiban megjelenő termékek szektor szerinti megoszlása (2011. október 1. – december 18.)

Az ÖsszeEsküvők programjaiban arányaiban gyakrabban lehetett tapasztalni a márka-
nevek verbális módon való előtérbe kerülését. Érdekes módon minden huszadik termék
verbális formában jelent meg az összefoglalókban. A vizuálisan megjelenő termékek itt is
lefedték a teljes arzenál nagy részét (96%), azonban megjelentek olyan márkák is, amelyek
csak élőszóban manifesztálódtak. Leggyakrabban – az említett Ipsos-kutatásban is kiemelt –
Blikk című újság neve hangzott el, ugyanis minden második verbális megjelenés ezt a ki-
adványt promotálta. A játékosok gyakran említették vagy használták a komoly dramatur-
giai jelentőséggel felruházott magazint, valamint a cselekményekben is központi szerep-
hez juttatták a sajtóterméket. A szereplők minden este megkapták az újság releváns oldala-
it, amelyekben a nézőktől érkező SMS-ek üzeneteit olvashatták. Felmerült azonban annak a
gyanúja, hogy a műsor szerkesztői túlságosan nagy erővel próbálták a történelem részévé
tenni a napilapot, és ezzel a törvény alkotta kereteket feszegették. A verbális üzenetek sze-
repletetése a szerkesztők nagyobb fokú figyelmét igényelte volna, mivel szóbeli utalással
könnyebb az életszerűség határán túlmenő, indokolatlan hangsúlyt irányítani a termék-
re, amely megvalósíthatja a burkolt reklámra vonatkozó törvényi rendelkezések sérelmét.

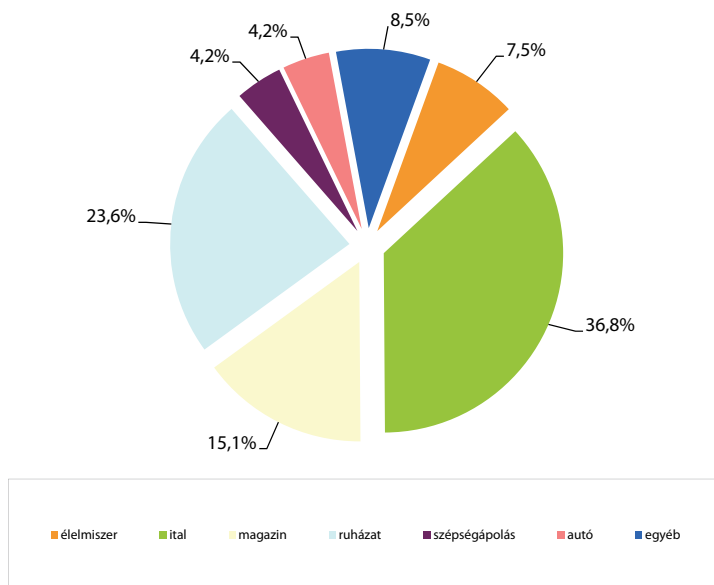

Két alkalommal is a termék megjelenítés közzétételére vonatkozó előírás sérelmét vélemezte a hatóság a *Blikk* című napilappal és az újság egyéb kiadványaival kapcsolatban. Egy alkalommal pedig a *Blikk Nők Konyha* című újság rendkívül direkt és figyelemfelkeltő módon megvalósuló előtérbe kerülését kifogásolta. Az összeállításban elhangzott a folyóirat neve, valamint az egyik anyós felhívta a figyelmet arra, hogy ez egy „fantasztikus újság”, majd előzékenyen körbeforgatta a kiadványt a lányok előtt. Végül a menyasszonyjelöltek azt a feladatot kapták, hogy az újságból szabadon választott recept alapján készítsenek ételeket. Kifogásolható volt, hogy az életszerűség határán túlmenően a termék párhuzamosan több platformon is fókuszba került verbális és vizuális módon, majd egy feladat nélkülözhetetlen kellékeként is megnyilvánult.

A Valóvilághoz képest érdekességnek számít, hogy a műsorkészítőknek az aktív és passzív megjelenések között kiegyenlítettebb viszonyt sikerült megvalósítaniuk. A termékek körülbelül fele (43,2%) aktív megjelenés formájában realizálódott, tehát csak minden második produktum jelent meg dramaturgiai jelentőség nélkül. A passzív formában feltűnő termékek döntő többsége (72%) italmárkákhoz kapcsolódott, de a szépségápolással kapcsolatos szerek, valamint az élelmiszerek aránya is jelentősnek minősült. Aktív megjelenés tekintetében a „wardrobe placement”-et megelőzve, ugyancsak az italféleségek szerepeltek az első helyen, amit a ruházati cikkek, majd a magazinok megjelenése követett. Az elhelyezés hatékonyságát növelhette, hogy az italok fogyasztása nemcsak közvetett (passzív) módon jelent meg, hanem a nézők szeme láttára valósult meg a fogyasztás.

21. ábra

Aktív elhelyezés az ÖsszeEsküvők adásaiban (2011. október 1. – december 18.)

Az ÖsszeEsküvők adásaiban kiemelt figyelmet kaptak a különböző italmárkák megjelenései. A felbukkanó termékek 56,7 százaléka italféleségeket promotált, ugyanakkor mindössze 11 italmárka képviseltette magát. Fontos megjegyezni, hogy az „anyósreality”-ben olyan esetekkel is lehetett találkozni, ahol a termékeken található márkajelzéseket egy matrica segítségével eltakarták, hogy ilyen módon tegyék lehetetlenné a termék beazonosítását. A termékmegjelenítés ellenőrzésekor csak azok az esetek lettek figyelembe véve a vizsgálathoz, amikor a márkanév egyértelműen látható vagy hallható volt, így az imént említett eset természetesen nem került az adatbázisba felvételre.

Az italok reprezentációja egyedülálló módon egy konkrét márka rendkívüli egyeduralmát tükrözte. Az italmegjelenések 92 százalékát ugyanis egyetlen energiatal termékei tették ki. Az energiatal különböző termékeit a szereplők folyamatosan fogyasztották, valamint a fiúk rezidenciáján egy méretes márkajellel ellátott hűtőszekrény is magára vonta a nézők figyelmét. Érdekes adalék, hogy egy átlagos adásban csaknem négy alkalommal volt látható az energiatal, ugyanakkor a márkanév verbális módon egyetlen esetben sem került említésre. A valóságshow-k figyelése kapcsán ez a cég bizonyult a legnagyobb volumenrel rendelkező hirdetőnek.

6. A magyar zene aránya

Az Mttv. a háromosztatú médiarendszerben a közszolgálati és a kereskedelmi médiaszolgáltatás mellett bevezette a közösségi²⁷ médiaszolgáltatás fogalmát, ami felváltotta a korábbi közműsor-szolgáltatói és nem nyereségérdekelt műsor-szolgáltatói kategóriát. Ez utóbbi médiaszolgáltatási típushoz a jogszabály részletesen kidolgozott, az évi teljes műsoridőre, illetve a heti teljes műsoridőre vonatkozó kvótarendszert rendelt, amelynek köszönhetően egyértelműen kirajzolódik az a mozgástér, amelyhez a rádióknak igazodniuk kell a zenei programjaik megtervezésekor. A jogszabály rendelkezése szerint a lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a zenei művek közzétételére szánt évi teljes műsoridő legalább 35 százalékát magyar zenei művek bemutatására kell fordítani, illetve a közzétett magyar zenei műsorszámok éves átlagban legalább huszonöt százalékát öt évnél nem régebben nyilvánosságra került zenei műből, vagy öt évnél nem régebben készült hangfelvételtől kell hogy álljon. Külön kitétel továbbá, hogy az arányszámoknak a 05–24 óra közötti periódusban is érvényesülniük kell. Csak a közösségi rádiókra érvényes elvárás, hogy a zenei műsorszámok bemutatására szánt heti műsoridejük legalább 50 százalékát magyar zenei műsorszámok közzétételére kell fordítaniuk.²⁸

A magyar zenei arányra vonatkozó kötelezettség jelentős terhet ró a médiaszolgáltatókra, hiszen a korábbi időszakokhoz képes sokkal több magyar zenét kell sugározniuk, ami elkerülhetetlenül együtt jár azzal is, hogy fejleszteniük szükséges a hangfelvétel-állományukat. Éppen ezért a jogszabály lehetőséget teremt arra, hogy a fent meghatározott éves arányokat a médiaszolgáltató – külön kérelem alapján – fokozatosan (három naptári év alatt) érje el azzal a feltétellel, hogy folyamatosan növelni köteles a magyar művek arányát. Az éves kvóták ellenőrzése komoly kihívás elé állítja a médiahatóságot. A 365 napos terminus kontrollálása problematikus, jelenleg nem ismerünk olyan technológiát, amely képes lenne a médiaszolgáltatók kínálatát folyamatosan és nagy pontossággal monitorozni. A hangfelismerésen alapuló ellenőrzés megbízhatósági szintje nem alkalmas a hatósági eljárások lefolytatására, a találati arány például nagyban csökken a talk rádióknál, vagy azoknál a médiumoknál, amelyeknek a zenei kínálata eltér a megszokottól. Az emberi erőforráson alapuló folyamatos ellenőrzés pedig – az említett időtávban gondolkodva – csaknem megvalósíthatatlan. A kihívásra a médiaszolgáltatók önbevalláson alapuló adatszolgáltatásának ellenőrzése, illetve a beküldött adatok szűrőpróbaszerű kontrollja tűnik ideális meg-

27 „66. § (1) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás

a) egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy

b) egy adott településen, régióban vagy vételkörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit szolgálja ki, vagy

c) műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ában meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.”

28 „Mttv. 66. § (2) h) rádiós médiaszolgáltatás esetében a zenei műsorszámok bemutatására szánt heti műsoridejének legalább ötven százalékát magyar zenei műsorszámok bemutatására fordítja.”

oldásnak. A jegyzőkönyvek időszakos ellenőrzése biztosíthatja a dokumentumok megbízhatóságát, a folyamatos adatszolgáltatás segítségével pedig egyszerűen követhetőek a törvény által előírt követelmények.

2011-ben a rendelkezéseket kizárólag az egyhetes vizsgálatok, valamint a RadioMonitor Kft. alapján lehetett ellenőrizni. Szükséges hangsúlyozni, hogy a lejjebb prezentált adatok megbízhatósága nem tekinthető 100 százalékosnak, továbbá az öt évnél régebbi műsor-számok arányának feltérképezésére nem alkalmas, mivel az adatbázisban nem jegyzik a zeneszámok/albumok megjelenésének évét.

A RadioMonitor adatait a talk rádiók esetében fenntartással kell kezelni, hiszen az említett médiumok zenei kínálata gyakran napi néhány percre (mint az InfoRádió, Klubrádió vagy Kossuth rádió) vagy kb. egy órára korlátozódik (Lánchíd és Gazdasági Rádió). A 35 százalékos kvótának mindössze az InfoRádió, a Klubrádió és a Klubrádió Veszprém nem tett eleget. A többi médiaszolgáltató mindegyike növelte megoszlását 2011-ben (**14. táblázat**).

14. táblázat

A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért talk rádiókban (teljes nap, 2010–2011)

2010				2011			
Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan	Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan
Gazdasági Rádió	82,20%	17,77%	0,02%	Gazdasági Rádió	58,75%	40,97%	0,29%
Klubrádió	62,80%	36,92%	0,28%	Klubrádió	65,90%	33,47%	0,62%
Klubrádió Veszprém	66,57%	33,18%	0,25%	Klubrádió Veszprém	72,57%	26,99%	0,39%
Kossuth rádió	53,47%	45,98%	0,47%	Kossuth rádió	49,75%	49,75%	0,36%
Lánchíd Rádió	64,91%	35,09%	0,00%	Lánchíd Rádió	55,31%	44,49%	0,18%
InfoRádió	0,00%	100,00%	0,00%	InfoRádió	77,74%	22,21%	0,06%

2010-ben 41 zenei rádióadó múlta alul a 35 százalékos kvótát. 2011-re ez a szám 37-re apadt (a mért rádiók listája változott 2011-ben, egy rádióadó kiesett, négy pedig bekerült a mintába) – a minta 80 százaléka nem felelt meg a normának. Öt médium mozdult el a normakövetés irányába: Corvinus Rádió, Juventus, Juventus Békéscsaba, Juventus Miskolc, Petőfi Rádió. Tavaly 10 százalék alatti magyar zenei aránnyal rendelkezett a vizsgált médiumok közül 11, de ugyanennyien maradtak a 20 százalékos küszöb alatt, míg 30 százalék alatti részesedéssel 13 médium „büszkélkedhetett”. A kvótától csekély mértékű elmaradást mindössze három adó produkált, köztük pl. a Neo FM, amelyről elmondható, hogy az 5–24 óráig tartó nappali műsorsávban teljesítette az előírást (**15. táblázat**).

15. táblázat

A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért zenei rádiókban (teljes nap, 2010–2011)

2010				2011			
Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan	Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan
Aktív Rádió Szolnok	84,80%	15,15%	0,00%	Aktív Rádió Szolnok	81,84%	17,86%	0,22%
Alisca Rádió	86,09%	13,40%	0,07%	Alisca Rádió	96,88%	2,48%	0,00%
Class FM	63,99%	35,82%	0,01%	Class FM	63,05%	36,64%	0,00%
CORVINUS RÁDIÓ	67,61%	32,37%	0,02%	CORVINUS RÁDIÓ	59,81%	40,14%	0,01%
Csaba Rádió	76,46%	23,53%	0,00%	Csaba Rádió	74,93%	24,94%	0,02%
Enjoy Rádió	91,18%	8,66%	0,00%	Enjoy Rádió	88,30%	11,44%	0,00%
Fehérvár Rádió	72,64%	27,26%	0,00%	Fehérvár Rádió	71,41%	28,38%	0,02%
Focus Rádió	78,73%	21,25%	0,00%	Focus Rádió	79,55%	20,30%	0,00%
Forrás Rádió	68,18%	31,78%	0,00%	Forrás Rádió	65,17%	34,61%	0,06%
				FrissRádió-FM90	54,85%	45,15%	0,01%
Gong Rádió	68,23%	31,76%	0,01%	Gong Rádió	67,63%	32,26%	0,00%
JUVENTUS	67,39%	32,61%	0,00%	JUVENTUS	63,37%	36,62%	0,01%
JUVENTUS BÉKÉSCSABA	67,62%	32,37%	0,00%	JUVENTUS BÉKÉSCSABA	63,82%	36,18%	0,00%
JUVENTUS MISKOLC	66,49%	33,51%	0,00%	JUVENTUS MISKOLC	64,40%	35,59%	0,01%
Kapos Rádió	80,57%	19,41%	0,02%	Kapos Rádió	77,29%	22,63%	0,08%
Kék Duna	91,88%	7,95%	0,00%	Kék Duna	83,47%	16,28%	0,04%
Kék Duna Rádió	91,93%	7,90%	0,00%	Kék Duna Rádió	83,71%	16,02%	0,04%
Mediterrán Rádió	91,61%	8,20%	0,02%	Mediterrán Rádió	90,49%	9,46%	0,01%
Neo FM	69,56%	30,44%	0,00%	Neo FM	67,31%	32,69%	0,00%
N-Joy	91,29%	8,51%	0,01%	N-Joy	87,45%	12,18%	0,17%
Nyugat Rádió	76,87%	23,12%	0,00%	Nyugat Rádió	70,43%	29,44%	0,07%
Oxygen FM	92,12%	7,81%	0,07%	Oxygen FM	89,56%	10,37%	0,04%
PETŐFI	74,97%	24,96%	0,08%	PETŐFI	62,75%	36,57%	0,68%
Rádió 1	98,85%	0,75%	0,00%	Rádió 1	96,83%	2,55%	0,00%
Rádió 1 Szolnok	98,86%	0,75%	0,00%	Rádió 1 Szolnok	97,01%	2,34%	0,00%
Rádió Antritt	76,11%	23,83%	0,02%	Rádió Antritt	75,10%	24,85%	0,01%

2010				2011			
Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan	Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan
				Rádió Budaörs	76,80%	23,10%	0,09%
Rádió Café	90,58%	9,11%	0,31%	Rádió Cafe ²⁹	79,59%	19,99%	0,42%
Rádió Eger	76,65%	23,30%	0,04%	Rádió Eger	70,22%	29,64%	0,12%
Rádió Egerszeg	98,99%	0,56%	0,08%	Rádió Egerszeg	98,86%	0,23%	0,65%
Rádió Face	97,96%	2,04%	0,00%	Rádió Face	97,33%	2,58%	0,00%
Rádió Fun	69,51%	30,48%	0,01%	Rádió Fun	71,37%	28,59%	0,04%
Rádió Gaga	75,32%	24,68%	0,00%	Rádió M	70,07%	29,70%	0,00%
Rádió Plusz	85,05%	14,89%	0,00%	Rádió Plusz	82,60%	17,17%	0,17%
Rádió Szombathely	58,22%	41,75%	0,01%	Rádió Szombathely	59,95%	39,90%	0,05%
Rádió1 Békéscsaba	98,84%	0,77%	0,00%	Rádió1 Békéscsaba	96,99%	2,37%	0,00%
Rádió1Pecs	98,87%	0,76%	0,00%	Rádió1Pecs	96,86%	2,52%	0,00%
Rádió1Veszprem	98,83%	0,78%	0,00%	Rádió1Veszprem	96,87%	2,50%	0,00%
Rádió88	77,69%	22,20%	0,00%	Rádió88	79,38%	20,24%	0,08%
RádióFM95	81,67%	18,30%	0,00%	RádióFM95	82,65%	17,11%	0,06%
RádióMaxFM106	71,82%	28,01%	0,17%	RádióMaxFM106	74,20%	25,67%	0,13%
Radír Rádió	70,81%	29,19%	0,00%				
				Retro FM	73,97%	25,89%	0,07%
Roxy	99,00%	1,00%	0,00%	Roxy ³⁰	91,16%	8,81%	0,04%
Sunshine Rádió	84,64%	15,29%	0,03%	Sunshine Rádió	85,62%	14,17%	0,09%
Sztár FM	85,31%	14,64%	0,00%	Sztár FM	84,90%	14,71%	0,21%
Sztár FM Budapest	61,11%	38,33%	0,55%	Sztár FM Budapest	62,06%	37,23%	0,70%
				Tilos Rádió BP	80,04%	19,74%	0,22%

2011 szeptemberében kezdődött el a közösségi rádiók rendszeres, egyhetes időintervallumot felölelő ellenőrzése. A monitorozás egyik fő aspektusát a zenei műsorkínálat feltérképezése, illetve a magyar zenei művek időtartamának mérése jelentette. Az év végéig eltelt időszakban tizenöt közösségi adó egy-egy heti műsora került górcső alá. Általánosságban elmondható, hogy a megvizsgált 2039 órányi műsor közel 50 százaléka (982 óra) zenei tartalomnak számított. Az adók többségénél (8) kimutatható volt a zenei műsorszámok

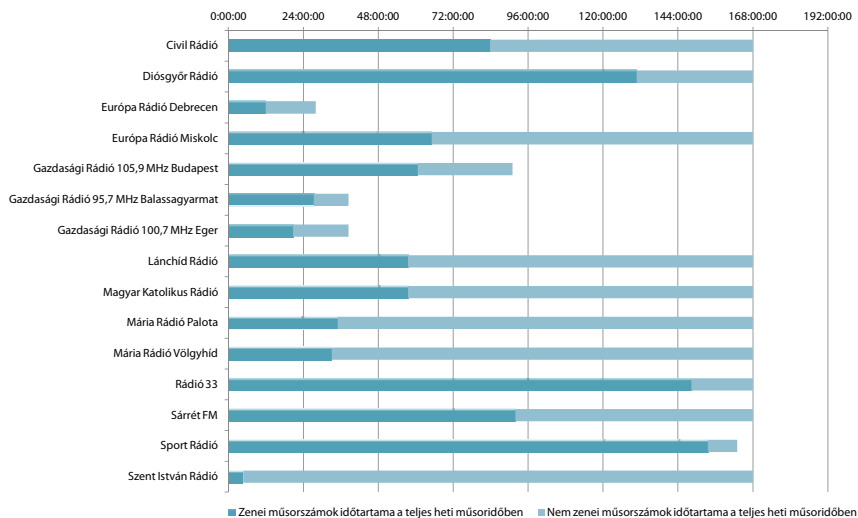
²⁹ 2011. május 17-ig működött.

³⁰ 2011. február 28-ig működött.

dominanciája, ugyanakkor a tematikus (vallási és közéleti műsort közvetítő) médiaszolgáltatók (7) a szöveges tartalmakra helyezték inkább a hangsúlyt.

22. ábra

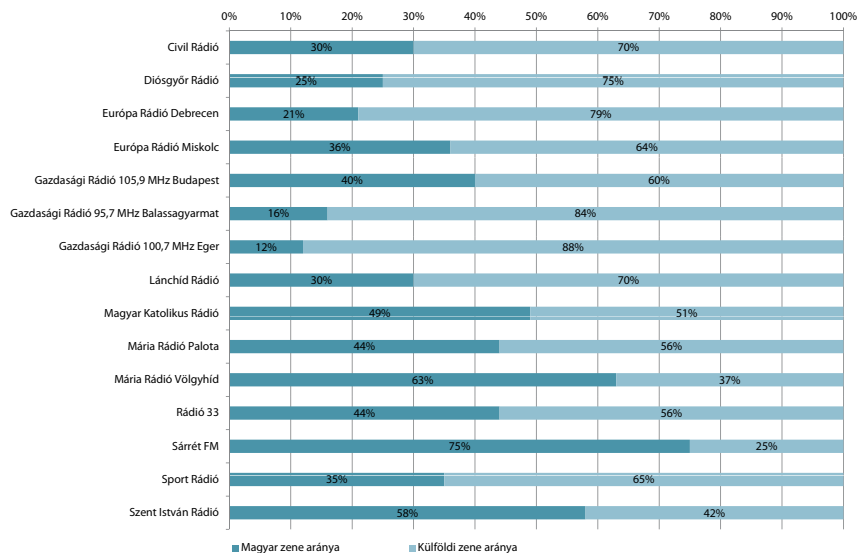
A zenei és nem zenei műsorszámokra fordított műsoridő alakulása

A 982 órányi zenei tartalom analízise alapján megállapítható, hogy annak 40 százaléka (391 óra) magyar zenei műnek minősült.

23. ábra

Magyar zeneművek aránya a zenei műsorszámok bemutatására fordított heti műsoridőből

A vizsgált időszakban a magyar zene bemutatására vonatkozó kvótát csupán három adó (Mária Rádió Völgyhíd, Sárrét FM és Szent István Rádió) tudta teljesíteni. A zenei kínálat tematizálása csak a vallási tartalmakat preferáló rádiók esetében volt megfigyelhető, a többi médiaszolgáltató heterogén magyar zenei kínálattal rendelkezett.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

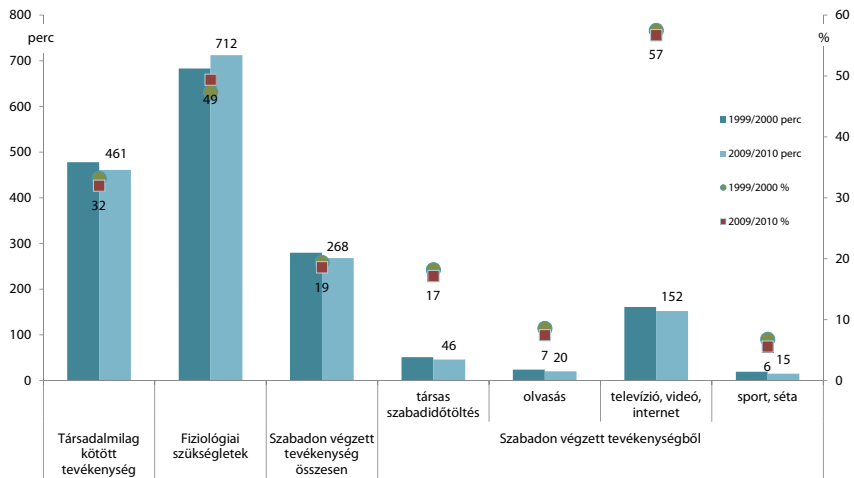

MELLÉKLET: MÉDIAFOGYASZTÁSI ADATOK (2010–2011)

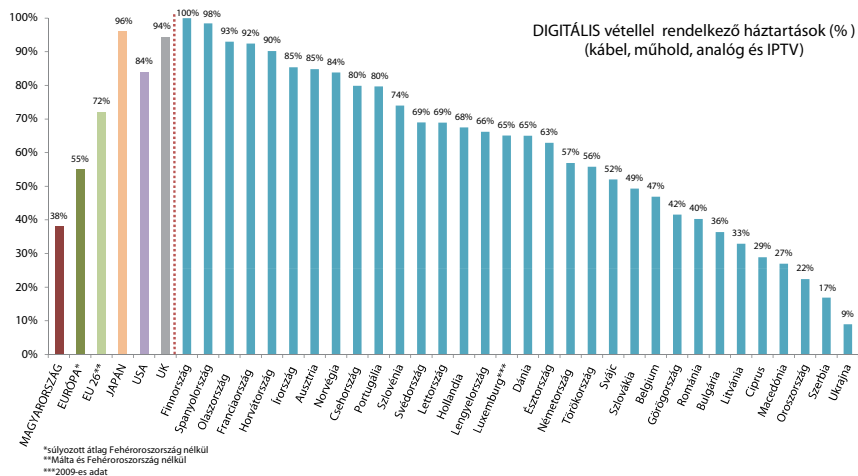
Időmérleg

1 – A 15–74 éves népesség napi időfelhasználása (2010)

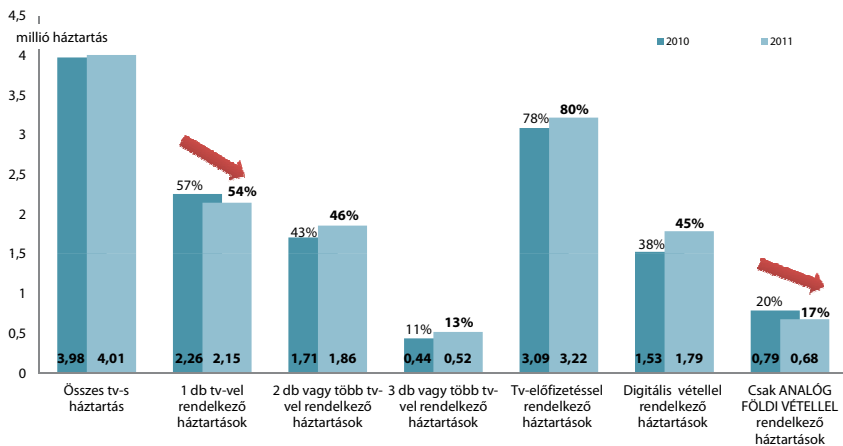
Forrás: KSH

2 – Digitális vételi mód nemzetközi viszonylatban (2010)

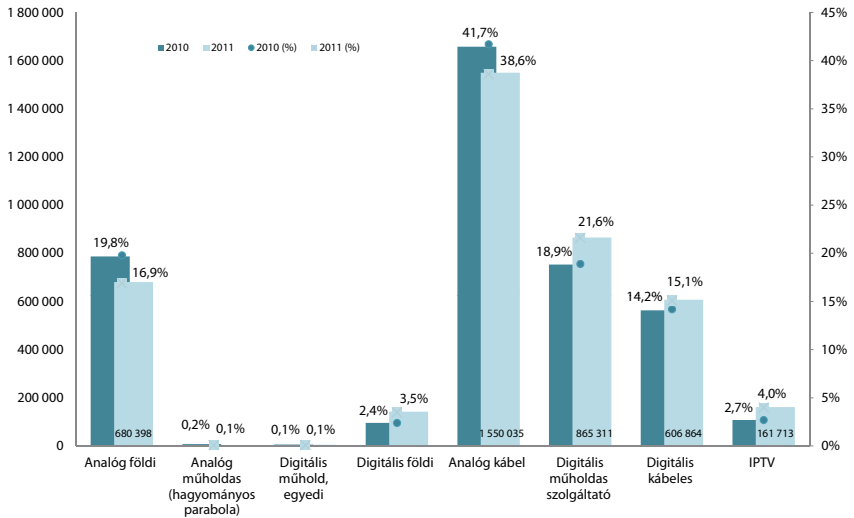
Forrás: IP NETWORK/International Key Facts, Television 2011

3 – A magyar háztartások televíziós ellátottsága és vételi módja

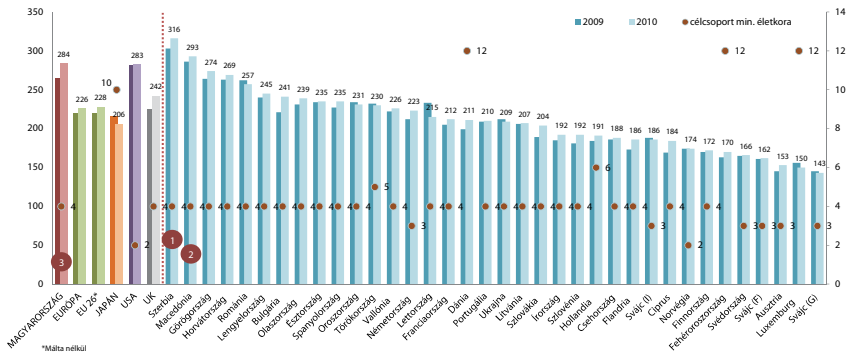
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

4 – Háztartások tévévételi platformmegoszlása

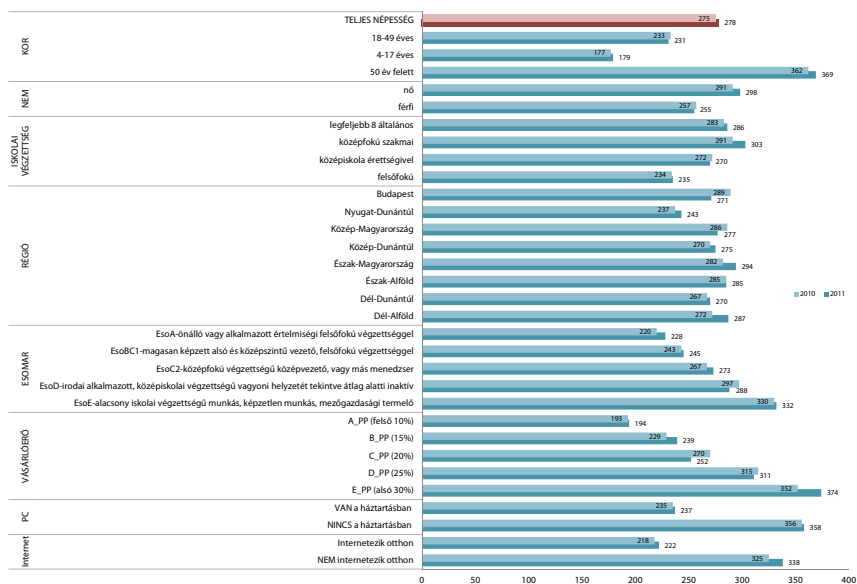
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

5 – A televíziózásra fordított idő napi átlaga nemzetközi összehasonlításban

Forrás: IP NETWORK/International Key Facts, Television 2011

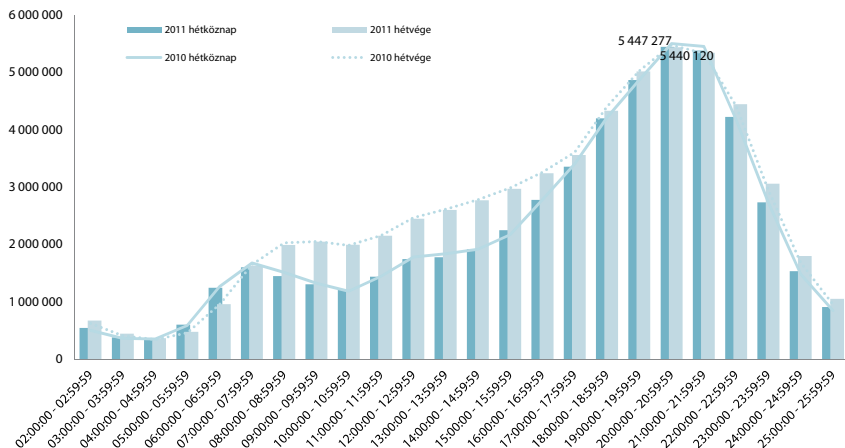
6 – A televíziózásra fordított idő napi átlaga különböző nézői csoportok körében (ATV³¹, percben) (DVD, videojáték, videohasználat nélkül, egész nap)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

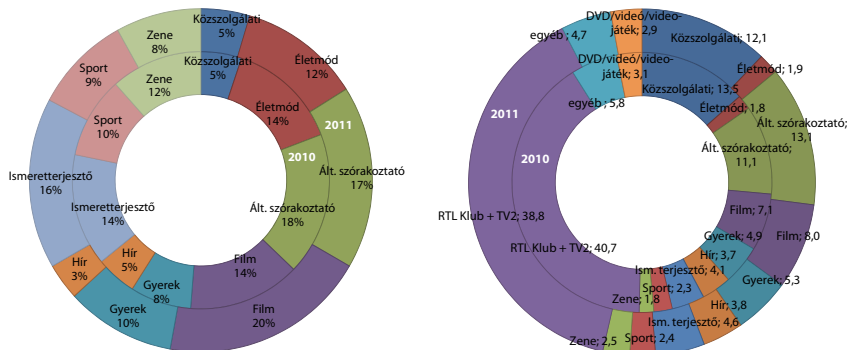
31 ATV (Average Time Viewing)/egy főre jutó nézett idő – Napi tévénézés alakulását mérő mutató jelentése: a célcsoport tagjai átlagosan hány percig nézték az eseményt.

7 – Televíziók átlagos napi elérése (RCH³², fő) idősoros bontásban (videocsatorna nélkül, teljes népesség)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

8 – A magyar nyelvű csatornák megoszlása tematika szerint és az egyes csatornacsoportok közönségaránya (SHR%³³) (teljes népesség, egész nap)

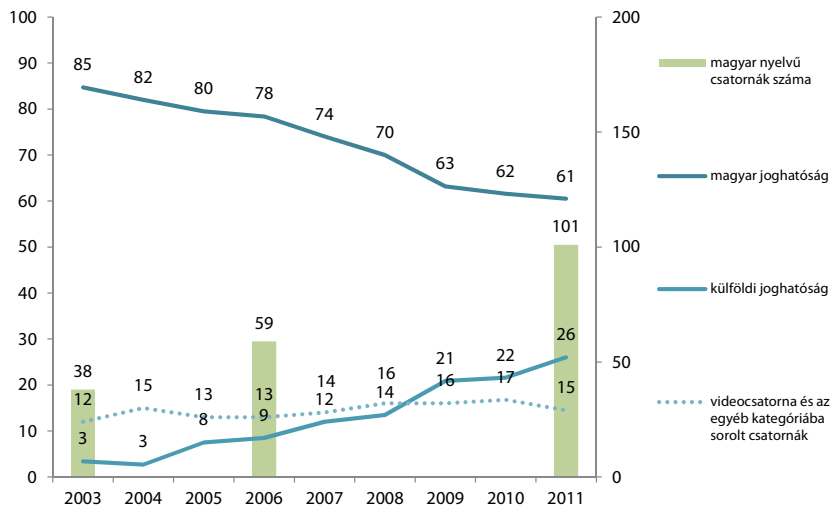

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

32 RCH/elért közönség: ez a mutató jelzi, hogy a célcsoport mekkora részét érte el az esemény legalább egy percig, azaz a vizsgált eseményt legalább egy percig nézők számát mutatja.

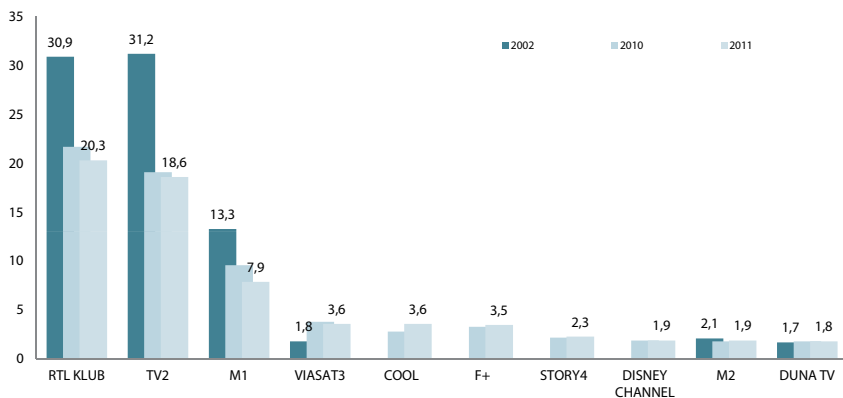
33 Share-SHR%/közönségarány: ez az arányszám mutatja, hogy az esemény ideje alatt az összes tévé nézővel töltött időnek mekkora részét fordították a nézők a vizsgált esemény nézésére.

9 – A magyar és külföldi joghatóság alá tartozó televíziók közönségarányának (SHR%) és számának változása (teljes népesség, egész nap)

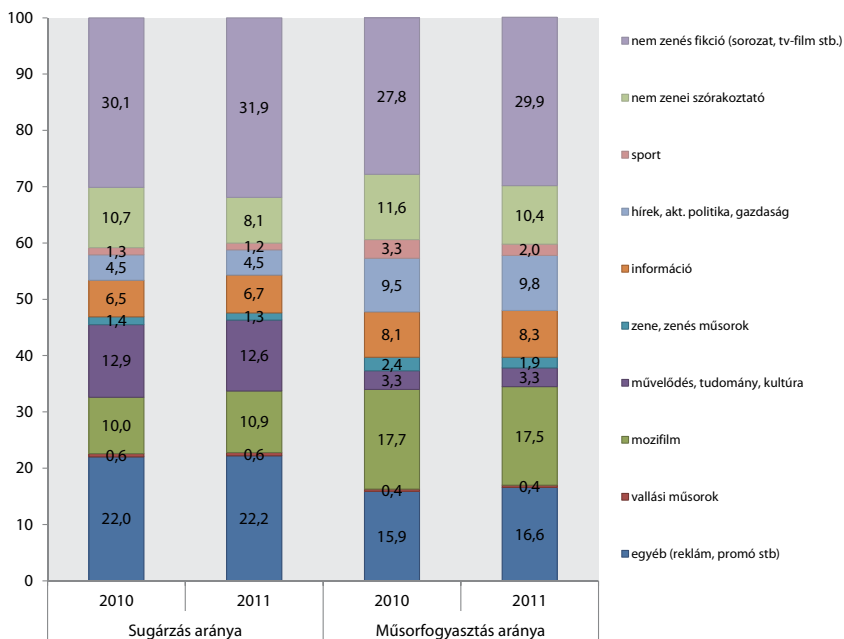
Forrás: AGB Nielsen Média kutató Kft./NMHH Monitoring

10 – A legnézettebb televíziók közönségarányának (SHR%) változása (teljes népesség, egész nap)

Forrás: AGB Nielsen Média kutató Kft./NMHH Monitoring

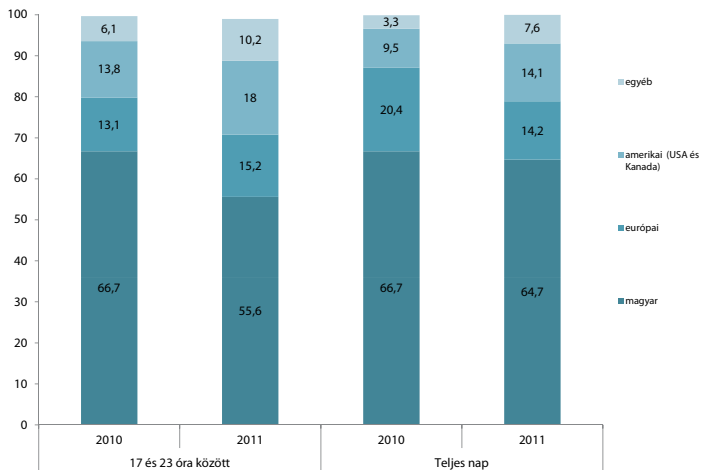
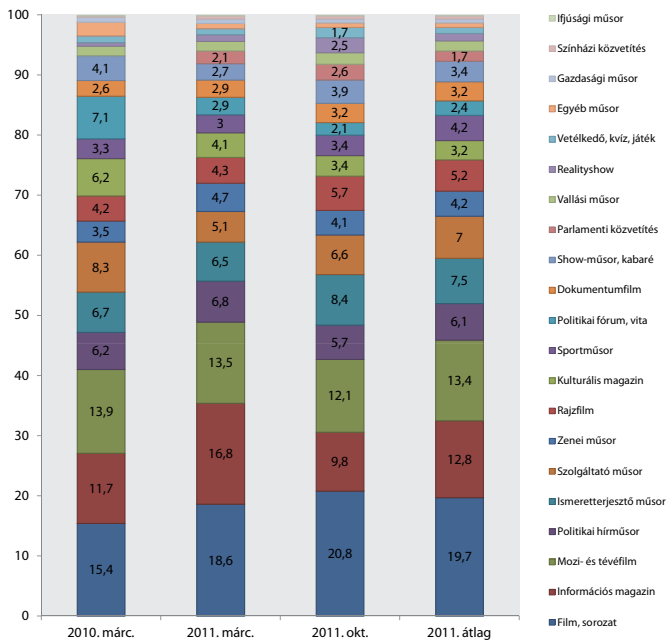
11 – Műsортípusok sugárzási és fogyasztási aránya³⁴ (teljes népesség, egész nap)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

³⁴ 19 műsorszolgáltató adata: ATV, AXN, Cartoon Network, Comedy Central, Cool, Discovery Ch., Disney Ch., Duna TV, Fem3, F+, Hálózat TV, m1, m2, RTL Klub, Story4, TV2, Viasat3, Viasat6, Zone Reality.

12 – A három közszolgálati (m1, m2, Duna TV) és a két országos kereskedelmi (TV2, RTL Klub) médiaszolgáltató műsorkínálatának megoszlása műsorszíntípusok és gyártási hely szerint (%) (nettó műsoridőre vetítve)

Forrás: NMHH Monitoring

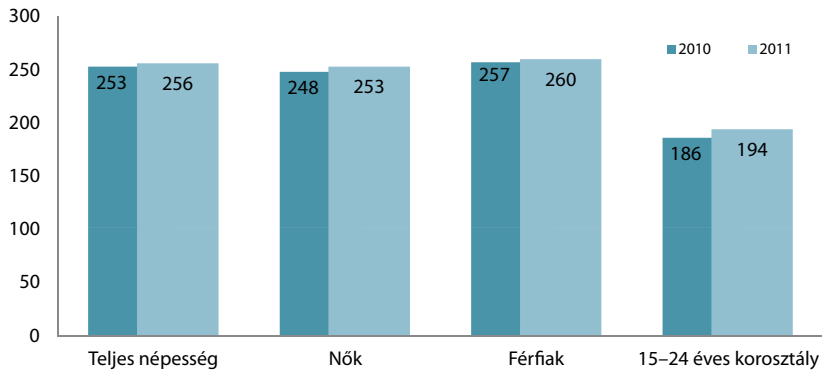

13 – A 10 legnézettebb műsor, illetve a legnagyobb közönségarányt elérő kereskedelmi és közszolgálati televíziók legnézettebb műsorai (2011) (teljes népesség, egész nap)

Toplista ism. nélkül	Absz. rangsor	Műsor	Csatorna	Kezdés	Befejezés	Dátum	Nézőszám (r) AMR	AMR %	SHR %
1.	1.	X-Faktor (tehetségkutató)	RTL KLUB	19:30:05	20:58:43	9/24/2011	2,384,270	26	48.5
2.	3.	Csillag születik (tehetségkutató)	RTL KLUB	20:40:08	22:13:30	4/9/2011	2,352,869	25.6	47.8
3.	4.	Való Világ-finálé (valóságshow)	RTL KLUB	19:00:46	22:47:17	5/8/2011	2,349,815	25.6	46.5
4.	25.	Barátok közt	RTL KLUB	20:45:19	21:29:52	2/22/2011	2,071,850	22.6	40
5.	40.	Fókusz	RTL KLUB	20:19:29	20:45:18	2/22/2011	1,935,800	21.1	36.7
6.	59.	Tények	TV2	18:29:51	19:05:04	1/31/2011	1,852,451	20.2	40.3
7.	61.	Neveletlen hercegnő 2. (am. vígj.)	RTL KLUB	20:09:21	22:26:44	3/6/2011	1,849,908	20.1	36.7
8.	184.	Híradó	RTL KLUB	18:30:02	18:59:54	1/2/2011	1,671,772	18.2	31.9
9.	230.	Fókusz Plusz	RTL KLUB	19:02:58	19:24:28	1/22/2011	1,631,547	17.8	32.8
10.	255.	Csúcsformában 3. (am. akció-vígj.)	RTL KLUB	20:16:27	21:49:20	5/22/2011	1,614,208	17.6	35.7
Top5 műsorok									
TV2	331.	Napló	TV2	18:59:02	19:53:39	16.01.2011	1,555,990	16.9	28.3
	391.	Bűék Mikroszkóp - Sas-Kabaré	TV2	21:11:37	22:05:23	31.12.2011	1,515,691	16.5	32.2
	404.	Árva Angyal (mex. filmsor)	TV2	17:31:46	18:26:21	25.01.2011	1,509,659	16.4	37
	443.	Jóban Rosszban (magy. filmsor)	TV2	20:59:41	21:27:55	28.02.2011	1,480,243	16.1	28.6
m1	490.	Sissi (osztrák-német rom. film)	M1	20:06:16	21:49:48	26.12.2011	1,449,985	15.8	27.2
	1843.	Eurovíziós Dalfesztivál	M1	20:59:50	24:28:46	14.05.2011	1,048,610	11.4	30.2
	2094.	Híradó Este	M1	19:29:59	19:53:53	25.12.2011	993,816	10.8	20.4
	2225.	Retró Kabaré	M1	24:10:57	25:03:12	31.12.2011	966,627	10.5	27.3
Viasat	2574.	Hofi Géza: Hofélia (kabaré)	M1	20:09:42	21:21:42	28.09.2011	894,007	9.7	17.5
	4830.	Miami helyszínelők (am. filmsor)	VIASAT3	21:29:32	22:23:48	03.02.2011	486,036	5.3	12
	5571.	Amerikába jöttem (am. filmvígjáték)	VIASAT3	19:47:26	22:02:12	01.11.2011	409,412	4.5	8.2
	5937.	New York-i helyszínelők (am. krimisor)	VIASAT3	22:25:14	23:12:10	03.02.2011	375,811	4.1	12.6
F+	6010.	Anna (kan. filmsor)	VIASAT3	15:59:34	18:11:13	30.01.2011	368,786	4	9.4
	6654.	Éden Hotel (reality show)	VIASAT3	21:25:00	22:30:04	26.05.2011	324,229	3.5	8
	5708.	Rambo (am. akciófilm)	F+	21:10:21	22:53:03	01.04.2011	396,044	4.3	9.9
	5963.	Rendőrákadémia (am. filmvíg.)	F+	20:59:59	22:41:18	29.01.2011	372,970	4.1	7.8
Cool TV	5986.	Kommandó (am. akciófilm)	F+	21:09:57	22:48:25	29.04.2011	371,543	4	9.1
	6129.	Rambo 2. (am. akciófilm)	F+	21:09:44	22:48:45	08.04.2011	359,725	3.9	8.4
	6282.	Úszó erőd (am. akciófilm)	F+	20:59:51	22:55:39	18.11.2011	346,781	3.8	9.3
	5652.	Belevalóvilág (magy. night-show)	COOL	23:05:10	24:20:28	08.05.2011	401,628	4.4	17.8
Duna TV	6179.	Dr. Csonat (am. krimisor)	COOL	21:20:07	22:15:23	15.06.2011	355,255	3.9	8.2
	6240.	A mentalista (am. krimisor)	COOL	20:22:48	21:13:41	29.12.2011	349,353	3.8	7
	6463.	És megint dűhbe jövünk (ol. vígj.)	COOL	15:00:13	17:00:09	01.01.2011	335,308	3.6	9
	6857.	Castle (am. filmsor)	COOL	20:20:04	21:11:42	28.12.2011	313,108	3.4	6.1
m2	5134.	Sportaréna	DUNA TV	21:14:07	24:28:07	02.07.2011	453,165	4.9	14.3
	5521.	Ludas Matyi (magy. játékfilm)	DUNA TV	13:30:17	15:11:33	20.02.2011	413,276	4.5	15.2
	5531.	Budapesti Újévi Koncert - Mága Zoltán	DUNA TV	20:05:40	20:58:45	16.01.2011	412,457	4.5	7.4
	8297.	Angyalbőrben (magy. filmsor)	DUNA TV	20:32:49	21:25:05	29.12.2011	259,579	2.8	5.2
m2	8956.	Az ördög nem alszik (magy. vígj.)	DUNA TV	16:16:01	17:41:43	11.12.2011	242,497	2.6	6.8
	5814.	Zámbo Jimmy-koncert	M2	20:36:40	22:05:56	01.01.2011	385,096	4.2	7.3
	7000.	Sissi (osztrák-német rom. film)	M2	15:42:52	17:26:24	27.12.2011	306,241	3.3	9.2
	7148.	Maradj talpon! (műv. vetétk.)	M2	20:40:24	21:32:40	26.10.2011	299,293	3.3	6.1
	7198.	Hogy volt?... Hogy volt!!! (szór. műsor)	M2	20:36:18	21:49:25	11.08.2011	297,503	3.2	7.1
	7503.	Elég az hozzá... (Hofi Géza műsora)	M2	19:23:52	19:58:05	20.08.2011	284,925	3.1	9.1

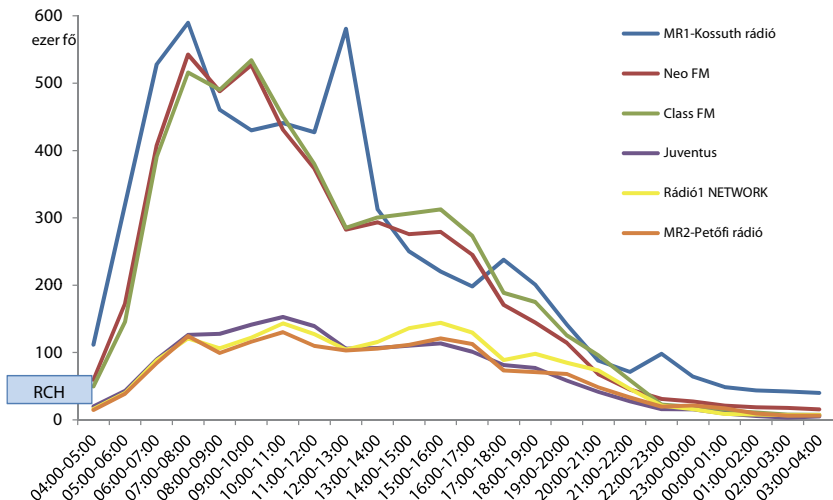
Forrás: AGB Nielsen Média Kutató Kft./NIMHH Monitoring

14 – A rádiózásra fordított idő napi átlagának változása percben (ATS³⁵/fő)³⁶

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH Monitoring

15 – A rádiók napi átlagos hallgatottsága (2011) (Reach³⁷/ezer fő, teljes népesség [15+])

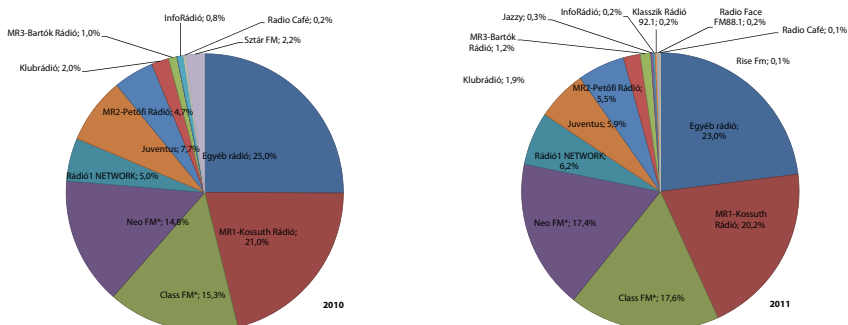
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH Monitoring

35 ATS Min. (Average Time Spent Minute): az adott időszávvál/műsorral elérték átlagosan hány percet hallgattak meg az adott időszávból/műsorból.

36 2010 januárjától a korábbi rádiónaplós mérési módszert ún. hibrid adatfelvétel váltotta fel, amelynek során a válaszadók egy része számítógéppel támogatott telefonos (CATI) megkérdezésen számol be rádióhallgatási szokásairól, míg egy másik csoport a szintén számítógéppel támogatott online (CAWI) módszerrel kitölthető kérdőív segítségével szolgáltat adatokat.

37 Reach: a műsor által elért közönség nagysága a teljes célcsoportéhoz viszonyítva, százalékban kifejezve.

16 – A rádiók éves közönségaránya (SHR%³⁸)

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH Monitoring

*Az Ipsos-GfK csak 2010 februárjától mérte a Neo és Class FM-et.

17 – A magyar zene aránya a leghallgatottabb rádiókban

	(%)		változás	(perc)	
	2010	2011 (r)		2010	2011
Class FM*	35,90%	36,64%	0,74%	100 485	102 554
Juventus	32,60%	36,62%	4,02%	106 656	120 001
MR2-Petőfi Rádió	25,00%	36,57%	11,57%	84 915	107 770
Neo FM*	30,40%	32,69%	2,29%	80 736	85 599
Rádió1	0,80%	2,55%	1,75%	2 469	8 266

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH Monitoring

38 Share: a műsor az elhangzás ideje alatt a célcsoport teljes rádióhallgatásának mekkora hányadát „szerezte meg” (%).

18 – A rádiók által legtöbbet játszott külföldi zeneszámok (2011)

	előadó	cím	lejátszás (db)
1.	Adele	Rolling In The Deep	18 985
2.	Rihanna	Only Girl (In The World)	17 372
3.	Mike Posner	Cooler Than Me	17 221
4.	Alexandra Stan	Mr. Saxo Beat 2010	16 826
5.	B.O.B. feat. Hayley Williams	Airplanes	16 455
6.	Lady GaGa	Born This Way	16 359
7.	Taio Cruz	Dynamite	16 095
8.	Bruno Mars	Grenade	15 658
9.	LMFAO feat. Lauren Benett and Goonrock	Party Rock Anthem	15 168
10.	Pitbull feat. Ne-Yo , Afrojack & Nayer	Give Me Everything	14 843

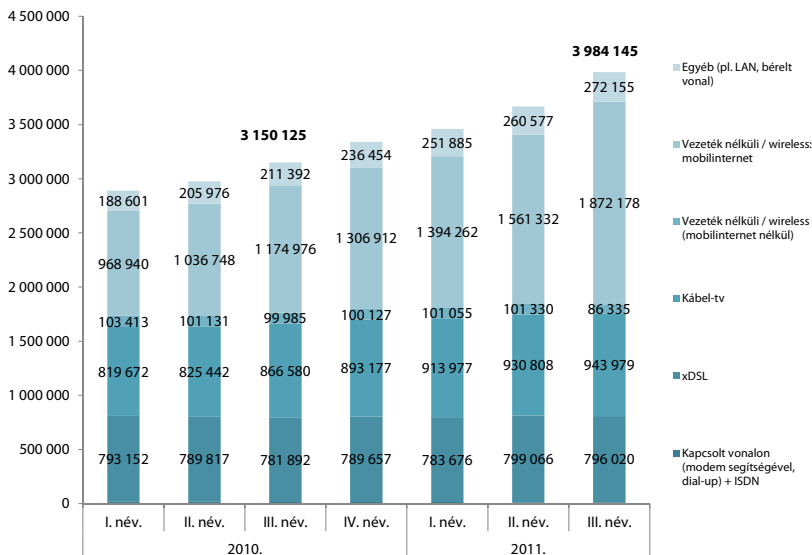
Forrás: RadioMonitor/NMHH Monitoring

19 – A rádiók által legtöbbet játszott magyar zeneszámok (2011)

	előadó	cím	lejátszás (db)
1.	Wolf Kati	Szerelem, miért múlsz?	10 986
2.	Király Viktor	Solo	5 965
3.	Kállay-Saunders András	Csak veled	4 685
4.	Kasza Tibor	Nem kell más	4 114
5.	Rúzs Magdi	Gabriel	3 075
6.	Ákos	A fénybe nézz	3 051
7.	Hurts	Wonderful Life	3 020
8.	Gringo Sztár	Télen-nyáron nyár	3 000
9.	Zanzibar	Ádám keresi Évát	2 951
10.	Desperado feat. Play & Win	Inside I Want You	2 796

Forrás: RadioMonitor/NMHH Monitoring

20 – Hazai internet-előfizetések száma hozzáférési szolgáltatások szerint

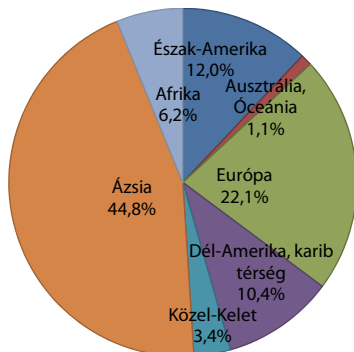

Forrás: KSH stADAT

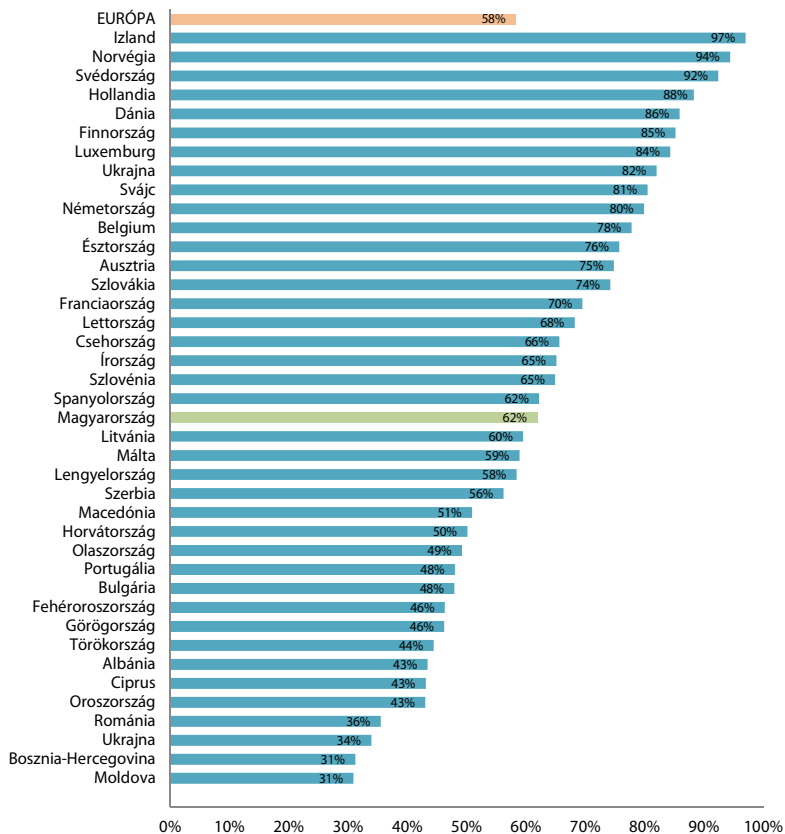
21 – Az internetpenetráció alakulása nemzetközi szinten (2011. december 31.)

Kontinens	Internet-használók (fő)	Internet-penetráció (populáció %-a)	2000/2011-es változás (%)
Észak-Amerika	273 067 546	78,6%	152,6%
Ausztrália, Óceánia	23 927 457	67,5%	214,0%
Európa	500 723 686	61,3%	376,4%
Dél-Amerika, karib térség	235 819 740	39,5%	1205,1%
Közél-Kelet	77 020 995	35,6%	2244,8%
Ázsia	1 016 799 076	26,2%	789,6%
Afrika	139 875 242	13,5%	2988,4%
Világ összesen	2 267 233 742	32,7%	528,1%

Forrás: InternetWorld Stats, Miniwatts Marketing Group

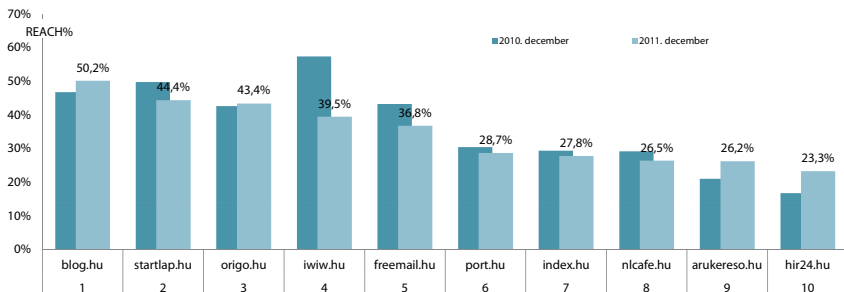

22 – Az internetpenetráció alakulása Európában (2011. június 30.)

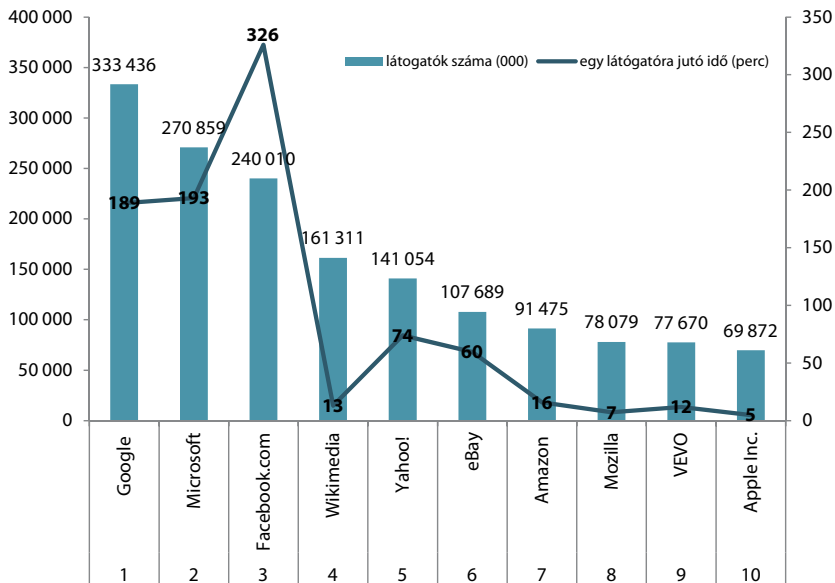
Forrás: InternetWorld Stats, Miniwatts Marketing Group

23 – Top10 – A leglátogatottabb hazai oldalak (RCH%, 2011. december) (15+ hazai internetező, havonta legalább egy alkalommal)

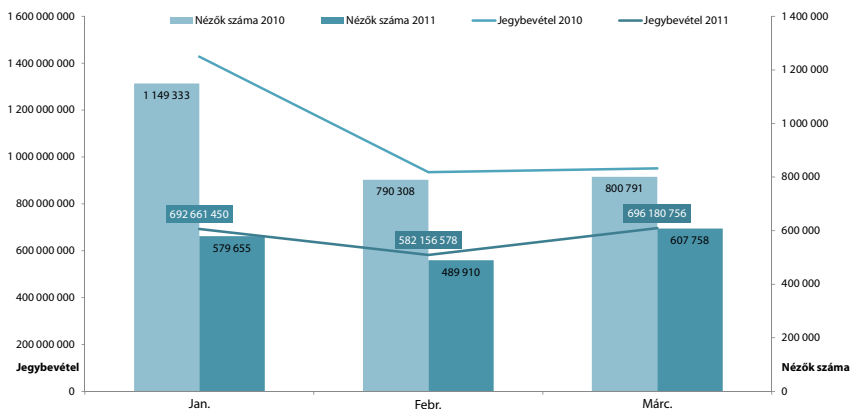
Forrás: gemius/Ipsos Audience

24 – Top10 – A leglátogatottabb internetoldalak Európában (2011. május) (teljes európai közönség, 15+, otthon és munkahelyen)

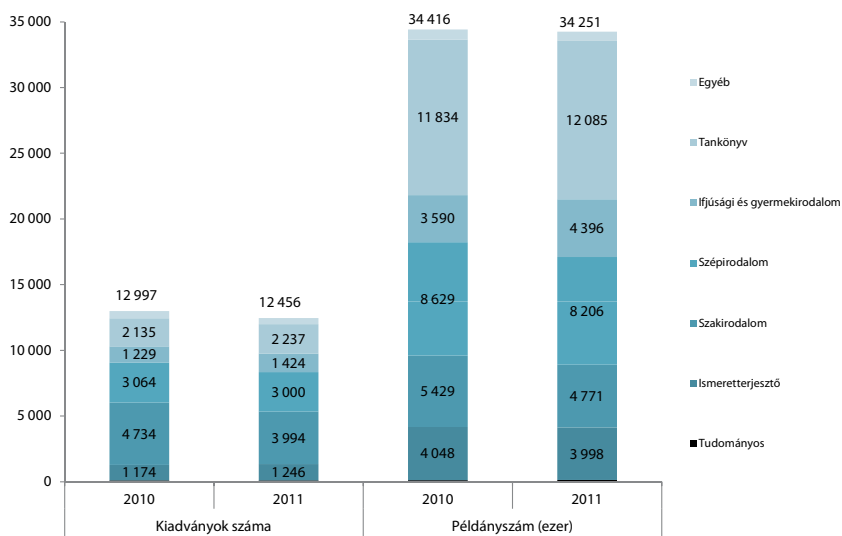
Forrás: comScore Media Metrix

25 – Hazai filmforgalmazási adatok (2011. I. negyedév)

Forrás: Nemzeti Filmiroda

26 – Hazai könyvkiadás adatai

Forrás: KSH stADAT

27 – A legnagyobb példányszámú lapok (2011. I. félév)

Toplista (nettó nyomott rangsor alapján)	Kiadvány címe	2010. I. félév			2011. I. félév		
		Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
1	Budapesti Piac	698 783	0*	696 475	767 546	0*	764 723
2	Helyi Téma	802 444	0*	798 744	737 310	0*	731 926
3	Story	314 018	247 931	250 038	305 786	218 857	220 728
4	Metropol	304 303	0*	304 153	291 446	0*	291 308
5	Nők Lapja	304 377	241 905	245 094	284 468	222 098	224 541
6	Színes RTV	269 121	205 382	207 016	257 404	189 790	191 162
7	Blikk	262 311	195 590	196 629	243 638	183 421	184 508
8	Kiskegyed	235 515	196 426	196 917	239 215	194 278	194 505
9	Gyógyhír Magazin	231 150	0*	231 042	231 150	0*	231 035
10	Patika Magazin	211 683	191 029	211 185	203 733	183 600	203 187
11	Vasárnapi Blikk	209 926	150 084	150 859	196 631	142 919	143 700
12	TVR Hét	201 321	168 132	168 798	190 254	159 474	160 135
13	Vasárnap Reggel	179 789	149 220	155 134	166 301	141 359	144 528
14	Itthon	493 812	0*	491 312	165 009	0*	164 809
15	Küldd el a Recepted!	300 007	97 307	97 314	165 001	119 710	119 770
16	Blikk Nők	172 893	132 597	133 381	157 333	114 379	115 168
17	Vitál Magazin	150 000	1 343	145 715	150 000	732	146 969
18	Best	150 795	118 109	120 074	144 998	103 830	105 498
19	Kétheti RTV műsormagazin	137 920	104 971	105 616	138 284	103 304	103 836
20	Észak-Keleti Napló	133 053	126 133	130 230	137 262	128 993	135 256
Jelentősebb politikai, gazdasági és sportlapok							
32	Nemzeti Sport	90 201	66 747	67 488	82 656	60 610	61 387
33	HVG	87 993	69 773	70 753	80 746	63 985	65 238
35	Népszabadság	91 720	78 070	78 452	78 501	65 599	66 036
42	Magyar Nemzet	63 723	49 734	49 859	61 709	46 463	46 614
81	Népszava	30 834	18 499	18 724	32 193	19 225	19 542
86	168 Óra	33 749	21 492	22 303	29 737	20 249	21 100
90	Haszon Magazin	31 917	20 845	21 336	28 977	19 763	20 608
92	Heti Válasz	32 326	20 052	20 547	28 661	17 567	18 089
100	Magyar Hírlap	27 570	15 022	15 159	24 979	11 448	11 635
109	Magyar Demokrata	27 231	16 176	16 760	22 162	13 777	14 138
113	Figyelő	22 178	12 891	16 393	19 688	12 280	13 719
135	Világgazdaság	11 566	10 376	10 483	9 957	8 949	9 136

*ingyenes kiadvány

Forrás: MATESZ

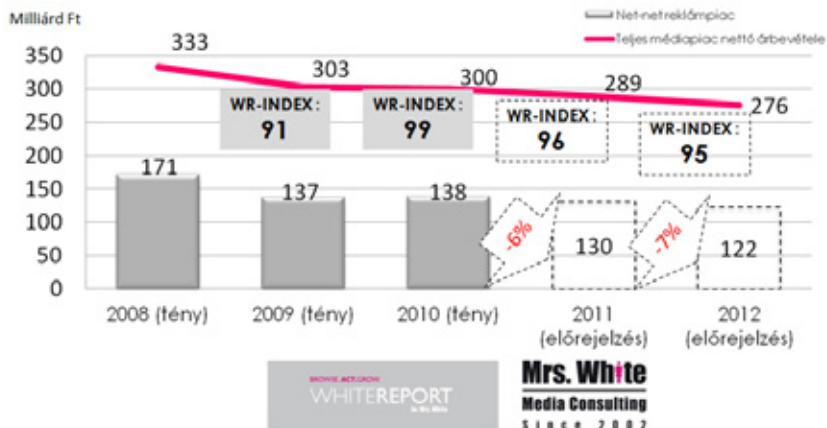
28 – Prognózis 2011/2012-re

Médiavállalatok összesített pénzügyi nettó árbevétele

(2008-2010: 938 médiavállalat reklám+terjesztés+egyéb árbevétele ténylegesen.

forrás: WHITEREPORT Financiacial – Opten; reklámpiac: MRSZ-becslés;

2011-2012: forrás: Mrs. White Media Consulting; 45%.

Forrás: Mrs. White

29 – Szektorok reklámköltése

Kantar Media – Top 10 piaci szektor listaáras reklámköltése (ezer Ft)

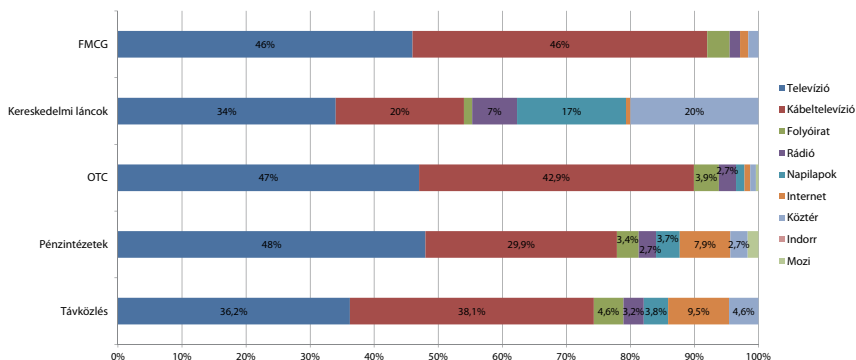
2010	2011	Szektor	2011*	Változás 2011/2010	Változás 2010/2009
1	1	Gyógyászat, gyógyhatású kész.	100 387 543	19%	34%
2	2	Élelmiszer**	75 408 072	4%	9%
3	3	Szépségápolás	60 101 120	-5%	11%
4	4	Pénzügy, biztosítótársaság	56 273 857	-2%	-5%
5	5	Távközlés	48 865 263	-13%	2%
7	6	Kereskedelem	43 534 679	33%	23%
6	7	Kultúra, szabadidő, szórakozás	43 007 653	-1%	-10%
11	8	Könyvkiadás, tömegtájékoztató	31 371 670	15%	-1%
10	9	Közlekedési eszközök	30 794 821	11%	-14%
8	10	Szolgáltatás	27 221 657	-12%	-16%
		Teljes piac	646 772 665	3%	3%

* a reklámfigyelésbe 2011-ben újonnan felvett médiumok adatainak kiszűréssel kapott korrigált adat

** élelmiszerüzletek nélkül

Forrás: Kantar Media

30 – Szektorok reklámköltése médiatípusok szerint (2011. január–október között)

Forrás: Kantar Media

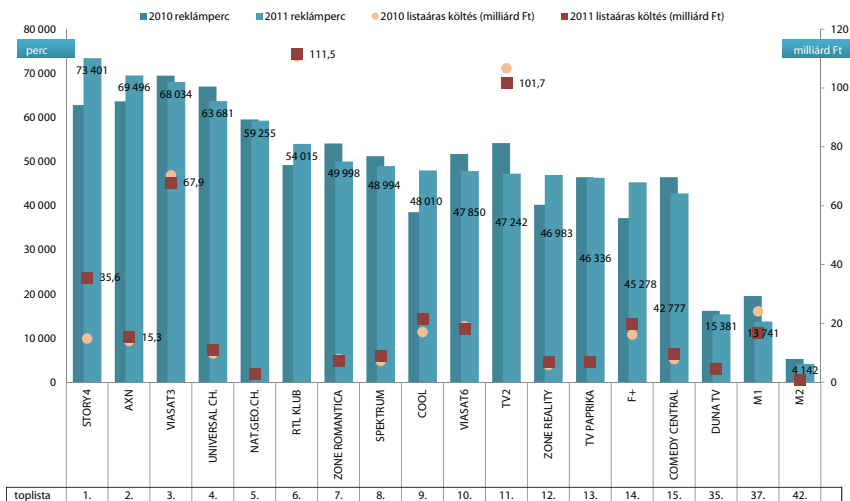
31 – A leggyakrabban közzétett reklámfilmek listája (2011)³⁹ (teljes népesség, egész nap)

	Reklámspotok	Szektor	Darab	Hossz (mp)	GRP%
1.	FINISH QUANTUM / TOJÁS + GYÉMÁNT SZTENDERD 20	háztartási cikk	26 244	527 157	4330,6
2.	GAVISCON / FFI + A GYOMOR TÚZOLTÓJA 30	gyógyhatású készítmények	17 871	533 858	2592,5
3.	CILLIT BANG / FFI A FÜRDŐSZOBÁBAN + BIKIKLI + FELMOSÓ 30	háztartási cikk	16 701	501 629	2502,1
4.	NUROFEN RAPID LAGY KAPSZULA / ROBOTOK +2X GYORSABB 25	gyógyhatású készítmények	16 273	406 259	2588,7
5.	NUROFEN SZUSZPENZIÓ / MAGYAR SZÜLÖK.. 8 ÓRÁN+ NAGYOBBAKNAK IS 35	gyógyhatású készítmények	16 227	566 554	2999,6
6.	NUROFEN RAPID LÁGY KAPSZULA / IRODA + KUTATÓK + 2X GYORS. 30	gyógyhatású készítmények	15 776	471 814	3174
7.	SCHOLL KÖRÖMGOMBA ELLENI ECSETELŐ / NŐ TENGERPARTON 25	szépségápolás	14 130	352 311	2016,3
8.	CALGON / CALGON LABORÁTORIUM +FFI MAGYARÁZ 20	háztartási cikk	13 597	271 095	2038,7
9.	VANISH OXI ACTION POR / NŐ FEHÉR KÖPENYBEN + BEMUTATÓ NR. 1 30	háztartási cikk	12 192	367 257	2191
10.	VANISH OXI ACTION EXTRA HYGIENE / GYEREK USZODÁBAN MO. NR. 1 30	háztartási cikk	11 578	346 526	1759,3

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

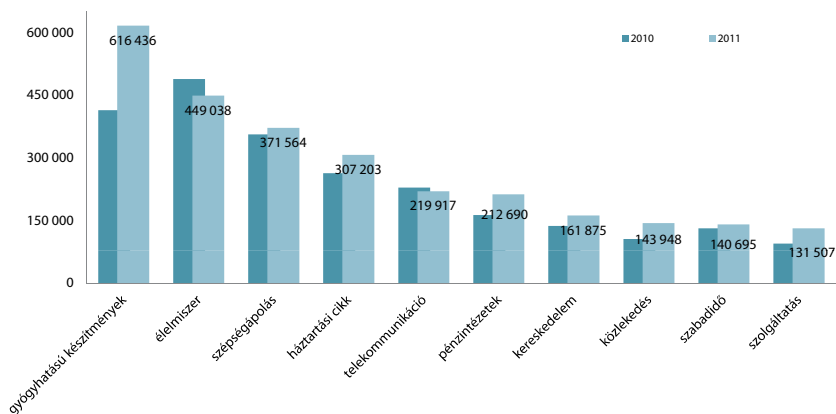
39 Vizsgált csatornák: ANIMAX, ATV, AXN, CARTOON NETWORK, COMEDY CENTRAL, COOL, DISCOVERY CHANNEL, DISNEY CHANNEL, DUNA TV, F+, FEM3, FILMMUZEUM, HÁLÓZAT, LifeNetwork, m1, m2, MGM, MINIMAX, MOVIES24, MTV (MUSIC TELEVISION), MUSIC CHANNEL, MUZSIKA TV, NAT GEO WILD, NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL, NOTA TV, OzoneNetwork, PRIZMA TV, PRO4, RTL KLUB, SOROZAT+, SPEKTRUM, SPEKTRUM HOME, SPORTKLUB, SPORT1, SPORT2, STORY4, STORY5, TV PAPRIKA, TV2, UNIVERSAL CHANNEL, VIASAT3, VIASAT6, VIVA, ZONE REALITY, ZONE ROMANTICA. Az idegen nyelvű reklámok nem szerepelnek a mintában.

32 – A legnagyobb reklámfelülettel rendelkező televíziók az értékesített reklámidő alapján

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

33 – A televízióban legtöbbet hirdető szektorok (reklámszám alapján)

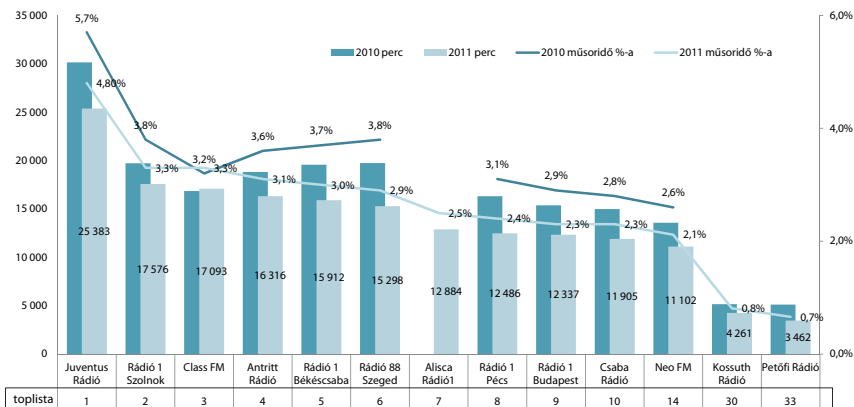
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

34 – A televíziós reklámozással kapcsolatos alapadatok

	2010	2011
Vizsgált csatornák száma (átlag)	34,5	42,7
Reklámok megjelenésszáma	2 997 398	3 382 848
Listaáras költés /kedvezményektől mentes ár/	534,4 milliárd Ft	588,7 milliárd Ft
Reklámok összhossza (óra)	20 454	23 364
Egy csatornára jutó átlagos napi reklámidő (óra)	1,6	1,5
Napi reklámnézési idő (perc: mp) (teljes népesség)	21:18	22:21
Egy csatornára jutó átlagos napi spotmegjelenés	238	217

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./NMHH Monitoring

35 – A legnagyobb reklámfelülettel rendelkező rádiók az értékesített reklámidő alapján

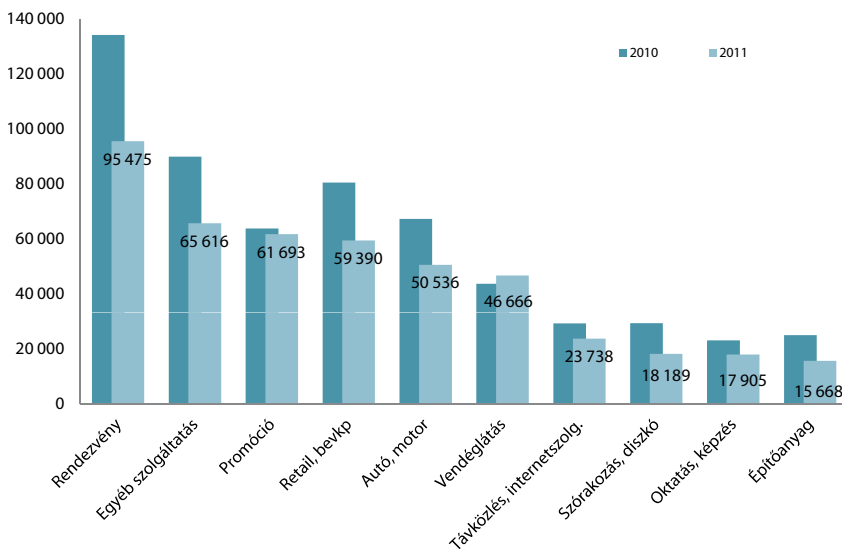
Forrás: RadioMonitor/NMHH Monitoring

36 – A leggyakrabban közzétett reklámok listája 2011-ben

	Reklámspot	Lejátszás (db)
1	Rádió 1 – Sonda Ipsos hallgatottsági felmérés II.	2 334
2	Lehel Üzemeltető Kft. – Friss hazai árakkal, széles választékkal...	2 096
3	Céghmester Kontraktus Kft. – Bizza ránk cégügyeit – www.cegalapitas.org	2 043
4	Panoráma Étterem – A város felett...	1 905
5	Rádió 1 – Ministry of Sound pénteken este 9-kor	1 807
6	Rádió 1 – Cooky Show, Cooky Live Mix, Kívánságműsor	1 740
7	Rádió 1 – Disco Shit – este 9-től Bárány Attila II.	1 679
8	Céghmester Kontraktus Kft. – A Pólusban és a Mammutban lévő irodáinkban az esti órákban és hétvégén is intézhetheti cégügyeit!	1 654
9	Rádió 1 – Top 500: újra az Önök szavazatai alapján!	1 491
10	Digi Kft. – Digi Moove már havi 1500 Ft-tól	1 486

Forrás: RadioMonitor/NMHH Monitoring

37 – A rádióban legtöbbet hirdető szektorok (reklámszám alapján)

Forrás: RadioMonitor/NMHH Monitoring

NEMZETI MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
M É D I A T A N Á C S

6,4 87,6

100,8

105,3

88,8

96,4

105,3

1088 Budapest, Reviczky u. 5.

Telefon: +36 (1) 429 8600 • Fax: +36 (1) 267 2612

E-mail: info@nmhh.hu

Web: www.mediatanacs.hu, www.mediatanacs.blog.hu

ISSN 2062-9591